UCHWAŁA NR XLI/348/22
RADY GMINY DĄBROWA

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022 r., poz. 559; zm.: Dz. U. z 2022 r., poz. 583) oraz art. 12 ust. 1 i art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503) oraz w związku z uchwałą Rady Gminy Dąbrowa nr XXVI/242/21 z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa, Rada Gminy Dąbrowa uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa przyjętego uchwałą nr V/21/11 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 10 lutego 2011 r., zmienionego uchwałą nr XXI/186/20 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 27 sierpnia 2020 r.

§ 2. Załącznikami do uchwały są:

1) Nr 1 - tekst zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa w wersji ujednoliconej;
2) Nr 2 - zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa – rysunek studium ujednolicony określający kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa – skala 1:10 000;
3) Nr 3 - zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa – rysunek studium ujednolicony określający uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa – skala 1:10 000;
4) Nr 4 - rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu zmiany studium w trakcie jego wyłożenia do publicznego wglądu;
5) Nr 5 - dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust.2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

§ 3. Wykonania uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbrowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Mariusz Konopa

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr XLI/348/22
Rady Gminy Dąbrowa
z dnia 28 kwietnia 2022 r.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

- tekst ujednolicony -

Dąbrowa 2022

SPIS TREŚCI

WSTĘP ... **8**
Zakres i cel opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ... **8**
Zakres i cel opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ... **8**
Zakres i cel opracowania ... **8**
Podstawa prawna ... **9**

ZESPÓŁ PROJEKTOWY ... **10**

CZĘŚĆ I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA ... **11**

1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE ... **12**
1.1. Położenie geograficzne ... **12**
1.2. Położenie administracyjne ... **12**
1.3. Klimat ... **12**
1.4. Geologia ... **14**
1.4.1. Budowa geologiczna ... 14
1.4.2. Złoża kopalin ... 14
1.4.3. Perspektywy i prognozy występowania kopalin ... 15
1.5. Geomorfologia ... **16**
1.5.1. Charakterystyka mezoregionów i mikroregionów ... 16
1.5.2. Rzeźba terenu ... 16
1.5.3. Czynne procesy geomorfologiczne ... 17
1.6. Hydrologia ... **18**
1.6.1. Wody podziemne ... 18
1.6.2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych ... 20
1.6.3. Wody powierzchniowe ... 20
1.7. Gleby ... **22**
1.8. Roślinność ... **23**
1.8.1. Regionalizacja geobotaniczna ... 23
1.8.2. Roślinność potencjalna ... 23
1.8.3. Zbiorowiska nieleśne ... 24
1.8.4. Lasy ... 25
1.9. Zwierzęta ... **27**
1.9.1. Charakterystyka ogólna ... 27
1.9.2. Ostoje fauny ... 27
1.10. Ochrona przyrody ... **29**
1.10.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie ... 29
1.10.2. Rezerwat przyrody „Prądy” ... 29
1.10.3. Stobrawski Park Krajobrazowy ... 30
1.10.4. Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie” ... 30
1.10.5. Obszar Natura 2000 „Grądy Odrzańskie” ... 31
1.10.6. Projektowany Obszar Natura 2000 „Bory Niemodlińskie” ... 31
1.10.6a. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie PLH160005 ... 31
1.10.7. Pomniki przyrody ... 32
1.10.8. Ochrona gatunkowa fauny i flory ... 32
1.10.9. Powiązania przyrodnicze – elementy systemu ECONET–PL i CORINE/NATURA 2000 ... 35
1.10.10. Parki wiejskie i podworskie. ... 36
1.12. Ochrona gleb ... **38**
1.13. Warunki podłoża budowlanego ... **38**

1A. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE ... **39**

1AA. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK ... **39**

1B. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE ... **39**

1BB. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK ... **39**

1C. STAN ŚRODOWISKA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE ... **40**

1CC. STAN ŚRODOWISKA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK ... **40**

1D. DIAGNOZA, O KTÓREJ MOWA W ART. 10A UST. 1 USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK ... **40**

2. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE ... **40**
2.1. Osadnictwo ... **40**
2.2. Zabytki i obiekty o walorach zabytkowych ... **41**
2.4. Stanowiska archeologiczne ... **42**

2.5. Układy ruralistyczne o wartościach historycznych....45

2A. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE.... 45

2AA. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK 46

2B. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONYCH PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 46

2BB. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONYCH PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK.... 46

3. SFERA SPOŁECZNA 46
3.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna....46
3.1.1. Struktura użytkowania gruntów....46
3.1.2. Struktura własnościowa gruntów 48
3.2. Demografia....49
3.2.1. Podstawowe dane o ludności 49
3.2.2. Struktura wieku mieszkańców....51
3.2.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności 53
3.2.4. Prognoza demograficzna....55
3.3. Rynek pracy....56
3.3.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON 56
Tabela 21a. Gmina Dąbrowa – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2017 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2018)....57
3.3.2. Zatrudnienie 58
3.4. Bezrobocie....59
3.4.1. Bezrobocie w latach 1998 – 2008....59
3.4.2. Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy 59
3.4.3. Bezrobocie w latach 2008 - 2017....61
3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna 62
3.5.1. Służba zdrowia....62
3.5.2. Opieka społeczna....63
3.6. Oświata i wychowanie....64
3.7. Kultura....65
3.8. Sport....66
3.9. Gospodarka mieszkaniowa....68
3.9.1. Zasoby mieszkaniowe 68
3.9.2. Własność komunalna 69
3.9.3. Standard mieszkań....70
3.9.4. Budownictwo mieszkaniowe 70
3.10. Bezpieczeństwo publiczne....72
3.10.1. Policja 72
3.10.2. Ochrona przeciwpożarowa 72
3.10.3. Ochrona przeciwpowodziowa 73

3A. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE.... 74

3AA. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK.... 75

3B. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCU I JEJ MIENIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 75

3BB. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCU I JEJ MIENIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK.... 75

3C. STAN PRAWNY GRUNTÓW TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE.... 75

3CC. STAN PRAWNY GRUNTÓW TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK.... 76

4. GOSPODARKA 76
4.1. Rolnictwo i leśnictwo....76
4.1.1. Użytkowanie gruntów w rolnictwie 76
4.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych 77
4.1.3. Jakość gleb, uprawy i hodowla 78
4.1.4. Leśnictwo 79
4.2. Działalności produkcyjne....81
4.2.1. Górnictwo i przetwórstwo kopalin 81
4.2.2. Pozostałe działalności produkcyjne 82
4.3. Usługi rynkowe....83
4.3.1. Handel....83
4.3.2. Gastronomia....83

4.3.3. Pozostałe placówki usługowe i rzemiosło 83
4.3.4. Pośrednictwo finansowe 84
4.3.5. Podsumowanie 84
4.4. Turystyka 84
4.4.1. Główne atrakcje turystyczne 84
4.4.2. Znakowane trasy turystyczne 84
4.4.3. Baza noclegowa 84
4.4.4. Potencjalne kierunki rozwoju turystyki 84

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA 85
5.1. Komunikacja 85
5.1.1. Komunikacja drogowa 85
5.1.2. Komunikacja zbiorowa 88
5.1.3. Komunikacja kolejowa 89
5.1.4. Szlaki wodne 89
5.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna 89
5.2.1. Zaopatrzenie w wodę 89
5.2.2. Kanalizacja 90
5.3. Sieć gazowa 91
5.4. Elektroenergetyka 92
5.4.1. Elektroenergetyczna sieć przesyłowa 92
5.4.2. Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna 92
5.6. Telekomunikacja i łączność 93
5.7. Gospodarka odpadami 94
5. 8. Melioracje i urządzenia wodne 95
5.8.1. Melioracje 95
5.8.2. Urządzenia wodne 95
5.9. Cmentarze 97
5.10. Obiekty obrony cywilnej 97

6. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE 97
6. 1. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną 97
6.1.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg 97
6.1.2. Ujęcia wody 98
6.1.3. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych 98
6.1.4. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi 98
6.1.5. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej 99
6.1.6. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej 99
6.1.7. Tereny zamknięte 99

6A. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 99

6AA. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 100

6B. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 100

6BB. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 100

6C. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁĄDOWANIA DWUTLENKU WĘGLA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 100

6CC. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁĄDOWANIA DWUTLENKU WĘGLA ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 100

6D. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCHTERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 101

6DD. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 101

6E. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 101

6EE. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 101

7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTACJI STRATEGICZNO – PLANISTYCZNYCH RÓŻNYCH SZCZEBLI 101
7.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 101
7.2. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego 102
7.3. Strategia Rozwoju Wspólnoty Opolskiej 104
7.4. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego 104

7.5. Program Ochrony Środowiska Powiatu Opolskiego 105
7.6. Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Gminy Dąbrowa 105
7.7. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa 107

7A. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH DOTYCZĄCE OBSZARU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE 107

7AA. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH DOTYCZĄCE OBSZARU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 107

8. PODSUMOWANIE 108

9. ANALIZY POTRZEB I MOŻLIOWŚCI ROZWOJU GMINY W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ STUDIUM DLA OBRĘBU CIEPIELOWICE 110
9.1. Analizy ekonomiczne 111
9.2. Analizy środowiskowe 111
9.3. Analizy społeczne 112
9.4. Prognoza demograficzna 112
9.4. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy 113
9.5. Zapotrzebowanie na nową zabudowę 117
9.5.1. Zabudowa mieszkaniowa 117
9.5.2. Zabudowa obsługująca gospodarkę rolniczą 118
9.5.3. Zabudowa usługowa 118
9.5.4. Zabudowa produkcyjna 118
9.6. Założenia do analizy chłonności terenów 119
9.7. Bilans terenów ustalonych pod zabudowę w studium 120
9.7.1. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej 125
9.7.2. Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę 126
9.7.3. Bilans możliwości rozwoju zabudowy na terenie gminy 127

10. ANALIZY POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ STUDIUM W CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK 131
10.1. Analizy ekonomiczne 131
10.2. Analizy środowiskowe 131
10.3. Analizy społeczne 132
10.4. Prognoza demograficzna 133
10.5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy 133
10.6. Zapotrzebowanie na nową zabudowę 133
10.7. Założenia do analizy chłonności terenów 133
10.8. Bilans terenów ustalonych pod zabudowę w studium 133

CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA 134

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY 135
1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna 135
1.2. Funkcja rolnicza 135
1.3. Funkcja przemysłowa, produkcyjna 136
1.4. Gospodarka leśna 136
1.5. Funkcja usługowa 136
1.6. Funkcja mieszkaniowa 138

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW 139
2.1. Sołectwo Chróścina 139
2.1.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 139
2.1.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 139
2.2. Sołectwo Ciepielowice 142
2.2.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 142
2.2.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 142
2.3. Sołectwo Dąbrowa 146
2.3.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 146
2.3.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 146
2.4. Sołectwo Karczów 149
2.4.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 149
2.4.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 149
2.5. Sołectwo Lipowa 152
2.5.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 152
2.5.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 152
2.6. Sołectwo Mechnice 154
2.6.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 154
2.6.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 154
2.7. Sołectwo Narok 156
2.7.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 156
2.7.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 157
2.8. Sołectwo Niewodniki 160
2.8.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 160

2.8.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 160
2.9. Sołectwo Nowa Jamka 162
2.9.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 162
2.9.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 162
2.10. Sołectwo Prądy 165
2.10.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 165
2.10.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 165
2.11. Sołectwo Siedliska 167
2.11.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 167
2.11.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 168
2.12. Sołectwo Skarbiszów 169
2.12.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 169
2.12.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 170
2.15. Sołectwo Żelazna 172
2.15.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym 172
2.15.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania 172

3. KIERUNKI ROZWOJU W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW 174
3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną 174
3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną 174
3.3. Ochrona powietrza 177
3.4. Ochrona wód powierzchniowych 177
3.5. Ochrona gleb 177
3.6. Ochrona przed hałasem 177
3.7. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym 178
3.8. Ochrona przeciwpowodziowa 178
3.9. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych 179

3.9A. OCHRONA ZASOBÓW SUROWCÓW MINERALNYCH I WÓD PODZIEMNYCH W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ STUDIUM W CZĘŚCI OBRĘBU NAROK 179

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 179

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ 180
5.1. Infrastruktura komunikacyjna 180
5.2. Infrastruktura techniczna 182
5.2.1. Zaopatrzenie w wodę 182
5.2.2. Odprowadzanie ścieków 182
5.2.3. Zaopatrzenie w gaz 182
5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną 183
5.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną 183
5.2.6. Telekomunikacja 184
5.2.7. Gospodarka odpadami 184

6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM 184

7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM 185

8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 186

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 187

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ 188
10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna 188
10.2. Zalesienia 188
10.3. Ochrona lasów 188

11. OBIEKTY I OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 188

12. OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU FILAR OCHRONNY 189

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH 189

14. TERENY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI 189

15. TERENY ZAMKNIĘTE 190

16. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO 190

SŁOWNICZEK POJĘĆ 191

PODSUMOWANIE 191

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM 192

SYNTEZA I UZASADNIENIE USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM W CZĘŚCI OBRĘBU NAROK 193

ZMIANA STUDIUM W CZĘŚCI OBRĘBU NAROK OBEJMUJE OBSZAR ZLOKALIZOWANY NA POŁUDNIE OD MIEJSCOWOŚCI NAROK, OBEJMUJĄCY NIEZABUDOWANE GRUNTY ROLNE W GRANICACH, W KTÓRYCH UDOKUMENTOWANO ZŁOŻE. OBSZAR OPRACOWANIA OBEJMUJE CZĘŚĆ DZIAŁKI NR 290/5 W OBRĘBIE NAROK, O POWIERZCHNI OK. 11,68 HA. CELEM ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OKREŚLONYCH NA PODSTAWIE UCHWAŁY NR XXVI/242/21 RADY GMINY DĄBROWA Z DNIA 28 STYCZNIA 2021 R. W SPRAWIE PRZYSTĄPIENIA DO SPORZĄDZENIA ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA BYŁO SPORZĄDZENIE DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO WSKAZANIA KIERUNKÓW ROZWOJU POSZCZEGÓLNYCH FUNKCJI W OBSZARZE ZMIANY. ZMIANY WNIESIONE DO DOKUMENTU POLEGAJĄ NA WPROWADZANIU GRANIC ZŁOŻA "NAROK I". 193

WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA I UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ 193

LITERATURA 196

ZAŁĄCZNIKI 198

WSTĘP

Zakres i cel opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Opracowanie jest zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa, przyjętego uchwałą Nr XXI/186/20 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 27 sierpnia 2020 roku.

Do zmiany studium przystąpiono na podstawie uchwały nr XXVI/242/21 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa.

Granicę opracowania zmiany studium stanowi część działki nr 290/8 w obrębie Narok.

Zmiany w części tekstowej, polegają na uzupełnieniu studium o przeanalizowanie aktualności uwarunkowań i ich uzupełnieniu oraz wprowadzeniu zmian do części kierunków tekstu. Wprowadzone zmiany do tekstu studium wyróżniono kolorem zielonym.

Zmiany w części graficznej określającej kierunki zagospodarowania przestrzennego, wprowadzono w części działki nr 290/8, obręb Narok w granicach określonych w uchwale.

Zakres i cel opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Opracowanie jest zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa, przyjętego uchwałą Nr V/21/11 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 10 lutego 2011 roku.

Do zmiany studium przystąpiono na podstawie Uchwały Nr XXX/213/17 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa.

Granicę opracowania zmiany studium stanowi granica obrębu geodezyjnego Ciepielowice.

Zmiany w części tekstowej, polegają na uzupełnieniu studium o przeanalizowanie aktualności uwarunkowań i ich uzupełnieniu oraz wprowadzeniu zmian do części kierunków tekstu. Wprowadzone zmiany do tekstu studium wyróżniono kolorem niebieskim.

Zmiany w części graficznej określającej kierunki zagospodarowania przestrzennego, wprowadzono w granicach obrębu geodezyjnego Ciepielowice określonych w uchwale.

Zakres i cel opracowania

Opracowanie jest zmianą do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbrowa[1] sporządzonego w 1999 roku przez Autorską Pracownię Architektury i Urbanistyki z Opola pod kierunkiem mgr inż. arch. Marii Oleszczuk. Obejmuje cały teren gminy dlatego też traci ważność w całości tekst Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbrowa i załącznik graficzny do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbrowa.

Do studium przystąpiono na podstawie Uchwały nr XV/100/08 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 6 marca 2008 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa. Obszar opracowania studium zawiera się w granicach administracyjnych gminy Dąbrowa.

Niniejsze opracowanie zawiera:

1) część tekstową
2) część graficzną:

- a) rysunek zmiany studium określający kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- b) rysunek zmiany studium określający uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.

[1] Studium zatwierdzone zostało Uchwałą Rady Gminy Dąbrowa nr XII/89/99 z dnia 25 października 1999 roku.

Podstawa prawna

- zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa, w części granic obrębu Narok - Uchwała nr XXVI/242/21 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa,
- zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa, w granicach obrębu Ciepielowice - Uchwała Nr XXX/213/17 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa
- Uchwała nr XV/100/08 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 6 marca 2008 roku w sprawie przystąpienia do opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa.
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami.
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (t.j. Dz.U z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (t.j. Dz.U z 2022 r. poz. 503),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 roku w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, Dz. U. Nr 118 poz. 1233.

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

Regioplan sp. z o.o.
ul. Wolbromska 7
53-148 Wrocław
Tel/fax: (071) 33 80 253
www.regioplan.pl
e-mail: regioplan@regioplan.pl

Główny projektant studium: mgr inż. Sylwia Wróbel
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-369

Zespół projektowy: mgr inż. Katarzyna Zdeb
członek Zachodniej Okręgowej Izby Urbanistów nr Z-537

mgr Robert Boryczka

OPRACOWANIE zmiany studium przyjętego uchwałą nr XXI/186/20 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 27 sierpnia 2020 r. Zespół Sylwia Wróbel – Pracownia Projektowo – Usługowa, prowadzony przez mgr inż. Sylwię Wróbel – uprawnioną do projektowania w planowaniu przestrzennym zgodnie z art. 5 w związku z art. 60 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.).

ZESPÓŁ AUTORSKI
zmiany studium przyjętej uchwałą Nr XLI/348/22 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 28 kwietnia 2022 r.

Główny projektant:
mgr inż. Joanna Świtlińska-Robutka
uprawnienia do projektowanie zg. z art. 5 ust. 3 i 4 uopizp
mgr inż. Paweł Niemiec
uprawnienia do projektowanie zg. z art. 5 ust. 2, 3 i 4 uopizp

Projektant:
mgr inż. Iwona Gaj
uprawnienia do projektowanie zg. z art. 5 ust. 4 uopizp
mgr inż. Anna Skiba
uprawnienia do projektowanie zg. z art. 5 ust. 4 uopizp
mgr inż. Kamil Czarny
uprawnienia do projektowanie zg. z art. 5 ust. 4 uopizp
mgr Oliwia Makuch
uprawnienia do projektowanie zg. z art. 5 ust. 4 uopizp

Dolnośląskie Biuro Projektowania Urbanistycznego SP. Z O.O.

CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

1. UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE

1.1. Położenie geograficzne

Gmina wiejska Dąbrowa położona jest w centralnej części województwa opolskiego, na wysokości od 142 do 195m n.p.m. Najwyżej położone rejony gminy znajdują się w jej południowo – zachodniej części (punkt o wysokości 195,7m n.p.m. na zachód od wsi Sokolniki, zaś najniżej usytuowany jest obszar położony w północno – zachodniej części gminy wzdłuż koryta rzeki Odry (142m n.p.m.). Współrzędne geograficzne wynoszą 50º40' szerokości geograficznej północnej oraz 17º45' długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 13084ha, to jest 131km², co stanowi 8,25% powierzchni powiatu opolskiego oraz 1,39% powierzchni województwa opolskiego.

1.2. Położenie administracyjne

Po wdrożeniu reformy administracyjnej, od 1 stycznia 1999 roku gmina wiejska Dąbrowa wchodzi w skład województwa opolskiego oraz powiatu opolskiego. Graniczy z gminami:

- Dobrzeń Wielki – od północy;
- Opole (gmina miejska, powiat grodzki) – od wschodu;
- Komprachcice – od południa;
- Tułowice – od południa;
- Niemodlin – od południowego – zachodu;
- Lewin Brzeski – od zachodu;
- Popielów – od północnego – zachodu.

Siedzibą urzędu jest położona w południowej części gminy miejscowość Dąbrowa. Ogółem w skład gminy wchodzi 15 sołectw. Należą do nich: Chróścina, Ciepielowice, Dąbrowa, Karczów, Lipowa, Mechnice, Narok, Niewodniki, Nowa Jamka, Prądy, Siedliska, Skarbiszów, Sławice, Wrzoski i Żelazna. Gęstość sieci osadniczej mierzona liczbą miejscowości na 100km² powierzchni wynosi 19,85. Jest to wartość wyższa od wskaźnika charakteryzującego zarówno powiat opolski (13,48) jak i całe województwo opolskie (16,88).

W roku 2017, w skutek zmiany granic administracyjnych miasta Opola, z granic gminy Dąbrowa wyłączne zostały, poprzez dołączenie do miasta Opola, obręby Sławice i Wrzoski oraz część obrębu Karczów. Powierzchnia gminy uległa zmniejszeniu o obszar o powierzchni 1668,13 ha, zamieszkały przez 1426 osób.

W wyniku rozszerzenia granic administracyjnych Opola, wieś Ciepielowice uzyskała charakter wsi podmiejskiej położonej w bezpośredniej bliskości miasta Opola.

1.3. Klimat

Klimat gminy podobnie jak całej polski jest przejściowy, kontynentalno – morski, kształtowany na przemian przez masy powietrza napływające znad Oceanu Atlantyckiego lub wschodniej Europy i Azji. W skali kraju według W. Okołowicza i D. Martyn (1979) gmina Dąbrowa wchodzi w skład regionu klimatycznego śląsko – wielkopolskiego. Natomiast według A. Wosia (1999) gmina położona jest w regionie dolnośląskim południowym. Niezależnie od podziałów rejon gminy należy do najcieplejszych w Polsce i charakteryzuje się: przewagą wpływów oceanicznych, mniejszymi od przeciętnych amplitudami temperatur, wczesną wiosną, długim ciepłym latem, łagodną i krótką zimą oraz malejącymi opadami w kierunku centrum kraju.

Reprezentatywne dla gminy Dąbrowa będą dane charakteryzujące klimatyczny region dolnośląski jako całość. Według pomiarów średnia temperatura roczna z wielolecia 1951 – 1980 wynosi około 8,2 ºC; stycznia (-1,9 ºC), a lipca 17,8 ºC. W skali roku średnia liczba dni przymrozkowych, to jest takich, w których temperatura powietrza może wynieść 0 ºC wynosi 86, dni mroźnych z ujemną temperaturą powietrza w ciągu całej doby jest 29, zaś dni ciepłych z temperaturą minimalną powyżej 0 ºC jest 250. Izoamplitudy roczne kształtują się na poziomie 19 – 20 ºC.

Tabela 1. Temperatura powietrza dla regionu dolnośląskiego. Wartości średnie za lata 1951 – 1980 (ºC) (Woś A., *Klimat Polski*, Warszawa 1999)

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Średnie	-1,9	-0,9	2,7	7,9	12,7	16,7	17,8	17,2	13,5	8,7	4,1	0,3
Najwyższe	3,8	3,1	6,4	11,5	15,2	19,0	20,4	19,4	16,5	11,8	7,8	3,9
Najniższe	-9,7	-12,0	-1,3	5,2	10,3	14,4	15,3	15,2	11,2	6,2	0,1	-6,5

Okres kiedy średnia temperatura dobowa kształtuje się w granicach od 5 ºC wzwyż trwa tutaj przez około 226 dni, w tym powyżej 15 ºC przez 93 dni, natomiast okres ze średnią temperaturą dobową poniżej 5 ºC trwa 155 dni, w tym poniżej 0 ºC przez 64 dni w roku.

Suma rocznego opadu wynosi 600 – 700mm, w tym półrocza chłodnego (listopad – kwiecień) około 200 – 250mm. Opady półrocza ciepłego (maj – październik) osiągają 400 – 450mm. Pierwszy śnieg pojawia się około połowy listopada, a ostatni na przełomie marca i kwietnia. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio przez 45 – 65 dni. Jej grubość waha się w przedziale 15 – 20cm. Okres występowania pokrywy śnieżnej przerywany jest częstymi odwilżami. W tym czasie opad zimowy stanowi deszcz.

Tabela 2. Średnie miesięczne wartości opadów dla regionu dolnośląskiego. Dane za lata 1951 – 1980 (Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999)

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
wartość w mm	33	31	32	42	64	69	97	71	47	43	45	38

Na podstawie danych za lata 1951 – 1980 średnia liczba dni pogodnych (zachmurzenie ≤ 20 %) w roku wynosi 41, a pochmurnych (zachmurzenie ≥ 80 %) 118 i jest jedną z najmniejszych w Polsce. Mgła pojawia się średnio przez około 50 dni w roku, zaś mgła całodzienna przez około 3 do 5 dni w roku. Usłonecznienie przekracza w roku 1400 godzin. Dni z burzą jest przeciętnie około 20 w roku.

Najczęstsze wiatry wieją z sektorów: północnego, zachodniego i południowego. Stanowią około 70 % częstości wiatru. Ich średnia prędkość oscyluje w granicach 3,3 m/s. Średnia roczna liczba dni w okresie 1951 – 1985 (T. Niedźwiedź, J. Paszyński, D. Czekierda, 1994) z wiatrem bardzo silnym (prędkość powyżej 15 m/s) wynosi 2, z wiatrem silnym (prędkość od 10 do 15 m/s) wynosi około 20 – 30, zaś średnia roczna częstość występowania ciszy i słabego wiatru (prędkość poniżej 2m/s) wynosi około 60 % dni w roku.

Tabela 3. Prędkość wiatru w regionie dolnośląskim. Wartości średnie za lata 1951 – 1965 (m/s) (Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999)

Miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
prędkość	3,9	3,7	3,7	3,3	3,1	3,0	3,0	2,8	3,0	2,8	3,5	3,6

Okres wegetacyjny jest jednym z najdłuższych w Polsce i trwa średnio przez około 226 dni. Początek robót polnych przypada na drugą dekadę marca. Reasumując, warunki klimatyczne panujące na terenie gminy są bardzo korzystne, sprzyjają rozwojowi rolnictwa oraz pozwalają na osiąganie wysokiego komfortu osiedlania.

Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Dąbrowa (Badora, 2008) wyróżnia na terenie gminy trzy strefy o zróżnicowanych warunkach mikroklimatycznych, mających wpływ na osadnictwo:

- **Strefa północno – wschodnia dolinna** – obejmuje dno doliny Odry oraz dolin ujściowych odcinków rzek do Odry. Występują tu najmniej korzystne warunki do zabudowy. Niższa jest temperatura powietrza, lokalnie tworzą się zastoiska mas zimnego powietrza spływającego z wysoczyzn. Większa jest wilgotność powietrza, częstotliwość mgieł i radiacyjnych przymrozków;
- **Strefa zachodnia i południowa wysoczyznowa** – obejmuje wschodnie skłony Wału Dąbrowy oraz wzniesienia zlokalizowane w okolicach Prądów, Lipowej oraz Nowej Jamki wzniesione do 40 m ponad poziom teras nadzalewowych doliny Odry. Jest to strefa o najkorzystniejszych warunkach termicznych i wilgotnościowych dla zabudowy z wyjątkiem stoków o ekspozycji północnej. Występuje tu korzystne nasłonecznienie, nie tworzą się zastoiska zimnych mas powietrza, mniej jest mgieł i przymrozków;
- **Centralna strefa przydolinna** – obejmuje obszary między zalewową doliną Odry u wysoczyzną z zachodniej i południowej części gminy (wsie: Karczów, część Dąbrowy). Występują tu pośrednie warunki do zabudowy zależne od odległości od osi doliny, lokalnej konfiguracji rzeźby, wyniesienia ponad dno doliny.

Uwarunkowania klimatyczne dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.
Uwarunkowania klimatyczne dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy zmianie.

1.4. Geologia

1.4.1. Budowa geologiczna

Budowę geologiczną gminy Dąbrowa przedstawiono w oparciu o Szczegółową Mapę Geologiczną Polski w skali 1:50000, arkusz Opole wraz z objaśnieniami (Biernat, 1960, 1968) oraz na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000, arkusze: Opole Północ nr 840 (Maćków, 2004), Lewin Brzeski nr 839 (Maćków, 2004), Niemodlin nr 872 (Horbowy, 2004) i Opole Południe nr 873 (Sztromwasser, 2004).

Omawiany teren leży w obrębie dwóch jednostek strukturalnych: monokliny przedsudeckiej (wschodnia część gminy) oraz górnokredowej depresji śląsko – opolskiej (część zachodnia). Monoklinę przedsudecką tworzą osadowe serie skalne należące do permu i triasu, w podłożu których występują dolnokarbońskie szarogłazy i łupki. Na utworach monokliny zalegają osady kredy górnej stanowiące część wschodniego skrzydła niecki kredy opolskiej. Przykryte są one skałami młodszymi: trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Na powierzchni terenu odsłaniają się osady czwartorzędu i lokalnie kredy górnej (poza teren gminy). Starsze utwory znane są tylko z wierceń badawczych.

Perm reprezentują piaskowce i zlepieńce czerwonego spągowca, występujące w obniżeniach starszego podłoża wzdłuż doliny rzeki Odry. Na osadach paleozoiku zalega niezgodnie kompleks osadów terygenicznych i morskich triasu. Trias dolny (piaskowiec pstry) wykształcony jest w postaci: piaskowców i piasków, wapieni z wkładkami gipsów i anhydrytów oraz dolomitów i wapieni jamistych. Miąższość tych osadów w rejonie Opola wynosi 137m. Trias środkowy (wapień muszlowy) rozpoczynają wapienie: zbite, faliste, krystaliczne, zlepieńcowate i komórkowe, tworzące warstwy: gogolińskie, górażdżańskie, terebratulowe i karchowickie. Zalegają na nich dolomity margliste z wkładkami wapieni (warstwy diploporowe). Sedymentację wapienia muszlowego kończą wapienie, wapienie margliste, przechodzące wyżej w iłołupki i piaskowce z detrytusem roślinnym, stanowiące warstwy: tarnowickie, wilkowickie i boruszowickie. Na osadach triasu środkowego zalegają niezgodnie utwory triasu górnego (kajpru i retyku). Wydzielono wśród nich warstwy lisowskie zbudowane z czerwonych iłowców i pstrych iłowców z przewarstwieniami: piaskowców, wapieni, margli i dolomitów. Utwory jury i kredy dolnej nie występują na terenie gminy. Kredę opolską stanowią górnokredowe osady należące do: cenomanu, turonu i koniaku. Cenoman reprezentują piaski kwarcowe z przewarstwieniami piaskowców o spoiwie ilastym i ilasto – marglistym. W okresie od dolnego do górnego turonu powstawały osady węglanowe o miąższości 60 – 100m, wykształcone w postaci margli ilastych i wapieni marglistych. Odsłaniają się one wzdłuż Odry w rejonie Opola i stanowią bazę surowcową dla przemysłu cementowego. W koniaku powstały warstwy składające się z iłów marglistych przechodzących w iłowce lub wapienie marglisto – piaszczyste.

Trzeciorzęd reprezentują osady środkowego i górnego miocenu oraz pliocenu. Utwory środkowomioceńskie występują poza obszarem gminy. Od górnego miocenu odbywa się sedymentacja serii poznańskiej, wykształconej w postaci iłów szarych i zielonych, przechodzących ku górze w iły płomieniste. Na osadach miocenu zalegają niezgodnie górnoplioceńskie utwory serii Gozdnicy, wykształconej jako piaski i żwiry oraz gliny i mułki.

W okresie pliocenu i starszego czwartorzędu powstał system dolin kopalnych. W obrębie gminy występuje pradolina Odry. Najstarsze osady czwartorzędu spotykane są tylko w obrębie dolin kopalnych. Miąższość utworów czwartorzędu waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów. Pochodzą one z okresów zlodowaceń: środkowopolskich i północnopolskich oraz najmłodszego czwartorzędu – holocenu. Utwory plejstoceńskie stanowią w przewadze osady akumulacji rzecznej dwóch tarasów rzeki Odry oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Gliny zwałowe występują rzadko i na ogół w postaci niewielkich płatów. Ich miąższość na ogół nie przekracza 3m. Zostały one udokumentowane na potrzeby ceramiki budowlanej w rejonie Dąbrowy. Zlodowacenia środkowopolskie reprezentują: piaski i żwiry wodnolodowcowe, gliny zwałowe oraz piaski i żwiry tarasów 10 – 15m n.p. rzeki. Na terenie gminy piaski i żwiry wodnolodowcowe występują w postaci większych płatów. Ich miąższość wynosi od kilku do ponad 40m. Gliny zwałowe tego okresu spotykane są w niewielkich płatach koło Mechnic. Piaski i żwiry rzeczne występują po zachodniej stronie Odry i związane są z pradoliną tej rzeki. Taras wysokości 10 – 15m n.p. rzeki zbudowany jest z piasków i żwirów, wśród których spotykane są soczewki iłów i mułków. Miąższość tych osadów osiąga kilka metrów. Osady zlodowaceń północnopolskich reprezentują piaski i żwiry tarasów 5 – 7m n.p. rzeki. Występują one po obu brzegach Odry. Są to na ogół piaski drobno i średnioziarniste przewarstwione soczewkami żwirów i lokalnie mułków. Ich miąższość przekracza 15m. Z okresu przejściowego między plejstocenem a holocenem pochodzą lessy i gliny lessopodobne, tworzące pokrywy na obszarze wysoczyzn, piaski eoliczne i piaski eoliczne w wydmach występujące na tarasach Odry oraz gliny i piaski deluwialne zalegające na stokach wzniesień i u ich podnóży. Najmłodszy okres czwartorzędu – holocen reprezentują osady rzeczne, głównie mady, a lokalnie piaski i osady piaszczysto – żwirowe. Namuły organiczne występują na tarasach zalewowych rzek, spotykane są także torfy powstałe w starorzeczach i zagłębieniach bezodpływowych o miąższości dochodzącej lokalnie do 4m.

1.4.2. Złoża kopalin

Na terenie gminy znajdują się ~~3~~ 4 udokumentowane złoża kopalin pospolitych: złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Dąbrowa Niemodlińska”, złoże iłów ceramicznych „Komprachcice”, ~~oraz~~ złoże kruszywa naturalnego „Narok” oraz złoże kruszywa naturalnego „Narok I”.

Złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Dąbrowa Niemodlińska" położone na zachód od wsi Dąbrowa udokumentowane zostało w kategoriach B i C_1 (Głogowski, 1964). Złoże stanowią czwartorzędowe gliny zwałowe z okresu zlodowaceń środkowopolskich o średniej miąższości 10,8m. Występują one na powierzchni 6,5ha pod średnim nadkładem 2,7m. W spągu złoża zalegają piaski drobnoziarniste, a nadkład tworzą: gleba i piaski gliniaste. Stosunek N/Z ma wartość 0,24. Gliny zawierają do 0,36% marglu w ziarnach powyżej 0,5mm i charakteryzują się skurczliwością suszenia w granicach 5,6 – 12,0%. Po wypaleniu w optymalnej temperaturze 950°C tworzywo ceramiczne posiada nasiąkliwość 5,4 – 14,4%, a jego wytrzymałość na ściskanie kształtuje się w granicach 23,6 – 38,4MPa. Kopalina jest przydatna na potrzeby przemysłu ceramiki budowlanej, do produkcji cegieł: pełnej i dziurawki. Na obszarze złoża występują chronione łąki na glebach pochodzenia organicznego i z tego powodu zaliczone zostało do konfliktowych.

Złoże iłów ceramicznych „Komprachcice" położone na południowy – wschód od wsi Mechnice udokumentowane jest w kategorii C_1+C_2 (Swoboda, 1982). Serię złożową stanowią iły margliste, których wiek określany jest na miocen, uważany też jako górnokredowy (Alexandrowicz, 1974). Złoże ma powierzchnię 27,4ha i miąższość 20,0 – 29,7m, średnio 28,5m. W profilu złoża jako kopalina towarzysząca występują piaski schudzające o miąższości 1,6 – 12,7m, średnio 5,5m. W nadkładzie o grubości 0,2 – 1,5m występują piaski gliniaste. Surowce ilaste ceramiki budowlanej charakteryzują się następującym składem chemicznym: SiO_2 – 40,8%, Al_2O_3 – 13,5%, Fe_2O_3 – 4,7%, CaO – 15,4%. Ich właściwości ceramiczne to: woda zarobowa: 22,2 – 27,4%, średnio 23,9%, skurczliwość wysychania: 7,8 – 10,4%, średnio 9,0%, nasiąkliwość po wypaleniu w temperaturze 950°C 9,5 – 15,6%, średnio 13,6%, wytrzymałość na ściskanie po wypaleniu w temperaturze 950°C 12,4 – 22,8%, średnio 17,6MPa. Surowce opisywanego złożą (kopalina główna i współwystępująca) wykorzystywane są do produkcji cegły pełnej oraz wyrobów drążonych. Złoże uznano za małokonfliktowe.

Złoże kruszywa naturalnego „Narok" KN10425 położone na zachód od wsi Narok, udokumentowane jest w kategorii C_1. Złoże ma powierzchnię 0,02ha. Na obszarze złoże na podstawie decyzji koncesyjnej Starosty Powiatowego w Opolu OŚ.UKK7510-3/06 z dnia 5 grudnia 2006 roku, został utworzony obszar górniczy pod numerem 10-8/1/51. Złoże jest obecnie zagospodarowane.

Złoże kruszywa naturalnego „Narok I" KN20114 położone na południe od wsi Narok, udokumentowane jest w kategorii C1. Złoże ma powierzchnię ok. 10.340 ha i obejmuje grunty rolne klasy RV, ma miąższość od 11.550 do 11.800. Wskazane możliwości zastosowania kopaliny dla drogownictwa i budownictwa. Obszar występowania złoża nie jest obszarem chronionego krajobrazu, a przyroda w zasięgu przewidywanego oddziaływania eksploatacji nie posiada szczególnych walorów. W celu ochrony złoża w jego granicach, w myśl przepisów odrębnych, obowiązuje zakaz budowy budynków.

Tabela 4. Gmina Dąbrowa – charakterystyka złóż kopalin na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000, arkusze: Opole Północ nr 840 (Maćków, 2004), Lewin Brzeski nr 839 (Maćków, 2004) i Opole Południe nr 873 (Sztromwasser, 2004)

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Stan zagospodarowania	Zastosowanie kopaliny	Przyczyny konfliktowości złoża
Dąbrowa Niemodlińska	g(gc)	N	Scb	-
Komprachcice	i(ic)	G	Scb	-
Narok	pż	G	Skb	-
Narok I	pż	R	Skb	-

Rodzaj kopaliny: pż – piaski i żwiry, p – piaski, g(gc) – gliny ceramiki budowlanej, i(ic) – iły ceramiki budowlanej.
Stan zagospodarowania: N – niezagospodarowane, G – zagospodarowane, Z – zaniechane, R – złoże rozpoznane szczegółowo.
Zastosowanie kopaliny: Skb – kruszywo budowlane, Scb – ceramika budowlana.
Przyczyny konfliktowości: Gl – ochrona gleb

1.4.3. Perspektywy i prognozy występowania kopalin

Największe znaczenie surowcowe na południowy – zachód od miasta Opole mają utwory węglanowe kredy górnej (turon dolny – koniak). Ze względu na zasobność surowca oraz możliwość jego wykorzys tania w przemyśle, w 1976 roku Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych ustanowił „Opolski Okręg Eksploatacji Surowców Węglanowych". Granice tego obszaru zostały przedstawione w „Atlasie geograficzno – surowcowym Opolskiego Okręgu Eksploatacji Surowców Węglanowych" (Kubicz, 1964).

W celu wstępnego rozpoznania osadów węglanowych triasu i kredy, a także kruszyw oraz określenia możliwości zastosowania tych surowców w przemyśle, wykonano kompleksową dokumentację geologiczną (Kochanowska, 1991). Na podstawie wymienionej dokumentacji wyznaczono obszary perspektywiczne i prognostyczne kopalin dla przemysłu cementowo – wapienniczego. Obszary te wyznaczono z uwzględnieniem ochrony lasów, a także użytków rolnych i łąk na glebach pochodzenia organicznego. Dla rozpatrywanych wapieni i margli kredowych przyjęto nadkład nie większy niż 15m oraz głębokość spągu złoża nie większą niż 70m. W ten sposób wydzielono 10 obszarów prognostycznych, z których niewielki fragment jednego z nich znajduje się w granicach gminy Dąbrowa. Granica obszaru perspektywicznego w przybliżeniu wyznacza okrąg wokół złoża „Komprachcice", zaś granice obszaru prognostycznego znajdują się na południe od złoża. W obu przypadkach zdecydowana większość obszarów znajduje się w granicach gminy Komprachcice.

Tabela 5. Gmina Dąbrowa – wykaz obszarów prognostycznych na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000, arkusz Opole Południe nr 873 (Sztromwasser, 2004)

Wyszczególnienie	
Powierzchnia w ha (całość obszaru)	117
Rodzaj kopaliny	wme
Wiek kompleksu litologiczno – surowcowego	Cr
Parametry jakościowe od – do	CaO: 22,02 – 25,15 % MK: 2,71 – 9,25 MG: 2,45 – 2,61
Średnia grubość nadkładu w m	15
Grubość kompleksu surowcowego od – do	15 – 70
Zasoby w kategorii D1 (tys. ton)	119000
Zastosowanie kopaliny	Sc, Sw
Rodzaj kopaliny: wme – wapienie i margle. Wiek kompleksu: Cr – kreda. Parametry jakościowe: MK – moduł krzemionkowy, MG – moduł glinowy. Zastosowanie kopaliny: Sc – kopaliny cementowe, Sw – kopaliny wapiennicze.	

Wyżej wymienione obszary prognostyczne i perspektywiczne, w miarę zmniejszania się zasobów w aktualnie eksploatowanych złożach, mogą być brane pod uwagę jako obszary rezerwowe dla przyszłej eksploatacji.

Uwarunkowania w zakresie warunków geologicznych dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.
W granicy obrębu Ciepielowice nie udokumentowano złóż surowców mineralnych.

Główne uwarunkowania w zakresie warunków geologicznych dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy zmianie (poza udokumentowaniem nowego złoża).
W granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok udokumentowano złoże kruszywa naturalnego Narok I.

1.5. Geomorfologia

1.5.1. Charakterystyka mezoregionów[2] i mikroregionów[3]

Nizina Śląska (318.5) jest rozległą równiną o powierzchni około 12,7 tys. km², rozciągającą się po obu stronach Odry pomiędzy Przedgórzem Sudeckim i Sudetami Wschodnimi na południowym – zachodzie, Wyżyną Śląsko – Krakowską na południowym – wschodzie oraz Wałem Trzebnickim na północy. Cała Nizina Śląska znajduje się w obrębie zasięgu zlodowacenia odrzańskiego, nazywanego dawniej środkowopolskim, którego pozostałością są ostańce ozów, kemów i wzgórz morenowych. W części południowo – zachodniej występują pokrywy pylaste typu lessów, na których wytworzyły się urodzajne gleby brunatnoziemne i czarnoziemne. Osią Niziny Śląskiej jest Dolina Odry, która ma charakter pradoliny o szerokości od 8 do 12 km. Jednym z jej większych dopływów jest Nysa Kłodzka. Dno doliny obniża się od około 180 m na południowym – wschodzie do około 90 m n.p.m. na północnym – zachodzie. W stronę Sudetów powierzchnia niziny wznosi się do 150 – 200 m n.p.m.

Pradolina Wrocławska (318.52) to specyficzny mezoregion długości ponad 100 km i powierzchni 1220 km², odpowiadający odcinkowi doliny środkowej Odry od jej zwężenia pod Krapkowicami na granicy Kotliny Raciborskiej po okolice Lubiąża i Malczyc poniżej Wrocławia. Pradolinę szerokości 10 – 12 km wypełniają plejstoceńskie i holoceńskie osady rzeczne w postaci tarasów: holoceńskiego wysłanego madami i wyższych plejstoceńskich piaszczystych.

Równina Niemodlińska (318.55) rozciąga się pomiędzy Doliną Nysy Kłodzkiej a Pradoliną Wrocławską, od południa zaś sąsiaduje z Płaskowyżem Głubczyckim i Kotliną Raciborską, obejmując około 800 km². Na równinie przeważają tereny piaszczyste sandrowe i kemowe ze zlodowacenia odrzańskiego. W związku z takim charakterem gruntów znaczną powierzchnię zajmuje kompleks leśny Borów Niemodlińskich.

1.5.2. Rzeźba terenu

Współczesna rzeźba terenu gminy Dąbrowa jest wynikiem zachodzących tu niegdyś procesów glacjalnych, fluwioglacjalnych, peryglacjalnych, eolicznych i erozji oraz akumulacji rzecznej, a także działalności człowieka (antropogenicznych). Występujące z różnym natężeniem procesy rzeźbotwórcze doprowadziły do powstania w miarę

[2] J. Kondracki, 1994.
[3] W. Walczak, 1968.

zróżnicowanego jak na krajobraz nizinny rysu geomorfologicznego, który na zdecydowanej większości obszaru gminy jest jej walorem przyrodniczym i krajobrazowym, bowiem zróżnicowanie rzeźby wpływa na pozostałe komponenty środowiska przyrodniczego, w tym walory florystyczne i faunistyczne.

Najwyżej położone obszary gminy zlokalizowane są w jej południowo – zachodniej części, na zalesionych falistych obszarach Równiny Niemodlińskiej. Jest to teren, na którym występują powierzchniowe wychodnie osadów trzeciorzędowych przykryte najczęściej niewielką warstwą czwartorzędu, a często tylko glebą. Wysokości bezwzględne osiągają tu lokalnie 195m n.p.m. (na zachód od Dąbrowy i 175m n.p.m. (okolice Siedlisk), w większości oscylują wokół wartości 170 – 175m n.p.m. Najniżej położone obszary gminy znajdują się na terenach dolinnych Odry w północnej części gminy na wysokości Naroka. W dnie doliny osiągają one tu 142m n.p.m. od najwyżej położonych obszarów na zachodzie i południowym zachodzie teren początkowo dynamicznie, a następnie od krawędzi erozyjnej starej doliny Odry łagodnie opada w kierunku północnym i wschodnim.

Biorąc pod uwagę najwyżej i najniżej położone tereny analizowanego obszaru należy stwierdzić, iż jest on słabo zróżnicowany pod względem hipsometrycznym. Różnica wzniesień wynosi około 60m i należy do małych w grupie gmin nizinnych Śląska Opolskiego. To niewielkie zróżnicowanie wynika z dynamicznych, silnych i długotrwałych procesów denudacyjnych, którym poddane były równiny polodowcowe oraz znacznej akumulacji i zasypań w obniżeniach starych i współczesnych dolin rzecznych. Pod względem kierunków spadków terenu gmina Dąbrowa charakteryzuje się małym zróżnicowaniem. Najniżej położone tereny występują na północy. W kierunku południowym i południowo – zachodnim odnotowuje się wznoszenie obszaru. Dominujące kierunki spadków uwarunkowane są doliną Odry, która stanowi główną wklęsłą oś geomorfologiczną regionu. W kierunku doliny teren opada symetrycznie z zachodnich i wschodnich obszarów centralnych, które są wyniesione i stanowią często wododziały rzeki i jej dopływów. Charakterystyczną cechą rzeźby terenu zaburzającą jednostajność dominujących spadków terenu w kierunku północnym jest występowanie dolinek rzecznych. Różnice wysokości między wysoczyznami i dolinami osiągają lokalnie 20m, najczęściej około 10m.

Obszary o najwyższych wysokościach względnych (naturalnych deniwelacjach) w gminie Dąbrowa związane są ze skarpami dolin i pradolin oraz z ostańcowymi wzniesieniami zbudowanymi z różnych osadów. Największe lokalne deniwelacje występują między Dąbrową, a wzniesieniami zlokalizowanymi na zachód od wsi. Występujące tu przewyższenia sięgają 40m, przy czym najbardziej strome zbocza krawędziowej strefy dolin Odry sięgają 20m. Również znaczne są deniwelacje występujące na pozostałym przebiegu granicy doliny Odry w okolicach Mechnic, Chróściny, Sokolnik i Skarbiszowa. Na większości terenów gminy deniwelacje nie przekraczają wartości 5m, a w dnach dolin rzecznych nie przekraczają 2m. Skarpom doliny i teras towarzyszą miejscami silne spadki terenu dochodzące do 40° (Dąbrowa, Mechnice). W położeniach poza dolinnych występują nieliczne formy związane z działalnością glacjalną i fluwioglacjalną, zdenudowane w okresie polodowcowym, a także ostańce erozyjne zbudowane z osadów trzeciorzędowych i górnokredowych (jedynie na pograniczu z gminą Komprachcice).

Reasumując na terenie gminy Dąbrowa można wyróżnić trzy wyraźne strefy geomorfologiczne:

- Wał Dąbrowy – o pagórkowatej i falistej rzeźbie terenu, położony na wysokości 170 – 195m n.p.m. w południowej części gminy;
- Obniżenie Doliny Odry – płaska równina w dnie doliny, położona na wysokości 145 – 155m n.p.m. w centralnej i północnej części gminy;
- Wysoczyzna Niemodlińska – równina falista, położona na wysokości 155 – 170m n.pm. w zachodniej części gminy.

Do najciekawszych form geomorfologicznych reprezentowanych na terenie gminy i stanowiących jej dużą atrakcję przyrodniczą zaliczyć można:

- skarpę pradoliny Odry na wysokości Chróściny, Mechnic, Dąbrowy i Skarbiszowa;
- dolinę Prószkówki (Prószkowskiego Potoku);
- ostańcowe wzniesienia na zachód od Dąbrowy, z niewielkimi, ale głębokimi rozcięciami erozyjnymi stoku;
- starorzecza Odry wzdłuż jej koryta, głównie w obrębie międzywala;
- wydmy na północny zachód od Naroka;
- torfowisko koło Prądów.

Oprócz naturalnych form morfologicznych, aktualne ukształtowanie powierzchni jest również skutkiem działalności antropogenicznej w wyniku której powstały formy wypukłe: nasypy drogowe i kolejowe, wały przeciwpowodziowe oraz zagłębienia po wyrobiskach kruszyw naturalnych.

1.5.3. Czynne procesy geomorfologiczne

Na terenie gminy Dąbrowa do czynnych procesów geomorfologicznych należą:

- denudacja stromych stoków użytkowanych ornie na drodze erozji wodnej – procesy erozyjne w ramach erozji wodnej zachodzą w szczególności na stokach o spadkach >10 %. Ich intensywność oceniana jest jako niewielka. Na terenie gminy procesy denudacji zachodzą na zboczach pradoliny Odry koło miejscowości Chróścina, Mechnice, Dąbrowa i Skarbiszów. Najbardziej zagrożone tereny zlokalizowane na zachód od Dąbrowy są zalesione, co chroni je przed

erozją. Na całym obszarze gminy nie stwierdzono występowania ruchów masowych ziemi. Szczególna uwaga w procesach lokalizacji zabudowy powinna dotyczyć stromych skarp starej doliny Odry;

- erozja wietrzna – występuje na obszarach gminy w obrębie dużych obszarów gruntów ornych na wysoczyznach i na terasach rzecznych. Najsilniej zagrożone są wielkopowierzchniowe obszary gruntów ornych w okolicach Mechnic, Chróściny, Ciepielowic, Skarbiszowa, Karczowa, Żelaznej, Niewodnik i Naroka. Proces jest intensywny w szczególności wczesną wiosną, zimą i późną jesienią;
- akumulacja pokryw torfowych – występuje w obniżeniach w obrębie wysoczyzny i w dolinkach rzecznych. Najintensywniejsza jest w obniżeniach paleomeandrów Odry, na nieużytkowanych łąkach, w znacznym stopniu porośniętych szuwarami i turzycowiskami;
- akumulacja mad rzecznych – ograniczona jest do terenów międzywale Odry, bardzo sporadycznie występuje na terenach poza wałami.

Wyszczególnione powyżej procesy geologicznie nie stanowią przeszkód w zabudowie terenu, jednakże na terenach skarp doliny Odry w planach zagospodarowania przestrzennego powinno się wprowadzać zakazy usuwania roślinności drzewiastej i krzewistej oraz nakazy stosowania pasów takiej zieleni. Dotyczy to w szczególności obszarów najsilniej urzeźbionych oraz wielkoprzestrzennych gruntów ornych.

Uwarunkowania geomorfologiczne dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.

Na terenie obrębu Ciepielowice czynnymi procesami geologicznymi są:

- erozja wietrzna – występuje w obrębie dużych obszarów gruntów ornych na wysoczyznach. Najsilniej zagrożone są wielkopowierzchniowe obszary gruntów ornych na północ i wschód od terenów zabudowanych wsi. Proces jest intensywny w szczególności wczesną wiosną, zimą i późną jesienią, sprzyja mu wielkopwierzchniowy charakter zagospodarowania i brak pasów wiatrochronnych.
- akumulacja mad rzecznych – ograniczona jest do terenów w dolinie Borkowickiego Potoku.

Na terenie obrębu Ciepielowice nie występuje zagrożenia ruchami masowymi. Występuje słabe zagrożenie erozją wodną ze względu na niewielkie spadki terenu.[4]

Uwarunkowania geomorfologiczne dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy zmianie.

W granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok, czynnym procesem geologicznym jest erozja wietrzna – występuje w obrębie dużych obszarów gruntów ornych na wysoczyznach. Najsilniej zagrożone są wielkopowierzchniowe obszary gruntów ornych. Proces jest intensywny w szczególności wczesną wiosną, zimą i późną jesienią, sprzyja mu wielkopowierzchniowy charakter zagospodarowania i brak pasów wiatrochronnych. Proces prowadzi w konsekwencji do obniżania jakości gleb i powinien być powstrzymywany przez odpowiednią agrotechnikę oraz stosowanie pasów zadrzewień przeciwerozyjnych.

Na obszarze części obrębu Narok nie występuje zagrożenia ruchami masowymi i erozją wodną.

1.6. Hydrologia

1.6.1. Wody podziemne

Dane dotyczące hydrogeologii gminy Dąbrowa opracowano na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000, arkusze: Opole Północ nr 840 (Dziedziak, 2004), Lewin Brzeski nr 839 (Dziedziak, 2004), Niemodlin nr 872 (Horbowy, 2004) i Opole Południe nr 873 (Sztromwasser, 2004).

Według regionalizacji zwykłych wód podziemnych (Paczyński i inni, 1993) obszar gminy leży w obrębie rejonu opolskiego, w subregionie triasu opolskiego regionu śląsko – krakowskiego. Wody podziemne w obrębie gminy występują w utworach: czwartorzędowych, trzeciorzędowych, kredy, triasu i permu (Bielecka, 1997). Zróżnicowana budowa geologiczna podłoża sprawia, że warunki występowania i krążenia wód podziemnych są w tym rejonie bardzo skomplikowane.

Czwartorzędowe piętro wodonośne występuje w obrębie różnych genetycznie osadów. Poziomy wodonośne tworzą osady fluwioglacjalne i wydmowe wysoczyzn, osady dolin kopalnych oraz osady współczesnej doliny Odry i jej dopływów. Poziom wodonośny w osadach fluwioglacjalnych wysoczyzn ma charakter nieciągły i jest związany z piaszczysto – żwirowymi osadami plejstocenu o miąższości od kilku do kilkunastu metrów, zalegającymi na glinie zwałowej lub marglach kredowych.

[4] Opracowanie ekofizjograficzne problemowe wsi Ciepielowice, Ekosystem Projekt, Opole 2017

Parametry hydrogeologiczne są bardzo zróżnicowane, co jest związane z dużą zmiennością wykształcenia litologicznego. Współczynniki filtracji wahają się od kilku do 30m/dobę, a wydajności mieszczą się w przedziale od 10 do 30m³/h. Poziom wodonośny współczesnej doliny Odry jest związany z piaszczysto – żwirowymi, holoceńskimi aluwiami oraz tarasami rzecznymi. Współczynniki filtracji tych utworów wynoszą od 40 – do 70m/dobę, a miąższości warstw zawodnionych są niewielkie, rzędu kilku metrów. Wydajności studni wynoszą tutaj do 35m³/h. Czwartorzędowe piętro wodonośne na przeważającej części obszaru pozbawione jest izolacji od powierzchni. Spływ odbywa się ku Odrze, będącej regionalną osią drenażu. Zwierciadło wody jest swobodne i występuje na głębokości od 2 do 8m, ulegając sezonowym wahaniom. Zasilanie tego poziomu odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych. Wody tego piętra wykazują dużą zmienność składu fizykochemicznego. Średnia wartość suchej pozostałości wynosi 498mg/dm³, a maksymalna 1350mg/dm³. W ponadnormatywnych ilościach występują: żelazo i mangan, często także: azotany, siarczany i metale ciężkie. Wody tego piętra zaliczane są tutaj do wód średniej, a lokalnie złej jakości i wymagają uzdatniania.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne związane jest z przewarstwieniami piaszczystymi występującymi wśród kompleksu ilastego serii poznańskiej. Utwory wodonośne tworzą warstwy i soczewy o nieregularnym rozprzestrzenieniu, zróżnicowanym składzie granulometrycznym i zmiennych miąższościach, na głębokościach od kilku do 60m. Zróżnicowanie wykształcenia litologicznego utworów wodonośnych powoduje również zmienność warunków filtracyjnych. Miąższość omawianych utworów wynosi od 7,8 do 45m, średnio 23m, współczynniki filtracji kształtują się w granicach od 1,6 do 60m/dobę, średnio 23m/dobę. Największe wydajności uzyskano w otworach studziennych w rejonie Dobrzenia Wielkiego (na północ od granic gminy). Wydajność wynosi tutaj 200m³/h, przy depresji 10,5m. Zwierciadło wody ma tutaj charakter subartezyjski lub artezyjski. Wody piętra trzeciorzędowego charakteryzują się średnią jakością i wymagają tylko prostego uzdatnienia, głównie z powodu podwyższonych zawartości żelaza i manganu. Są to wody nisko zmineralizowane. Sucha pozostałość wynosi od 91 do 513mg/dm³, twardość ogólna średnio ma wartość około 2,4mval/dm³, zawartość siarczanów waha się w przedziale: 9 – 70mg/dm³, chlorków: 4 – 12mg/dm³, żelaza: 0,5 – 3,5mg/dm³, a manganu: 0,07 – 3,8mg/dm³.

Kredowe piętro wodonośne związane jest z utworami turonu i cenomanu. Poziom wodonośny, występujący wśród spękanych margli turońskich jest nieciągły i słabo zasobny w wodę. Na terenie gminy znaczenie użytkowe ma drugi kredowy poziom wodonośny związany z piaskami i piaskowcami cenomanu. Miąższość tych utworów w rejonie Opola wynosi kilka metrów i wzrasta w kierunku zachodnim (obszar gminy) do 40m. Współczynnik filtracji mieści się w granicach 1,1 – 26,0m/dobę, a ujęcia wód tego poziomu charakteryzują się średnią wydajnością rzędu 25m³/h, przy depresji do kilkunastu metrów. W strefie wychodni zwierciadło wody jest swobodne, a w miarę zapadania warstw cenomańskich w kierunku zachodnim, pod warstwy turonu, zwierciadło wody staje się subartezyjskie. Ujęcia wód tego poziomu zlokalizowane są poza terenem gminy. Wody piętra kredowego należą do wód nisko zmineralizowanych. Średnia zawartość suchej pozostałości wynosi 289mg/dm³. Są to wody charakteryzujące się niskimi zawartościami: chlorków, siarczanów, wapnia i magnezu. Wyższe są tylko zawartości żelaza (średnio 2mg/dm³) i manganu (średnio 0,1mg/dm³), co powoduje, że omawiane wody należą do wód średniej jakości, wymagających prostego uzdatniania.

Utwory triasu tworzą najzasobniejsze piętro wodonośne na Opolszczyźnie. W obrębie tego piętra występują dwa zasadnicze poziomy wodonośne: wapienia muszlowego i pstrego piaskowca. Wodonośny zbiornik należący do wapienia muszlowego tworzą spękane, szczelinowe i kawerniste wapienie i dolomity występujące na głębokości około 300m. Zasilanie tego poziomu odbywa się na wychodniach zlokalizowanych na wschód od Opola. Drenaż następuje poprzez dolinę Odry. Współczynnik filtracji tych utworów jest niski i wynosi 2 – 3m/dobę, a średnia wydajność studni ujmujących wody poziomu wapienia muszlowego wynosi 130m³/h, przy depresji około 7m. Poziom pstrego piaskowca związany jest z kompleksem piaskowców i zlepieńców, których wychodnie znajdują się poza obszarem gminy (rejon Strzelc Opolskich). Utwory te zapadają się w kierunku północnym i północno – zachodnim i na terenie gminy występują na głębokości około 500m. Miąższość zawodnionych piaskowców wynosi średnio 130m, a współczynnik filtracji – 0,6m/dobę. Zwierciadło ma charakter artezyjski. Wydajności studni bazujących na tym poziomie kształtują się w granicach od 30 do 160m³/h przy depresjach od kilku do około 60m. Wody piętra triasowego cechuje przestrzenne zróżnicowanie jakości. W miarę zapadanie się osadów następuje znaczny wzrost mineralizacji. Wody wapienia muszlowego wykazują niską mineralizację ogólną, w granicach 143 – 434mg/dm³, zawartość siarczanów: 127 – 154mg/dm³, chlorków: 5,7 – 7,8mg/dm³, żelaza: 0,1 – 0,5mg/dm³ i manganu: 0,1mg/dm³. Średnia twardość ogólna wynosi 6,6mval/dm³. Wody pstrego piaskowca mają mineralizację ogólną w granicach 348 – 796mg/dm³. Zawartość siarczanów kształtuje się w granicach 10,4 - 119mg/dm³, chlorków: 8,5 - 178mg/dm³, żelaza: 0,2 – 0,5mg/dm³, a manganu poniżej 0,1mg/dm³. Są to wody twarde i bardzo twarde od 6 do 19mval/dm³. Wody piętra triasowego są generalnie dobrej jakości. Wodonośne utwory wapienia muszlowego i pstrego piaskowca stanowią rezerwę zasobową wód występujących na dużych głębokościach, ale o korzystnych parametrach ilościowych i jakościowych.

W rejonie Opola zawodnione są również piaskowce i zlepieńce permu. Nie mają one jednak charakteru użytkowego. Utwory należące do tego piętra zostały przebadane trzema otworami w rejonie Opola i gminy Dąbrowa. Współczynnik filtracji utworów wodonośnych permu wynosi 0,97m/dobę, a wydajność 90m³/h (Bielecka, 1997).

1.6.2. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na terenie gminy Dąbrowa wyodrębniono trzy zbiorniki:

- **GZWP nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie"** – triasowy zbiornik szczelinowo – porowy, wykształcony w poziomie wodonośnym dolnego i górnego pstrego piaskowca zalega częściowo pod GZWP nr 333 („Opole – Zawadzkie"). Zajmuje powierzchnię 2050km² i posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne w wysokości 50 tys. m³/d, a moduł zasobowy osiąga 0,28l/skm². Średnia głębokość ujęć wynosi od 100 do 600m. Drenaż zbiornika odbywa się w dolinie rzeki Odry. Wieloletnia eksploatacja przez głębokie na 200 – 750m studnie doprowadziła do obniżenia zwierciadła wody i powstania technicznych problemów z poborem wody. W obszarach o ustabilizowanej równowadze między zasilaniem i eksploatacją studnie te funkcjonują dobrze i dostarczają wysokiej jakości wody. Zbiornik obejmuje obszar całej gminy i aktualnie nie jest eksploatowany
- **GZWP nr 336 „Niecka Opolska"** – górnokredowy zbiornik szczelinowo – porowy, wyodrębniony w rejonie Opola spośród GZWP nr 333 i 335. Zajmuje powierzchnię 138km² i posiada szacunkowe zasoby dyspozycyjne w wysokości 20 tys. m³/d. Średnia głębokość ujęć wynosi od 50 do 80m. Zbiornik obejmuje wschodnie krańce gminy.
- **GZWP nr 338 „Paczków – Niemodlin"** – trzeciorzędowy zbiornik porowy, zajmujący ogółem powierzchnię 735 km² i posiadający szacunkowe zasoby dyspozycyjne w wysokości 60 tys. m³/d. Średnia głębokość ujęć wynosi od 80 do 150m. Zbiornik obejmuje południowo – zachodnie krańce gminy.

1.6.3. Wody powierzchniowe

Obecna sieć hydrograficzna nawiązuje do morfologii oraz budowy geologicznej występującej na terenie gminy Dąbrowa. Generalnie w układzie sieci rzecznej rejonu środkowej Odry charakterystyczny jest łamany kształt cieków. Sieć hydrograficzna składa się z odcinków południkowych i poprzecznych do nich odcinków równoleżnikowych. Taki układ sieci rzecznej jest pozostałością po epoce lodowcowej. Podczas zlodowaceń powstawały odcinki równoleżnikowe, a podczas interglacjałów rzeki tworzyły odcinki południkowe.

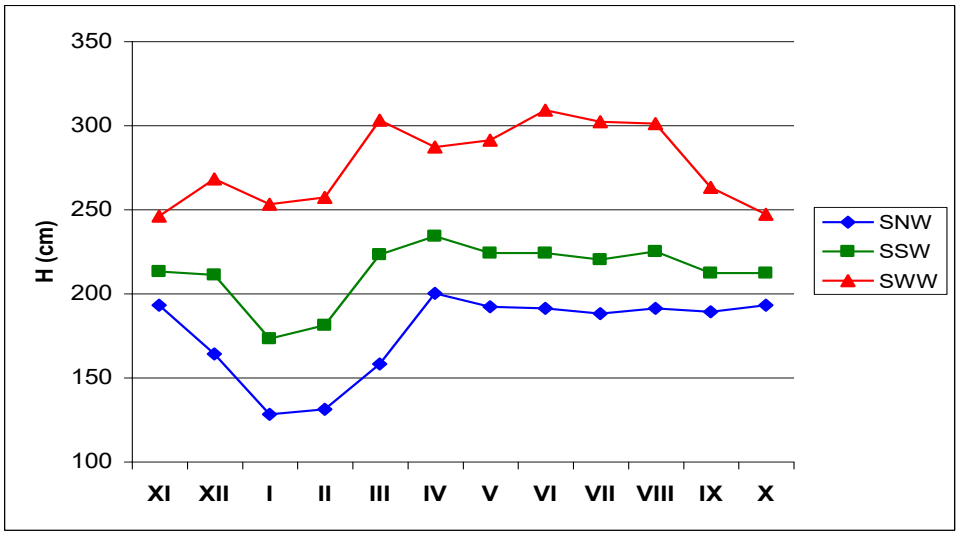
Obszar gminy Dąbrowa w całości należy do dorzecza Odry i jest odwadniany przez jej dopływy. Ponadto na terenie gminy występują 3 główne zlewiska dopływów Odry:

- Nysy Kłodzkiej – reprezentowanej przez dorzecze Ścinawy Niemodlińskiej (zlewnie cieku Borkowickiego i Wytoki) na zachód od wododzielnych wzniesień zlokalizowanych na zachód od Dąbrowy;
- Dożyny (Krzywuli) – odwadniającej centralną część gminy;
- Prószkówki (Prószkowskiego Potoku) – odwadniającego wschodnią część gminy[5].

Głównym ciekiem powierzchniowym na terenie gminy Dąbrowa jest rzeka Odra, przepływająca z południowego – wschodu na północny – zachód. Bieg rzeki wyznacza jednocześnie północną granicę gminy. Odra na tym odcinku jest spławna, wykorzystywana do transportu wodnego. W dnie doliny Odry występuje liczna sieć drobnych cieków, rowów melioracyjnych oraz starorzecza, stanowiące pozostałość po silnie meandrującej niegdyś rzece. W dolinie Odry występują odcięte formy korytowe, w tym znacznych rozmiarów nadal wypełnione wodą paleomeandry. Odcięte zakola zajmują znaczną powierzchnię dna doliny. Szerokość pasa meandrowego wynosi miejscami kilka km. Poza paleomeandrami, w dnie doliny występują również pojedyncze oczka wodne o nieregularnym kształcie, mokradła i zatorfienia. Koryto rzeki jest niemal na całej długości obwałowane. Na terenie gminy Dąbrowa różnica poziomów w górnej części rzeki (Żelazna) i dolnym (Ostrów Narocki) wynosi około 6m, dlatego na rzece znajdują się jazy i śluzy umożliwiające jednostkom pływającym jej pokonanie. Pierwsza śluza i jaz znajdują się poniżej ujścia Małej Panwi (Opole), a następne są w okolicach Dobrzenia Małego (gmina Dobrzeń Wielki) oraz pomiędzy Narokiem i Chróścicami (gmina Dobrzeń Wielki).

Reżim hydrologiczny Odry na analizowanym odcinku został całkowicie przeobrażony wskutek działalności człowieka, gdyż stany wody są ściśle uzależnione od pracy śluz i innych urządzeń służących żegludze. Roczne wahania wodostanów Odry wskazują na wezbrania wiosenne i letnie. Wyżówki wiosenne związane są z odprowadzaniem wód roztopowych. Najczęściej przypadają na marzec, jednakże przy krótkiej zimie wystąpienie wezbrań może nastąpić już w styczniu, zaś przy długotrwałej zimie kończy się dopiero w maju. Wezbrania letnie związane są z gwałtownymi i ciągłymi opadami atmosferycznymi występującymi najczęściej w lipcu. Wyżówka letnia trwa krócej i jest bardziej regularna. W okresie żeglugowym od marca, kwietnia do listopada, grudnia stany wody praktycznie się nie zmieniają, zaś w okresie zimowym (styczeń, luty) osiągają swoje minimum w ciągu roku. Wtedy to średnie stany miesięczne są niższe od średniego rocznego stanu wody. Determinują je głównie długotrwałe susze, spowodowane stabilną, suchą i upalną pogodą. Niżówka zimowa pojawia się głównie wraz z okresem suchej oraz mroźnej pogody[6].

[5] Badora K., *Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa*, Opole 2008.
[6] Absalon D., Jankowski A., Leśniok M., *Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-D Opole – Północ*, Uniwersytet Śląski 1998.

Rysunek 1. Gmina Dąbrowa – charakterystyczne miesięczne stany wody rzeki Odra (cm) w okresie 1961 – 1990 na profilu Opole (147,12m n.p.m., km biegu rzeki 152,2) (Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-D, Opole – Północ (Absalon, Jankowski, Leśniok, 1998) SNW – średnia niska woda; SSW – średnia roczna woda; SWW – średnia wielka woda

Poza rzeką Odrą sieć hydrograficzną gminy Dąbrowa tworzą:

- Dożyna (Chróścicka Struga i Krzywula) o długości 22 km na terenie gminy;
- Prószkówka (Prószkowski Potok) – o długości 11 km na terenie gminy;
- Bródek (Wel) – lewostronny dopływ Prószkówki o długości 9,2 km na terenie gminy;
- Ryjec – o długości 2,0 km na terenie gminy;
- Ciek Borkowicki i Wytoka odwadniające południowo – zachodnią część gminy do Ścinawy Niemodlińskiej (Wytoka) i Nysy Kłodzkiej (ciek Borkowicki);
- liczne mniejrze cieki i rowy melioracyjne.

Wymienione powyżej cieki wodne charakteryzują się deszczowo – śnieżnym reżimem zasilania. Okres wezbrań przypada najczęściej na lato (lipiec – sierpień) wskutek silnych opadów atmosferycznych oraz zimą i wczesną wiosną w okresie gwałtownych roztopów pokrywy śnieżnej. Niżówki przypadają w okresie jesienno – zimowym. Przebieg cieków jest prosty, przepływ spokojny (tylko miejscami wartki), z bardzo dużymi wahaniami ilości płynących wód.

Wody stojące na terenie gminy reprezentują niewielkie zbiorniki o naturalnym lub częściej antropogenicznym charakterze. Ważniejszymi w systemie hydrologicznym gminy zbiornikami wodnymi są: starorzecza (okolice Naroka, Żelaznej i Sławic), stawy hodowlane (Prądy, Ciepielowice, Karczów) i zbiornik przeciwpowodziowy (polder Żelazna I). Poza doliną Odry stawy i inne zbiorniki wód stojących powstają w starych wyrobiskach odkrywkowego wydobycia surowców mineralnych (Mechnice, Dąbrowa). Uzupełnieniem powyższego są zbiorniki astatyczne występujące w okresach wezbrań wiosennych, kiedy wody czasowo zbierają się w lokalnych zagłębieniach terenu. Większość z nich jest również związana z dolinami poszczególnych cieków wodnych.

Uwarunkowania hydrologiczne dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.

Tereny obrębu Ciepielowice charakteryzują się zróżnicowaną głębokością zalegania pierwszego poziomu wodonośnego. W ogólnym zarysie zwierciadło tych wód położone jest na głębokości 1-2 m na najniżej położonych obszarach dolin rzecznych i w obniżeniach bezodpływowych na terasach rzecznych (na części obszarów woda stagnuje przez pewną część roku na powierzchni, a przez większość roku na głębokości < 1,0 m ppt.), oraz 2-10 m ppt na terenach wysoczyznowych opadających skłonami do dolin rzecznych.

Obręb Ciepielowice znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie”

Na terenie obrębu Ciepielowice nie występują komunalne ujęcia wody, nie występują też strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujść wód.

Uwarunkowania hydrologiczne dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy zmianie.

Część obrębu Narok objęta zmianą studium położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 335 Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie. W odległości ok. 5 km na północ od granicy złoża znajduje się obszar GZWP 323

Subzbiornik rzeki Stobrawa, ok. 3,5 km na wschód GZWP 336 Niecka Opolska i ok. 5 km na południowy wschód GZWP 33 Zbiornik Opole – Zawadzkie.

W części obrębu Narok objętej zmianą studium nie występują komunalne ujęcia wody, nie występują też strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej ujęć wód oraz nie stwierdzono zbiorników i cieków wodnych.

1.7. Gleby

Wytworzenie się określonych profilów glebowych oraz ich przydatność rolnicza pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną i morfologią danego obszaru. Natomiast skład mineralny i właściwości gleb są uzależnione przede wszystkim od rodzaju skały macierzystej, panującego klimatu i występującej szaty roślinnej. Na kształtowanie się rolniczej przydatności gleb poza rzeźbą terenu i klimatu mają również duży wpływ czynniki glebowe takie jak: skład mechaniczny, miąższość poziomu próchnicznego oraz głębokość występowania szkieletu. Bogactwo powyższych uwarunkowań na analizowanym terenie tworzy korzystne warunki dla powstania różnorodnych typów gleb.

Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Dąbrowa (Badora, 2008) wyróżnia na terenie gminy występowanie następujących typów gleb:

a) **gleby litogeniczne** – reprezentowane są w obrębie pokryw piasków eolicznych w postaci gleb inicjalnych luźnych wykształconych z piasków eolicznych. Są to gleby zalesione, występują lokalnie w zachodniej części gminy;
b) **gleby autogeniczne** – są najliczniej reprezentowanymi typami gleb badanego terenu. W grupie tej wyróżnia się:
   - **gleby czarnoziemne i czarnoziemy zdegradowane** – reprezentowane przez gleby szarobrunatne i czarnoziemy zdegradowane. Występują one na niewielkich obszarach wyżej położonych teras nadzalewowych we Wrzoskach i Chróścinie;
   - **gleby brunatnoziemne** – reprezentowane przez gleby brunatne właściwe i wyługowane, występują w szerokim pasie z południowego wschodu na północny zachód od wsi Mechnice, poprzez Karczów, Dąbrowę i Ciepielowice, do południowej części wsi Narok;
   - **gleby bielicoziemne** – reprezentowane są przez gleby rdzawe i gleby bielicowe zajmujące część wsi Prądy, Siedliska Nowa Jamka, Lipowa, część sołectwa Dąbrowa i Narok oraz Niewodniki;
c) **gleby semihydrogeniczne** – reprezentowane są lokalnie, w małych powierzchniach na całym badanym obszarze przez gleby opadowo – glejowe i gruntowo – glejowe. Występują zazwyczaj w nieckach bezodpływowych lub o utrudnionym odpływie;
d) **gleby hydrogeniczne** – reprezentowane są przez 2 rzędy:
   - **gleby bagienne – mułowe i torfowe**, występują w obrębie torfowisk niskich i przejściowych, w większym zasięgu na zalesionych terenach koło Prądów, na północ od Lipowej i w okolicach stawów;
   - **gleby pobagienne – murszowe i murszowate**, obejmują tereny zmeliorowanych i odwodnionych torfowisk, występują w podobnych położeniach co torfowe i mułowe. Większa strefa ich występowania zlokalizowana jest między Karczowem i Wrzoskami oraz koło Dąbrowy. Z punktu widzenia walorów przyrodniczych są one konsekwencją degradacji jednych z najwartościowszych i zagrożonych ekosystemów;
e) **gleby napływowe** – reprezentowane są przez rząd gleb aluwialnych, typ mad rzecznych. Występują w zwartych zasięgach w dolinie Odry, Prószkowskiego Potoku w sołectwach Żelazna, Niewodniki i Narok. Na mniejszych obszarach występują również w innych dolinach rzecznych;
f) **gleby antropogeniczne** – reprezentowane są głównie przez gleby industrio- i urbanoziemne stref zabudowanych.

Klasyfikacja bonitacyjna ma na celu ustalenie wartości produkcyjnej gleb na podstawie badań terenowych odkrywek. Szczególną uwagę poświęca się cechom morfologicznym profilu glebowego, właściwościom fizycznym gleb i niektórym chemicznym. Uwzględnia się również konfigurację terenu, stosunki wilgotnościowe, położenie, itp.

Na terenie gminy Dąbrowa przeważają gleby II – IVa klasy bonitacyjnej. Do najbardziej przydatnych dla rolnictwa należą gleby brunatne właściwe, czarne ziemie właściwe wytworzone z glin pylastych, pyłów ilastych całkowitych, iłów oraz miejscami podścielonych glinami lub piaskami gliniastymi oraz mady brunatne średnie o składzie glin i pyłów. Są to gleby o prawidłowych stosunkach powietrzno – wodnych zaliczone tu do II – IIIb, a lokalnie IVa klasy bonitacyjnej. Tworzą one kompleksy pszenne bardzo dobre, pszenne dobre i lokalnie pszenno – żytnie. Gleby te są przydatne dla uprawy wielu roślin zbożowych (pszenica, jęczmień), okopowych (buraki cukrowe, kukurydza), przemysłowych (rzepak, słonecznik, len i chmiel) oraz dla upraw sadowniczych.

Osobną grupę tworzą gleby IVb – VI klasy bonitacyjnej, które są mało przydatne dla intensywnego rolnictwa. Gleby te tworzą niewielkie płaty w obrębie najlepszych gleb oraz terenów leśnych. Są to gleby brunatne wyługowane, czarne ziemie zdegradowane, gleby bielicowe wytworzone z piasków słabogliniastych, podścielonych piaskami lub żwirami. Są to gleby o obniżonej pojemności wodnej i podsiąkliwości oraz z poziomem wody gruntowej poniżej profilu glebowego. Tworzą one kompleksy: żytni dobry i słaby i są odpowiednie pod uprawę ziemniaków, żyta, owsa, gryki, itp.

Trzecią kategorią gleb na terenie gminy Dąbrowa są gleby dolinne. Użytkowane są głównie jako użytki zielone. Są to przede wszystkim mady i czarne ziemie związane z utworami rzecznymi Odry i jej dopływów. Tworzą one bardzo dobre, dobre i średnie kompleksy użytków zielonych.

Tabela 6. Gmina Dąbrowa – grunty orne według klas bonitacyjnych (Urząd Gminy Dąbrowa, 2008)

Klasa bonitacyjna	I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI
Powierzchnia w ha	-	3,1580	195,3027	790,1283	1277,7702	1230,7126	1537,4499	558,1559
Struktura w (%)	-	0,06	3,49	14,13	22,85	22,00	27,49	9,98

Tabela 7. Gmina Dąbrowa – użytki zielone według klas bonitacyjnych (Urząd Gminy Dąbrowa, 2008)

Klasa bonitacyjna	I	II	III	IV	V	VI
Powierzchnia w ha		101,4498	354,5016	462,4904	106,0585	20,9610
Struktura w (%)		9,70	33,92	44,24	10,14	2,00

Z powyższego zestawienia wynika, że udział gleb bardzo dobrych i dobrych gruntów ornych, będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 17,68 %. Gleby średnie IV klasy bonitacyjnej to 44,85 % ogółu, zaś gleby słabe i bardzo słabe V i VI klasy bonitacyjnej stanowią aż 37,47 %. Natomiast udział użytków zielonych (sady, łąki i pastwiska) będących w II – III klasie bonitacyjnej wynosi 43,62 %, w IV klasie – 44,24 % zaś najsłabsze V i VI klasy to 12,14 %.

Uwarunkowania glebowe dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.
Grunty obrębu Ciepielowice należy zaliczyć do gruntów o przeciętnej średniej jakości, w tym grunty w centralnej części obrębu stanowią gleby o słabej niskiej bonitacji gleb. Jedynie część doliny Borkowickiego Potoku oraz przyległych wysoczyzn, a także we wschodniej części obrębu zajmują gleby chronione klas IIIa i IIIb.

Uwarunkowania glebowe dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy zmianie.
Grunty objęte zmianą studium stanowią gleby orne niskiej klasy opisane w ewidencji jako RV.

1.8. Roślinność

1.8.1. Regionalizacja geobotaniczna

Według geobotanicznego podziału Polski (W. Szafer, B. Pawłowski, 1959) obszar gminy Dąbrowa należy do następujących jednostek:

- Państwo: Holarktyka;
- Obszar: Euro – Syberyjski;
- Prowincja: Niżowo – Wyżynna Środkowoeuropejska;
- Dział: Bałtycki;
- Poddział: Pas Kotlin Podgórskich;
- Kraina: Kotlina Śląska;
- Okręg: Nizina Śląska;
- Podokręg: Dolina Odry (północna część gminy) i Równina Niemodlińska (południowa część gminy).

1.8.2. Roślinność potencjalna

Szata roślina gminy Dąbrowa jest stosunkowo bogata. Szczególne warunki fizjograficzne gminy decydują o tym, że zachowała ona część swoich walorów przyrodniczych pomimo znacznych przekształceń antropogenicznych. Bogactwo roślinności jest odzwierciedleniem dużej ilości siedlisk jakie wykształciły się tu w wyniku zróżnicowanej rzeźby terenu, warunków klimatycznych i wilgotnościowych. Duże zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowiskom roślinnym, zarówno naturalnym (leśne, wodne, szuwarowe) jak i półnaturalnym i antropogenicznym (łąkowe, polne, ruderalne). Dominującym krajobrazem gminy Dąbrowa jest krajobraz rolniczy, bowiem wczesne osadnictwo na tym terenie zmniejszyło znacznie areał występowania lasów wskutek wyrębu drzew i rozwojowi rolnictwa. Wśród naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk najczęściej spotykane są zbiorowiska polne i łąkowe (centralna i wschodnia część gminy) oraz leśne, których większe powierzchniowo kompleksy zachowały się w południowo – zachodniej i północno – zachodniej części gminy.

Potencjalną roślinność naturalną gminy, czyli taką, która występowałaby, gdyby nie antropopresja stanowią zróżnicowane gatunkowo lasy z dominacją borów na najwyżej położonych terenach Wału Dąbrowy i lasów liściastych na pozostałym terenie:

- w dolinie Odry łęgi jesionowo – wiązowe *Ficario-Ulmetum typicum*;
- w dolinie potoku Dożyna (Krzywula) łęgowe lasy wiązowe *Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum;*
- na wschód od potoku Dożyna grądy środkowo – europejskie *Galio Carpinetum* odmiana śląsko – wielkopolska, forma niżowa, seria żyzna częściowo również grądy subkontynentalne *Tilio Carpinetum;*
- na zachód od potoku Dożyna grądy środkowoeuropejskie odmiany śląsko – wielkopolskiej, formy niżowej, serii ubogiej;
- obszary wysoczyznowe – kontynentalne bory mieszane *Querco Pinetum* oraz niżowo – środkowoeuropejskie dąbrowy acidofilne *Calamagrostic Quercetum)*[7].

1.8.3. Zbiorowiska nieleśne

1.8.3.1. Zbiorowiska łąkowe

Dominującymi typami ekosystemów łąkowych gminy Dąbrowa są łąki świeże, klasy *Arhenatheretalia*. Łąki te charakteryzują się niską wartością przyrodniczą. Są silnie nawożone i intensywnie użytkowane kośnie i pastwiskowo. Niewielkie enklawy łąk podmokłych klasy *Molinietalia* zlokalizować można:

- w dolinie Prószkówki (Prószkowskiego Potoku) i jej dopływów;
- nad Odrą w międzywalu;
- w lokalnych obniżeniach terenu.

Bardzo mała powierzchnia tych ekosystemów, silne rozproszenie, intensywne nawożenie i użytkowanie powodują, że ich znaczenie biocenotyczne jest niewielkie. Ogranicza się ono do regulowania lokalnych warunków fitosanitarnych i bioklimatycznych. Pewne znaczenie faunistyczne mają niewielkie kompleksy łąkowe występujące przy lasach, jak ma to miejsce w okolicach wsi: Dąbrowa, Lipowa, Prądy, Nowa Jamka oraz w międzywalu Odry. Silne przekształcenie łąk w gminie powoduje, że pod względem florystycznym dominują gatunki pospolite. Nie stwierdzono podczas badań żadnych roślin chronionych. Silne rozproszenie i rozdrobnienie łąk zaniża również ich wartość faunistyczną[8].

1.8.3.2. Zbiorowiska wodne

Wśród wód stojących na szczególną uwagę zasługują:

- stare wyrobiska pocegielniane położone na wschód od Sławic;
- pozostałości starorzeczy Odry na północny – zachód od Żelaznej (Jezioro Czarne);
- starorzecza położone w zachodniej części kompleksu lasów grądowych w okolicach Ostrowa Narockiego;
- stawy położone przy zjeździe z autostrady A4 w kierunku Niemodlina;
- wyrobiska poeksploatacyjne na zachód od Dąbrowy;
- wyrobiska po eksploatacji gliny położone na granicy z gminą Komprachcice.

Ekosystemy te w ekologicznym systemie przestrzennym gminy stanowią ostoje gatunków roślin i zwierząt typowych dla wód i obszarów podmokłych, a zwłaszcza płazów i ryb. Modyfikują również korzystnie walory bioklimatyczne środowiska. Wśród ekosystemów rzecznych na uwagę zasługuje rzeka Odra, której dolina na odcinku powyżej Naroka odznacza się niestety wyjątkowo niską wartością przyrodniczą. Prawie całkowite zniszczenie łęgów, olsów i grądów nadrzecznych, silna degradacja starorzeczy i ekosystemów zalewowych łąk (melioracje, przekształcenie w grunty orne, nawożenie) wraz z silnym zanieczyszczeniem wody powodują, że znaczenie tej rzeki dla zachowania walorów przyrodniczych gminy jest bardzo małe. Stosunkowo duże znaczenie dla mozaikowatości środowiska centralnej części gminy ma ciek Prószkówka. Na szczególną uwagę zasługują ekosystemy bagienne. Zinwentaryzowano je na terenach leśnych w okolicach wsi: Prądy, Nowa Jamka, Dąbrowa i Karczów. Mają one kluczowe znaczenie w modyfikowaniu warunków hydrologicznych, są również ostoją typowej dla bagien i torfowisk roślinności i fauny. Badania inwentaryzacyjne wskazują na sukcesywne przesuszanie tych terenów, co jest związane z obniżającym się poziomem wód gruntowych oraz zabiegami melioracyjnymi[9].

1.8.3.3. Zbiorowiska polne i ruderalne

Pola uprawne zajęte są przez zbiorowiska *Euphorbio – Melandrietum*. Są to zbiorowiska zbudowane z chwastów segetalnych preferujących najżyźniejsze gleby. Dlatego można spotkać wśród nich szereg gatunków rzadkich i interesujących, między innymi: wilczomiecz drobny (*Euphorbia exigua*), bniec dwudzielny (*Melandrium noctiflorum*), komosa wonna (*Chenopodium botrys*). Wśród takich zbiorowisk największy problem rolniczy to masowe występowanie

[7] Badora K., *Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa*, Opole 2008.
[8] Oleszczuk M., *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa*, Opole 1999.
[9] Oleszczuk M., *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa*, Opole 1999.

następujących chwastów: przytulia czepna (*Galium aparine*), gwizdnica pospolita (*Stellaria media*), owies głuchy (*Avena fatua*), powój polny (*Convolvulus arvensis*) oraz szarłat szorstki (*Amaranthus retroflexus*). Pod murami zabudowań, wzdłuż dróg, torów i nasypów kolejowych wykształcają się zbiorowiska ruderalne, nierzadko z udziałem gatunków adwentywnych (zwleczonych, obcych dla flory krajowej). Najniższą wartość przyrodniczą mają fragmenty roślinności synatropijnej, tworzącej bądź nieużytki, bądź też początkowe stadia sukcesyjne w procesie renaturalizacji terenów silnie przekształconych w wyniku działalności człowieka (np.: tereny po byłych PGR-ach). Są to obszary przyrodniczo zdegradowane, wymagające racjonalnych działań, które mogłyby przywrócić przynajmniej w minimalnym stopniu równowagę biologiczną.

1.8.3.4. Zieleń urządzona

Uzupełnieniem powyższych zespołów roślinności naturalnej jest zieleń urządzona reprezentowana przez: zieleń parkową, cmentarną, przykościelną, a także przez szereg alei i szpalerów przydrożnych. W otwartym krajobrazie gminy rolniczej pełni ona nie tylko funkcję krajobrazowo – estetyczną, ale także ekologiczną, korzystnie wpływającą na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego. Duże znaczenie ma także zieleń towarzysząca zabudowie wiejskiej oraz zieleń uprawnych sadów i ogrodów. Do najcenniejszych zespołów zieleni urządzonej na terenie gminy należą: parki podworskie oraz zieleń cmentarna i przykościelna (podrozdziały nr: *1.10.9. – 1.10.10.).*

1.8.4. Lasy

Tereny leśne są obszarami cennymi pod względem florystycznym, ekologicznym i krajobrazowym. Skupia się w nich większość chronionych i rzadkich gatunków roślin, występujących na terenie gminy. Gmina Dąbrowa charakteryzuje się znacznym, jak na jednostkę typowo rolniczą, zalesieniem. Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię 3008 ha[10] i stanowią 22,94 % powierzchni gminy. Administracyjnie należą one w zdecydowanej większości do Nadleśnictwa Opole. Natomiast lasy położone na południe od linii wyznaczonej przez autostradę A4 należą do Nadleśnictwa Tułowice. Zbiorowiska leśne w postaci większych powierzchniowo kompleksów występują przede wszystkim w południowo – zachodniej i zachodniej części gminy (Bory Niemodlińskie), w północno – zachodniej części gminy (w dolinie rzeki Odry na zachód od wsi Narok) oraz w centralnej części gminy (na wschód od wsi Karczów w dolinach: Prószkówki, Bródka i Chróścińskiej Strugi). Pozostałe zachowane fragmenty roślinności leśnej mają charakter tak zwanych wysp leśnych i towarzyszą przede wszystkim dolinom mniejszych cieków wodnych. Obecność terenów leśnych decyduje o charakterystycznej, urozmaiconej fizjonomii tutejszego krajobrazu, tworząc swoistą mozaikę biocenotyczną, istotnie wpływającą na bioróżnorodność tego terenu.

Do najcenniejszych i najlepiej zachowanych zespołów leśnych na terenie gminy Dąbrowa należą:

- **Kompleks Borów Niemodlińskich** w południowo – zachodniej części gminy. Dominują tutaj syntaksony borowe na glebach oligo i mezotroficznych. Szeroko rozpowszechnionymi zespołami są więc: suboceaniczny bór sosnowy świeży *Leucobryo-Pinetum* oraz kontynentalny bór mieszany *Querco roboris-Pinetum*. Nie są to już dzisiaj naturalne drzewostany sosnowe z domieszką świerka pospolitego *Picea abies*, lecz pochodzące z monokultur. Niemniej jednak sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* jest rodzimego pochodzenia, o czym świadczy jej zdolność do naturalnego odnawiania się. Niewielkie fragmenty drzewostanów sosnowych zbliżone są do lasów naturalnych. Tam też zachowało się najwięcej gatunków rzadkich i prawnie chronionych. W kompleksie Borów Niemodlińskich zauważa się wtórną sukcesję dębu bezszypułkowego *Qercus petraea* na siedliskach kwaśnej dąbrowy, obsadzonych w ostatnich stuleciach sosną zwyczajną. Sukcesję tę zapoczątkowały, poprzez zjawisko zoochorii, pomnikowe drzewa wymienionego wyżej gatunku dębu (relikt dawnego zespołu). Dąb bezszypułkowy, rozsiewany za pomocą ptaków i gryzoni, wypiera światłożądną i nie odnawiającą się w sposób naturalny sosnę zwyczajną na tego typu siedliskach. Stąd też jest duże prawdopodobieństwo odtworzenia się w przyszłości zbiorowiska acidofilnej dąbrowy *Calamagrosti-Quercetum petraeae*. Strumieniom i rowom towarzyszą, rozsiane po całej powierzchni borowej, zubożałe płaty bagiennego boru trzcinnikowego *Calamagrostio villosae-Pinetum*. W runie zespołów leśnych Borów Niemodlińskich spotyka się wiele rzadkich i chronionych gatunków roślin. W rezerwacie „Prądy" wykształcił się zespół *Rhynchosporetum albae* z panującą przygiełką białą. Rośnie tam również rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*[11];
- **Łęg wiązowo – jesionowy** *Ficario–Ulmetum moniris* w dolinie Odry w okolicach Ostrowa Narockiego Jest to zespół sukcesyjnie nawiązujący do grądów niskich. Jest to najbardziej wartościowy pod względem przyrodniczym kompleks lasów w gminie Dąbrowa. Jest on zlokalizowany na lewym brzegu Odry i bezpośrednio przylega do jej uregulowanego koryta. Stanowi jeden z ostatnich zachowanych na terenie Borów Niemodlińskich fragmentów naturalnego lasu grądowego z elementami łęgu. W jego obrębie projektowany jest rezerwat „Odra".

[10] Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.
[11] Absalon D., Jankowski A., Leśniok M., Wika S., *Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-C Lewin Brzeski*, Uniwersytet Śląski 1997.

Ponadto do cenniejszych kompleksów leśnych należą:

- zróżnicowany pod względem siedliskowym kompleks leśny zlokalizowany po obu stronach drogi Narok – Skorogoszcz, na południe od projektowanego rezerwatu „Odra". Jego część zlokalizowaną na północ od wspomnianej drogi tworzy bór mieszany świeży (BMśw). Poszczególne oddziały i wydzielenia porasta w zasadzie jednolicie sosna. Jedynie w nielicznych wydzieleniach pojawiają się inne gatunki np.: brzoza. Ponadto wzdłuż drogi Narok – Skorogoszcz pojawiają się w podszycie gatunki liściaste. Jest to także efekt planowych nasadzeń. Kolejna część omawianego kompleksu jest zlokalizowana na południe od wspomnianej drogi i stanowi je siedlisko lasu mieszanego świeżego (LMśw). Pod względem gatunkowym porasta go w większości sosna. Pojawiają się również niektóre wydzielenia porośnięte przeszło 100-letnim dębem, a okrajkowo również brzoza;
- kompleks leśny na wschód od wsi Karczów. Pod względem siedliskowym jest to las mieszany wilgotny (LMw), a jedynie niektóre wydzielenia to las wilgotny (Lw). Porośnięty jest głównie przez dęby oraz olsze. Resztę kompleksu porastają sosny w zróżnicowanych klasach wiekowych[12];
- nadrzeczny łęg wierzbowy (*Salicetum albo – fragilis*) oraz nadrzeczny łęg topolowy (*Populetum albae*). Jego niewielkie płaty występują głównie nad Odrą, w pewnym oddaleniu od koryta rzeki, często w kompleksach łąk, leżących na polderze w dolinie Odry.

Tabela 8. Gmina Dąbrowa – typy siedliskowe lasu w zarządzie Nadleśnictwa Tułowice – Leśnictwo Sosnówka (Nadleśnictwo Tułowice, 2008) oraz Nadleśnictwa Opole – Leśnictwa: Dąbrowa i Narok (Nadleśnictwo Opole, 2008)

Typ siedliskowy lasu	Oznaczenie	Nadleśnictwo Tułowice		Nadleśnictwo Opole
		Powierzchnia w ha	Struktura w %	Szacunkowa struktura w %
Bór mieszany świeży	BMś	-	-	49
Bór mieszany wilgotny	BMw	2,27	1,20	9
Bór bagienny	Bb	-	-	<1
Bór mieszany bagienny	BMb	-	-	<1
Las świeży	Lśw	1,07	0,57	<1
Las mieszany świeży	LMśw	2,17	1,15	15
Las wilgotny	Lw	40,99	21,75	2
Las mieszany wilgotny	LMw	87,66	46,52	18
Las mieszany bagienny	LMb	10,32	5,48	-
Las łęgowy	Ł	-	-	5
Ols	Ol	43,96	23,33	2

Z powyższego zestawienia wynika, że siedliska borowe i lasowe stanowią po około 50 % powierzchni lasów. Siedliska borowe reprezentowane są głównie przez bór mieszany świeży. Siedliska lasowe są bardziej zróżnicowane, a spośród nich największą powierzchnię zajmuje las mieszany wilgotny. Występują tutaj także bardzo cenne siedliska w postaci: borów i lasów bagiennych, lasów łęgowych oraz olsów.

Z danych Nadleśnictwa Opole wynika również, że w strukturze gatunkowej drzew zdecydowanie dominuje sosna, stanowiąca blisko 3/4 powierzchni wszystkich gatunków drzew, tj. 72,0%. Znaczny odsetek – 13% stanowią dęby. Pozostałe gatunki drzew są nielicznie reprezentowane i stanowią odpowiednio: brzoza – 6,4%, Olcha – 5,4%, świerk – 2,0%, buk – 0,8%, jesion – 0,2%, modrzew –0,1%.

W lasach, między innymi na terenie gminy Dąbrowa, kumulują się różne negatywne zjawiska pochodzenia biotycznego i antropogenicznego, wpływające na ogólne osłabienie istniejących drzewostanów i całych ekosystemów leśnych. Głównym źródłem zagrożenia dla lasów są przede wszystkim gazowe i pyłowe zanieczyszczenia powietrza emitowane przez przemysł (dwutlenek siarki, związki azotu i fluoru), a także silne wiatry i szkodniki. Mimo tego ekosystemy leśne nadal zachowują swoje najistotniejsze walory krajobrazowe, kulturowe i społeczne.

Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Dąbrowa (Badora, 2008) wyróżniło następujące ostoje florystyczne:

- rezerwat przyrody „Prądy";
- projektowany rezerwat przyrody „Odra" wraz z pozostałymi oddziałami leśnymi w granicach całego kompleksu leśnego w okolicach Ostrowa Narockiego;
- fragment acidofilnej dąbrowy we wnętrzu kompleksu leśnego na zachód od Naroka;
- ols przy linii kolejowej na północ od Lipowej.

Reasumując najważniejszymi na terenie gminy pod względem rozprzestrzenienia siedliskami przyrodniczymi podlegającymi ochronie są zbiorowiska łęgów wierzbowo – topolowych zlokalizowane w dolinie Odry, grądów w kompleksie leśnym koło Ostrowa Narockiego oraz zdegenerowane siedliska wilgotnych łąk i szuwarów wielkoturzycowiskowych, a

[12] Oleszczuk M., *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa*, Opole 1999.

także łozowisk i olsów w położeniach dolinnych (największe płaty na północ od Lipowej i koło Ostrowa Narockiego). Stan siedlisk przyrodniczych chronionych jest zły z wyjątkiem kompleksu leśnego koło Ostrowa Narockiego, na co wpływa głównie ich drobnopowierzchniowy charakter. Po zaprzestaniu użytkowania terenów podmokłych w dolinie Odry i dolinkach jej dopływów występują tu dynamiczne procesy sukcesji ekologicznej, które mogą doprowadzić do wykształcenia się nowych siedlisk kosztem tych, których występowanie związane jest z użytkowaniem kośnym i pastwiskowym[13].

Na terenie wsi podczas badań w granicach OChK Bory Niemodlińskie, a także badań prowadzonych w późniejszym okresie stwierdzono występowanie około 50 zespołów i zbiorowisk roślinnych. Najcenniejsze i najbogatsze pod względem florystycznym są zbiorowiska łąkowe i leśne.

Na terenie wsi stwierdzono występowanie następujących siedlisk chronionych:

- grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*),
- łęg jesionowo-olszowy (*Fraxino-Alnetum=Circaeo-Alnetum*),
- łęg wiązowo-jesionowy (*Ficario-Ulmetum campestris*),
- łęg topolowo-wierzbowy (*Salici-Populetum*),

Stanowią one zwartą strefę siedlisk 91E0, 91F0 i 9170 zlokalizowaną w granicach lasów chronionych w SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie.

Na terenie wsi nie stwierdzono występowania chronionych gatunków roślin.[14]

Część obrębu Narok objęta zmianą obejmuje tereny, których stopień przekształceń w znaczącym stopniu obniżył wartość środowiska przyrodniczego. Na obszarach poddanych intensywnym uprawom rolnym różnorodność przyrodnicza jest mała.

Na obszarze zmiany studium nie stwierdzono występowania siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie oraz chronionych gatunków roślin.

1.9. Zwierzęta

1.9.1. Charakterystyka ogólna

Centralna, południowo – wschodnia oraz miejscami wschodnia część gminy Dąbrowa charakteryzuje się silnym przekształceniem ekosystemów. W rejonach tych skład fauny dostosowany jest do aktualnej struktury siedliskowej. Małe zróżnicowanie siedlisk oraz istniejąca zabudowa powoduje, że na tym obszarze dominują gatunki pospolite, towarzyszące ekosystemom rolniczym oraz związane z siedliskami ludzkimi. Charakteryzują się one umiejętnością dostosowania do silnie przekształconych ekosystemów i często szeroką tolerancją ekologiczną na różne czynniki środowiskowe. Wysokie walory faunistyczne zostały zachowane w północnej i północno – zachodniej części gminy w dolinie rzeki Odry, objętej ochroną w postaci sieci Natura 2000, wyróżniającej się dużymi walorami przyrodniczymi charakterystycznymi dla dolin dużych rzek oraz w południowo – zachodniej części gminy, związanej z kompleksem leśnym Borów Niemodlińskich.

1.9.2. Ostoje fauny

Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Dąbrowa (Badora, 2008) wyróżniło następujące ostoje faunistyczne:

1) Kompleks leśny w pobliżu miejscowości Lipowa – Dąbrowa – Prądy z przyległymi drobnopowierzchniowymi ekosystemami łąkowymi. Do najciekawszych gatunków kompleksu należą:
   - płazy: traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*;
   - gady: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, *padalec Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*;
   - ptaki: bielik *Haliaetus albicilla*, bocian czarny *Ciconia nigra* (obserwowany podczas żerowania), dzięcioł zielonosiwy *Picus canus,* dzięcioł zielony *Picus viridis*, dzięcioł *średni Dendrocopos medius,* muchołówka mała *Ficedula parva,* myszołów zwyczajny *Buteo buteo;*
   - ssaki: jeleń Cervus elaphus, sarna *Capreolus capreolus*, dzik *Sus scrofa,* wiewiórka *Sciurus vulgaris,* lis *Vulpes vulpes*, borsuk *Meles meles.*

[13] Badora K., *Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa*, Opole 2008.

[14] Opracowanie ekofizjograficzne problemowe wsi Ciepielowice, Ekosystem Projekt, Opole 2017

2) Kompleks leśny pomiędzy miejscowościami: Golczowice, Narok i Borkowice. Jest to najwartościowszy pod względem faunistycznym obszar gminy, stanowiący część korytarza ekologicznego dla fauny przemieszczającej się pomiędzy Lasami Stobrawsko – Turawskimi, a Borami Niemodlińskimi. Do najważniejszych gatunków na tym obszarze należą:
   - płazy: traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, rzekotka drzewna *Hyla arborea;*
   - gady: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus;*
   - ptaki: bielik *Haliaeetus albicilla*, bocian czarny *Ciconia nigra*, muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięciołek *Dendrocopos minor*, myszołów *Buteo buteo*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, świerszczak *Locustella naevia*, dudek *Upupa epops*, siniak *Columba oenas;*
   - ssaki: jeleń *Cervus elaphus*, sarna *Capreolus capreolus,* dzik *Sus scrofa*, wiewiórka *Sciurus vulgaris*, lis *Vulpes vulpes,* borsuk *Meles meles.*

3) Pas łąk nad Odrą, z licznymi łozowiskami, zadrzewieniami, zakrzaczeniami, oczkami wodnymi najlepiej zachowanymi w rejonie międzywala. Do najciekawszych gatunków na tym obszarze należą:
   - płazy: traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo,* żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria;*
   - gady: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis,* padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus;*
   - ptaki: świerszczak *Locustella naevia*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, trzciniak *Acrocephalus arundinaceus*, zimorodek *Alcedo atthis*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, kokoszka wodna *Gallinula chloropus.*

4) Obszar z łozowiskami, podmokłymi terenami, oczkami wodnymi na północ od drogi ze Sławic do mostu we Wróblinie. Do najciekawszych gatunków zaliczają się:
   - płazy: traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba trawna *Rana temporaria*;
   - gady: padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix;*
   - ptaki: świerszczak *Locustella fluviatilis*, strumieniówka *Locustella naevia*, błotniak stawowy *Circus aeruginosus,* słowik rdzawy *Luscinia megarhynchos.*

5) Niewielkie lasy na północny – wschód od Karczowa. Ze względu na bogaty skład gatunkowy drzewostanu, wilgotność siedliska jest to cenna ostoja między innymi ptaków śpiewających, np.: słowika rdzawego *Luscinia megarhynchos*. Na północy, w obrębie przyleśnych łąk zinwentaryzowano również huczka ziemnego, czajki, żerującego bociana białego, czaplę, piskliwca, myszołowa i kruka.

Wymienione w niniejszym rozdziale wszystkie gatunki płazów i gadów oraz niemal wszystkie gatunki ptaków są prawnie chronione.

Do największych zagrożeń dla fauny występującej na terenie gminy Dąbrowa należą:

- regulacja lub zwiększenie zanieczyszczenia Odry;
- likwidacja starych, dziuplastych i martwych drzew w lasach;
- zmiany stosunków wodnych prowadzące do osuszania terenów podmokłych;
- zalesianie oraz samorzutne zarastanie przez drzewa śródleśnych łąk i bagien;
- usuwanie pojedynczych i rosnących w grupach starych drzew na terenach otwartych;
- likwidacja zbiorników wodnych;
- likwidacja śródpolnych alei.

Na terenie obrębu Ciepielowice w opracowaniu ekofizjograficzym wyróżniono występujące następujące zgrupowania fauny

- zgrupowanie fauny terenów upraw rolnych gruntów ornych z lokalnymi zadrzewieniami – występuje na całym obszarze wsi z wyjątkiem kompleksów leśnych Borów Niemodlińskich linii kolejowej oraz dolin rzecznych. Zgrupowanie nie ma wysokich walorów przyrodniczych godnych szczególnej ochrony.

- zgrupowanie fauny terenów strefy ekotonowej kompleksów leśnych – występuje w strefie granicy las – pole, w największym natężeniu na zachodzie przy kompleksie leśnym Borów Niemodlińskich oraz przy mniejszych kompleksach leśnych. Zgrupowanie to ma duże znaczenie dla zachowania różnorodności przyrodniczej wsi i powinno być chronione. Dobrze zachowane sąsiedztwo tego typu występuje w dolinie Borkowickiego Potoku.

- zgrupowanie fauny terenów zurbanizowanych – występuje na zabudowanych obszarach wsi – nie musi podlegać szczególnej ochronie,

- zgrupowanie fauny naturalnych łąkowych, szuwarowych i leśnych obszarów wodno-błotnych – występuje na terenie doliny Borkowickiego Potoku. Najważniejszymi gatunkami zgrupowania podlegającymi ochronie są: błotniak stawowy, żuraw, derkacz, gąsiorek i ortolan, jarzębatka, bocian czarny, bocian biały, trzmielojad, zimorodek, dzięcioł zielonosiwy, średni i czarny, muchołówka białoszyja, muchołówka mała. Gatunki te są chronione w UE.
- zgrupowanie fauny typowej dla wnętrz dużych kompleksów leśnych – występuje w obrębie kompleksu Borów Niemodlińskich przy linii kolejowej. W porównaniu do innych stref charakteryzuje się występowaniem dużych ssaków łownych, w szczególności jelenia i dzika.

Obszar obrębu Ciepielowice charakteryzuje się poza niewielkimi terenami w dolinie Borkowickiego Potoku oraz dużymi kompleksami leśnymi, niewielkimi walorami faunistycznymi. Występujące tu gatunki są w większości pospolite w całym regionie.

Dolina Borkowickiego Potoku jest lokalnym korytarzem ekologicznym, którego struktura powinna być zachowana.

Obszar części obrębu Narok objęty zmianą studium pozbawiony jest istotnych walorów faunistycznych. Niewielka mozaikowatość krajobrazu rolniczego w obrębie opracowania spowodowała, że zespoły faunistyczne właściwe dla agrocenoz występują tu w formie zubożałej, z nielicznymi przedstawicielami.

Na obszarze objętym zmianą nie występują stanowiska fauny chronionej.

1.10. Ochrona przyrody

1.10.1. Położenie gminy na tle systemu ochrony przyrody w regionie

Spośród form ochrony przyrody wyszczególnionych w art. 6 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 92 poz. 880) na terenie gminy Dąbrowa występują: rezerwat przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu, obszar NATURA 2000, pomnik przyrody oraz gatunkowa ochrona roślin i zwierząt (podrozdziały nr: *1.10.2 – 1.10.7*). Dodatkowo w bezpośredniej bliskości od granic gminy zlokalizowane są inne istotne dla wschodniej części Niziny Śląskiej wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody. Są to:

- Stobrawski Park Krajobrazowy – położony na północny – zachód od granic gminy (częściowo na terenie gminy);
- Park Krajobrazowy „Góra Świętej Anny" – na południowy – wschód od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko – Turawskie" – położony na północ i północny – wschód od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie" – położony na południe i południowy – zachód od granic gminy (częściowo na terenie gminy);
- Otmuchowsko – Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu – położony na południowy – zachód od granic gminy;
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Strzelińskie" (projektowany) – na zachód i południowy – zachód od granic gminy.

1.10.2. Rezerwat przyrody „Prądy"

Na terenie gminy Dąbrowa ochroną rezerwatową objęte jest torfowisko w lesie na północ od wsi Prądy. Rezerwat przyrody „Prądy" utworzony został na podstawie Rozporządzenia Wojewody Opolskiego Nr P/11/2001 z dnia 19 lipca 2001 roku (Dz. Urz. Woj. Op. Nr 65, poz. 498). Na podstawie Rozporządzenia Nr 0151/P/17/08 Wojewody Opolskiego z dnia 4 marca 208 roku (Dz. Urz. Woj. Op. Nr 23, poz. 737) powiększono rezerwat do powierzchni 36,77ha. Przedmiotem ochrony jest mało zniekształcone torfowisko wysokie o pokładzie torfu do 4 m miąższości, częściowo porośnięte antropogenicznym borem bagiennym. Zespół zasługuje na ochronę ze względu na pełnione funkcje retencyjne oraz ciekawą szatę roślinną, rzadką dla kompleksu Borów Niemodlińskich.

Rezerwat „Prądy" jest to torfowisko otoczone bagiennym i wilgotnym borem sosnowym. Torfowisko „Prądy" posiada mezotroficzny charakter, a panujące tu warunki siedliskowe umożliwiają współistnienie obok siebie elementów zarówno roślinności torfowisk niskich, jak i torfowisk wysokich. Wyróżniono tu 8 zespołów roślinnych i 1 zbiorowisko. Ze względu na naturalny charakter lub siedlisko rzadkich gatunków torfowiskowych najbardziej interesującymi asocjacjami są: mszar minerotroficzny *Eriophoro angustifolii – Sphagnetum recurvi* oraz zespół przygiełki białej *Rhynchosporetum albae*. Na terenie rezerwatu znajdują się ciekawe gatunki roślin chronionych i rzadkich to jest: rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, kruszyna pospolita *Frangula alnus,* żurawina błotna *Oxycoccus palustris*,

przygiełka biała *Rhynchospora alba* oraz wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*. Zespoły i zbiorowisko roślinne występujące na torfowisku Prądy są przykładem pierwotnej i wtórnej sukcesji roślinności torfowisk przejściowych[15].

1.10.3. Stobrawski Park Krajobrazowy

Stobrawski Park Krajobrazowy utworzono na podstawie Rozporządzenia Wojewody Opolskiego Nr P/11/99 z dnia 28 września 1999 roku (Dz. Urz. Woj. Opol. Nr 38 poz. 255). Całkowita powierzchnia parku wynosi 52637ha. Na terenie gminy zlokalizowana jest niewielka część parku obejmująca kompleks leśny w dolinie Odry w okolicach Ostrowa Narockiego. Najcenniejsze przyrodniczo fragmenty parku znajdują się w dolinach rzek: Odry, Stobrawy i Budkowiczanki. Ich unikatowość związana jest z okresowymi zalewami. Na terenie parku stwierdzono występowanie 34 gatunków roślin prawnie chronionych. Wśród walorów decydujących o zasadności ochrony najwartościowszych przyrodniczo obszarów w formie parku krajobrazowego są:

- liczne gatunki roślin chronionych oraz rzadkich, wśród których są gatunki zagrożone w Polsce oraz Europie;
- zespoły i zbiorowiska roślinne, w tym wiele cennych i zagrożonych w skali kraju;
- liczne populacje gatunków ptaków chronionych oraz innych zwierząt chronionych, w tym wiele ginących i rzadkich, mających tutaj swoje najliczniejsze stanowiska w regionie, istotne w skali Polski południowo – zachodniej;
- jeden z większych i ważniejszych na terenie południowej Polski obszar wydmowy;
- coraz rzadsze w górnej i środkowej Odrze, a tutaj stosunkowo dobrze zachowane ekosystemy typowe dla dolin dużych rzek, w tym: starorzecza, kompleksy podmokłych grądów oraz łąk zalewowych;
- znaczenie tego terenu w krajowych koncepcjach organizacji przestrzennego systemu ochrony przyrody (WSOCh – ECONET – PL);
- bardzo wysoka lesistość terenu;
- interesujący system hydrologiczny równoległych wąskich dolin rzecznych przedzielonymi leśnymi terenami wododziałowymi;
- niska gęstość zaludnienia;
- nieznaczne zurbanizowanie i uprzemysłowienie;
- zróżnicowane siedliskowo oraz gatunkowo wielkoprzestrzenne ekosystemy leśne, w tym coraz rzadszych grądów i olsów;
- liczne, najlepiej zachowane w regionie starorzecza i wartościowe przyrodniczo stawy hodowlane;
- wielkoprzestrzenne ekosystemy podmokłych łąk, stanowiących ostoję licznych gatunków zwierząt i roślin;
- unikalne w skali regionu walory krajobrazowe.

Stobrawski Park Krajobrazowy posiada plan ochrony przyjęty Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr 0151/P/8/07 z dnia 19 stycznia 2007 roku (opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego Nr 4 poz. 76 z 23 stycznia 2007r.).

1.10.4. Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”

Obszar Chronionego Krajobrazu (OChK) „Bory Niemodlińskie” utworzono na podstawie Uchwały Nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 roku. Obejmuje obszar o powierzchni 48189ha. Na terenie gminy Dąbrowa OChK „Bory Niemodlińskie” obejmuje jej południowo – zachodnią część w granicach wsi: Siedliska, Dąbrowa, Prądy, Nowa Jamka i Lipowa. Obszar ten obejmuje zwarty kompleks leśny z licznie występującymi stawami. Drzewostan składa się głównie z borów i borów mieszanych, w których dominującym gatunkiem są sosny. Na terenie obszaru znajduje się aż siedem rezerwatów przyrody, między innymi rezerwat „Prądy”, co świadczy o niezwykłym bogactwie florystyczno – krajobrazowym tego terenu.

Do rzadkości florystycznych Borów Niemodlińskich należy kotewka orzech wodny *Trapa natans* – roślina występująca w rezerwacie przyrody pod nazwą „Staw Nowokuźnicki” (Nowa Kuźnia, gmina Prószków), zaliczona do kategorii skrajnie zagrożonych wyginięciem w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin, a także salwinia pływająca *Salvinia natans*, grzybienie białe *Nymphaea alba* i grążel żółty *Nuphar lutea*. W zbiorowiskach leśnych OChK Bory Niemodlińskie stwierdzono kilka gatunków storczykowatych, w tym podkolana białego *Platanthera bifolia*, kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine* i gnieźnika leśnego *Neottia nidus-avis*, a także barwinka pospolitego *Vinca minor*, wawrzynka wilczełyko *Daphne mezereum*, konwalię majową *Convallaria majalis*, śnieżyczkę przebiśnieg *Galanthus nivalis*, lilię złotogłów *Lilium martagon* i inne. Najlepiej poznaną gromadą kręgowców Borów Niemodlińskich są ptaki. W proponowanym rezerwacie przyrody Sangów zarejestrowano między innymi lęgi bąka *Botaurus stellaris*, łabędzia niemego *Cygnus olor*, gęsi gęgawy *Anser anser*, mewy śmieszki *Larus ridibundus*, krzyżówki *Anas platyrhynchos*, głowienki *Aythya ferina* i łyski *Fulica atra*. Okoliczne lasy są ostoją bociana czarnego *Ciconia nigra*, coraz mniej licznego cietrzewia *Tetrao tetrix*, kani czarnej i rdzawej *Milvus migrans i M. milvus*, trzmielojada *Pernis apivorus* i dzięcioła zielonosiwego *Picus canus*. Z gatunków borealno – górskich występują tu orzechówki *Nucifraga caryocatactes*, czyże *Carduelis spinus*, pokrzywnice *Prunella modularis* i gile *Pyrrhula pyrrhula*.

[15] Badora K., *Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa*, Opole 2008.

Herpetofauna reprezentowana jest tu przez zaskrońca *Natrix natrix*, żmiję zygzakowatą *Vipera berus*, ropuchę paskówkę *Bufo calamita*, ropuchę zieloną *Bufo viridis*, grzebiuszkę ziemną *Pelobates fuscus*, padalca *Anguis fragilis*, jaszczurkę zwinkę *Lacerta agilis* i jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara*. W rzekach omawianego obszaru żyją przedstawiciele krainy brzany – kiełb *Gobio gobio*, śliz *Nemachilus barbatulus* i koza *Cobitis taenia* – gatunki objęte ochroną prawną[16].

1.10.5. Obszar Natura 2000 „Grądy Odrzańskie"

Według art. 40 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „***sieć obszarów Natura 2000*** obejmuje:

1) obszary specjalnej ochrony ptaków;
2) specjalne obszary ochrony siedlisk.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust 1 pkt 1 – 4 i 6 – 9". Formy te to: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe.

Obszar „Grądy Odrzańskie" obejmuje 70 – cio kilometrowy odcinek doliny Odry między Narokiem a Wrocławiem. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 19999,3ha, w tym 7880,7ha na terenie województwa opolskiego, z czego 327,0 ha na terenie gminy Dąbrowa. Obszar „Grądy Odrzańskie" obejmuje tu tereny położone na północy gminy w dolinie rzeki Odry. Obszar „Grądy Odrzańskie uznano za obszar szczególnej ochrony (OSO). Zadaniem obszaru uznanego za OSO jest między innymi ochrona przestrzeni życiowej ptaków wymienionych w załączniku do 1 Dyrektywy Ptasiej UE oraz innych gatunków ptaków przelotnych, czy też zimujących, występujących w dużych koncentracjach. Zakres tej ochrony jest zróżnicowany w zależności od występujących na tym obszarze ptaków oraz od reprezentowanych tu typów krajobrazu naturalnego, z którym ptaki są związane. Generalnie występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, w tym 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: dzięcioł zielonosiwy, kania czarna, muchołówka białoszyja, czapla siwa. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały, bocian czarny, kania ruda, trzmielojad, bielik, sieweczka rzeczna, srokosz i dzięcioł średni.

Na terenie obszaru „Grądy Odrzańskie" stwierdzono występowanie następujących gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bączek (*Ixobrychus minutus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*); bocian biały (*Ciconia ciconia*), trzmielojad (*Pernis apivorus*), kania czarna (*Milvus migrans*),kania ruda (*Milvus milvus*), bielik (*Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), zielonka (*Porzana parva*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), lelek (*Caprimulgus europaeus*), zimorodek (*Alcedo atthis*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), lerka (*Lullula arborea*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), gąsiorek (*Lanius collurio*), ortolan (*Emberiza hortulana*).

Ponadto występują tu regularnie ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady: perkoz rdzawoszyi (*Podiceps grisegena*), zausznik (*Podiceps nigricollis*), czapla siwa (*Ardea cinerea*), cyraneczka (*Anas crecca*), gągoł (*Bucephala clangula*), nurogęś (*Mergus merganser*), kobuz (*Falco subbuteo*), przepiórka (*Coturnix coturnix*), sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*), kszyk (*Gallinago gallinago*), srokosz (*Lanius excubitor*).

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*).

Wszystkie wymienione gatunki są również prawnie chronione w Polsce.

1.10.6. Projektowany Obszar Natura 2000 „Bory Niemodlińskie"

Na obszarze projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie szczególną wartość prezentuje zespół torfowisk przejściowych, trzęsawisk i torfowisk wysokich – jedne z ostatnich zachowanych kompleksów tego typu na terenie województwa opolskiego. Torfowiskom towarzyszą bory bagienne o charakterze priorytetowym oraz duże powierzchnie lasów grądowych.

Na podkreślenie zasługuje również bogata fauna kręgowa, z 4 gatunkami nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, których siedliska związane są z licznie występującymi tu zbiornikami wodnymi oraz starodrzewami grądowymi, oraz jedno z dwóch znanych stanowisk *Emys orbicularis*.

1.10.6a. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie PLH160005

Uległa zmianie formalno – prawna podstawa funkcjonowania projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie. Obszar ten stanowi obecnie Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie PLH160005. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie PLH160005 obejmuje rozległe kompleksy leśne Obszar Borów

[16] Badora K., *Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa*, Opole 2008.

Niemodlińskich rozciągające się na falistej i równinnej wysoczyźnie polodowcowej porozcinanej dolinkami rzecznymi, między dolinami Nysy Kłodzkiej i Odry. Równiny wodnolodowcowe oraz ostańce denudacyjne zbudowane z osadów plioceńskiej sieci rzecznej i iłów mioceńskich, urozmaicają zespoły wydm dochodzących do 15 m wysokości, a także bezodpływowe zagłębienia, w których zlokalizowane są bory bagienne i torfowiska. Większa część ostoi jest zalesiona, głównie lasami o charakterze gospodarczym, wśród których zachowały się liczne fragmenty lasów o charakterze rodzimym. Wśród lasów występują duże kompleksy stawów z charakterystycznymi dla tych ekosystemów zespołami roślinności i fauny wodno-błotnej. Większe kompleksy zbiorowisk łąkowych występują w dolinach rzecznych, w tym Ścinawy Niemodlińskiej i Wytoki oraz ich dopływów. Obszar stanowi część dużego zwartego kompleksu leśnego, którego część zachodnia, proponowana do ochrony jako ostoja siedliskowa, charakteryzuje się bardzo dużą różnorodnością siedliskową, od siedlisk suchych na wydmach do skrajnie wilgotnych torfowisk i stawów. Mozaikowaty charakter siedlisk oraz silne związki funkcjonalno-przestrzenne między nimi uzasadniają objęcie ochroną większego obszaru niż zespołu chronionych dyrektywą UE siedlisk przyrodniczych. Jednocześnie charakter zagospodarowania oraz liczne strefy nieciągłości występujących siedlisk

Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005 (Dz. Urz. Woj. Op. z 2017, poz. 241).[17]

1.10.7. Pomniki przyrody

Na terenie gminy Dąbrowa, na podstawie Rozporządzenia Nr 0151/P/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Op. Nr 72, poz. 2231), ochroną objęty został 1 pomnik przyrody ożywionej (nr rejestru 138) w postaci skupiska dwóch dębów szypułkowych rosnących w Karczowie na działce nr 127.

1.10.8. Ochrona gatunkowa fauny i flory

W związku z brakiem inwentaryzacji przyrodniczej wykaz najważniejszych, występujących na terenie gminy Dąbrowa, chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt sporządzono m.in. na podstawie opracowania ekofizjograficznego gminy i standardowych formularzy danych Natura 2000. Uwzględniono również waloryzację florystyczną województwa opolskiego oraz dokumentacje prac wykonaną na potrzeby sporządzenia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Prądy". Opracowanie ekofizjograficzne sporządzone dla gminy Dąbrowa (Badora, 2008), wyróżnia najważniejsze chronione gatunki roślin i zwierząt. Zgodnie z obowiązującym *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1764)* – rozporządzenie zostało zastąpione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409), w związku z czym uległ zmianie zakres ochrony gatunkowej roślin, w tym występujących na terenie zmiany studium, na terenie gminy Dąbrowa występują m.in.:

a) wymienione załączniku 1 do rozporządzenia (*Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1764*) gatunki dziko występujących roślin objęte ochroną ścisłą:
   - podkolan biały (*Platanthera bifolia*) – nr 393 w załączniku 1, gatunek z rodziny storczykowatych *Orchidaceae* spotykany najczęściej w widnych lasach, w zaroślach, na polanach, łąkach i wrzosowiskach. Charakteryzuje się 2 prawie naprzeciwległymi, jajowatymi liśćmi odziomkowymi oraz białymi, pachnącymi kwiatami zebranymi w gęste lub luźne, cylindryczne kwiatostany. Na terenie gminy Dąbrowa stwierdzono kilkadziesiąt osobników na niewielkiej powierzchni w kompleksie leśnym na zachód od Naroka. - w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) podlega obecnie ochronie częściowej.
   - śniadek baldaszkowaty (*Omnithogalum umbellatum*) – nr 372 w załączniku 1, gatunek z rodziny liliowatych *Liliaceae*. Jest to bylina cebulowa o równowąskich liściach z białym paskiem na górnej powierzchni, wzdłuż kanału środkowego, o białych kwiatach zebranych w baldachogrono. Gatunek ten spotkać można w zaroślach, w rowach, na trawiastych zboczach. Na obszarze badanej gminy znaleziono nieliczne okazy śniadka baldaszkowatego w zaroślach wzdłuż drogi leśnej na zachód od Wawelna. w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej,
   - rosiczka okrągłolista (*Drosera rotundifolia*) – nr 299 w załączniku 1, gatunek owadożerny z rodziny rosiczkowatych *Droseraceae* występujący w miejscach wilgotnych, na torfowiskach wysokich i przejściowych.

[17] Natura 2000 – Standardowy formularz danych, obszar PLG160005, Bory Niemodlińskie,

Charakteryzuje się długoogonkowymi, okrągłymi liśćmi ułożonymi w rozetkę, pokrytymi włoskami gruczołowymi, wydzielającymi lepką ciecz przypominającą rosę – stąd polska nazwa rośliny. Na obszarze gminy Dąbrowa gatunek ten znajduje się w rezerwacie przyrody Prądy, występując nielicznie we wschodniej części rezerwatu.

- bagno zwyczajne (*Ledum palustre*) – nr 330 w załączniku 1, z rodziny wrzosowatych *Ericaceae*, to zimozielony krzew, aromatycznie pachnący, dorastający do 1 m. Posiada skórzaste, równowąskie liście oraz białe kwiaty zebrane w długoszypułkowe, szczytowe grona. Gatunek ten jest składnikiem runa borów bagiennych oraz torfowisk wysokich. Na terenie badanej gminy występuje nielicznie (kilka okazów) w rezerwacie Prądy w środkowej jego części. - w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) podlega obecnie ochronie częściowej.
- dzięgiel litwor (*Angelica archangelica*) – nr 196 w załączniku 1, gatunek ten występuje nad Odrą na północ od byłego PGR. - w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) podlega obecnie ochronie częściowej.

b) wymienione w załączniku 2 do rozporządzenia (*Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1764*) gatunki dziko występujących roślin objęte ochroną częściową:

- grążel żółty (*Nuphar lutea*) – nr 35 w załączniku 2, gatunek z rodziny grzybieniowatych *Nymphaeaceae*. Jest to wieloletnia roślina wodna z grubym, pełzającym po dnie kłączem, z którego wyrastają długoogonkowe, duże, skórzaste, sercowato – jajowate liście pływające. Kwiaty żółte, pachnące pojawiają się stopniowo od maja do września. Grążel żółty jest składnikiem jezior, stawów i starorzeczy. Kilka do kilkudziesięciu okazów tego gatunku zaobserwowano na kilku stanowiskach w starorzeczach na N od Żelaznej (Jezioro Czarne) oraz u ujścia Prószkowianki. - w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej.
- bluszcz pospolity (*Hedera helix*) – nr 33 w załączniku 2, gatunek z rodziny araliowatych *Araliaceae* jest jednym z niewielu naszych rodzimych pnączy. Białozielone, skupione w baldachach kwiaty pojawiają się od września do października, a niebiesko – czarne owoce dojrzewają wiosną następnego roku. *Hedera helix* antropogenicznego pochodzenia znajduje się na terenie parku w Skarbiszowie, Karczowie i Dąbrowie. w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej.
- kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) – nr 44 w załączniku 2, gatunek reprezentujący rodzinę szakłakowatych *Rhamnaceae* charakteryzuje się owalnymi, jajowatymi liśćmi oraz drobnymi kwiatami osadzonymi zazwyczaj pojedynczo w kątach liści. Gatunek ten spotykany jest dość często w lasach i zaroślach na całym obszarze gminy Dąbrowa. - w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej.
- konwalia majowa (*Convallaria majalis*) – nr 48 w załączniku 2, gatunek z rodziny liliowatych *Liliaceae* o podziemnym, czołgającym się kłączu, dużych, eliptycznojajowatych liściach oraz białych, wonnych i dzwonkowatych kwiatach. Jest to roślina spotykana w lasach liściastych, mieszanych i różnego rodzaju zaroślach. Na obszarze gminy Dąbrowa zaobserwowano dość liczne występowanie konwalii majowej w kompleksie leśnym na południe od Naroka, w dąbrowie na północny – zachód od Naroka oraz w projektowanym kiedyś rezerwacie przyrody Szakłak. w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej.
- kalina koralowa (*Vibumum opulus*) – nr 42 w załączniku 2, jest to krzew z rodziny przewiertniowatych *Caprifoliaceae* o pojedynczych, dłoniasto 3 – 5 klapowych liściach i białych kwiatach zebranych w baldachokształtny kwiatostan. Kalina koralowa rośnie przeważnie w wilgotnych lasach olszowych i łęgowych, nad rzekami i rowami. Na terenie gminy Dąbrowa zanotowano stanowisko tego gatunku na zachodnim skraju kompleksu leśnego na południe od Naroka. - w związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej.

Na terenie gminy występują również gatunki rzadkie w skali województwa i regionu:

- żurawina błotna (*Oxycoccus palustris*),
- przygiełka biała (*Rhynchospora alba*),
- wełnianka wąskolistna (*Eriophorum angustifolium*).

Oprócz wymienionych powyżej, zgodnie z waloryzacją florystyczną województwa opolskiego na terenie gminy Dąbrowa występują również następujące rośliny chronione:

- kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*) – nr 384 w załączniku 1, występujący na północny – zachód od Naroka.
- barwinek pospolity (*Vinca minor*) – nr 45 w załączniku nr 2, występujący na zachód od Żelaznej oraz w Dąbrowie. W związku z wejściem w życie nowego Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r., poz. 1409) nie jest obecnie gatunkiem podlegającym ochronie prawnej,
- grzybienie białe (*Nymphaea alba*) – nr 36 w załączniku nr 2, występujące na południowy wschód od Żelaznej.
- tajęża jednostronna (*Goodyera repens*) – nr 399 w załączniku 1, występująca w Dąbrowie.
- naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*) – nr 319 w załączniku 1, występująca w Dąbrowie.
- mącznica lekarska (*Arctostaphylos uva-ursi*) – nr 332 w załączniku 1, występująca między Dąbrową a Prądami.
- goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*) – nr 222 w załączniku 1, występująca w Dąbrowie.

Zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237) rozporządzenie zostało zastąpione Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r., poz. 2183), w związku z czym uległ zmianie zakres ochrony gatunkowej zwierząt, w tym występujących na terenie zmiany studium) na terenie gminy Dąbrowa występują m.in.:

- płazy (w Polsce wszystkie gatunki płazów podlegają ochronie ścisłej) – traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha zielona *Bufo viridis*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*,
- gady (w Polsce wszystkie gatunki gadów podlegają ochronie ścisłej) – jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*, padalec *Anguis fragilis*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*,
- ptaki (ochrona ścisła) – oprócz gatunków uwzględnionych w standardowych formularzach danych obszarów Natura 2000 występujących w gminie Dąbrowa, możemy spotkać tutaj: dzięcioła zielonego *Picus viridis*, siniaka *Columba oenas*, dudka *Upupa epops*,
- ssaki – wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*, częściową ochroną objęty jest kret *Talpa Europaea.*

W standardowych formularzach danych obszarów Natura 2000 SOO „Bory Niemodlińskie" oraz OSO „Grądy Odrzańskie" stwierdzono występowanie następujących ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: *Ixobrychus minutus, Ciconia nigra, Ciconia ciconia, Pernis apivorus, Milvus migrans, Milvus milvus, Haliaeetus albicilla, Circus aeruginosus, Porzana parva, Crex crex, Grus grus, Caprimulgus europaeus, Alcedo atthis, Picus canus, Dryocopus martius, Dendrocopos medius, Lullula arborea, Sylvia nisoria, Ficedula parva, Ficedula albicollis, Lanius collurio, Emberiza hortulana.*

Regularnie występujące ptaki migrujące nie wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: *Podiceps grisegena, Podiceps nigricollis, Anas crecca, Bucephala clangula, Mergus merganser, Charadrius dubius, Gallinago gallinago.*

Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występujące na obszarze SOO „Bory Niemodlińskie": *Barbastella barbastellus, Myotis dasycneme, Myotis myotis, Lutra lutra.*

Płazy i gady wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występujące na obszarze SOO „Bory Niemodlińskie": *Triturus cristatus, Bombina bombina, Emys orbicularis.*

Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występujące na obszarze SOO „Bory Niemodlińskie" oraz OSO „Grądy Odrzańskie": *Cobitis taenia, Lampetra planeri.*

Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG występujące na obszarze SOO „Bory Niemodlińskie": *Maculinea teleius, Maculinea nausithous.*

Inne ważne gatunki roślin i zwierząt: *Carex davalliana, Carex umbrosa, Dianthus superbus, Rosa gallica, Salvinia natans, Trapa natans*.

Ponadto według najnowszej dokumentacji (wrzesień 2009) prac wykonanych na potrzeby sporządzenia planu ochrony rezerwatu Prądy, na terenie tym, znajduje się:

a) 71 gatunków roślin naczyniowych (gatunki objęte ochroną zostały wymienione wcześniej)
b) 55 gatunków mszaków, objęte ochroną są:
   - bagniczka pływającą (*Cladopodiella fluitans*) – ochrona ścisła, nr 35 w załączniku 1,
   - próchniczek błotny (*Aulacomnium palustre*) – ochrona częściowa, nr 23 w załączniku 2,
   - mokradłoszka zaostrzona (*Calliergonella cuspidata*) – ochrona częściowa, nr 24 w załączniku 2,
   - krzywoszczeć pogięta (*Campylopus flexuosus*) – ochrona ścisła, nr 146 w załączniku 1,
   - widłozęb kędzierzawy (*Dicranum polysetum*) – ochrona częściowa, nr 31 w załączniku 2,
   - widłozęb miotłowy (*Dicranum scoparium*) – ochrona częściowa, nr 32 w załączniku 2,
   - dzióbkowiec Zetterstedta (*Eurhynchium angustirete*) – ochrona częściowa, nr 18 w załączniku 2,
   - bielistka siwa (*Leucobryum glaucum*) – ochrona częściowa, nr 9 w załączniku 2,

- rokietnik pospolity (*Pleurozium schreberi*) – ochrona częściowa, nr 15 w załączniku 2,
- płonnik pospolity (*Polytrichum commune*) – ochrona częściowa, nr 22 w załączniku 2,
- płonnik cienki (*Polytrichum strictum*) – ochrona częściowa, nr 21 w załączniku 2,
- brodawkowiec czysty (*Pseudoscleropodium purum*) – ochrona częściowa, nr 16 w załączniku 2,
- fałdownik nastroszony (*Rhytidiadelphus squarrosus*) – ochrona częściowa, nr 12 w załączniku 2,
- torfowiec spiczastolistny (*Sphagnum cuspidatum*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec kończysty (*Sphagnum fallax*) – ochrona częściowa, nr 27 w załączniku 2,
- torfowiec frędzlowaty (*Sphagnum fimbriatum*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec pogięty (*Sphagnum flexuosum*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec Girgensohna (*Sphagnum girgensohnii*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec magellański (*Sphagnum magellanicum*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec błotny (Sphagnum palustre) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec brodawkowaty (*Sphagnum papillosum*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec Russowa (*Sphagnum russowii*) – ochrona ścisła, nr 143 w załączniku 1,
- torfowiec nastroszony (*Sphagnum squarrosum*) – ochrona częściowa, nr 28 w załączniku 2,
- tujowiec tamaryszkowy (*Thuidium tamariscinum*) – ochrona częściowa, nr 30 w załączniku 2,

c) płazy (wszystkie gatunki uwzględnione wcześniej),
d) gady (wszystkie gatunki uwzględnione wcześniej),
e) ptaki, objęte ochroną (nie uwzględnione wcześniej):

- krogulec (*Accipiter nisus*) – ochrona ścisła, nr 219 w załączniku 1 *(Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237)*,
- kukułka (*Cuculus canorus*) – ochrona ścisła, nr 265 w załączniku 1,
- dzięcioł duży (*Dendrocopos major*) – ochrona ścisła, nr 285 w załączniku 1,
- dzięciołek (*Dendrocopos minor*) – ochrona ścisła, nr 285 w załączniku 1.

1.10.9. Powiązania przyrodnicze – elementy systemu ECONET–PL i CORINE/NATURA 2000

Dla ochrony środowiska oraz poprawy jego funkcjonowania biologicznego i zwiększenia bioróżnorodności powstała krajowa sieć ekologiczna **ECONET – PL**, która jest częścią Europejskiej Sieci Ekologicznej **EECONET**, utworzonej w celu zintegrowania istniejących obszarów chronionych w poszczególnych krajach europejskich oraz potencjalnych obszarów przewidzianych do ochrony w jeden spójny system, zgodnie z przyjętymi międzynarodowymi kryteriami i standardami (koncepcja Europejskiej Sieci Ekologicznej została przyjęta przez Radę Europy w 1992 roku). Zasadniczymi elementami sieci są:

- obszary węzłowe, w których wyróżniono biocentra i strefy buforowe;
- korytarze ekologiczne.

Według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska (Liro, 1998) przez teren gminy Dąbrowa przebiega międzynarodowy obszar węzłowy 17M – Dolina Środkowej Odry (północna część gminy). Obszar ten jest bezpośrednio i pośrednio powiązany z innymi obszarami węzłowymi oraz korytarzami ekologicznymi występującymi w regionie Niziny Śląskiej:

- **Międzynarodowe korytarze ekologiczne**: 19m – Górnej Odry.
- **Krajowe obszary węzłowe**: 10K – Borów Stobrawskich.
- **Krajowe korytarze ekologiczne**: 36k – Nysy Kłodzkiej.

W związku z powyższym należy unikać przerywania bądź przegradzania korytarzy przez lokalizację zabudowy inwestycji liniowych i innych obiektów inżynieryjnych. Na terenach, gdzie korytarze ekologiczne uległy przerwaniu, należy dążyć do poprawy tej sytuacji przez lokalizację zieleni towarzyszącej i uzupełniającej.

Według systemu CORINE/NATURA 2000 (Dyduch – Falniowska i inni, 1999) na terenie gminy Dąbrowa znajduje się ostoja przyrody o znaczeniu europejskim: Grądy Odrzańskie oraz Stawy w Dąbrowie Niemodlińskiej.

Tabela 9. Gmina Dąbrowa – ostoje przyrody według CORINE/NATURA 2000 (Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Opole Północ nr 840 (Kochanowska, 2004))

Nazwa ostoi	Powierzchnia (ha)	Typ	Motyw wyboru
Grądy Odrzańskie	2589	T , W , L	Sd , Zb , Fa
Stawy w Dąbrowie Niemodlińskiej	4357	W , L , T	Pt
Typ: L – lasy, W – wody śródlądowe, T – tereny podmokłe. Motyw wyboru: Sd – siedlisko, Zb – zbiorowisko, Pt – ptaki, Fa – fauna.			

1.10.10. Parki wiejskie i podworskie[18].

Parki wiejskie i podworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Część z nich podlega ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak duże walory przyrodnicze ich terenów, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych, dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów w rozdziale dotyczącym ochrony środowiska. Na terenie gminy Dąbrowa zlokalizowanych jest wiele założeń parkowych (zamkowych, pałacowych, dworskich, wiejskich) z wyróżniającym się drzewostanem. Do najcenniejszych z nich należą:

- **Ciepielowice** – park w Ciepielowicach ma powierzchnię około 1ha. Park, niegdyś krajobrazowy, został założony prawdopodobnie w 2 połowie XIX wieku. Specjaliści twierdzą, że starsze nasadzenia drzew (szpaler cisowy, dęby) pochodzą z lat 1865 – 1890. Młodsze nasadzenia pochodzą z okresu rozbudowy pałacu – są wśród nich kasztanowce jedlica, aleja grabowo – bukowa, szpaler wiązowy. Z okresu powojennego pochodzą nasadzenia topoli. Park, w obrębie którego zachowały się pozostałości regularnych nasadzeń, ma w zasadzie kształt zbliżony do litery L i rozciąga się na południowy wschód oraz północny wschód od pałacu. Granicę dawnego ogrodu wyznaczał zachowany do dziś szpaler grabowy. W parku do dziś rosną rzadkie okazy dendrologiczne oraz bogaty starodrzew, który tworzą: cis pospolity, buk pospolity, dąb szypułkowy, grab pospolity, jedlica Douglasa, jałowiec wirginijski, kasztanowiec biały, robinia akacjowa, wiąz szypułkowy i żywotnik zachodni.
- **Chróścina** – park krajobrazowy, rozplanowany na rzucie nieregularnego wieloboku zbliżonego do litery L, uformowano najprawdopodobniej w 2 połowie XIX wieku. W jego części południowo – wschodniej znajdują się dwa stawy wzmiankowane w źródłach w 1845 roku jako hodowlane. Przy zachodnim nabrzeżu większego stawu znajduje się szpaler wiekowych dębów, przy których prowadzi aleja w kierunku dworu. Południowo – zachodnią granicę parku wytycza bezimienny ciek wodny obrośnięty olszyną. W części północnej teren między rzeczką a drzewostanem parkowym zajmuje łąka. Park wraz ze stawami zajmuje obszar 3,8ha. W 2004 roku został on przejęty nieodpłatnie przez gminę od Skarbu Państwa.
- **Dąbrowa** – park krajobrazowy w Dąbrowie jest obiektem wpisanym do rejestru zabytków (nr 71/83 z dnia 01.08.1983 roku). Zajmuje powierzchnię ponad 20 ha i rozciąga się na północ i wschód od zamku. Początki założenia ogrodowo – parkowego sięgają czasów budowy zamku, czyli 1 połowy XVII wieku. Były to wówczas ogrody z drzewami owocowymi otaczające zamek z trzech stron. Park typu krajobrazowego utworzono w XIX wieku na naturalistyczno – krajobrazowy z elementami w stylu klasycystycznym i parku „arkadyjskiego" z zaakcentowaną wschodnią osią widokową. W parku występowały dłuższe powierzchnie trawników z klombami oraz swobodnie poprowadzone alejki, które schodzą się w środkowej części założenia. Jeszcze w latach 80-tych XX wieku w parku rosło 87 gatunków drzew, w tym między innymi sosna kanadyjska. W centralnej części parku zbiegają się dwie alejki, z których jedna biegnie na osi północ – południe a druga na osi wschód – zachód. Przy tej ostatniej rośnie wiele lip drobnolistnych. W części północno – wschodniej znajduje się aleja kasztanowców, która jest przedłużeniem alei prowadzącej do zamku. Na północ od zamku znajduje się staw. W części centralnej można dostrzec pozostałości po starych dębach. Na południe od zamku rosną dwa platany. Gatunki drzew w północno – zachodniej części parku to: tulipanowce, cyprysiki, daglezje, graby, sosny wejmutki i dęby szypułkowe. Po wschodniej stronie zamku znajduje się aleja, wzdłuż której, w czasach świetności parku, były posadzone topole. Przy zbiegu dawnej alei topolowej z alejką biegnącą z północy na południe, rosną nasadzone koliście żywotniki i cisy. Przy alei biegnącej na osi północ – południe można spotkać okazy starych dębów oraz rząd sosen wejmutek. Wschodnia część parku ma charakter typowo leśny, a w części południowej przeważają niewielkie grupy drzew oraz polany.
- **Karczów** – park w Karczowie jest obiektem wpisanym do rejestru zabytków (nr 79/83 z dnia 08.09.1983 roku). Do członu rezydencjonalnego założenia dworskiego należy park założony najprawdopodobniej na przełomie XVII/XIX wieku. Teren parku jest splantowany, co pozwala sądzić, że pierwotnie pełnił on rolę ogrodu, który na początku lat 60-tych XIX wieku zajmował powierzchnię około 18ha i rosły w nim piękne lipy. Zdaniem specjalistów, reliktami dawnego ukształtowania ogrodowego są rzędowe nasadzenia grabów na północno – wschodnim obrzeżu parku. Tezę tę uprawdopodobnia również brak starych okazów drzew. W połowie XIX wieku założono tu park typu swobodnego z dwiema poprowadzonymi łagodnym łukiem ścieżkami i luźnymi kępami drzew (głównie dębów i lip). Obecne, osiowe założenie powstało w 1905 roku Wówczas też, w parku posadzono rzadkie okazy dendrologiczne: sosnę wejmutkę i dąb czerwony oraz modne wtedy okazy robinii akacjowej, świerka, jodły i czarnego bzu. Całość otoczono murem z bramą wjazdową na osi elewacji parkowej dworu. Park po 1945 roku uległ przekształceniom. W latach 60-tych XX wieku główne alejki i drogi dojazdowe parku wyasfaltowano. W otoczeniu dworu wprowadzono nowsze nasadzenia drzew iglastych, a także krzewów.
- **Narok** – park krajobrazowy przy pałacu w Naroku założono najprawdopodobniej w XVIII wieku. Park rozplanowany jest na planie prostokąta ze ściętym narożnikiem południowo – zachodnim. Przed 1945 rokiem park był zadbany i utrzymywany w stylu francuskim. Zajmował około 2ha powierzchni Dziś, wchodząc do dawnego parku trudno jest

[18] Opracowano na podstawie: Banik J., *Dąbrowa – monografia gminy*, Opole 2006.

dostrzec choćby ślady dawnej świetności. Teren parku porasta zdziczała trawa. W części południowej parku zachował się dawny drzewostan.

- **Niewodniki** – park w Niewodnikach jest obiektem wpisanym do rejestru zabytków (nr 256/90 z dnia 27.06.1990 roku). Utworzenie parku krajobrazowego było częścią koncepcji Juliusza von Wichelhausa stworzenia w Niewodnikach założenia rezydencjonalnego. Proces zakładania parku rozpoczęto prawdopodobnie w 1870 roku wraz ze wznoszeniem budynku pałacu, który stanowi podstawę i centrum kompozycji parku. W latach 80-tych i 90-tych XIX wieku teren między oficyną a pałacem nie był (w świetle map topograficznych) traktowany jako uformowany park. Anonimowy projektant połączył kompozycję parku z otaczającym pałac krajobrazem po stronie zachodniej poprzez aleję prowadzącą w kierunku zadrzewień śródpolnych. W układ wkomponowano również przepływającą po stronie zachodniej Prószkówkę (Prószkowski Potok) wraz z zadrzewieniem łęgowym. Charakter krajobrazowo – naturalistyczny parku został podkreślony także przez wprowadzenie obwodnicy, dróg o łagodnych łukach, rozległych plant oraz rozmieszczeniem drzewostanu w sposób nieregularny. Do parku od strony południowo – wschodniej prowadziła aleja wysadzana drzewami, zachowana do dziś jako droga polna. Na osi poprzecznej parku na długości 150m w kierunku północnym i 150m w kierunku południowym, właściciele rozwinęli również naturalistyczne założenie ogrodowe. Park krajobrazowy (pałac wraz z parkiem zajmuje obszar 3,98ha) rozplanowany jest na rzucie zbliżonym do litery Z. Po jego zachodniej stronie rosną starsze dęby, podobnie zresztą jak w części południowej parku. Obecnie na obszarze założenia pałacowo – parkowo – folwarcznego w Niewodnikach rośnie około 800 drzew i krzewów reprezentowanych przez 48 gatunków. Najliczniej występuje tu: klon pospolity, robinia biała, jesion wyniosły, lipa drobnolistna i dąb szypułkowy. Do najciekawszych okazów dendrologicznych zalicza się tu między innymi: buk pospolity rosnący w południowo – wschodniej części parku, dąb szypułkowy rosnący przed wejściem do pałacu o obwodzie pnia około 520cm i klon zwyczajny o obwodzie pnia około 410cm rosnący za pałacem.
- **Skarbiszów** – park został założony prawdopodobnie w XVIII wieku, a w XIX wieku uległ przekształceniu. Obejmuje on obszar wschodniej części rezydencjonalnej założenia i rozciąga się na południe od drogi dojazdowej do podwórza, aż po wydzieloną posesję kościoła. Zachodnie tereny części rezydencjonalnej stanowił ogród i sad rozciągający się między południowo-zachodnią pierzeją podwórza a drogą wiodącą przez wieś. W sadzie rosną obecnie pojedyncze okazy starych drzew owocowych, obok których występują nasadzenia młodszych, nie pielęgnowanych drzewek owocowych. Ogród i sad ma obecnie częściowo charakter nieużytku. Zarówno sad, jak i park były ogrodzone murem ceglanym, którego fragmenty zachowały się do dzisiaj w części przykościelnej parku oraz na południowy zachód krańcu sadu. W obrębie parku występuje starodrzew. Można tu spotkać między innymi: dęby, cisy, jesiony, robinie akacjowe, klony i wiązy. Najciekawsze okazy zachowały się nieopodal miejsca, gdzie kiedyś stał pałac.

W zakresie uwarunkowań ochrony przyrodniczej dla obrębu Ciepielowice uległa zmianie formalno – prawna podstawa funkcjonowania projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie. Obszar ten stanowi obecnie Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie PLH160005, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005 (Dz. Urz. Woj. Op. z 2017, poz. 241).
Nie uległ zmianie przebieg granicy tego obszaru na terenie obrębu Ciepielowice w stosunku do projektowanej granicy.

Dla Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie, którego granica przebiega po granicy obrębu Ciepielowice, (nie obejmując terenów obrębu Ciepielowice) ustanowiono zasady i kierunki działań i zagospodarowania uchwałą Nr XX/228/2016 Sejmiku Samorządowego Województwa Opolskiego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Op. z 2016, poz. 2017).

Istniejącymi na terenie obrębu formami ochrony przyrody oraz obszarów objętych ochroną są:

- ostoja siedliskowa SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005,
- stanowiska chronionych gatunków zwierząt,
- park zabytkowy o nr rej. 303/98.

Bezpośrednio przy granicy obrębu Ciepielowice występuje Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie.

Na obszarze części obrębu Narok objętego zmianą studium nie występują obszary objęte ochroną przyrodniczą. Obszar nie jest objęty specjalną formą ochrony przyrody, nie sąsiaduje z obszarami Natura 2000. Jest oddalony na północ od Stobrawskiego Parku Krajobrazowego o ok. 3,1 km, ok. 5,1 km na południowy zachód od Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie, o ok. 2,1 km na północ od obszaru Natura 2000 Grądy Odrzańskie (PLB020002), ok. 4,5 km południowy zachód od obszaru natura 2000 Bory Niemodlińskie (PLH16005).

1.12. Ochrona gleb

Stosownie do ustawy z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.) ochronie podlegają kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (klasy I – III). Na terenie gminy dominują gleby o korzystnych walorach dla rolnictwa. Gleby o wysokiej wartości bonitacyjnej (klasy II – IIIb) stanowią 17,68% ogólnej powierzchni gruntów ornych oraz 43,62% ogólnej powierzchni użytków zielonych (klasy II – III). W związku z powyższym rozwój przestrzenny poszczególnych miejscowości wymaga pewnej ingerencji w ochronę gleb. Wykorzystanie gruntów chronionych na cele nierolnicze, przy projektowanym obszarze powyżej 0,5ha wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Grunty obrębu Ciepielowice stanowią grunty o przeciętnej średniej jakości. Jedynie część gruntów położona w dolinie Borkowickiego Potoku oraz przyległych wysoczyzn, a także we wschodniej części obrębu, stanowią kompleksy gleb chronionych klas IIIa i IIIb.

Grunty objęte zmianą studium w części obrębu Narok stanowią grunty rolne V klasy bonitacyjnej i nie podlegają ochronie.

1.13. Warunki podłoża budowlanego

Ocenę warunków podłoża budowlanego na terenie gminy Dąbrowa opracowano na podstawie Objaśnień do Mapy Geośrodowiskowej Polski w skali 1:50000, arkusze: Opole Północ nr 840 (Maćków, 2004), Lewin Brzeski nr 839 (Maćków, 2004), Niemodlin nr 872 (Horbowy, 2004) i Opole Południe nr 873 (Sztromwasser, 2004). Warunki te określono z pominięciem: przyrodniczych obszarów chronionych i występowania złóż kopalin, terenów leśnych i rolnych klas II – IVa, łąk na glebach pochodzenia organicznego, terenów zieleni urządzonej oraz międzywala rzeki Odry. W tak określonych granicach wyróżniono dwie podstawowe kategorie obszarów:

- warunki korzystne dla budownictwa;
- warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo.

Jako kryterium warunków korzystnych dla budownictwa przyjęto występowanie: gruntów niespoistych w stanie średniozagęszczonym i zagęszczonym oraz gruntów spoistych: zwartych, półzwartych i twardoplastycznych, na których nie występują zjawiska geodynamiczne, a głębokość zalegania zwierciadła wody gruntowej przekracza 2m. Takie warunki spełniają grunty piaszczysto – żwirowe tarasów akumulacyjnych wznoszących się 10 – 15m nad poziomem rzeki Odry. Grunty piaszczysto – żwirowe występują tu w stanie średniozagęszczonym, a zwierciadło wody gruntowej zalega na głębokości większej niż 2m. Korzystne dla zabudowy są także obszary wysoczyznowe zbudowane z glin zwałowych oraz osadów wodnolodowcowych stadiału maksymalnego zlodowaceń środkowopolskich. Gliny zwałowe reprezentowane są przez: gliny piaszczyste, zwięzłe oraz piaski gliniaste o konsystencji twardoplastycznej i półzwartej. Natomiast osady wodnolodowcowe: piaski różnej granulacji, pospółki i żwiry są gruntami niespoistymi, w stanie co najmniej średniozagęszczonym. Najkorzystniejsze warunki geologiczno – inżynierskie generalnie występują w zachodniej i południowej części gminy, poza obszarami związanymi z dolinami cieków wodnych (Nowa Jamka, Lipowa, Dąbrowa, Sokolniki, Chróścina, Prądy).

Rejonami o warunkach geologiczno – inżynierskich utrudniających budownictwo są obszary występowania gruntów słabonośnych (grunty organiczne, spoiste plastyczne i miękkoplastyczne, grunty niespoiste luźne), w których zwierciadło wody zalega płycej niż 2m od powierzchni terenu oraz obszary zalewane w czasie powodzi. Na analizowanym terenie do gruntów słabonośnych należą głównie osady holocenu, wypełniające doliny rzeczne. Są to mady (gliny, iły i pyły często z domieszką części organicznych), należące do gruntów nieskonsolidowanych, plastycznych i miękkoplastycznych. Niekorzystnym podłożem są także luźne grunty niespoiste: piaski pylaste, drobne i średnie w stanie luźnym. Dolina Odry stanowi obszar poważnego zagrożenia powodziowego. W czasie powodzi z lipca 1997 roku zalana była cała dolina Odry, co dodatkowo pogarsza warunki budowlane. Na terenie gminy Dąbrowa obszary o niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego występują na całej długości doliny rzeki Odry (Żelazna, Niewodniki, Narok, Ostrów Narocki), a także ujściowego odcinka doliny Prószkówki (Leśny Dwór i Niewodniki). Ponadto obszary o niekorzystnych warunkach geologiczno – inżynierskich występują na terenach o spadkach terenu powyżej 12% oraz na gruntach szczególnie podatnych na denudację naturogeniczną i uprawową (na wschód od drogi łączącej Dąbrowę z Sokolnikami oraz na północny – wschód od drogi łączącej Skarbiszów z Karczowem).

Obręb Ciepielowice posiada korzystne warunki podłoża budowlanego. Na obszarze opracowania zmiany studium występują grunty nośne i średnionośne w części położonej na wysoczyznach wodnolodowcowych i na wyższych terasach nadzalewowych (piaski i żwiry, gliny). Najmniej korzystne warunki występują w dolinie Borkowickiego Potoku (mady, namuły, torfy). Tereny doliny Borkowickiego Potoku oraz bezodpływowego obniżenia koło ul. Parkowej i ul. Spacerowej posiadają najmniej korzystne warunki do zabudowy i powinny pozostać wyłączone z zabudowy lub zabudowa powinna zostać na nich ograniczona.

Obszar części obrębu Narok objęty zmianą studium posiada niekorzystne warunki podłoża budowlanego utrudniające budownictwo.

1A. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Obszar opracowania zmiany studium stanowi teren obrębu Ciepielowice w granicach, którego znajdują się zabudowania wsi Ciepielowice, z przewagą zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej, terenów pól upranych oraz kompleks lasów ochronnych, objętych w części ochroną przyrodnicza. Przez teren obrębu, przy jego południowo zachodniej granicy, przebiega linia kolejowa nr 132, stanowiąca dwutorową, zelektryfikowaną linię kolejową przebiegającą przez województwa śląskie, opolskie oraz dolnośląskie, łączącą Bytom z Wrocławiem. Pomiędzy Opolem a Wrocławiem, linia ta jest fragmentem linii E30, (odcinek przebiegający przez obręb Ciepielowice) a pomiędzy Pyskowicami a Opolem linii CE-30. Linie te tworzą III paneuropejski korytarz transportowy. Układ komunikacyjny stanowią drogi gminne i powiatowe.

Teren wsi stanowi obszar intensywnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Teren obrębu posiada wyposażenie w sieć wodociągową gminną oraz sieć kanalizacji sanitarnej.

1AA. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE, ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Obszar opracowania zmiany studium stanowi część obrębu Narok zlokalizowanej na południe od miejscowości Narok, obejmujący niezabudowane grunty rolne, w granicach których udokumentowano złoże. Obszar opracowania obejmuje część działki nr 290/5 w obrębie Narok o powierzchni ok. 11,68 ha.

1B. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Ład przestrzenny może być rozpatrywany w skali ogólnej i szczegółowej. Patrząc na obręb Ciepielowice w skali ogólnej zauważa się, że wieś posiada nieregularny układ przestrzenny oparty o główny układ komunikacyjny dróg powiatowych i gminnych. Od południowego zachodu rozwój układu przestrzennego ograniczony jest przez linię kolejową i kompleksy leśne o wysokich walorach przyrodniczych, dlatego rozwój zabudowy następuje w kierunku północno -wschodnim. Dominantą architektoniczną w układzie przestrzennym wsi jest zespół pałacowo – parkowy, niestety o bardzo złym stanie technicznym.

Największym zagrożeniem dla ładu przestrzennego wsi jest brak spójnego układu komunikacyjnego dla nowo powstającej, dynamicznie rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej oraz zagrożenie lokalizowania funkcji konfliktowych względem zabudowy mieszkaniowej w jej bezpośrednim sąsiedztwie a mianowicie intensywnej produkcji rolniczej, w szczególności zwierzęcej.

1BB. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Obszar objęty zmianą Studium w części obrębu Narok jest niezainwestowany, pełniący funkcje rolnicze.

Z uwagi na położenie obszaru w granicach udokumentowanego złoża należy uwzględnić możliwość jego obecnej i przyszłej eksploatacji.

Dla obszaru objętego zmianą studium nie zostały sporządzone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego określające zasady kształtowania ładu przestrzennego.

1C. STAN ŚRODOWISKA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Stan środowiska przeanalizowano w punkach 1.4 – 1.13, odnosząc się na zakończenie każdego z punktów do warunków dla obszaru wsi Ciepielowice.

1CC. STAN ŚRODOWISKA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Stan środowiska przeanalizowano w punkach 1.3 – 1.13, odnosząc się na zakończenie każdego z punktów do warunków dla części obrębu Narok.

1D. DIAGNOZA, O KTÓREJ MOWA W ART. 10A UST. 1 USTAWY Z DNIA 6 GRUDNIA 2006 R. O ZASADACH PROWADZENIA POLITYKI ROZWOJU, PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa na lata 2015- 2020 z perspektywą do roku 2025 została przyjęta Uchwałą Nr XIII/84/15

Rady Gminy Dąbrowa z dnia 21 grudnia 2015 roku. Na potrzeby Strategii przeprowadzono diagnozę, której podsumowaniem była analiza SWOT definiująca silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Wśród mocnych stron przeważają te związane z dogodnym położeniem komunikacyjnym w bliskiej odległości od autostrady A4 oraz w strefie oddziaływania gospodarczego i społecznego miasta Opola. Kolejną wartością jest zarówno krajobraz naturalny, jak i kulturowy, stanowiący potencjał turystyczny Gminy – zwłaszcza turystyki weekendowej. Mocną stroną są również dodatnie saldo migracji, dodatni przyrost naturalny, wysoka jakość edukacji, bardzo dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych, dobrze rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji oraz wysoka i lokalna aktywność społeczna.

Słabe strony wiążą się głównie z problemami dotyczącymi wykorzystywania energii – zbyt niskie wykorzystanie energii odnawialnej, energochłonne budynki użyteczności publicznej oraz energochłonne i nieekologiczne oświetlenie uliczne. Problemem jest też zagrożenie hałasem występujące z różnych źródeł na obszarze gminy. Do największych minusów Gminy należą problemy komunikacyjne, związane między innymi z niezadowalającym stanem infrastruktury drogowej, drogami wymagającymi przebudowy, poprawy jakości i nośności, niedostateczną ilością ścieżek rowerowych oraz nierówno rozwiniętą siecią komunikacji zbiorowej. Słabą stroną jest również trend społeczny związany ze starzeniem się społeczeństwa, który może doprowadzić do zmniejszenia liczby osób aktywnych zawodowo, a zwiększając liczbę osób w wieku poprodukcyjnym.

Szans rozwoju Gminy można dopatrywać w związku z jej położeniem w dolinie Odry, która może przyczynić się do rozwoju turystycznego. Ogromnymi szansami są Partnerstwo w Aglomeracji Opolskiej, Stowarzyszeniu Euroregionu Pradziad i Stowarzyszeniu Partnerstwo Borów. Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej może przyczynić się do poprawy stanu jakości powietrza w Gminie.

Jako zagrożenie można uznać niski poziom odzysku surowców wtórnych i niezadowalający stan jakości powietrza, mogące stanowić przeszkodę dla rozwoju Gminy Dąbrowa. Do zagrożeń należy także zaliczyć podział mieszkańców na „starych" i „nowych", który może przyczynić się do separacji mieszkańców i brak budowania relacji w społeczności.

2. UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE

2.1. Osadnictwo

W gminie Dąbrowa do dziś wiele osad zachowało w planie wcześniejsze, genetyczne układy przestrzenne. Wiele z nich, to wsie nieregularne (Chrościna, Ciepielowice, Dąbrowa, Karczów, Lipowa, Niewodniki, Nowa Jamka, Mechnice, Prądy), które nie przeszły jednorazowej regulacji, charakterystycznej dla wsi lokowanych. Są to więc wsie powstałe samorzutnie. Układ ich rozłogów (pól) jest nieregularny, przy zachowanej stosunkowo dużej siedliska. W chwili powstania większość wsi gminy była zazwyczaj małych rozmiarów (liczyły do 20 kmieci i zagrodników). Występujące na terenie gminy Dąbrowa genetyczne układy przestrzenne to owalnica, ulicówka i folwark. Wiele z nich, ze względu na swój rozwój genetyczny układ osadniczy zachowało wpisany w zabudowę powstałą później, często na innym planie (Dąbrowa, Mechnice, Chróścina, Narok, Niewodniki, Lipowa), tworząc bardziej skomplikowane układy przestrzenne (np.: wieś wielodrożna, ulicówka z folwarkiem).

2.2. Zabytki i obiekty o walorach zabytkowych

Obiekty o walorach zabytkowych występują we wszystkich wsiach gminy Dąbrowa. Największym ich nasyceniem charakteryzuje się sołectwo Karczów, gdzie znajduje się 86 takich obiektów (12,8% ogólnej liczby obiektów w gminie). Znaczne nasycenie obiektów o walorach zabytkowych występuje także na terenie miejscowości: Chróścina – 67 obiektów (10,0%) oraz Narok – 61 obiektów (9,1%). Natomiast najmniejszym nasyceniem obiektów o walorach zabytkowych charakteryzują się miejscowości: Sokolniki – 13 obiektów (1,9%), Nowa Jamka – 15 obiektów (2,2%), Siedliska – 19 obiektów (2,8%) oraz Żelazna – 22 obiekty (3,3%).

Wśród tych obiektów najliczniejszą grupę stanowią budynki mieszkalne stanowiące 59,6% ogólnej liczby obiektów zabytkowych (401 obiektów). Licznie reprezentowane są także obiekty przemysłowe i gospodarcze (cegielnie, rzeźnia, młyn, wiatrak, magazyny, spichlerze, stodoły, kurniki, obory i chlewy), które stanowią 28,9% ogólnej liczby zabytków gminy (195 obiektów). Rzadziej występują obiekty sakralne (kościoły, kaplice, kapliczki, plebanie), stanowiące zaledwie 3,1% ogólnej liczby zabytków analizowanego terenu oraz obiekty użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, świetlice, remizy strażackie i budynki administracyjne), a także obiekty techniczne i inne (stacje transformatorowe, ogrodzenia, bramy, itp.).

Niewątpliwą atrakcją terenu są liczne i cenne zespoły zabudowy feudalnej (możnowładców), występującej w dziesięciu wsiach gminy oraz w przysiółku Sokolniki. We wsi Dąbrowa znajduje się zamek z zespołem towarzyszącej mu zabudowy gospodarczej oraz parkami krajobrazowymi. Pałace wraz z zespołem zabudowy pałacowej zachowały się we wsiach: Chróścina (pałac z zespołem zabudowy gospodarczej oraz parkiem krajobrazowym), Karczów (pałac z parkiem krajobrazowym), Narok (zespół pałacowo – parkowy) i Niewodniki (zespół pałacowo – parkowy). Zespoły zabudowy dworskiej znajdują się we wsiach: Ciepielowice (dwór z zespołem gospodarczej), Siedliska (zespół zabudowy folwarcznej – podworskiej) oraz w Skarbiszowie (zespół zabudowy podworskiej wraz z parkiem). Z kolei we wsiach: Nowa Jamka i Lipowa oraz w przysiółku Sokolniki zachowały się interesujące zespoły zabudowy folwarcznej.

Tabela 10. Gmina Dąbrowa – obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków

Miejscowość	Obiekt		Wiek	Numer rejestru	Data wpisu do rejestru
Chróścina	Kościół par. p.w. św. Piotra i Pawła		1792, XX	633/59	13.11.1959
Chróścina	Dzwonnica			634/59	13.11.1959
Chróścina	Cmentarz parafialny		2 poł. XIX	225/89	06.11.1989
Chróścina	Wiatrak		pocz. XIX	635/59	13.11.1959
Ciepielowice	Dwór		1800, XX	1010/65	07.05.1965
Ciepielowice	Spichlerz			1010/65	07.05.1965
Dąbrowa	Kościół par. p.w. św. Wawrzyńca		XVII, 1833	552/59	24.02.1959
Dąbrowa	Zespół zamkowy	Zamek	1615, 2 poł. XIX	159/55	11.07.1955
		Park		71/83	01.08.1983
Dąbrowa	Aleja dojazdowa			211/89	28.07.1989
Dąbrowa	Dom zgromadzenia sióstr św. Elżbiety, ul. Polna 4		1895	2275/91	01.07.1991
Karczów	Zespół dworski	Dwór	XVII/XVIII, 1880	1012/65	07.05.1965
		Park		79/83	08.09.1983
		Pawilon chiński		910/64	26.05.1964
Narok	Cmentarz parafialny			224/89	06.11.1989
Narok	Pałac		1865	2021/76	23.08.1976
	Spichlerz				
Niewodniki	Zespół pałacowy	Pałac	2 poł. XIX	2020/76	30.08.1976
		Spichlerz			
		Park		256/90	27.06.1990
Nowa Jamka	Dwór			1014/65	
Żelazna	Spichlerz , ul. Opolska 30		XVIII/XIX	2123/86	20.05.1986

Obiekty, zespoły i założenia wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, Nr 162, poz. 1568). Odnośnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Uchwałą Nr XXXII/226/09 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2009 – 2012 przyjęto Gminny Program Opieki nad Zabytkami wraz z gminną ewidencją

zabytków, regulujący zasady opieki nad zabytkami w gminie Dąbrowa. Zestawienie obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków przedstawia załącznik I.1 do niniejszego studium.

2.4. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy Dąbrowa stwierdzono występowanie licznych stanowisk archeologicznych:

a) Chróścina:
- stanowisko 1 – ślad osadniczy, epoka kamienia,
- stanowisko 2 –grób szkieletowy (brak lokalizacji),
- stanowisko 3 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 4 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 5 – grób szkieletowy, X-XIw. (brak lokalizacji),
- stanowisko 6 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 7 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 8 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 9 – punkt osadniczy, XIV – XVI w.,
- stanowisko 10 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 12 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji);

b) Ciepielowice:
- stanowisko 1 – osada, łużycka, epoka brązu (brak lokalizacji),
- stanowisko 2 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 3 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 4 – skarb, średniowiecze (brak lokalizacji),
- stanowisko 5 – punkt osadniczy, średniowiecze,

c) Dąbrowa:
- stanowisko 1 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 2 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 3 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 4 – ślad osadniczy, starsza epoka brązu (brak lokalizacji),
- stanowisko 5 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 6 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 7 – ślad osadniczy, nieokreślony (brak lokalizacji),
- stanowisko 8 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 9 – ślad osadniczy, łużycka, epoka brązu (brak lokalizacji),
- stanowisko 10 – punkt osadniczy, nieokreślony,
- stanowisko 11 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 12 – punkt osadniczy, wczesne średniowiecze,
- stanowisko 13 – punkt osadniczy, neolit,
- stanowisko 14 – osada, nieokreślona,
- stanowisko 15 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 16 – punkt osadniczy, nieokreślona,
- stanowisko 17 – punkt osadniczy, epoka kamienia,
- stanowisko 18 – punkt osadniczy, nieokreślone,
- stanowisko 19 – ślad osadniczy, nieokreślone,
- stanowisko 20 – punkt osadniczy, nieokreślone,
- stanowisko 21 – punkt osadniczy, nieokreślone,
- stanowisko 22 – punkt osadniczy, nieokreślone,
- stanowisko 23 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 24 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 25 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 26 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 27 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 28 – punkt osadniczy, XIV-XVw.;

c) Karczów:
- stanowisko 1 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 2 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,

- stanowisko 3 – punkt osadniczy, późne średniowiecze,
- stanowisko 4 – osada produkcyjna, kultura przeworska, późny okres wpływów rzymskich – wpisane do rejestru zabytków pod nr A-627/84,
- stanowisko 5 – piecowisko,
- stanowisko 6 – osada, XIV – XVI w.,
- stanowisko 7 – osada, XIII – XVI w.,
- stanowisko 8 – osada, XIV – XVI w.,
- stanowisko 9 – punkt osadniczy, XIII – XIV w.;

d) Lipowa:

- stanowisko 1 – osada, XIV – XV w.,
- stanowisko 2 – osada, XIV – XV w.,
- stanowisko 3 – ślad osadniczy, wczesne średniowiecze, osada XIV – XV w.;

e) Mechnice:

- stanowisko 1 – cmentarzysko, łużycka, IV okres epoki brązu okres halsztacki,
- stanowisko 2 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 3 – ślad osadniczy, epoka kamienia,
- stanowisko 4 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 5 – ślad osadniczy, pradziejowe,
- stanowisko 6 – ślad osadniczy, epoka kamienia, punkt osadniczy, późne średniowiecze;

f) Narok:

- stanowisko 1 – punkt osadniczy, kultura łużycka, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze,
- stanowisko 2 – punkt osadniczy, neolit, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze, punkt osadniczy, średniowiecze,
- stanowisko 3 – osada, kultura łużycka, osada produkcyjna, X – XIII w. – wpisane do rejestru zabytków pod nr A-340/72,
- stanowisko 4 – grodzisko, średniowieczne (brak lokalizacji),
- stanowisko 5 – ślad osadniczy neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 6 - ślad osadniczy neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 7 – punkt osadniczy, XIV – XV w, punkt osadniczy, nieokreślone,
- stanowisko 8 – osada, XIV – XV w.,
- stanowisko 9 – osada, XIII – XV w.,
- stanowisko 10 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 11 – punkt osadniczy, późny okres wczesnośredniowieczny, punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 12 – punkt osadniczy, kultura łużycka, osada produkcyjna, kultura przeworska, okres rzymski – osada, X – XIII w.,
- stanowisko 13 – ślad osadnictwa neolit, ślad osadnictwa, epoka brązu, osada produkcyjna, późny okres wpływów rzymskich, ślad osadnictwa, XIV-XVw., punkt osadniczy, ?, punkt osadniczy, okres wpływów rzmskich,
- stanowisko 14 – punkt osadniczy, okres rzymski,
- stanowisko 15 – ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze XI-XIIIw.;

g) Niewodniki:

- stanowisko 1 – punkt osadniczy, neolit, punkt osadniczy, kultura łużycka, punkt osadniczy, średniowiecze - – wpisane do rejestru zabytków pod nr A-360/73,
- stanowisko 2 – piecowisko,
- stanowisko 3 – punkt osadniczy, XV w.,
- stanowisko 4 – osada produkcyjna, kultura przeworska, okres wpływów rzymskich - osada produkcyjna, XIVw.,
- stanowisko 5 – osada hutnicza, XIV – XV w.,
- stanowisko 6 – osada produkcyjna, kultura przeworska, okres wpływów rzymskich, punkt osadniczy;

h) Nowa Jamka:

- stanowisko 1 – osada produkcyjna, przeworska, okres rzymski, pradzieje,
- stanowisko 2 – cmentarzysko, (brak lokalizacji),
- stanowisko 3 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji);

i) Prądy:

- stanowisko 1 – ślad osadniczy, łużycka, okres halsztacki,
- stanowisko 2 –ślad osadniczy, środkowa epoka kamienna,
- stanowisko 3 – punkt osadniczy, okres rzymski, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze X-XIIIw. (brak lokalizacji),

- stanowisko 4 – piecowisko, nieokreślone (brak lokalizacji),
- stanowisko 5 – punkt osadniczy, przeddzieje (brak lokalizacji),
- stanowisko 6 – punkt osadniczy, średniowiecze,
- stanowisko 7 – grodzisko nizinne, VII-Xw.;

j) Siedliska:

- stanowisko 1 – ślad osadniczy neolit (brak lokalizacji);

k) Skarbiszów:

- stanowisko 1 – ślad osadniczy,
- stanowisko 2 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 3 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 4 - ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 5 - ślad osadniczy, neolit, ślad osadniczy późny okres rzymski, ślad osadniczy, wczesne średniowiecze, ślad osadniczy, późne średniowiecze,
- stanowisko 6 - ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 7 – ślad osadniczy, neolit,
- stanowisko 8 – ślad osadniczy, pradzieje, ślad osadniczy, XI-XIIw., ślad osadniczy, wczesne średniowiecze X-XIw.,
- stanowisko 9 - ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 10 – ślad osadniczy, neolit, punkt osadniczy, pradzieje, punkt osadniczy, wczesne średniowiecze X-XIw.,
- stanowisko 11 – ślad osadniczy, neolit, punkt osadniczy IVw., punkt osadniczy, XI-XIIw.,
- stanowisko 12 – punkt osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 13 – ślad osadniczy, (brak lokalizacji),
- stanowisko 14 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 15 – ślad osadniczy, wczesne średniowiecze (brak lokalizacji),
- stanowisko 16 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 17 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 18 – ślad osadniczy, średniowiecze (brak lokalizacji),
- stanowisko 19 – ślad osadniczy, neolit, ślad osadniczy, wczesne średniowiecze (brak lokalizacji),
- stanowisko 20 – ślad osadniczy (brak lokalizacji),
- stanowisko 21 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 22 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 23 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 24 – ślad osadniczy, epoka kamienna (brak lokalizacji),
- stanowisko 25 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 26 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 27 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 28 – ślad osadniczy, neolit, punkt osadniczy, średniowiecze (brak lokalizacji),
- stanowisko 29 – grodzisko. XIV-XVw. (brak lokalizacji),
- stanowisko 30 – punkt osadniczy, pradzieje,
- stanowisko 31 – ślad osadniczy, neolit?;

n) Żelazna:

- stanowisko 1 – punkt osadniczy, ? (brak lokalizacji),
- stanowisko 2 – ślad osadniczy, neolit (brak lokalizacji),
- stanowisko 3 – osada, VI-Xw. (brak lokalizacji),
- stanowisko 4 – punkt osadniczy, późny okres wpływów rzymskich, punkt osadniczy, XIV – XVw., punkt osadniczy,
- stanowisko 5 – ślad osadniczy, epoka kamienia, punkt osadniczy, XIII-XIV w, punkt osadniczy,
- stanowisko 6 – punkt osadniczy, XIV – XV w.,
- stanowisko 7 – punkt osadniczy, późny okres wpływów rzymskich punkt osadniczy, XIV – XV w.

Potwierdzone w terenie stanowiska archeologiczne należy otoczyć szczególną opieką. W obszarze zabytków archeologicznych i ich bezpośrednim otoczeniu można wykonywać prace ziemne jednakże pod warunkiem:

- uzgodnienia projektu inwestycji z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- uzyskanie pozwolenia Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace w zabytku,
- prace ziemne musza być wykonywane pod nadzorem archeologicznym przez uprawnionego archeologa, który wcześniej musi uzyskać pozwolenie konserwatorskie na prace archeologiczne.

2.5. Układy ruralistyczne o wartościach historycznych

Dużą wartość kulturowo – historyczną posiadają ukształtowane w okresie średniowiecza (a także w późniejszym okresie) genetyczne układy i elementy przestrzenne zabudowy wsi, wraz z historyczną siecią dróg oraz zachowaną zabytkową zabudową. Tym samym aktualne są propozycje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa* z 1999 roku, aby w celu zachowania lokalnej tożsamości kulturowej miejsca, jego wartości historycznych i krajobrazowych, a także w celu zachowania odmienności i oryginalności "postaci" wsi, poddać ochronie na podstawie decyzji samorządu lokalnego część zabudowy wsi Chróścina, Dąbrowa, Karczów, Narok, Niewodniki, Prądy. Zachowane wartości kulturowe tych osad wyrażają się ilością i jakością zachowanych obiektów zabytkowych, a także zachowanym ruralistycznym układem przestrzennym:

- Chróścina – zespół zabudowy wsi kmiecej oraz (odrębnie położony) zespół pałacowo – parkowy z zabudową folwarku i zabudową położoną w rejonie kościoła z cmentarzem;
- Dąbrowa – zespół zabudowy wsi kmiecej wraz z zespołem zamkowo – parkowym;
- Karczów – świetnie zachowany układ ulicowy wsi kmiecej i zespołu pałacowo – parkowego;
- Prądy – układ ulicowy jako jeden z lepiej zachowanych układów tego typu w gminie;
- Narok – genetyczny układ przestrzenny wsi owalnicy wraz z zespołem pałacowo – parkowym i zabudową folwarku;
- Niewodniki – unikalny układ przestrzenny wsi kmiecej oraz folwarku z pałacem i parkiem krajobrazowym;

Do ochrony predysponowane są przede wszystkim cechy układu przestrzennego takie jak: historyczny układ ulic i placów, ich przekroje i historyczne nawierzchnie, podział na siedliska oraz usytuowanie na nim obiektów kubaturowych, linie zabudowy, gabaryty i wysokości budynków oraz ich wystrój architektoniczny, a także towarzyszący zabudowie układ zieleni.

Dodatkowo należałoby poddać ochronie na podstawie decyzji samorządu lokalnego elementy struktury przestrzennej, do których należą zespoły zabudowy folwarcznej, cennej głównie ze względów kulturowych jak i krajobrazowych we wsiach:

- Ciepielowice – zabudowa podworska – folwarczna;
- Lipowa – zabudowa folwarczna;
- Nowa Jamka – zabudowa folwarczna;
- Skarbiszów – zabudowa zespołu dworsko – parkowego;
- Sokolniki – zabudowa folwarczna, na którą składają się zabudowania gospodarcze oraz domy mieszkalne robotników folwarcznych.

Do ochrony predysponowane są: pierwotny podział oraz intensywność zabudowy działki, sposób sytuowania budynków, linie zabudowy, gabaryty i wysokość budynków, kształt i pokrycie dachu oraz detale architektoniczne.

Uwarunkowania punktu 2.5 dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.
Na terenie obrębu Ciepielowice występują udokumentowane stanowiska archeologiczne, obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Gmina Dąbrowa posiada przyjęty uchwałą Nr XXXV/244/17 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 30 listopada 2017 r. Gminny Program Opieki nad Zabytkami.

Uwarunkowania historyczne dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy zmianie.
Na terenie zmiany nie występują udokumentowane stanowiska archeologiczne, obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków. W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru znajduje się stanowisko archeologiczne.

2A. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Na terenie obrębu Ciepielowice występują udokumentowane stanowiska archeologiczne, obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków oraz obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków, szczegółowo ujęte w rozdziale 2 uwarunkowań. Gmina Dąbrowa posiada przyjęty uchwałą Nr XXXV/244/17 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 30 listopada 2017 r. Gminny Program Opieki nad Zabytkami. Wykaz obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków zawiera załącznik: Wykaz zabytków figurujących w gminnej ewidencji zabytków gminy Dąbrowa.

Wieś Ciepielowice (nazwy historyczne: SCHEPPELWITZ, STEFNSGRUND, pierwotna nazwa CZEPELWIC (później CZEPLOWITZ), pochodzi od imienia CZEPIEL), w swoim planie zabudowy, zachowała mało czytelny układ. Około 1800 roku w północno-wschodniej części genetycznego siedliska wsi powstał folwark z dworem, który zniekształcił jego pierwotny plan. Zabudowa położona od strony linii kolejowej PKP oraz wzdłuż drogi do Dąbrowy pochodzi z obecnego

stulecia. Dziś zabudowa wsi (z wyjątkiem folwarku) nie przedstawia większej wartości kulturowo-krajobrazowej. W gminie Dąbrowa tylko jedna wieś, Siedliska, oraz przysiółek wsi Dąbrowa − Sokolniki, powstały pierwotnie jako folwarki bez wsi kmiecej.[19]

Na terenie opracowania zmiany studium brak jest dóbr kultury współczesnej.

2AA. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Na obszarze opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie występują obszary i obiekty ujęte w ewidencji zabytków, ani wpisane do rejestru zabytków oraz stanowiska archeologiczne.

Na terenie opracowania zmiany studium nie wyznaczono pomników historii oraz nie stwierdzono dóbr kultury współczesnej.

2B. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONYCH PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Dla obszaru w granicach opracowania zmiany studium, obrębu Ciepielowice nie opracowano Audyty Krajobrazowego, w związku, z czym brak jest rekomendacji, wniosków oraz wyznaczonych granic krajobrazów priorytetowych.

2BB. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLONYCH PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Dla obszaru w granicach opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie opracowano Audytu Krajobrazowego, w związku, z czym brak jest rekomendacji, wniosków oraz wyznaczonych granic krajobrazów priorytetowych.

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

3.1.1. Struktura użytkowania gruntów

Użytki rolne stanowią 62,43% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 22,77%, a pozostałe grunty i nieużytki 14,80%. Natomiast w strukturze użytków rolnych największy obszar zajmują grunty orne – 88,27% oraz łąki – 8,73%.

Tabela 11. Gmina Dąbrowa – struktura użytkowania gruntów w 2006 roku (w %) (GUS 2007)

Jednostka administracyjna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		Grunty orne	sady	Łąki	pastwiska		
Gmina Dąbrowa	62,43	88,27	0,32	8,73	2,68	22,77	14,80
Powiat Opolski	43,50	78,01	0,27	19,90	1,82	45,60	10,90
Województwo Opolskie	62,08	86,88	0,30	10,35	2,47	27,09	10,83

[19] Gminny Program Ochrony Zabytków , uchwała Nr XXXV/244/17 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 30 listopada 2017 r.

Struktura użytkowania gruntów w gminie Dąbrowa jest zbliżona do uwarunkowań charakteryzujących województwo opolskie jako całość, ale jednocześnie odbiega znacznie w każdej z kategorii w stosunku do uwarunkowań charakteryzujących powiat opolski. Na terenie gminy Dąbrowa, podobnie jak w województwie, największą powierzchnię zajmują użytki rolne. Na uwagę zasługuje fakt, że kategoria „pozostałe grunty i nieużytki", w skład których wchodzą między innymi: obszary zabudowy mieszkaniowej, tereny przemysłowe, place, ulice, skwery, parki, tereny wodne, nieużytki itp. zajmuje w wiejskiej gminie Dąbrowa znacznie większy odsetek w strukturze użytkowania gruntów niż w powiecie i województwie, głównie dzięki terenom zlokalizowanym w dolinie rzeki Odry (międzywale, polder, nieużytki). Wyraźniejsze różnice obserwowane są także w leśnictwie. Lasy i grunty leśne na terenie gminy zajmują blisko 2-krotnie mniejszy odsetek w strukturze użytkowania gruntów niż w powiecie. W tym przypadku tłumaczymy to zdecydowanie rolniczą formą użytkowania gruntów na terenach wiejskich w gminie Dąbrowa.

Tabela 11a. Gmina Dąbrowa –struktura użytkowanie gruntów w 2016 r. (źródło: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2018)

Lp.	Użytkowanie gruntów	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%
1	**użytki rolne razem**	**8997**	**68,79**	**w tym:**	
2	użytki rolne - grunty orne			7470	57,11
3	użytki rolne - sady			43	0,33
4	użytki rolne - łąki trwałe			1002	7,66
5	użytki rolne - pastwiska trwałe			218	1,67
6	użytki rolne - grunty rolne zabudowane			148	1,13
7	użytki rolne - grunty pod stawami			43	0,33
8	użytki rolne - grunty pod rowami			73	0,56
9	**grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem**	**3128**	**23,92**	**w tym:**	
10	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy			3052	23,34
11	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione			76	0,58
12	**grunty pod wodami razem**	**90**	**0,69**	**w tym:**	
13	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi			85	0,65
14	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi			5	0,04
15	**grunty zabudowane i zurbanizowane razem**	**772**	**5,90**	**w tym:**	
16	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe			190	1,45
17	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe			3	0,02
18	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane			43	0,33
19	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane			27	0,21
20	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku			50	0,38
21	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi			424	3,24
22	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe			34	0,26
23	użytki kopalne			1	0,01
24	**nieużytki**	**83**	**0,63**	83	0,63
25	**tereny różne**	**9**	**0,07**	9	0,07
26	**powierzchnia ogółem**	**13079***			

** od roku 2017 powierzchnia gminy wynosi 11 411 ha*

Struktura użytkowania gruntów w obrębie Ciepielowice jest zbliżona do struktury całej gminy Dąbrowa. W obrębie Ciepielowice dominują grunty rolne. Znaczny udział posiadają lasy o nieco mniejszym udziale niż na terenie gminy, ale których powierzchnia pozostaje istotnym udziałem w ogólnej powierzchni gruntów obrębu. Dominującymi terenami zabudowanymi są tereny zabudowy mieszkaniowej a mały, prawie znikomy jest udział terenów zabudowy produkcyjnej, w tym w Ciepielowicach tereny produkcyjne nie występują, poza drobną działalnością związaną z zabudową mieszkaniową i zagrodową.

Strukturę użytkowania gruntów w granicach opracowania zmiany studium – części obrębu Narok stanowią grunty rolne.

3.1.2. Struktura własnościowa gruntów

Tabela 12. Gmina Dąbrowa – własność gruntów na dzień 01.01.2008 (obliczenia własne na podstawie Starostwa Powiatowego w Opolu, 2008)

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty Skarbu Państwa	5562	42,74
Grunty województwa	0	0,00
Grunty powiatowe	17	0,13
Grunty gminne (komunalne)	307	2,36
Grunty osób fizycznych	6351	48,80
Grunty spółek prawa handlowego	384	2,95
Grunty spółdzielni	320	2,46
Grunty kościołów i wspólnot gruntowych	73	0,56

Ponad połowa gruntów (51,75%) znajduje się w rękach prywatnych (48,8% osoby fizyczne i 3% spółki prawa handlowego). Znaczna część gruntów pozostaje nadal w rękach Skarbu Państwa (blisko 43%), natomiast własnością komunalną jest ponad zaledwie 2,4% gruntów zlokalizowanych na terenie gminy Dąbrowa. W lokalnej strukturze posiadania gruntów wyróżnia się także własność spółdzielcza, która stanowi blisko 2,5% ogółu gruntów.

Tabela 12a. Gmina Dąbrowa - szczegółowa struktura własności gruntów w roku 2016 (źródło: Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2018)

Lp.	Formy własności		Powierzchnia	
			w ha	udział procentowy
1	*2*			
1	**Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste**		**4225**	**32,46**
1.1	w tym:	Grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa	855	6,57
1.2		Grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe	3080	23,66
1.3		Grunty w zarządzie Państwowych jednostek organizacyjnych z wyłączeniem gruntów PGL	93	0,71
1.4		Grunty wchodzące w skład zasobów nieruchomości Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w trwały zarząd	29	0,22
1.5		Pozostałe grunty skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	168	1,29
2	**Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste**		**33**	**0,25**
2.1	w tym:	Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych	1	0,01
2.2		Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych	27	0,21
2.3		Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym pozostałych osób	5	0,04
3	**Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste**		**312**	**2,40**
4	**Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste**		**4**	**0,03**
5	**Grunty osób fizycznych**		**6815**	**52,35**
5.1		Grunty osób fizycznych wchodzące w skład gospodarstw rolnych	6051	46,49
5.2	w tym:	Grunty osób fizycznych niewchodzące w skład gospodarstw rolnych	754	5,79
6	**Grunty spółdzielni**		**298**	**2,29**
7	**Grunty kościołów i związków wyznaniowych**		**241**	**1,85**
8	**Grunty powiatu**		**16**	**0,12**
9	**Grunty województwa**		**40**	**0,31**
10	**Grunty będące własnością osób pozostałych**		**1033**	**7,94**

Struktura użytkowania gruntów gminy Dąbrowa nie ulega zasadniczej zmianie od roku 2008. Dominującą formą własności pozostaje własność prywatna osób fizycznych. Na duży udział własności Skarbu Państwa mają wpływ kompleksy lasów państwowych, które obejmują 23 % powierzchni gminy. Struktura użytkowania gruntów gminy Dąbrowa jest zbieżna ze strukturą użytkowania gruntów obrębu Ciepielowice, dlatego uznać należy, że struktura własności jest również podobna,

z tym że stosunek powierzchni lasów państwowych jest niższy niż w gminie, dlatego udział gruntów Skarbu Państwa będzie niższy na korzyść gruntów stanowiących własność osób fizycznych.

Na obszarze opracowania zmiany studium – części obrębu Narok grunty stanowią własność osób fizycznych.

3.2. Demografia

3.2.1. Podstawowe dane o ludności

Podstawowymi miernikami charakteryzującymi zbiorowość ludzką jest jej liczebność i rozmieszczenie. Gmina wiejska Dąbrowa 31 grudnia 2007 roku liczyła 9632 mieszkańców. Zamieszkiwało ją 4721 mężczyzn oraz 4911 kobiet. Współczynnik feminizacji, to jest stosunek liczby kobiet na 100 mężczyzn wynosi 104 i jest niższy od średniej dla powiatu opolskiego – 106 oraz niższy od wartości charakteryzującej województwo opolskie – 107.

Na 1km² powierzchni gminy przypada 74 mieszkańców. Gęstość zaludnienia jest więc niższa od średniej dla powiatu i województwa (odpowiednio 85 i 110osób/km²). Współczynnik występujący w gminie Dąbrowa jest jednak charakterystyczny dla gmin wiejskich, choć kształtuje się powyżej średniej dla tego typu jednostek.

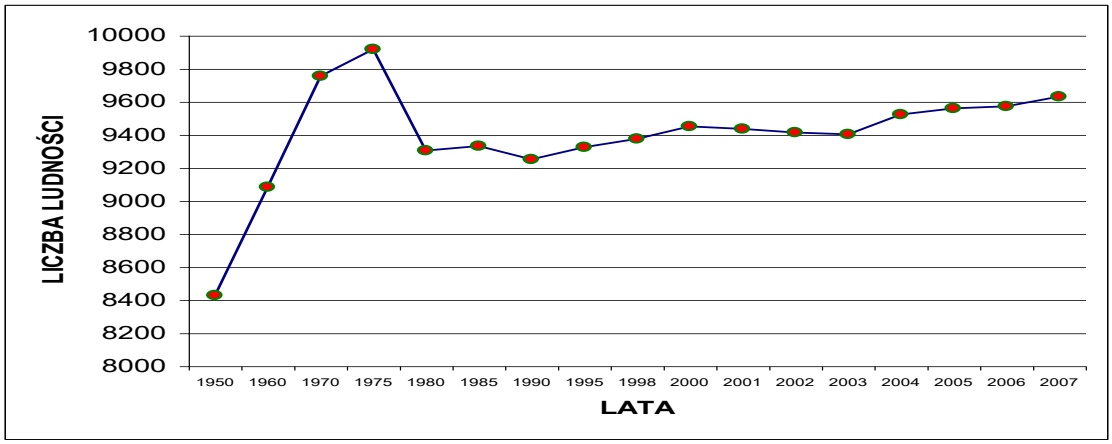
Tabela 13. Gmina Dąbrowa – współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia w 2007 roku (GUS 2008)

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Współczynnik feminizacji	104,02	105,81	106,91
Gęstość zaludnienia	73,53	84,87	110,19

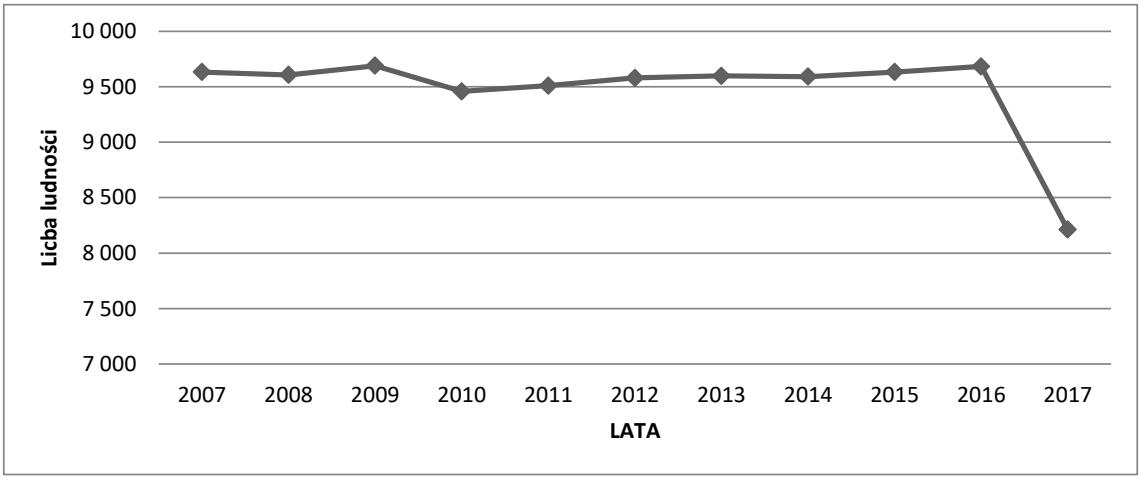
Tabela 13a. Gmina Dąbrowa – współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia w 2017 roku (GUS 2018)

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Współczynnik feminizacji	103,54	106,86	106,71
Gęstość zaludnienia	71,97	80,57	105,19

Na przestrzeni ostatnich 60 lat obserwowane są ciągłe zmiany w liczbie ludności gminy Dąbrowa. W okresie od 1950 do 1975 roku liczba ludności wzrosła z 8428 do 9918, czyli o 1490 osób, to jest o blisko 18%. Tak duży wzrost, już po okresie zasiedlania ziem zachodnich, wynikał przede wszystkim z ówczesnego wysokiego wskaźnika przyrostu naturalnego. W 1975 roku zanotowano jednocześnie największą liczbę mieszkańców w analizowanym okresie. Najgwałtowniejsze zmiany w liczbie mieszkańców w krótkim okresie czasu zaszły pomiędzy 1975 a 1982 rokiem. Wtedy to liczba ludności gminy spadła z 9918 do 9222, czyli o 696 osób, to jest o ponad 7%. Ówczesna tendencja spadkowa, zwłaszcza w pierwszej połowie lat 80 – tych XX wieku, spowodowana była głównie emigracją zagraniczną, charakterystyczną dla tej części Polski po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 roku. Spadek liczby ludności w drugiej połowie lat 70 – tych XX wieku był również charakterystyczny dla wielu gmin wiejskich. Poza wyjazdem za granicę dotyczył również migracji ze wsi do dynamicznie rozwijających się ówcześnie, głównie poprzez industrializację, ośrodków miejskich. Natomiast począwszy od połowy lat 90 – tych XX wieku tendencje osadnicze uległy zmianie. Od tego czasu to ludność miejska osiedla się na terenach wiejskich, zwłaszcza w miejscowościach położonych względnie blisko dużych aglomeracji miejskich. Pomiędzy 1995 a 2007 rokiem liczba ludności gminy Dąbrowa wzrosła z 9326 do 9632 mieszkańców, czyli o 306 osób, to jest o 3,3%, z czego tylko w okresie od 2003 do 2007 roku o 229 osób, to jest o blisko 2,5%. Obecna liczba ludności (według stanu na 2007 rok) zbliżona jest do tej z przełomu lat 60-tych i 70-tych.

Rysunek 2. Gmina Dąbrowa – zaludnienie w latach 1950 – 2007 (GUS 2008)

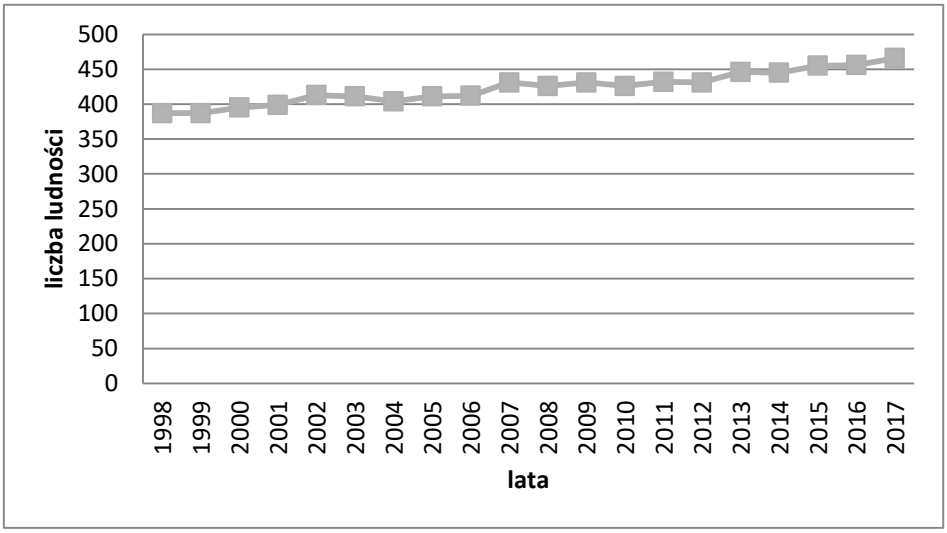
Rysunek 3a. Gmina Dąbrowa – zaludnienie w latach 2007 – 2017 (GUS 2018)

Najludniejszą miejscowością w gminie jest Chróścina (1611 osób). Drugą co do liczebności miejscowością (1073 osób) jest wieś Mechnice. Siedziba Urzędu Gminy – wieś Dąbrowa liczy 1051 mieszkańców. Powyżej 500 mieszkańców liczą miejscowości: Narok (758), Karczów (657), Żelazna (646) Do przedziału od 300 do 500 mieszkańców kwalifikują się miejscowości: Ciepielowice (432), Skarbiszów (407), Niewodniki (403) i Prądy (332). Pozostałe wsie charakteryzują się zaludnieniem w granicach od 100 do 300 i są to: Nowa Jamka (202), Sokolniki (192), Lipowa (174) i Siedliska (104).

Tabela 13b. Obręb Ciepielowice – w latach 1998 - 2016 (dane Urzędu Gminy Dąbrowa, 2018)

rok	Liczba ludności
1998	387
1999	387
2000	395
2001	399
2002	413
2003	411
2004	404
2005	411
2006	412
2007	431
2008	426
2009	431
2010	426
2011	432
2012	431

2013	446
2014	445
2015	455
2016	456
2017	466

Rysunek 4a. Obręb Ciepielowice – zaludnienie w latach 1998 – 2017 (dane Urzędu Gminy Dąbrowa, 2018)

Liczba ludności w Gminie Dąbrowa na przestrzenie ostatnich 10 lat utrzymywała się na stałym poziomie z tendencją do wzrostu od roku 2010. Drastyczny spadek w roku 2017 wynikał ze zmniejszenia obszaru gminy Dąbrowa. W roku 2017 liczba ludności Gminy Dąbrowa zmniejszyła się o 1426 osób, i na koniec 2017 roku wynosiła 8 213 mieszkańców, w tym 4 178 kobiet i 4 035 mężczyzn.

Obręb Ciepielowice charakteryzuje się stałym konsekwentnym wzrostem liczby mieszkańców i to w okresie, kiedy liczba mieszkańców gminy Dąbrowa utrzymywała się na stałym poziomie z zaobserwowanym w roku 2010 spadkiem liczby mieszkańców gminy. W okresie ostatnich 20 lat liczba mieszkańców obrębu Ciepielowice wzrosła o 20%. W związku ze zmianami granic miasta Opola należy spodziewać się nie tylko utrzymania istniejącej tendencji, ale również zwiększenia jej dynamiki.

3.2.2. Struktura wieku mieszkańców

Na liczbę ludności decydujący wpływ mają dwa czynniki: ruch naturalny oraz wędrówkowy ludności. Te z kolei zdeterminowane są przez strukturę ludności według wieku i płci. Struktura ludności według wieku określa proces starzenia się ludności, definiowany najogólniej jako zmiany stanu i struktury według wieku ludności, polegające na wzroście w ogólnej liczbie udziału osób starszych. Za granicę starości przyjmuje się umownie wiek 60 lat. Obecnie ludność województwa opolskiego, podobnie jak całej Polski starzeje się. Jednak na wsi i małych miastach udział dzieci i młodzieży jest większy co powoduje, że pod względem struktury wieku mieszkańców gminę Dąbrowa obecnie możemy określić jako jednostkę młodą.

Tabela 14. Gmina Dąbrowa – ludność według wieku w 2007 roku (GUS 2008)

Grupa wieku	Liczba ludności
0 – 2	374
3 – 6	440
7 – 14	526
15 – 17	698
18 – 19	864
20 – 29	723
30 – 39	1429
40 – 49	1626
50 – 59	1273

60 – 64	307
65 i więcej	1372

Tabela 15. Gmina Dąbrowa – struktura ludności według wieku w 2007 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2008)

Grupa wieku	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie (%)
0 – 4	3,88	3,63	4,01
5 – 9	4,57	4,44	4,53
10 – 14	5,46	5,46	5,58
15 – 19	7,25	7,20	7,16
20 – 24	8,97	8,31	8,52
25 – 29	7,51	8,09	8,04
30 – 39	14,84	15,34	14,33
40 – 49	16,88	16,35	14,79
50 – 59	13,22	13,55	14,69
60 – 64	3,19	3,52	4,25
65 i więcej	14,24	14,11	14,09

W analizowanym okresie 21,16% mieszkańców zameldowanych w gminie, to jest 2008 (2902) osób, liczy poniżej 19 roku życia. Natomiast 13,91% obywateli – 1340 osób nie ukończyło jeszcze 13 roku życia. Struktura mieszkańców gminy Dąbrowa według wieku jest bardzo zbliżona do wartości charakteryzujących zarówno populację powiatu opolskiego jak i województwa opolskiego. W stosunku do porównywanych wartości prezentuje się nieco korzystniej w najmłodszych (0 – 19) i najstarszych (60 i więcej) kategoriach wiekowych.

Korzystny rozkład demograficzny ludności potwierdza struktura mieszkańców w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18 – 64 lata, a dla kobiet 18 – 59 lat.

Tabela 15a. Gmina Dąbrowa – struktura ludności według wieku w 2017 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2018)

Grupa wieku	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie (%)
0-4	4,7	4,3	4,3
5-9	4,5	4,5	4,7
10-14	4,4	4,2	4,3
15-19	4,8	4,8	4,6
20-24	5,9	5,4	5,6
25-29	7,2	6,9	7,0
30-34	8,0	8,0	8,1
35-39	7,4	8,0	7,9
40-44	7,5	7,9	7,4
45-49	7,5	7,5	6,8
50-54	8,0	7,8	6,9
55-59	8,1	7,8	7,5
60-64	6,8	6,8	7,2
65-69	5,1	5,4	6,2

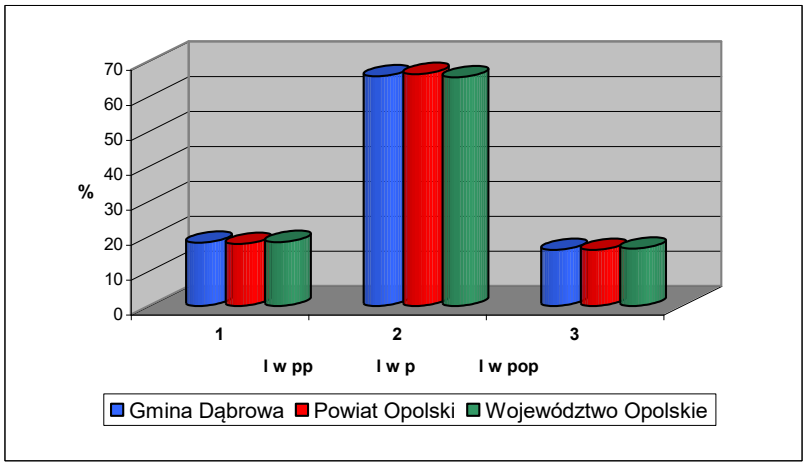
Tabela 16. Gmina Dąbrowa – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2007 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2008)

Ludność w wieku	Gmina Dąbrowa	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie (%)
Przedprodukcyjnym	1739	18,05	17,70	18,25
Produkcyjnym	6353	65,96	66,30	65,39
Poprodukcyjnym	1540	15,99	16,00	16,36

Tabela 16a. Gmina Dąbrowa – ludność wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego w 2017 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2018)

Ludność w wieku	Gmina Dąbrowa	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie (%)
Przedprodukcyjnym	1346	16,39	15,89	15,94
Produkcyjnym	5363	65,30	64,41	62,62
Poprodukcyjnym	1504	18,31	19,71	21,43

Obywatele wieku nieprodukcyjnego (przedprodukcyjni i poprodukcyjni) stanowią 34,04% całej zbiorowości. Od kilku lat rośnie, także w ujęciu relatywnym, zbiorowość mieszkańców zdolnych do pracy. Wpływ na to ma wejście w wiek dorosły osób z wyżu demograficznego, urodzonych w latach 80-tych XX wieku. Jednocześnie zmniejsza się tak zwane „obciążenie" ludności jej nieprodukcyjną częścią. Struktura wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego mieszkańców gminy Dąbrowa nieznacznie odbiega od średnich wartości przyporządkowanych dla powiatu i województwa.

Rysunek 5. Gmina Dąbrowa – ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2007 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2008)

Współczynnik obciążenia demograficznego, ustalony jako stosunek ludności nieprodukcyjnej do liczebności wieku produkcyjnego dla gminy Dąbrowa wynosi 0,52 i kształtuje się na poziomie średniej występującej w powiecie opolskim (0,52) i województwie opolskim (0,54). Jego wartość w gminie Dąbrowa rozkłada się mało korzystnie, ponieważ wśród obywateli „nieprodukcyjnych" jest niewiele więcej osób „przedprodukcyjnych" niż „poprodukcyjnych". Odnotowując zmiany struktury mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz rosnącą liczebność roczników poprodukcyjnych, za kilkanaście lat można przewidywać odwrócenie dotychczasowych tendencji wskaźników „obciążenia".

Analizy z roku 2009 – 2010 wykazały, że struktura wieku mieszkańców w Gminie Dąbrowa jest korzystniejsza niż w województwie opolskim i w powiecie. W stosunku do roku 2007 obserwuje się utrzymującą tendencję starzenia społeczeństwa, ale wskaźniki i proces ten są korzystniejsze niż przeciętna w regionie.

W gminie Dąbrowa utrzymuje się również korzystniejszy rozkład udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w stosunku do mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

3.2.3. Ruch naturalny i wędrówkowy ludności

Na przyrost naturalny ludności składają się zmiany w jej liczbie, powodowane przez urodzenia i zgony. Charakteryzujące go wartości określają nie tylko strukturę populacji według płci i wieku, ale także liczbę zawartych małżeństw, osób w wieku rozrodczym oraz zgonów. Wartości charakteryzujące ruch naturalny gminy Dąbrowa w 2006 roku rozkładają się zdecydowanie korzystniej od średniej dla powiatu opolskiego i województwa opolskiego. Wpływ na to ma szczególnie niższy wskaźnik zgonów. Jednak z drugiej strony należy wziąć pod uwagę fakt stosunkowo niskiej populacji gminy Dąbrowa powodującej, że nawet jednostkowe przypadki mogą wpłynąć na końcowy obraz poszczególnych wskaźników statystycznych. Przeciętna stopa przyrostu naturalnego w gminach wiejskich bywa wyższa niż w dużych aglomeracjach. Ta tendencja utrzymuje się także w gminie Dąbrowa. Współczynnik przyrostu naturalnego w 2006 roku wyniósł tutaj 0,3‰ i był wyższy od średniej dla powiatu opolskiego (–0,8‰) oraz województwa opolskiego (–0,9‰).

Tabela 17. Gmina Dąbrowa – ruch naturalny ludności w 2006 roku (GUS 2007)

Ruch naturalny	Gmina Dąbrowa – wartości bezwzględne
Małżeństwa	43
Urodzenia żywe	70
Zgony	67
Przyrost naturalny	3
Saldo migracji	32

Tabela 17a. Gmina Dąbrowa – ruch naturalny ludności w 2016 roku (GUS 2018)

Ruch naturalny	Gmina Dąbrowa – wartości bezwzględne
Małżeństwa	41
Urodzenia żywe	79
Zgony	85
Przyrost naturalny	-6
Saldo migracji	-9

Współczynnik małżeństw, to jest liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności ogółem, w 2006 roku w gminie Dąbrowa wyniósł 4,5 i był niższy od wartości dla powiatu (4,6) oraz województwa (5,4). Współczynnik rodności, określający liczbę urodzeń żywych badanego okresu na 1000 ludności ogółem, wyniósł w 2006 roku w gminie 7,3 i był równy średniej dla powiatu (7,3), ale niższy od średniej w województwie (8,1). Natomiast umieralność społeczeństwa, mierzona współczynnikiem zgonów (liczba zgonów na 1000 ludności), wyniosła w gminie 7,0 i była zdecydowanie niższa od wartości charakteryzującej powiat opolski (8,1) oraz województwo opolskie (9,0).

Tabela18. Gmina Dąbrowa – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny ludności w 2006 roku (GUS 2007)

Współczynnik	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Małżeństwa	4,5	4,6	5,4
Urodzenia żywe	7,3	7,3	8,1
Zgony	7,0	8,1	9,0
Przyrost naturalny	0,3	2,1	–0,9
Saldo migracji	3,4	–1,9	–4,6

Tabela 18a. Gmina Dąbrowa – podstawowe współczynniki (na 1000 ludności) określające ruch naturalny ludności w 2016 roku (GUS 2018)

Współczynnik	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Małżeństwa	4,3	4,9	4,9
Urodzenia żywe	8,20	8,48	8,68
Zgony	8,82	8,72	10,06
Przyrost naturalny	-0,62	-0,24	-1,38
Saldo migracji	-0,9	0,9	-1,4

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym bezpośrednio na liczbę ludności oraz jej rozmieszczenie. Obecna tendencja przemieszczania się, szczególnie młodych mieszkańców, z mniejszych do większych ośrodków osiedleńczych, a także zagranicę powoduje, że saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej gminy wielu gmin wiejskich jest ujemne. Jednakże w przypadku jednostek wiejskich zlokalizowanych blisko większych miast odpływ mieszkańców jest niższy i dodatkowo równoważony przez napływ osadników, wybierających podmiejskie wsie jako miejsce zamieszkania. Takie zjawisko obecnie zachodzi na terenie gminy Dąbrowa i w 2006 roku jej saldo migracji było dodatnie i wyniosło +32 osoby.

Tabela19. Gmina Dąbrowa – ruch wędrówkowy ludności w 2006 roku (GUS 2007)

Napływ				Odpływ				Saldo migracji
ogółem	z miast	ze wsi	z zagranicy	ogółem	do miast	na wieś	za granicę	
182	102	20	150	43	63	32	182	102

Saldo migracji stałej liczone na 1000 ludności wyniosło w 2006 roku +3,4 i było znacznie wyższe od średniej dla powiatu opolskiego (–1,9) oraz województwa opolskiego (–4,6). Przyrost rzeczywisty dla gminy Dąbrowa, liczony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji, był dodatni i wyniósł w 2006 roku w liczbach bezwzględnych +35.

Należy nadmienić, że przytoczone powyżej oficjalne dane statystycznie nie oddają realnej wartości określającej obecny ruch migracyjny. Dotyczą one ruchu wędrówkowego na pobyt stały i nie obejmują czasowych migracji na tle zarobkowym, zwłaszcza związanych z wyjazdem za granicę.

W gminie Dąbrowa w stosunku do poprzedniego okresu analiz studium, zaobserwowano zmiany w ruchu naturalnym i saldzie migracji, z dodatnich wskaźników w roku 2006, istotnie korzystniejszych od przeciętnych wskaźników w województwie, do wskaźników zbliżonych w roku 2016 do sytuacji w województwie opolskim i powiecie. Dodatnie saldo migracji i przyrostu naturalnego spadło do wartości ujemnych i jest nadal korzystniejsze niż w województwie opolskim, ale nieznacznie niższe niż w powiecie opolskim.

3.2.4. Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna podaje stan ludności na wyróżnionym terytorium w określonym momencie lub przedziale czasu należącym do przyszłości. Jak każda prognoza, również prognoza demograficzna nie jest sądem pewnym, tj. takim o którym można przypuszczać, iż spełni się dokładnie. Jest sądem wypowiadanym na podstawie znajomości dotychczasowego przebiegu procesów ludnościowych na terytorium, dla którego opracowuje się prognozę, badań dotyczących uwarunkowań tych procesów na tym terytorium oraz podobnych badań przeprowadzanych na innych terytoriach. Trafność prognozy zależy od wielu czynników, w tym przede wszystkim od stopnia stabilności przebiegu procesów na obszarze, dla którego wyznacza się prognozę. Procesy te są bardziej stabilne na terytoriach:

- zaawansowanych w procesie tzw. przejścia demograficznego, czyli przebywania kolejnych faz rozwoju demograficznego;
- o długiej tradycji tego samego systemu społeczno-gospodarczego;
- wielkich.

Na stan ludności na wyróżnionym terytorium mają wpływ trzy podstawowe procesy:

- rozrodczość,
- umieralność,
- migracje.

Rozrodczość można scharakteryzować za pomocą dzietności, umieralność za pomocą przeciętnego dalszego trwania życia noworodka, migracje za pomocą napływu i odpływu oraz salda ruchów wędrówkowych wewnętrznych i zewnętrznych.

Dzietność jest to przeciętna liczba dzieci, jaką urodziłaby kobieta w przedziale wieku 15 – 19 lat, gdyby w całym okresie rozrodczym panował wzorzec płodności z roku, dla którego wyznacza się prognozę.

Prognoza dzietności została przyjęta na podstawie analizy trendu tej wielkości w Polsce, zmian średniego wieku kobiet zawierających pierwszy związek małżeński, liczby zawieranych małżeństw, średniego wieku macierzyństwa itp. oraz na podstawie opinii ekspertów. Przyjęto, że dzietność w gminie, zgodnie tendencjami w Polsce, w 2015 r. ukształtuje się na poziomie 1,75.

Przeciętne dalsze trwanie życia noworodka jest to średnia liczba lat, jaką przeżyje osoba w danym roku przy założeniu, że warunki życia tego roku utrzymają się w ciągu trwania życia generacji.

Po długim okresie spadku wartości ww. parametru w Polsce, od 1992 r. obserwuje się tendencję wzrostową. Przyjęto, że ta tendencja utrzyma się w przyszłości. Do prognozy przyjęto następujące okresy trwania życia w 2015 roku: kobiet – 79,9 lat, mężczyzn – 70,6 lat; w 2020 roku kobiet – 81,5 lat, mężczyzn – 74,6lat;:

Saldo migracji jest to różnica między napływem wędrówkowym na dane terytorium i odpływem z tego terytorium.

W okresie prognozy przewiduje się dodatnie saldo migracji. Przewiduje się, że na obszar gminy nadal będzie napływać ludność z Opola, że nowe miejsca pracy przyciągną mieszkańców innych gmin. Przewiduje się również znaczne zahamowanie emigracji zagranicznej w początkowych latach prognozy, a dalszych latach nasilenie powrotów do Polski.

Analizując przedstawione powyżej współczynniki demograficzne, a zwłaszcza tendencje dotyczące przyrostu rzeczywistego można założyć, że liczba mieszkańców gminy Dąbrowa w przeciągu najbliższych 5 – 10 lat będzie wzrastać mniej więcej od 30 do 50 osób rocznie. Przy czym wzrost ten uzależniony jest przede wszystkim od dodatniego salda migracji, albowiem przyrost naturalny oscyluje tu w granicach wartości zerowej. Ze względu na fakt, że jedynie saldo migracji wpływa na dodatni przyrost rzeczywisty nie sposób jest dokładnie oszacować liczby ludności w perspektywie najbliższych 5 – 10 lat. Sporządzenie prognozy demograficznej dla jednostki o populacji poniżej 10 tysięcy mieszkańców i praktycznie tylko w oparciu o szacunki migracyjne mija się z celem, o czym dobitnie świadczą poprzednie, nietrafione wyniki prognoz demograficznych sporządzanych dla gminy Dąbrowa.

Prognoza demograficzna w obowiązującym studium z 1999 roku przewidywała liczbę ludności w gminie na poziomie 9500 osób a według danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2007 roku liczyła mieszkańców w gminie wynosiła już 9632.

Tabela 20. Gmina Dąbrowa – prognoza demograficzna.

Wyszczególnienie	Liczba ludności			Liczba ludności prognozowana	
	1988*	1997*	2008**	2015	2020
Chróścina	1587	1628	1611	1657	1679
Cilepielowice	403	420	432	465	481
Dąbrowa	993	1098	1243	1290	1313
Karczów	589	613	657	704	727
Lipowa	219	196	174	207	223
Mechnice	1018	1030	1073	1117	1139
Narok	788	856	758	802	824
Niewodniki	474	406	403	407	409
Nowa Jamka	212	173	202	206	208
Prądy	336	369	332	376	398
Siedliska	112	99	104	108	110
Skarbiszów	463	426	407	411	413
Sławice	831	851	893	937	959
Wrzoski	529	550	519	563	585
Żelazna	658	675	646	650	652
Ogółem gmina	9212	9390	9454	9900	10120
*- dane zgodnie ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa z 1999 roku ** - dane ze statystyk prowadzonych w Urzędzie Gminy Dąbrowa					

Uwarunkowania w zakresie demografii dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.3. Rynek pracy

3.3.1. Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON

Gmina Dąbrowa jest jednostką typowo wiejską o zrównoważonym udziale funkcji miejsca pracy i mieszkaniowej. Rynek pracy opiera się głównie na rolnictwie indywidualnym i tym samym zdecydowana większość mieszkańców gminy pracuje we własnych gospodarstwach rolnych, których według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku było 881. Pozostała część mieszkańców znajduje zatrudnienie w kilkudziesięciu mniejszych zakładach pracy, zwłaszcza produkcyjnych i usługowych, które rozwijają się stosownie do nowych realiów gospodarki rynkowej. Są to firmy zajmujące się głównie handlem, budownictwem oraz zakłady rzemieślnicze. Ponadto znaczna grupa pracuje poza granicami gminy, przede wszystkim w pobliskim Opolu, a także zagranicą.

Na koniec 2006 roku urząd zarejestrował 715 podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON.

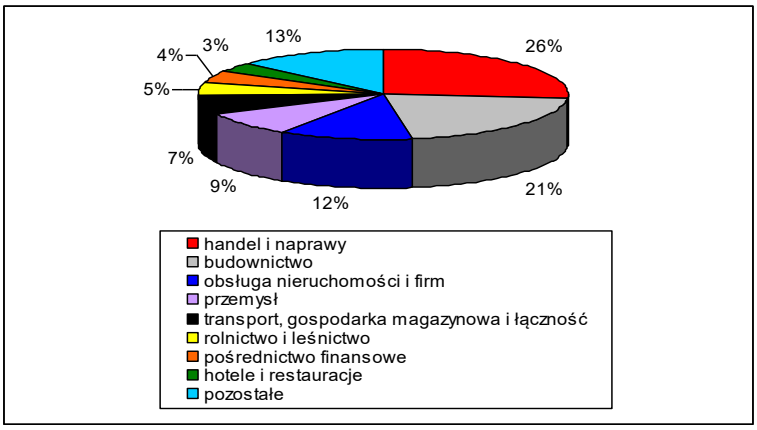
Własnością publiczną (państwową i samorządową) są 23, natomiast prywatną 692 przedsiębiorstwa, to jest 96,78 % ogółu. Spośród firm prywatnych 580 to zakłady należące do osób fizycznych, co stanowi 83,82 % ogółu podmiotów sektora prywatnego. Należy nadmienić, że wśród 37 spółek prawa handlowego 9 posiada kapitał zagraniczny.

Tabela 14. Gmina Dąbrowa – struktura podmiotów gospodarczych według form własności w 2006 roku (obliczenia własne na podstawie danych GUS 2007)

Forma własności	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie(%)
Zakłady publiczne	3,22	3,76	5,65
Spółki handlowe	5,17	4,31	4,99
Spółki cywilne	5,59	4,98	6,84
Spółdzielnie	0,28	0,44	0,58
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	1,40	2,14	2,33
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	81,12	81,09	74,81
Inne formy własności prywatnej	3,22	3,29	4,80

Powyższe uwarunkowania w gminie Dąbrowa nieznacznie różnią się od przeciętnej dla powiatu i województwa. Wśród przedsiębiorstw prywatnych z gminy Dąbrowa jest stosunkowo najwięcej zakładów osób fizycznych kosztem podmiotów publicznych, spółek cywilnych, spółdzielni oraz fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej strukturze przedsiębiorstw, w stosunku do porównywanych wartości. Największa, blisko 2–krotna różnica, dotyczy spółdzielni oraz fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Jednakże fundacje i stowarzyszenia lokalizowane są przede wszystkim na terenie większych miast. Powyższe oznacza, że na terenie gminy Dąbrowa zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw.

Spośród wybranych sekcji według PKD najwięcej firm (188) prowadzi działalność handlową i naprawczą. 151 podmiotów zajmuje się budownictwem, a 61 przemysłem (wszystkie przetwórstwem przemysłowym). Tylko te trzy grupy stanowią łącznie ponad połowę (56%) wszystkich zarejestrowanych firm. Znaczną pojedynczą grupę w powyższej statystyce stanowią 94 podmioty określone jako „pozostałe sekcje" (między innymi: edukacja, ochrona zdrowia, administracja, pozostałe nie wymienione usługi, itp.), które reprezentują 13% ogółu przedsiębiorstw w gminie. Uwarunkowania te prezentuje poniższa rycina.

Rysunek 6. Gmina Dąbrowa – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2006 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2007)

Tabela 21a. Gmina Dąbrowa – struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON według wybranych sekcji w 2017 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2018)

Sekcje	Liczba	%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	2,94
Przetwórstwo przemysłowe	72	9,21
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	0,38
Budownictwo	171	21,87
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	166	21,23
Transport i gospodarka magazynowa	51	6,52
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	22	2,81
Informacja i komunikacja	17	2,17
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	29	3,71
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	27	3,45
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	59	7,54
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	24	3,07
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6	0,77
Edukacja	35	4,48
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	26	3,32
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	1,66
Pozostała działalność usługowa	37	4,73

W strukturze podmiotów gospodarczych w gminie Dąbrowa nie wystąpiły istotne zmiany. Na terenie Gminy Dąbrowa w roku 2017 nadal zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw. Najwięcej firm prowadzi działalność handlową i naprawczą oraz budowlaną. Na kolejnym miejscu znajdują się przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem przemysłowym.

3.3.2. Zatrudnienie

Według danych z końca 2006 roku liczba pracujących[20] w gospodarce narodowej na obszarze gminy Dąbrowa wyniosła 610 osób. Kobiety stanowiły 49,67 %, a więc blisko połowę ogólnej liczby pracujących.

Tabela 22. Gmina Dąbrowa – pracujący w 2006 roku (obliczenia własne na podstawie danych GUS 2007)

Pracujący	Gmina Dąbrowa (ilość pracujących)	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie (%)
Sektor rolniczy	42	6,89	3,85	3,82
Przemysł i budownictwo	52	8,52	54,02	38,75
Usługi rynkowe	269	44,10	19,24	28,41
Usługi nierynkowe	247	40,49	22,90	29,03
Ogółem	610	-	-	-

Tabela 22a. Gmina Dąbrowa – pracujący w 2016 roku (obliczenia własne na podstawie danych GUS 2017)

Pracujący	Gmina Dąbrowa (ilość)	Gmina Dąbrowa (%)	Powiat Opolski (%)	Województwo Opolskie (%)
ogółem	804	-	-	-
w tym kobiety	399	49,63	44,09	48,11
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36	4,48	3,18	2,59
Przemysł i budownictwo	60	7,46	53,18	39,53
Handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	410	51,00	17,50	19,89
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi	298	37,06	26,14	37,99

Niniejsze statystyki nie odzwierciedlają faktycznej struktury zatrudnienia na terenie gminy, powiatu i województwa. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących, zgodnie z przedstawioną powyżej definicją i odzwierciedlają strukturę zatrudnienia w większych podmiotach gospodarczych. Jednakże na podstawie powyższej tabeli obserwujemy naturalną prawidłowość. Odsetek pracujących w sektorze usług nierynkowych (edukacja, administracja, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura, itp.), jest najwyższy na terenie gminy Dąbrowa ze względu na to, że znaczną ilość lokalnych firm zatrudniających powyżej 9 osób stanowią głównie podmioty publiczne (zwłaszcza w skali powiatu i całego województwa), natomiast stosunkowo niski odsetek pracujących w lokalnym przemyśle i budownictwie to efekt tego, iż są to przede wszystkim zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Charakterystyczny w powyższej tabeli jest bardzo wysoki odsetek pracujących w przemyśle i budownictwie na terenie powiatu opolskiego. Wynika to bowiem z tego, że na terenie gminy wiejskiej Dobrzeń Wielki oraz na terenie gminy miejsko – wiejskiej Ozimek zlokalizowane są zakłady produkcyjne, które generują duże zatrudnienie (np.: PGE Elektrownia Opole SA). Reasumując należy nadmienić, że na terenie gminy Dąbrowa struktura pracujących rozkłada się najmniej równomiernie pomiędzy wskazanymi sektorami, jednakże z drugiej strony odsetek zatrudnionych w sektorze poza usługowym jest tutaj najmniejszy. Znikomy, jednakże naturalnie wyższy od porównywanych jednostek, odsetek pracujących w kategorii „sektor rolniczy" potwierdza prawidłowość, że większość firm zajmujących się rolnictwem to gospodarstwa indywidualne (rodzinne).

W roku 2016 liczna pracujących w Gminie Dąbrowa wynosiła 804 osób, w tym kobiet 399, co oznacza wzrost liczby zatrudnionych o 30%, przy stabilnej w tym okresie liczbie ludności gminy. Świadczy to o korzystnej sytuacji na rynku pracy w ostatnim okresie. W strukturze zatrudnienia utrzymuje się bardzo duża różnica we wskaźniku zatrudnienia w przemyśle i budownictwie w powiecie i województwie opolskim w stosunku do wskaźników w gminie Dąbrowa, co wynika z utrzymującej się struktury rozmieszenia zakładów produkcyjnych w województwie opolskim i powiecie opolskim.

[20] Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, bez fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego, zawodowego oraz duchownych.

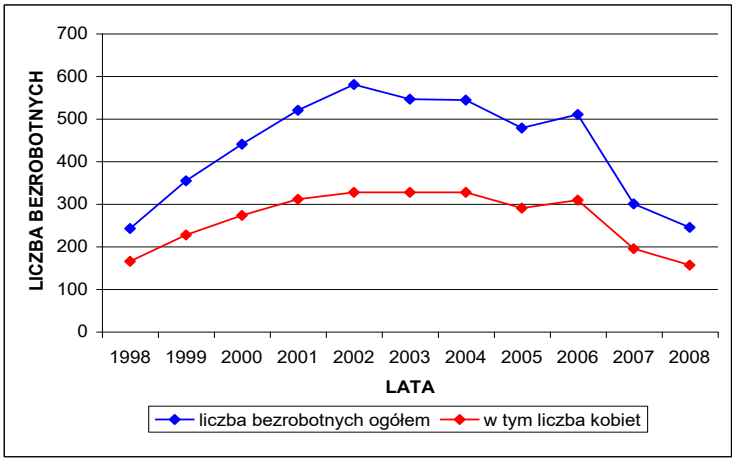
W stosunku do roku 2006, dane wykazują tendencję spadku liczby ludności zatrudnionych w rolnictwie i wzrost zatrudnionych w usługach, w tym głownie rynkowych. Tendencja ta oznacza potrzebę zapewnienia zatrudnienia na terenie gminy Dąbrowa poza produkcją rolnicza.

Uwarunkowania w zakresie rynku pracy dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.4. Bezrobocie

3.4.1. Bezrobocie w latach 1998 – 2008

Powiatowy Urząd Pracy w Opolu 31 marca 2008 roku zarejestrował 245 bezrobotnych z terenu gminy Dąbrowa. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 3,86% zarejestrowano jako bezrobotne.

Rysunek 7. Gmina Dąbrowa – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 1998 – 2008 (PUP Opole, 2008)

Na przestrzeni ubiegłych 19 lat (lata 1990 – 2008) największe bezrobocie w Polsce jak i gminie Dąbrowa występowało w latach 1992 – 1995 oraz w latach 2000 – 2005. Wyraźnie zarysował się spadek liczby bezrobotnych na 1997 rok w stosunku do lat 1992 – 1996. Spowodowane to było między innymi zmianą klasyfikacji statystycznej bezrobotnych, wprowadzonej na początku 1997 roku. Wpływ na to miała także koniunktura gospodarcza obserwowana w latach 1995 – 1997. Zaznaczający się w latach 1998 – 2002 wzrost bezrobocia należy przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym notowanym w tych latach. Proces ten przełożył się na liczne zwolnienia grupowe. Jako pozytywny można uznać fakt, że począwszy od 2003 roku, z racji wejścia w okres kolejnej gospodarczej koniunktury, bezrobocie w gminie Dąbrowa zaczęło systematycznie spadać i obecnie zbliża się do poziomu z 1998 roku. Nagły wzrost bezrobocia na koniec 2006 roku w stosunku do końca 2005 roku należy przypisać lokalnej specyfice związanej z rejestracją jako bezrobotnych osób pracujących sezonowo za granicą.

W przeciągu całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych przekraczał poziom 50%. Na dzień 31 marca 2008 roku współczynnik ten wynosił 63,67% i był jednym z najwyższych na przestrzeni analizowanego okresu.

Na koniec marca 2008 roku 218 osób, to jest blisko 89 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku. Jest to najniższy wskaźnik począwszy od 2002 roku.

3.4.2. Struktura bezrobotnych według wieku, wykształcenia i stażu pracy

Struktura bezrobotnych według wieku jest zróżnicowana. Niepokojące jest zjawisko, że liczna rzesza bezrobotnych, blisko 16 %, to osoby najmłodsze w wieku 18 – 24 lata. Natomiast aż blisko 48 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby do 34 roku życia. Niemal połowa bezrobotnych (42,85 %) to ludzie w wieku 35 – 54 lata. Jedynie grupa bezrobotnych powyżej 55 roku życia jest nieliczna, między innymi ze względu wcześniejszego przejścia na emeryturę lub systemu zasiłków i świadczeń przedemerytalnych.

Tabela 23. Gmina Dąbrowa – bezrobotni zarejestrowani według wieku. Stan na 31 marca 2008 roku (PUP Opole, 2008)

Grupa wieku	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
18 – 24	39	15,92	26
25 – 34	78	31,84	54
35 – 44	36	14,69	30
45 – 54	69	28,16	39
55 – 59	19	7,76	7
60 – 64	4	1,63	-

Tabela 23a. Gmina Dąbrowa – bezrobotni zarejestrowani według wieku i płci. Stan na koniec roku 2017(GUS, Opole, 2018)

Bezrobotni:	Gmina Dąbrowa		Powiat opolski		Woj. opolskie	
	liczba	struktura %	liczba	struktura %	liczba	struktura %
ogółem	219	-	2 767	-	26 066	-
kobiety	121	55,25	1 546	55,87	15 006	57,57
mężczyźni	98	44,75	1 221	44,13	11 060	42,43
do 25 roku życia	21	9,59	303	10,95	3 131	12,01
do 30 roku życia	51	23,29	704	25,44	6 754	25,91
powyżej 50 roku życia	77	35,16	900	32,53	8 240	31,61
długotrwale bezrobotni	113	51,60	1 475	53,31	14 060	53,94

Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym stanowią 62% ogółu zarejestrowanych. Natomiast osoby pozostające bez pracy i legitymujące się wykształceniem wyższym stanowią niewiele poniżej 7% ogółu bezrobotnych, co jest wyższym wskaźnikiem w porównaniu ze średnimi wartościami charakteryzującymi kraj oraz region. Znaczną grupę (23%) stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim, którym również ze względu na brak dyplomu wyższych uczelni trudno znaleźć pracę w gminie czy w całym regionie.

Ponad 32% zarejestrowanych bezrobotnych ma za sobą staż pracy dłuższy niż 10 lat. Równie liczną grupę stanowią bezrobotni, którzy nie podejmowali jeszcze pracy bądź mają staż do 1 roku. Społeczność ta stanowi łącznie blisko 30% ogółu zarejestrowanych. Niekorzystnym zjawiskiem jest fakt, że w tej drugiej grupie są głównie ludzie młodzi, absolwenci średnich szkół technicznych oraz liceów. Powyższe wskaźniki charakteryzujące strukturę bezrobotnych według stażu pracy w gminie Dąbrowa przedstawiają się mniej korzystnie od średniej w województwie, szczególnie ze względu na krótszy staż pracy obecnie bezrobotnych.

Tabela 24.. Gmina Dąbrowa – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na 31 marca 2008 roku (PUP Opole, 2008)

Staż pracy w latach	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Bez stażu	44	17,96	29
Do 1 roku	29	11,84	20
1 – 5	59	24,08	38
5 – 10	34	13,88	24
10 – 20	44	17,96	31
20 – 30	26	10,61	11
30 lat i więcej	9	3,67	3

Tabela 24a. Powiat opolski – bezrobotni zarejestrowani według stażu pracy. Stan na koniec roku 2017 (GUS Opole, 2018)

Staż pracy w latach	Powiat opolski				Województwo opolskie			
	ogółem		w tym kobiety		ogółem		w tym kobiety	
	liczba	struktura %	liczba	struktura %	liczba	struktura %	liczba	struktura %
bez stażu pracy	211	7,63	148	9,57	2 728	10,47	1 895	12,63
1 rok i mniej	486	17,56	307	19,86	4 751	18,23	3 224	21,48
1 - 5 lat	645	23,31	406	26,26	6 485	24,88	4 154	27,68
5 - 10 lat	453	16,37	277	17,92	3 835	14,71	2 270	15,13
10 - 20 lat	426	15,40	220	14,23	4 046	15,52	2 072	13,81
20 - 30 lat	402	14,53	145	9,38	2 996	11,49	1 099	7,32
powyżej 30 lat	144	5,20	43	2,78	1 225	4,70	292	1,95

Tabela 25. Gmina Dąbrowa – bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 marca 2008 roku (PUP Opole, 2008)

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura (%)	W tym liczba kobiet
Do 1	28	11,43	13
1 – 3	52	21,22	30
3 – 6	22	8,98	14
6 – 12	33	13,47	22
12 – 24	23	9,39	13
Powyżej 24 miesięcy	87	35,51	64

Tabela 25a. Powiat opolski – bezrobotni zarejestrowani według czasu pozostawania bez pracy. Stan na koniec roku 2017 (GUS Opole, 2018)

Czas pozostawania bez pracy	Powiat opolski				Województwo opolskie			
	ogółem		kobiety		ogółem		kobiety	
	liczba	struktura %	liczba	struktura %	liczba	struktura %	liczba	struktura %
3 miesiące i mniej	862	31,15	393	25,42	8 536	32,75	4 111	27,40
3 - 6 miesięcy	400	14,46	241	15,59	3 828	14,69	2 263	15,08
6 - 12 miesięcy	358	12,94	206	13,32	3 560	13,66	2 152	14,34
powyżej 12 miesięcy	1 147	41,45	706	45,67	10 142	38,91	6 480	43,18
12 - 24 miesięcy	426	15,40	249	16,11	4 002	15,35	2 559	17,05
powyżej 24 miesięcy	721	26,06	457	29,56	6 140	23,56	3 921	26,13

64% bezrobotnych pozostaje bez pracy nie dłużej niż 24 miesiące. Jest to grupa osób objęta zwolnieniami w roku 2006 oraz dodatkowo zasilona absolwentami szkół średnich, zwłaszcza zawodowych i technicznych. Natomiast za niekorzystny należy uznać fakt, że ponad 35% bezrobotnych pozostaje bez pracy dłużej niż 2 lata. Oznacza to, że obecna struktura gospodarcza gminy Dąbrowa nie jest jeszcze w stanie wygenerować miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych.

Obserwowana od kilku lat koniunktura gospodarcza spowodowała dość znaczny spadek bezrobocia, również na terenie gminy Dąbrowa. Jednakże charakteryzuje ją przede wszystkim wzrost popytu na pracę w przemyśle i budownictwie, czyli dotyczy zwłaszcza robotników wykwalifikowanych i w tej kwestii obserwowana jest nawet nadwyżka popytu miejsc pracy nad podażą siły roboczej. Niepokojącym zjawiskiem jest brak dobrze płatnych ofert pracy dla ludzi młodych i wykształconych. Omawianą problematykę potęguje wchodzący w wiek produkcyjny i zawodowy wyż demograficzny z połowy lat 80 – tych XX wieku. Natychmiastowe stworzenie kilkudziesięciu miejsc pracy, opartych tylko o środki własne samorządu jest praktycznie niemożliwe. Szansę na poprawę sytuacji upatruje się w znalezieniu kolejnych grup inwestorów strategicznych, mogących zatrudnić pracowników w sektorze usługowym i produkcyjnym. Gmina posiada tereny i warunki infrastrukturalne do przyjęcia inwestorów. Ważnym atutem jest również mała odległość do większych miast regionu: Opola, Nysy i Brzegu. Nie bez znaczenia są również dobre połączenia komunikacyjne gminy.

W roku 2017, w strukturze bezrobotnych nastąpiła zmiana, znacząco zmniejszył się odsetek bezrobocia wśród osób najmłodszych do 25 i 30 roku życia. Zjawisko to należy uznać za korzystne.

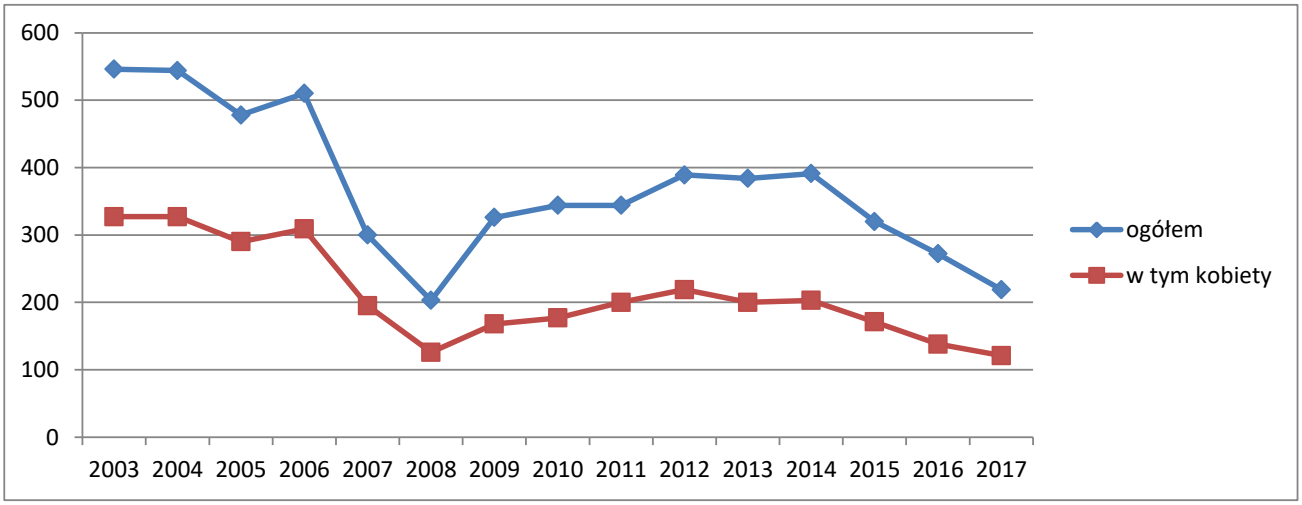
Zmniejszył się również odsetek bezrobotnych bez stażu pracy, co oznacza lepszą sytuację przy wchodzeniu na rynek pracy, niestety odsetek osób z niskim stażem pracy, do roku czasu, jest nadal wysoki. Nadal utrzymuje się również odsetek osób pozostających bez pracy w długim okresie, przy czym skrócił się okres pozostawiania bez pracy, mający wpływ na wskaźniki bezrobocia. Odsetek osób pozostających bez pracy dłużej niż rok wyniósł w powiecie opolskim w roku 2017 – 26,06%.

Sytuacja na rynku pracy w stosunku od roku 2008 jest znacznie lepsza, i odzwierciedla ją stale zmniejszająca się liczba bezrobotnych. Utrzymuje się struktura bezrobocia, chociaż wyraźnie zauważalne jest łatwiejsze wejście na rynek pracy i skracanie się okresu pozostawania bez pracy.

3.4.3. Bezrobocie w latach 2008 - 2017

Na koniec roku 2017 roku zarejestrowano 219 bezrobotnych z terenu gminy Dąbrowa. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 4,00% zarejestrowano, jako bezrobotne. W stosunku do roku 2008 liczba bezrobotnych spadła i w dynamice bezrobocia na przestrzeni ostatnich lat, szczególnie od roku 2014, utrzymuje się stały znaczny trend spadku bezrobocia rejestrowanego.

Wskaźnik liczy bezrobotnych na 100 osób wieku produkcyjnym utrzymał się jednak na tym samym poziomie, a wręcz nieznacznie wzrósł z 3,86% n 4,00 %.

Rysunek 8a. Gmina Dąbrowa – dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2003 – 2017(GUS Opole, 2018)

Uwarunkowania w zakresie bezrobocia dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna

3.5.1. Służba zdrowia

Na terenie gminy Dąbrowa infrastruktura służby zdrowia składa się z 6 placówek:

1) indywidualnej praktyki lekarskiej w Dąbrowie, ul. Ciepielowicka 13 (1 lekarz medycyny i 2 pielęgniarki);
2) indywidualnej praktyki lekarskiej w Dąbrowie, ul. Plac Powstańców Śląskich 2 (1 lekarz medycyny);
3) indywidualnej praktyki lekarskiej w Żelaznej, ul. Opolska 60 (1 lekarz medycyny i 2 pielęgniarki);
4) Samodzielnego Niepublicznego Ośrodka Zdrowia w Chróścinie, ul. Kolejowa 23 (2 lekarzy, 2 pielęgniarki);
5) Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (gabinet stomatologiczny) W Dąbrowie, ul. Ciepielowicka 13 (1 lekarz);
6) Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Caritas" Diecezji Opolskiej w Dąbrowie, ul. Plac Powstańców Śląskich 2:
   - Gabinet Rehabilitacyjny (2 pielęgniarki),
   - Stacja Opieki (2 pielęgniarki).

Powyższe zapewnia mieszkańcom gminy jedynie podstawową opiekę medyczną. Korzystanie z pozostałych usług medycznych (przychodnie specjalistyczne i szpital) odbywa się w placówkach zlokalizowanych poza granicami gminy, głównie w Opolu. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 1 apteka na terenie Dąbrowy.

Tabela 26. Gmina Dąbrowa – dostępność do usług służby zdrowia w 2006 roku (obliczenia własne na podstawie danych GUS 2007)

Liczba mieszkańców przypadająca na 1 obiekt:	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Apteki	9573	4211	3473
Ośrodki zdrowia[21]	3191	1773	1393
Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	-	20,0	40,0

Powyższe parametry występujące w gminie Dąbrowa znacznie odbiegają od średniej charakteryzującej powiat opolski i województwo, jednakże zbliżone są do warunków występujących w innych gminach wiejskich. Tym samym obecnie zlokalizowaną w gminie sieć placówek służby zdrowia należy uznać za wystarczającą z punktu widzenia potrzeb, przede wszystkim ze względu na bogatą ofertę usług ochrony zdrowia zlokalizowaną w pobliskim mieście Opole.

[21] Powyższa statystyka obejmuje zakłady opieki zdrowotnej oraz praktyki lekarskie.

Tabela 26a Gmina Dąbrowa – dostępność do usług służby zdrowia w 2016 roku (GUS, 2018)

Dostępność usług służby zdrowia	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
przychodnie ogółem	4	66	543
praktyki lekarskie	2	26	248
przychodnie na 10 tys. ludności	4	5	5
ludność na aptekę ogólnodostępną	0*	4 161	3 037

*Na terenie gminy Dąbrowa funkcjonują 2 punkty apteczne, wskaźnik ludności na punkt apteczny w gminie w roku 2016 wynosił 4841.

Na terenie Gminy Dąbrowa nie uległa zmianie infrastruktura służby zdrowia. Polepszył się dostęp do aptek, na terenie gminy funkcjonują 2 punkty apteczne, zamiast jednej apteki w Dąbrowie.

3.5.2. Opieka społeczna

Opiekę społeczną na terenie gminy prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w Dąbrowie przy ul. Plac Powstańców Śląskich 2. W 2007 roku rozdysponowano następującą pomoc:

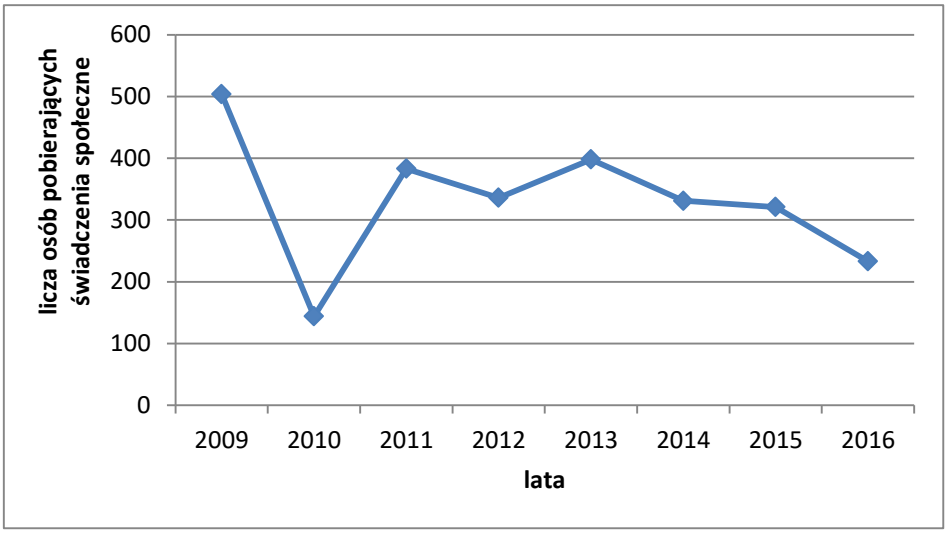
- zasiłki stałe – 10 świadczeń;
- zasiłki okresowe – 68 świadczeń;
- zasiłki jednorazowe – 230 świadczeń.

W latach od 1990 do 2007 liczba osób objętych pomocą społeczną wahała się w granicach od 60 do 700 osób. Dane te odzwierciedlają w pewnym sensie dynamikę kształtowania się bezrobocia na terenie gminy, ponieważ nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest brak pracy zarobkowej. Znacznie odbiegająca od wieloletniej średniej liczba osób (rodzin), która otrzymała pomoc społeczną w 1997 roku (700), spowodowana była pomocą dla powodzian z lipca 1997 roku.

W najbliższej przyszłości nie przewiduje się rozbudowy infrastruktury związanej z gminną pomocą społeczną.

Tabela 26b Gmina Dąbrowa – osoby korzystające ze świadczeń opieki społecznej w latach 2009 - 2016 roku (GUS, 2018)

	Liczba osób w latach:							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Woj. opolskie	69 341	65 931	61 747	60 933	64 584	61 027	56 033	52 186
Powiat opolski	8 907	8 144	7 805	7 596	8 191	7 365	6 768	6 194
Gmina Dąbrowa	504	144	383	336	398	331	321	233

Brak jest zmian w zakresie infrastruktury społecznej na terenie Gminy Dąbrowa.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest spadek liczby osób pobierających świadczenia społeczne a sytuacja w zakresie osób korzystających ze świadczeń pokrywa się z sytuacją na rynku pracy i dynamiką bezrobocia w gminie. Nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest więc brak pracy zarobkowej.

Uwarunkowania w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.6. Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2007 / 2008 sieć oświatowa na terenie gminy składa się z następujących placówek:

a) Zespół Szkół w Dąbrowie – Dąbrowa, ul. Szkolna 9:
   - Publiczne Gimnazjum w Dąbrowie; liczba uczniów – 121;
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrowie; liczba uczniów – 201;

b) Zespół Szkół w Chróścinie – Chróścina, ul. Niemodlińska 8d:
   - Publiczne Gimnazjum w Chróścinie, ul. Niemodlińska 8d; liczba uczniów – 95;
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Chróścinie, ul. Niemodlińska 35; liczba uczniów – 159;

c) Publiczne Gimnazjum w Żelaznej – Żelazna, ul. Opolska 37; liczba uczniów – 119;
d) Publiczna Szkoła Podstawowa w Naroku – Narok, ul. Szkolna 19; liczba uczniów – 93;
e) Publiczna Szkoła Podstawowa w Sławicach – Sławice, ul. Opolska 34; liczba uczniów – 96;
f) Publiczne Przedszkole w Dąbrowie – Dąbrowa, ul. Karczowska 7; liczba uczniów – 45;
g) Publiczne Przedszkole w Chróścinie – Chróścina, ul. Kościelna 19; liczba uczniów – 67;
h) Publiczne Przedszkole w Karczowie – Karczów, ul. Dąbrowska 5; liczba uczniów – 21;
i) Publiczne Przedszkole w Naroku – Narok, ul. Odrzańska 2; liczba uczniów – 33;
j) Publiczne Przedszkole w Sławicach – Sławice, ul. Stawowa 2; liczba uczniów – 34;
k) Publiczne Przedszkole w Dąbrowie, Oddział Zamiejscowy w Prądach – Prądy, ul. Niemodlińska 54; liczba uczniów – 20;
l) Publiczne Przedszkole w Sławicach, Oddział Zamiejscowy w Żelaznej – Żelazna, ul. Warszawska 1; liczba uczniów – 19;
m) Zespół Szkół Średnich w Chróścinie – Chróścina, ul. Niemodlińska 39:
   - Publiczne Liceum Ogólnokształcące;
   - Publiczne Technikum;
   - Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa;
   - Publiczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych;
   - Publiczne Technikum dla Dorosłych;
   - Publiczna Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych.

Ogółem w roku szkolnym 2007 / 2008 z gminnej sieci oświatowej korzystało 1123 uczniów, z czego:

- 239 dzieci w przedszkolu;
- 549 uczniów w szkołach podstawowych;
- 335 uczniów w gimnazjach.

Pozostawali oni pod opieką 123 nauczycieli, z czego:

- 22 nauczycieli w przedszkolach;
- 101 nauczycieli w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Powyższe oznacza, że przeciętnie na jednego nauczyciela przypada 9 wychowanków, z czego:

- 11 w przedszkolach;
- 9 w szkołach podstawowych i gimnazjach.

Tabela 27. Gmina Dąbrowa – wybrane wskaźniki charakteryzujące sieć szkolno – oświatową w roku szkolnym 2006 / 2007 (obliczenia własne na podstawie GUS 2007)

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Liczba dzieci ogółem na 1 przedszkole	**48,80**	48,45	59,18
Liczba miejsc w przedszkolach na 1 dziecko ogółem	**46,00**	43,23	55,84
Liczba miejsc w przedszkolach na 1 dziecko w przedszkolu	**1,06**	1,12	1,06
Liczba uczniów na 1 szkołę podstawową	**142,00**	121,63	147,92

Liczba uczniów na 1 pomieszczenie w szkołach podstawowych	**14,56**	12,82	14,67
Liczba pomieszczeń szkolnych na 1 szkołę podstawową	**9,75**	9,48	10,08
Liczba uczniów na 1 gimnazjum	**110,67**	187,76	236,97
Liczba uczniów na 1 pomieszczenie w gimnazjum	**22,13**	21,34	21,39
Liczba pomieszczeń szkolnych na 1 gimnazjum	**5,00**	8,80	11,08

Wskaźniki dotyczące poszczególnych typów sieci oświatowej są zróżnicowane. Przeciętna liczba wszystkich dzieci przypadająca na 1 obiekt przedszkolny jest nieznacznie wyższa od wskaźnika charakteryzującego powiat opolski i niższa od wskaźnika dla województwa. Liczba dostępnych miejsc w przedszkolach w stosunku do liczby wszystkich dzieci jest na terenie gminy Dąbrowa zbliżona do średniej w powiecie i równa średniej w województwie. Oznacza to, że każde dziecko na terenie gminy ma szanse otrzymać miejsce w przedszkolu. Tym samym można uznać, że obecna sieć przedszkolna zaspokaja potrzeby miejscowej społeczności. Wskaźniki dotyczące sieci szkolnictwa podstawowego są zbliżone do średniej wojewódzkiej oraz nieznacznie wyższe od średniej w powiecie. Natomiast przeciętna liczba uczniów na 1 gimnazjum w gminie Dąbrowa jest zdecydowanie niższa od porównywanych wartości. Wpływ na to ma głównie kameralny charakter placówek gimnazjalnych w gminie, w stosunku do dużych obiektów zlokalizowanych na terenie gmin miejskich. Potwierdza to między innymi mniejsza liczba pomieszczeń na 1 placówkę względem województwa.

Młodzież z gminy Dąbrowa korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w Opolu, Brzegu, Nysie i Wrocławiu. Dotyczy to pobierania nauki w szkołach średnich o innych specjalizacjach niż w miejscowych placówkach oraz na wyższych uczelniach.

W stanie istniejącym gmina zabezpiecza wymaganą ilość miejsc w przedszkolach i szkołach podstawowych.

W roku szkolnym 2017 / 2018 sieć oświatowa na terenie gminy składa się z następujących placówek:

a) Zespół Szkół w Dąbrowie – Dąbrowa, ul. Szkolna 9:
   - Publiczne Gimnazjum w Dąbrowie; liczba uczniów – 48;
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrowie; liczba uczniów – 186;

b) Zespół Szkół w Chróścinie – Chróścina, ul. Niemodlińska 8d:
   - Publiczne Gimnazjum w Chróścinie, ul. Niemodlińska 8d; liczba uczniów – 51;
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Chróścinie, ul. Niemodlińska 35; liczba uczniów – 1191;

c) Publiczne Gimnazjum w Żelaznej – Żelazna, ul. Opolska 37; liczba uczniów – 36;
d) Publiczna Szkoła Podstawowa w Naroku – Narok, ul. Szkolna 19; liczba uczniów – 77;
f) Publiczne Przedszkole w Dąbrowie – Dąbrowa, ul. Karczowska 7; liczba uczniów – 50;
g) Publiczne Przedszkole w Chróścinie – Chróścina, ul. Kościelna 19; liczba uczniów – 76;
h) Publiczne Przedszkole w Karczowie – Karczów, ul. Dąbrowska 5; liczba uczniów – 39;
i) Publiczne Przedszkole w Naroku – Narok, ul. Odrzańska 2; liczba uczniów – 45;
k) Publiczne Przedszkole w Dąbrowie, Oddział Zamiejscowy w Prądach – Prądy, ul. Niemodlińska 54; liczba uczniów – 30;
l) Publiczne Przedszkole w Naroku, Oddział Zamiejscowy w Żelaznej – Żelazna, ul. Warszawska 1; liczba uczniów – 33.

W stosunku do roku szkolnego 2007/2008 widoczny jest spadek liczby uczniów w szkołach na terenie gminy Dąbrowa, i nie wynika to tylko ze zmiany granic administracyjnych gminy. Gmina zabezpiecza podstawowe potrzeby w zakresie edukacji. Młodzież z gminy Dąbrowa korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w Opolu, Brzegu, Nysie i Wrocławiu.

Uwarunkowania w zakresie oświaty i wychowania dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.7. Kultura

Na terenie gminy Dąbrowa działalność kulturalną organizuje Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Dąbrowie, działający w oparciu o statut przyjęty uchwałą Nr XXII/145/08 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 27 listopada 2008 roku.

Rolę instytucji kultury pełni ponadto Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrowie oraz świetlice wiejskie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrowie, zlokalizowana przy ul. Plac Powstańców Śląskich 2, posiada filie biblioteczne zlokalizowane w miejscowościach: Chróścina (ul. Niemodlińska 8c), Karczów (ul. Szkolna 2) oraz Żelazna (ul. Opolska 58). Działalność biblioteki służy zaspokajaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa, jego wychowaniu i upowszechnianiu oraz rozwojowi kultury i wiedzy. Biblioteka posiada księgozbiór liczony na blisko 24,3 tysięcy woluminów. Korzysta z niej rocznie ponad 750 czytelników. W 2006 roku wypożyczenia na 1 czytelnika wyniosły 19,7 woluminów.

Z usług kultury wyższego rzędu (np.: kina, teatry, opery, filharmonie, galerie, muzea, wystawy, itp.) mieszkańcy gminy Dąbrowa korzystają poza jej granicami, głównie w Brzegu, Nysie, Opolu i we Wrocławiu.

Infrastrukturę kulturalną uzupełniają ogólnodostępne świetlice wiejskie oraz remizy strażackie zlokalizowane w miejscowościach:

- Ciepielowice (świetlica) – ul. Długa 18a;
- Chróścina (remiza ze świetlicą) – ul. Niemodlińska 69;
- Dąbrowa (remiza OSP) – ul.Ks. prof. J. Sztonyka 19;
- Karczów (świetlica) – ul. Szkolna 2
- Mechnice (świetlica) – ul. Niemodlińska 61;
- Narok (remiza ze świetlicą) – ul. Wiejska 6;
- Niewodniki (świetlica) – ul. Opolska 31;
- Nowa Jamka (świetlica) – ul. Kwiatowa 25;
- Siedliska (świetlica) – ul. Kasztanowa 7;
- Skarbiszów (świetlica) – ul. Opolska 52;
- Żelazna (świetlica) – ul. Opolska 58;
- Żelazna (remiza OSP) – Boczna 17a.

Spośród wyżej wymienionych obiektów GOKiR wydzierżawia 10 świetlic w miejscowościach: Ciepielowice, Chróścina, Karczów, Mechnice, Narok, Niewodniki, Nowa Jamka, Siedliska, Skarbiszów i Żelazna.

Obecna sieć i zakres usług kultury nie jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Podstawowym problemem jest brak centralnej (gminnej) instytucji kultury, umożliwiającej zrzeszanie się w ramach kół i sekcji zainteresowań, szczególnie dzieci i młodzieży. Działania Urzędu Gminy powinny prowadzić do zachęcenia uczestnictwem w życiu kulturalnym jej mieszkańców. Osiągnąć to można między innymi poprzez dostosowanie oferty w kierunku potrzeb różnych grup wiekowych oraz łącząc działalność instytucji kulturalnych z innymi rodzajami aktywności, szczególnie w dziedzinach: sportu, rekreacji, gastronomii czy rozrywki.

W latach 2010-2012 planowana jest przebudowa, rozbudowa i nadbudowa budynku remizy OSP w Dąbrowie z przeznaczeniem na Dom Kultury.

Struktura infrastruktury usług kultury nie uległa w gminie zasadniczej zmianie. Na terenie gminy działa:

- Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Dąbrowie wraz z 11 świetlicami w Ciepielowicach, Chróścinie, Karczowie, Mechnicach, Naroku, Niewodnikach, Nowej Jamce, Siedliskach, Skarbiszowie, Prądach i Żelaznej,
- Gminna Biblioteka Publiczna z 3 filiami.

Na terenie obrębu Ciepielowice działa świetlica wiejska przy ul. Długiej 18a.

Uwarunkowania w zakresie kultury dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.8. Sport

Działania klubów i licznych sekcji sportowych oraz urozmaicona infrastruktura sportowa to podstawowa możliwość rozwoju kultury fizycznej wśród mieszkańców gminy, a szczególnie dzieci i młodzieży. Na terenie gminy nie ma formalnej instytucji samorządowej, organizującej działalność sportowo – rekreacyjną i umożliwiającej zrzeszanie się w zespołach i sekcjach sportowych. Taką rolę spełnia Gminne Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych (LZS) oraz placówki oświatowe w ramach zajęć z kultury fizycznej i pozalekcyjnych. Infrastrukturę sportową i rekreacją w gminie tworzą:

a) Chróścina:
   - boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół,
   - sala gimnastyczna przy Zespole Szkół,
   - korty do tenisa ziemnego (na osiedlu);

b) Dąbrowa:
   - boisko sportowe do piłki nożnej,
   - pawilon sportowy,

- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół,
- korty do tenisa ziemnego przy remizie OSP;

c) Narok:

- boisko sportowe do piłki nożnej,
- pawilon sportowy,
- kort do tenisa ziemnego przy boisku sportowym,
- boisko przy Szkole Podstawowej;

d) Karczów:

- boisko sportowe,
- szatnia,
- korty do tenisa ziemnego przy świetlicy;

e) Żelazna:

- boisko sportowe do piłki nożnej,
- szatnia,
- boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią tartanową przy gimnazjum,
- sala sportowa (świetlica);

f) Mechnice:

- boisko sportowe,
- szatnia;

g) Skarbiszów:

- boisko sportowe,
- szatnia;

i) Niewodniki:

- boisko sportowe,
- szatnia;

j) Prądy:

- boisko sportowe,
- szatnia;

l) Lipowa:

- boisko sportowe.

Większość obiektów jest ogólnodostępna. Infrastrukturę rekreacyjną tworzą ogólnodostępne place zabaw zlokalizowane w każdej miejscowości.

Wiodącą rolę w rozwoju lokalnego sportu spełnia Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Dąbrowie. W dużej mierze LZS skupia lokalne kluby piłki nożnej. Zasadą jest systematyczne uczestniczenie w rozgrywkach okręgowych i podokręgowych Związku Piłki Nożnej w Opolu. LZS to również promocja siatkówki i tenisa stołowego Na terenie Gminy Dąbrowa działa dziewięć piłkarskich drużyn seniorów, cztery – juniorów, dwie – trampkarzy i jedna młodzików. LZS-y funkcjonują w następujących miejscowościach: Dąbrowa, Karczów, Mechnice, Narok, Niewodnimi, Prądy, Skarbiszów i Żelazna.

Działania samorządu w zakresie kultury fizycznej powinny koncentrować się wokół rozwoju oraz upowszechniania na terenie gminy różnych form sportu i rekreacji. Analogicznie do przedsięwzięć związanych z kulturą, należy umożliwiać miejscowej młodzieży zrzeszanie się w klubach i sekcjach sportowych. W najbliższych latach nie planuje się likwidacji żadnego z obiektów sportowych. Większość z nich wymaga jednak gruntownej modernizacji. Z punktu widzenia najważniejszych potrzeb wymienia się rozbudowę sal gimnastycznych w Dąbrowie, Naroku i Sławicach.

Na terenie obrębu Ciepielowice od roku 2014 funkcjonuje boisko rekreacyjno – sportowe, z boiskiem do piłki nożnej i siatkówki oraz innych sportów.

Uwarunkowania w zakresie sportu dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.9. Gospodarka mieszkaniowa

3.9.1. Zasoby mieszkaniowe

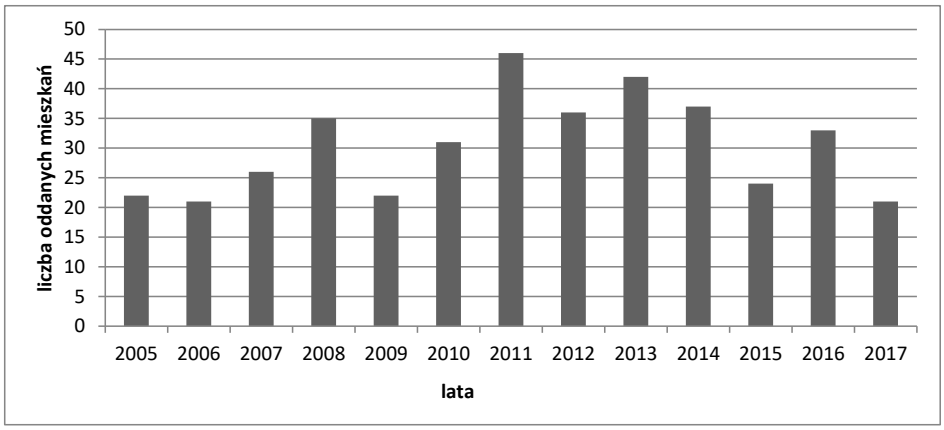
Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Dąbrowa są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa opolskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- nadal wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty bieżące;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- mała powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Na terenie gminy dominuje zabudowa jednorodzinna – zagrodowa i jednorodzinna – usługowa (rzemieślnicza). Niewielkie zespoły zabudowy wielorodzinnej zlokalizowane są w miejscowościach: Chróścina, Dąbrowa, Karczów, Lipowa, Narok, Niewodniki, Nowa Jamka, Prądy, Skarbiszów i Sokolniki. Powierzchnie działek w zależności od typu zabudowy wahają się od 500 do 2000 m². Przeciętna wysokość zabudowy wynosi 2, a maksymalnie 3 kondygnacje na terenie zespołów bloków wielorodzinnych. Na podstawie wyników badań z powszechnego spisu ludności w 2002 roku można obliczyć, że spośród 2523 mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy 50,77 % wybudowano przed 1945 rokiem (45,91 % ogólnej powierzchni użytkowej), z czego 35,09 % powstało przed 1918 rokiem. Większość z nich wymaga kapitalnych remontów.

Tabela 28. Gmina Dąbrowa – struktura zasobów mieszkaniowych według wieku (GUS, 2003)

Okres budowy mieszkania	Ilość mieszkań	Struktura w %	Powierzchnia w m²	Struktura w %
przed 1918 rokiem	453	17,95	36488	15,28
1918 – 1944	828	32,82	73163	30,63
1945 – 1970	441	17,48	41992	17,58
1971 – 1978	292	11,57	28479	11,92
1979 – 1988	261	10,34	29177	12,22
1989 – 2002	172	6,82	23803	9,97
w budowie	31	1,23	3633	1,52
nie ustalono	45	1,78	2104	0,88

Rysunek 9d. Gmina Dąbrowa – mieszkania oddane do użytku w latach 2005 - 2016 (GUS, 2018)

W 2006 roku liczba mieszkań na terenie gminy Dąbrowa wyniosła 2 790, natomiast liczba izb 12 754. Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 263 922 m².

W 2016 roku liczba mieszkań na terenie gminy Dąbrowa wyniosła 3 046, natomiast liczba izb 15 226. Całkowita powierzchnia użytkowa mieszkań wyniosła 324 448 m². Średniorocznie w analizowanym okresie od roku 2005 oddawane są do użytku około 30 nowe mieszkania.

Tabela 29. Gmina Dąbrowa – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2006 roku (GUS 2007)

Przeciętna:	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Powierzchnia użytkowa w m² 1 mieszkania	94,60	93,18	76,79
Powierzchnia użytkowa w m² 1 izby	20,69	19,77	18,96
Liczba izb w 1 mieszkaniu	4,57	4,71	4,05
Powierzchnia użytkowa w m² na 1 osobę	27,57	26,99	24,71
Liczba osób w 1 mieszkaniu	3,43	3,45	3,11
Liczba osób w 1 izbie	0,75	0,73	0,77

Tabela 29a. Gmina Dąbrowa – wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania w 2016 roku (GUS 2018)

Wskaźniki	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Powierzchnia użytkowa w m² 1 mieszkania	106,5	100,4	80,7
Powierzchnia użytkowa mieszkania w m² na 1 osobę	33,5	31,9	28,7
Liczba izb w 1 mieszkaniu	5,00	4,92	4,19
Liczba osób w 1 mieszkaniu	3,18	3,15	2,81
Liczba osób w 1 izbie	0,64	0,64	0,67
mieszkania na 1000 mieszkańców	314,6	317,9	355,9

Powyższe wskaźniki statystyczne dotyczące warunków zamieszkania w gminie Dąbrowa są charakterystyczne dla gmin wiejskich. Wskaźniki te odznaczają się bardziej korzystnymi uwarunkowaniami na tle województwa (a zwłaszcza gmin miejskich) w zakresie powierzchni użytkowej oraz liczby izb, a z drugiej strony mniej korzystnymi uwarunkowaniami w kontekście przeciętnej liczby osób na 1 mieszkanie oraz 1 izbę. Powodem tego stanu jest przede wszystkim znacznie większa kubatura przeciętnego zabudowania na wsi niż w mieście, ale także fakt, że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego na wsi jest większa od tego w mieście. Nie bez znaczenia jest również standard mieszkań, a zwłaszcza wiek substancji mieszkaniowej. Między innymi te powody decydują o tym, że przedstawione powyżej wskaźniki charakteryzujące warunki zamieszkania są zróżnicowane.

Od roku 2006 następuje sukcesywna zmiana w standardzie zamieszkania, wyrażająca się we wzroście średniej powierzchni mieszkania przypadającej na osobę, średniej powierzchni mieszkań i liczbie osób w mieszkaniu. Wskaźniki te, co jest charakterystyczne dla gmin wiejskich, są nadal wyższe niż przeciętne wskaźniki w powiecie opolskim i województwie opolskim. W roku 2017 powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wynosiła 33,5 m^2, co jest wskaźnikiem wyższym od wartości w powiecie i województwie. Mieszkanie te są zamieszkałe przez większą liczbę osób i wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców w gminie Dąbrowa jest znacznie niższy niż średnia wartość w województwie opolskim. Powodem tego stanu pozostaje znacznie większa kubatura przeciętnego mieszkania na wsi niż w mieście oraz fakt że liczebność przeciętnego gospodarstwa domowego na wsi jest większa od tego w mieście, a domy te są domami wielopokoleniowymi. Nawet potencjalnie korzystny wskaźnik średniej powierzchni mieszkania, wyższy niż średnia w województwie, pozostaje nadal wskaźnikiem dużo niższym niż standard mieszkań europejskich. Zasoby mieszkaniowe w Polsce są zasobami przeludnionymi i dotyczy to również zasobów gminy Dąbrowa.

3.9.2. Własność komunalna

W 2008 roku własnością komunalną objęte były 22 mieszkania, składające się z 64 izb, o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 1198m². Zarządza nimi Urząd Gminy. Cena 1m² powierzchni użytkowej mieszkań komunalnych kształtuje się na poziomie od 600 do 850 złotych.

Tabela 30. Gmina Dąbrowa – komunalne zasoby mieszkaniowe w 2007 roku (Urząd Gminy Dąbrowa, 2008)

Wyszczególnienie	Własność Gminy	% ogółu zasobów
Mieszkania	22	0,79
Izby	64	0,50
Powierzchnia użytkowa w m²	1198	0,45

Własność komunalna stanowi zaledwie 0,45% ogółu zasobów mieszkaniowych na terenie gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego wynosi 54,45m² i składa się średnio z 2,91 izb. Gmina nie prowadzi rejestru osób oczekujących na przydział mieszkania komunalnego.

Zasoby mieszkaniowe komunalne w stosunku do analizowanego roku 2007 zmalały o 50 %. W roku 2016 zasób mieszkań komunalnych wynosił 10 mieszkań o łącznej powierzchni 508 m^2 oraz 2 lokale socjalne o łącznej powierzchni 140 m^2.

3.9.3. Standard mieszkań.

Na podstawie wyników badań z powszechnego spisu ludności w 2002 roku można obliczyć, że stosunkowo najwięcej mieszkań w gminie Dąbrowa (21 %) ma powierzchnię użytkową w granicach od 60 do 79m². Generalnie mieszkania o powierzchni użytkowej do 50m² stanowią 9,07% ogółu, od 50m² do 100m² – 49,15%, a powyżej 100m² – 40,32%. Powierzchni 1,46% mieszkań nie ustalono.

Ponadto ustalono, że w 2008 roku wyposażenie mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy Dąbrowa obejmowało między innymi:

- wodociąg z sieci – 2403 mieszkania (95,24 % ogółu);
- ustęp spłukiwany ogółem – 2214 mieszkań (87,75 %);
- ustęp spłukiwany do sieci – (7 wsi);
- łazienkę – 2257 mieszkań (89,46 %);
- ciepłą wodę bieżącą – 2201 mieszkań (87,24 %);
- gaz z sieci – brak (w roku 2009 rozpoczęto budowę sieci w Sławicach w rejonie ul. Opolskiej, Stawowej i Cmentarnej);
- gaz z butli – 1557 mieszkań (61,71 %);
- centralne ogrzewanie zbiorowe – 104 mieszkania (4,12 %);
- centralne ogrzewanie indywidualne – 1910 mieszkań (75,70 %).

Tabela 30a. Gmina Dąbrowa – Standard wyposażenia mieszkań w roku 2016 (GUS, 2018)

Instalacje techniczno - sanitarne	Gmina Dąbrowa		Powiat opolski		Województwo opolskie	
	liczba mieszkań	udział %	liczba mieszkań	udział %	liczba mieszkań	udział %
wodociąg	2 960	97,18	41 357	97,70	347 199	98,25
ustęp spłukiwany	2 936	96,39	41 147	97,21	342 634	96,96
łazienka	2 800	91,92	39 456	93,21	330 407	95,16
centralne ogrzewanie	2 535	83,22	34 831	82,28	290 571	84,81
gaz sieciowy	41	1,35	5 441	12,85	164 372	49,75

Standar, wyrażony wskaźnikiem wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno – sanitarne w gminie Dąbrowa w roku 2016 jest lepszy niż w analizowanym roku 2008. Wskaźniki te ponadto nie odbiegają zasadniczo od średnich standardów w powiecie i województwie, są tylko nieznacznie niższe, za wyjątkiem sieci gazowej. Teren gminy nie posiada prawie wyposażenia w sieć gazową.

3.9.4. Budownictwo mieszkaniowe

Na terenie gminy Dąbrowa w 2006 roku oddano do użytku 21 mieszkań, składających się z 133 izb. Łączna powierzchnia użytkowa nowo oddanych mieszkań wyniosła 3563 m². Wszystkie mieszkania oddano w systemie jednorodzinnym. Obecnie przeciętna cena 1 m² terenu przeznaczonego pod budownictwo mieszkaniowe wynosi od 20 do 120 złotych. Jej konkretny poziom jest uzależniony od lokalizacji i stopnia uzbrojenia.

Tabela 31. Gmina Dąbrowa – mieszkania oddane do użytku w 2006 roku (obliczenia własne na podstawie danych GUS 2007)

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Mieszkania oddane do użytku ogółem na 1000 ludności	2,19	1,86	1,28
Mieszkania oddane do użytku w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	2,19	1,78	0,94
Nowe izby mieszkalne ogółem na 1000 ludności	13,89	11,15	5,97
Nowe izby mieszkalne w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	13,89	10,94	5,05
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m²	169,67	164,66	121,84
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w budownictwie indywidualnym w m²	169,67	170,57	148,06
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	6,33	6,01	4,65
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu w budownictwie indywidualnym	6,33	6,14	5,39

Tabela 31a. Gmina Dąbrowa – mieszkania oddane do użytku w 2016 roku (obliczenia własne na podstawie danych GUS 2018)

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Mieszkania oddane do użytku ogółem na 1000 ludności	3,41	2,49	1,78
Mieszkania oddane do użytku w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	3,00	2,18	1,13
Nowe izby mieszkalne ogółem na 1000 ludności	20,55	13,83	8,42
Nowe izby mieszkalne w budownictwie indywidualnym na 1000 ludności	18,07	12,62	6,47
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w m²	150,61	145,98	124,21
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 nowego mieszkania w budownictwie indywidualnym w m²	158,76	154,66	157,26
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu	6,03	5,56	4,73
Przeciętna ilość izb w nowym mieszkaniu w budownictwie indywidualnym	6,33	6,14	5,39

W 2006 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców był blisko o 20 % wyższy od wartości charakteryzującej powiat opolski oraz o 70 % wyższy od wskaźnika dla całego województwa opolskiego (w przypadku budownictwa indywidualnego odpowiednio: 25 % i 130 %) Natomiast w kolejnym porównaniu obserwujemy, że przeciętna powierzchnia nowo oddanego mieszkania była zbliżona do wartości charakteryzującej powiat oraz znacznie wyższa od wartości przyporządkowanej dla województwa. Stało się tak dzięki temu, że wszystkie nowe mieszkania w gminie Dąbrowa to budownictwo jednorodzinne, charakteryzujące się większą powierzchnią użytkową od mieszkań w blokach wielorodzinnych. Należy nadmienić, że prezentowane dane nie są wizerunkiem stałych tendencji lecz tylko obrazem sytuacji w danym roku i mogą z roku na rok ulegać znacznym zmianom. Bez względu na to gmina Dąbrowa jest obecnie atrakcyjnym miejscem pod względem osadnictwa, zwłaszcza dla mieszkańców pobliskiego miasta Opole, a świadczy o tym między innymi obserwowane od kilku lat dodatnie saldo migracji. Należy nadmienić, że popularność ta dotyczy przede wszystkim miejscowości położonych blisko Opola oraz z dala od potencjalnych zagrożeń powodziowych. Należy więc w dalszym ciągu promować tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe, licząc głównie na uniknięcie odpływu własnej społeczności. Jednocześnie wskazane jest prowadzenie wyważonej polityki w zakresie wyznaczania miejsc pod budownictwo mieszkaniowe. Zbytnie nasycenie zabudową mieszkaniową, szczególnie na terenach miejscowości położonych bezpośrednio w pobliżu miasta Opole może spowodować odwrócenie obecnych tendencji związanych z migracjami relacji miasto – wieś.

Na etapie niniejszej diagnozy (uwarunkowań rozwoju), będącej częścią Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, nadmienić można, że perspektywiczne potrzeby mieszkaniowe są ściśle powiązane ze skalą rozwoju ludności, istniejącym deficytem mieszkań samodzielnie zamieszkiwanych, jakością zasobów mieszkaniowych (wiek i stopień zużycia technicznego) oraz aspektami ekonomicznymi wynikającymi z polityki społeczno – gospodarczej państwa (zamożność społeczeństwa, dostępność do tanich kredytów hipotecznych, itp.). W przypadku gminy Dąbrowa czynnikami decydującymi w głównej mierze o potrzebie wyznaczenia i rezerwowania terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej są:

- przewidywane dążenie do modelu gospodarstw rodzinnych mieszkających samodzielnie – szacowany deficyt wynosi około kilkaset mieszkań;
- konieczność wymiany zużytej technicznie zabudowy na nową – szacowany deficyt kolejne kilkaset mieszkań;
- prognozowany wzrost liczby ludności, będący konsekwencją dotychczasowych procesów demograficznych, a zwłaszcza ruchów migracyjnych w relacji miasto – wieś – szacowany deficyt to kolejne kilkadziesiąt mieszkań rocznie w okresie najbliższych 5 – 10 lat.

Rozwój osadnictwa w gminie powinien sprowadzać się do:

- uzupełniania istniejących luk w zabudowie;
- podnoszenia wartości użytkowych istniejącej substancji mieszkaniowej poprzez wykonywanie remontów oraz rozbudowy;
- wymianę zużytej zabudowy w obrębie dotychczasowego siedliska;
- realizację zabudowy na nowych działkach budowlanych.

Za jednostki rozwojowe w gminie Dąbrowa uznać należy miejscowości największe i zarazem koncentrujące już wykształcone funkcje usługowe (Dąbrowa) oraz te położone w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Opole (Mechnice, Chróścina, ewentualnie Karczów i Ciepielowice). Pozostałe miejscowości charakteryzują się zdecydowanie mniejszym zainteresowaniem w kontekście realizacji nowych obiektów mieszkaniowych ze względu na zagrożenie powodziowe (Żelazna, Niewodniki, Narok) oraz z powodu większej odległości od aglomeracji opolskiej (Lipowa, Nowa Jamka, Prądy, Siedliska, Skarbiszów). Dla terenów preferowanego rozwoju funkcji mieszkaniowych należy przyjmować zasadę wyposażania ich w niezbędne obiekty i urządzenia infrastruktury społecznej, dopuszczając realizację usług podstawowych w formie urządzeń wbudowanych lub wolno stojących.

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego w kierunkowej części Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbrowa należałoby określić następujące kierunki rozwoju:

- uzupełnienia istniejącej zabudowy;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych;
- ograniczenie możliwości wyznaczania nowych terenów zabudowy na obszarach systemu terenów otwartych;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- preferowanie regionalnych cech architektonicznych w budownictwie;
- realizację zabudowy usługowej i gospodarczej z dostosowaniem formy architektonicznej do otaczającej zabudowy i krajobrazu;
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Realizacja zadań własnych gminy w zakresie gospodarki przestrzennej, określonych w ustawie o samorządzie gminnym, następuje na drodze stanowienia przepisów gminnych jakimi są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz ich praktycznego egzekwowania. Podstawą do ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a w rezultacie wydania pozwolenia na budowę, są ustalenia ww. planów.

W 2016 roku wskaźnik ilości nowych mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców i ich przeciętnych powierzchni nadal utrzymują się w podobnych relacjach do wskaźników dla powiatu i województwa w roku 2006. Sytuacja taka ma charakter stałej tendencji. Gminą Dąbrowa w długim okresie pozostaje atrakcyjnym miejscem pod względem osadnictwa, zwłaszcza dla mieszkańców pobliskiego miasta Opola i sytuacja ta nie ulega zmianie a wręcz tendencja ma charakter wzrostowy.

Diagnoza perspektywicznych potrzeb mieszkaniowych, pomimo przeciętnie rocznie realizowanym 30 mieszkań w okresie ostatnich 10 lat, pozostaje bez większych zmian. Zapotrzebowanie na nowe budownictwo mieszkaniowe wykazuje nieznaczne tendencje wzrostowe.

W związku ze zmianą granic administracyjnych gminy obręb Ciepielowice uzyskał położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Opole i stał się jednym z głównych, razem z obrębami Dąbrowa, Mechnice i Chróścina, obszarem intensywnego rozwoju budownictwa mieszkalnego w gminie.

Uwarunkowania w zakresie gospodarki mieszkaniowej dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3.10. Bezpieczeństwo publiczne

3.10.1. Policja

Stan bezpieczeństwa w gminie w znacznym stopniu jest zdeterminowany przez funkcjonowanie stosownych jednostek powołanych w tym celu. W miejscowości Dąbrowa, w budynku Urzędu Gminy, zlokalizowany jest Posterunek Policji (punkt przyjęć interesantów Komisariatu Policji w Niemodlinie), podlegający Powiatowej Komendzie Policji w Opolu. Policjanci obsługujący obszar gminy dysponują odpowiednim sprzętem technicznym w postaci pojazdów służbowych.

Powyższe dane wskazują na wzrost przestępczości na terenie gminy Dąbrowa w zakresie wykroczeń i mandatów karnych. Spadła również wykrywalność przestępstw z 70 % w 1997 roku do 62 % w roku 2007. Należy zaznaczyć, że zdecydowana większość przestępstw na terenie gminy to kradzieże oraz włamania i są one dokonywane przez osoby spoza gminy. Zamożność lokalnej społeczności „przyciąga” niestety rzesze złodziei, liczących na „łupy” w postaci dóbr konsumpcyjnych o znacznej wartości.

Z punktu widzenia gospodarki przestrzennej nie przewiduje się dodatkowych potrzeb terenowych związanych z funkcjonowaniem Policji.

3.10.2. Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej rejon gminy Dąbrowa jest obsługiwany pod względem operacyjnym przez Jednostkę Ratowniczo – Gaśniczą Nr 3 w Niemodlinie, będącą w strukturze Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Opolu.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP), które zlokalizowane są w następujących miejscowościach: Chróścina, Dąbrowa, Narok, Żelazna. Wszystkie jednostki mieszczą się w Remizach Strażackich.

Przewiduje się budowę obiektu wielofunkcyjnego z remizą OSP we Wrzoskach oraz rozbudowę remizy OSP w Sławicach.

3.10.3. Ochrona przeciwpowodziowa

Stopień zagrożenia powodziowego w dolinach rzecznych determinowany jest zarówno czynnikami naturalnymi, takimi jak: rzeźba terenu, gleba, budowa geologiczna, szata roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni i jej poszczególnych dopływów, jak również czynnikami antropogenicznymi, takimi jak: regulacja koryt rzecznych, infrastruktura hydrotechniczna, stopień zagospodarowania dolin rzecznych. Na terenie gminy Dąbrowa istnieje zagrożenie powodziowe ze względu na występowanie rzeki Odry oraz jej dopływu Małej Panwi, uchodzącej do Odry we wschodniej części gminy pomiędzy miejscowościami Żelazna (na granicy gmin: Opole, Dobrzeń Wielki i Dąbrowa).

Największe zagrożenie powodziowe dla gminy Dąbrowa stanowią wezbrania powodziowe w górnym biegu zlewni rzeki Odry. Górna część zlewni rzeki Odry to tereny górskie i podgórskie. Opady atmosferyczne przekraczają tam 700 mm rocznie, powstając wskutek ścierania się mas chłodnego powietrza polarno – morskiego z bardzo ciepłym powietrzem zwrotnikowym. Górski charakter dorzecza górnej Odry i jej większych dopływów (Olza i Opava zasilana dodatkowo Moravicą) oraz wysokie natężenie opadów niejednokrotnie powodują duży spływ powierzchniowy i gwałtowny przybór wody. Odcinek ten położony jest na terenie Republiki Czeskiej (Oderske Vrchy – Góry Odrzańskie). Odra zaliczana jest do rzek europejskich o największym potencjale powodziowym. Około ¾ maksymalnych wezbrań rocznych występuje w miesiącach: czerwiec, lipiec i sierpień. W porównaniu z powodziami letnimi wezbrania zimowe w dorzeczu Odry są rzadsze i charakteryzują się wielokrotnie mniejszymi stratami materialnymi.

Gmina Dąbrowa z uwagi na położenie w dolinie rzeki Odry, znajduje się w zasięgu oddziaływania wielkich wód powodziowych, zalewających tereny zamieszkane i zabudowane począwszy od XII wieku, powodując wielkie szkody materialne, szczególnie w czasie powodzi w latach: 1903, 1977, 1985 i 1997. Doliny rzek: Odry i Małej Panwi tylko nieznacznie zaznaczają się w morfologii terenu, ponieważ są dość płaskie i dlatego występujące tutaj powodzie obejmują swym zasięgiem znaczne tereny po obu brzegach rzek. Z uwagi na powyższe czynniki na terenie gminy w bezpośrednim zagrożeniu powodziowym znajdują się użytki role oraz zabudowania przede wszystkim we wsiach: Żelazna, Niewodniki i Narok. Zasięg powodzi z 1985 roku objął tylko tereny położone z międzywalu rzeki oraz polder zalewowy „Żelazna I", a powódź w lipcu 1997 roku objęła całkowicie grunty wsi: Sławice, Żelazna, Niewodniki i Narok oraz częściowo grunty rolne wsi Wrzoski i Karczów. Zalane zostały tereny zabudowane wsi położonych w dolinie rzeki Odry. Zniszczeniu uległo 135 gospodarstw we wsi Sławice, 134 w Żelaznej, 86 we wsi Niewodniki oraz 49 w Naroku (łącznie 404 gospodarstwa).

System ochrony przeciwpowodziowej we wsiach: Żelazna, Narok i Otok (miejscowość położona na lewym brzegu Odry na terenie gminy Dobrzeń Wielki) składa się z wałów przeciwpowodziowych o łącznej długości 10,8 km. Ponadto na terenie gminy, na wysokości wsi Sławice i Żelazna, usytuowany jest polder „Żelazna I" o powierzchni F = 200 ha i pojemności V = 1,7 mln m³. Polder ma za zadanie spłaszczenia (obniżenia stanu) przemieszczających się wód powodziowych rzeki Odry. Obwałowania na terenie gminy i budowle wałowe mają istotne znaczenie w zniwelowaniu strat i szkód powodziowych. Jednakże istniejące wały rzeki Odry oraz występujące na nich budowle, głównie przepusty wałowe z klapami zwrotnymi, zabezpieczają wsie i użytki rolne tylko w ograniczonym zakresie przed wodami powodziowymi. W okresach przemieszczania się fali powodziowej newralgicznymi miejscami na wałach są przepusty wałowe z klapami zwrotnymi, które powinny być szczególnie obserwowane przez grupy obchodowe, a wcześniej zabezpieczone workami z piaskiem. Istotny wpływ na bezpieczeństwo przeciwpowodziowe na terenie gminy ma także system planowanych zbiorników retencyjnych na rzece Odrze (zbiornik retencyjny „Racibórz") oraz modernizacja wałów przeciwpowodziowych w granicach administracyjnych gminy Dąbrowa. Ponadto przewiduje się budowę wałów przeciwpowodziowych chroniących grunty i zabudowania wsi: Żelazna, Niewodniki i Narok. Pozostałe lokalne cieki wodne nie mają wystarczającego potencjału wezbraniowego koniecznego do wprowadzenia technicznej ochrony przeciwpowodziowej w postaci obwałowań międzywala i innych urządzeń hydrotechnicznych z wyjątkiem ujściowych odcinków Prószkówki (Prószkowski Potok) i Dożyny (Krzywula), które na skutek cofki mogą stanowić zagrożenie powodziowe.

Tabela 32. Gmina Dąbrowa – dane wodowskazowe mające istotne znaczenie w okresie powodzi – rzeka Odra (RZGW Wrocław, 2008)

Lokalizacja wodowskazu	Km rzeki	Stan (cm)		absolutne maksimum z VII 1997 (cm)
		ostrzegawczy	alarmowy	
Miedonia	55,5	400	600	1045
Koźle	97,2	400	500	947
Krapkowice	124,7	340	450	1032
Opole	152,2	300	400	777

Na rysunku Studium przedstawiono zasięgi zalewu wód powodziowych $Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$ dla doliny rzeki Odry zawartymi w „*Opracowaniu zasięgów zalewów rzek kontrolowanych na obszarze Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu przy uwzględnieniu $Q_{1\%}$ i $Q_{10\%}$*" oraz w „*Generalnej strategii ochrony przed powodzią dorzecza Górnej i Środkowej Odry po Wielkiej Powodzi Lipcowej 1997 roku*" opracowanych przez IMGW O/Wrocław i Hydroprojekt sp. z o.o. we Wrocławiu. Powyższe dane mają charakter informacyjny o zagrożeniu powodziowym. Informują o terenach, na których

nie powinno się wprowadzać nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Obecnie jako bezpieczne granice zabudowy należy przyjąć zasięg zalewu katastrofalnej powodzi z lipca 1997 roku. W razie wystąpienia zagrożenia powodziowego ochronę przed żywiołem sprawuje na terenie powiatu opolskiego Powiatowy Wydział Zarządzania Kryzysowego.

Uwarunkowania w zakresie bezpieczeństwa dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy zmianie.

Uwarunkowania w zakresie bezpieczeństwa dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

3A. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Warunki i jakość życia mieszkańców w tym ochrony ich zdrowia szczegółowo zawiera rozdział 3. Stefa społeczna uwarunkowań punkty 3.2 – 3.9.

Obręb Ciepielowice charakteryzuje się stałym konsekwentnym wzrostem liczby mieszkańców i to w okresie kiedy liczba mieszkańców gminy Dąbrowa utrzymywała się na stałym poziomie z zaobserwowanym w roku 2010 spadku liczby mieszkańców gminy. W okresie ostatnich 20 lat liczba mieszkańców obrębu Ciepielowice wzrosła o 20%. W związku ze zmianami granic miasta Opola należy spodziewać nie tylko utrzymania istniejącej tendencji ale również zwiększenia jej dynamiki.

W gminie Dąbrowa utrzymuje się również korzystniejszy rozkład udziału mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w stosunku do mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

W strukturze podmiotów gospodarczych w gminie Dąbrowa nie wystąpiły istotne zmiany. Na terenie gminy w roku 2017 nadal zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw. Najwięcej firm prowadzi działalność handlową i naprawczą oraz budowlaną. Na kolejnym miejscu znajdują się przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem przemysłowym.

Sytuacja na rynku pracy w stosunku od roku 2008 jest znacznie lepsza, i odzwierciedla ją stale zmniejszająca się liczba bezrobotnych. Utrzymuje się struktura bezrobocia, chociaż wyraźnie zauważalne jest łatwiejsze wejście na rynek pracy i skracanie się okresu pozostawania bez pracy.

Na terenie analizowanym nie uległa zmianie infrastruktura służby zdrowia. Polepszył się dostęp do aptek, na terenie gminy funkcjonują 2 punkty apteczne, zamiast jednej apteki w Dąbrowie.

Brak jest zmian w zakresie infrastruktury społecznej na terenie Gminy Dąbrowa. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest spadek liczby osób pobierających świadczenia społeczne a sytuacja w zakresie osób korzystających ze świadczeń pokrywa się z sytuacją na rynku pracy i dynamiką bezrobocia w gminie. Nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest brak pracy zarobkowej.

Gmina zabezpiecza podstawowe potrzeby w zakresie edukacji. Na terenie gminy szkoły podstawowe zlokalizowane są w miejscowości Dąbrowa, Chróścina, Narok a przedszkola w Dąbrowie, Chróścinie, Karczowie, Naroku i Prądach. Młodzież z gminy Dąbrowa korzysta również z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza granicami samorządu, głównie w Opolu, Brzegu, Nysie i Wrocławiu.

Struktura infrastruktury usług kultury nie uległa w gminie zasadniczej zmianie. Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji w Dąbrowie wraz z 11 świetlicami oraz Gminna Biblioteka Publiczna z 3 filiami.

Na terenie obrębu Ciepielowice działa świetlica wiejska przy ul. Długiej 18a oraz od roku 2014 funkcjonuje boisko rekreacyjno – sportowe, z boiskiem do piłki nożnej i siatkówki oraz innych sportów.

Na terenie gminy Dąbrowa średniorocznie w analizowanym okresie od roku 2005 oddawanych jest do użytku około 30 nowych mieszkań. W granicach obrębu Ciepielowice obserwowany jest Intensywny rozwój mieszkalnictwa.

Od roku 2006 następuje sukcesywna zmiana w standardzie zamieszkania, wyrażająca się we wzroście średniej powierzchni mieszkania przypadającej na osobę, średniej powierzchni mieszkań oraz liczbie osób w mieszkaniu. Wskaźniki te, co jest charakterystyczne dla gmin wiejskich, są nadal wyższe niż przeciętne wskaźniki w powiecie opolskim i województwie opolskim, ale odbiegają znacznie od standardów europejskich.

Wskaźniki wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno – sanitarne w gminie Dąbrowa w roku 2016 są lepsze niż w analizowanym roku 2008. Wskaźniki te ponadto nie odbiegają zasadniczo od średnich standardów w powiecie i województwie.

W związku ze zmianą granic administracyjnych gminy obręb Ciepielowice uzyskał położenie w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Opole i stał się jednym z głównych, razem z obrębami Dąbrowa, Mechnice i Chróścina, obszarem intensywnego rozwoju budownictwa mieszkalnego w gminie.

3AA. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

Warunki i jakość życia mieszkańców w tym ochrony ich zdrowia szczegółowo zawiera rozdział 3.

W granicach obszaru objętego zmianą Studium w granicach części obrębu Narok nie występuje zabudowa, w tym: mieszkaniowa, obiekty związane z ochroną zdrowia, kulturą, edukacją i turystyką.

3B. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCU I JEJ MIENIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia terenu zmiany studium w granicach obrębu Ciepielowice przeanalizowane zostały w punktach uwarunkowań 3.10 Bezpieczeństwo publiczne oraz 6.1. Ograniczenia terenu związane z infrastrukturą techniczną.

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest szczególnych zagrożeń bezpieczeństwa ludności. Teren obrębu położony jest poza obszarami zagrożonymi powodzią, brak jest na terenie zakładów produkcyjnych. Brak jest obszarów osuwiskowych. Brak jest również dróg o dużym natężeniu ruchu (tranzytowych dróg krajowych i wojewódzkich).

Istniejąca magistralna linia kolejowa została zmodernizowana a tereny sąsiednie zabezpieczone przed znaczącym oddziaływaniem hałasu.

3BB. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCU I JEJ MIENIA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia obszaru zmiany studium przeanalizowane zostały w punktach uwarunkowań 3.10 Bezpieczeństwo publiczne oraz 6.1. Ograniczenia terenu związane z infrastrukturą techniczną. Zapewnienie bezpieczeństwa ludności i jej mienia należy do obowiązków policji oraz straży pożarnej, których siedziby zlokalizowane są na obszarze gminy, poza obszarem objętym niniejszą zmianą.

Na terenie w granicach części obrębu Narok nie ma zakładów zakwalifikowanych do grupy o dużym ryzyku i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii przemysłowych. Obszar objęty zmianą położony jest poza obszarami zagrożonymi powodzią. Brak jest obszarów osuwiskowych. Brak jest również dróg o dużym natężeniu ruchu (tranzytowych dróg krajowych i wojewódzkich).

3C. STAN PRAWNY GRUNTÓW TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Stan prawny gruntów z uwzględnieniem terenu zmiany studium obrębu Ciepielowice szczegółowo przedstawiono w punkcie 3.1. uwarunkowań.

Struktura użytkowania gruntów oraz struktura własności gruntów w obrębie Ciepielowice jest zbliżona do struktury całej gminy Dąbrowa. W obrębie Ciepielowice dominują grunty rolne. Udział gruntów leśnych w powierzchni obrębu Ciepielowice jest mniejszy niż na terenie gminy.

Dominującą formą własności pozostaje własność prywatna osób fizycznych. Na duży udział własności Skarbu Państwa maja wpływ kompleksy lasów państwowych. W obrębie Ciepielowice stosunek powierzchni lasów państwowych jest niższy niż w gminie, dlatego udział gruntów skarbu Państwa będzie niższy na korzyść gruntów stanowiących własność osób fizycznych.

3CC. STAN PRAWNY GRUNTÓW TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

Stan prawny gruntów z uwzględnieniem terenu zmiany studium w części obrębu Narok szczegółowo przedstawiono w punkcie 3.1. uwarunkowań.

Grunty objęte zmianą Studium w granicach części obrębu Narok stanowią własność prywatną.

Przeanalizowano faktyczne użytkowanie i zagospodarowanie terenów. Według faktycznego stanu zagospodarowania i użytkowania obszar zmiany Studium stanowią tereny rolne.

Faktyczny stan użytkowania odpowiada sytuacji prawnej, mającej swoje odzwierciedlenie w ewidencji gruntów i budynków.

4. GOSPODARKA

4.1. Rolnictwo i leśnictwo

4.1.1. Użytkowanie gruntów w rolnictwie

Sektor rolniczy stanowi podstawową funkcję w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe i średnie gospodarstwa rolne o areale od 5 do 10ha, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Współpracują na terenie gminy z licznymi podmiotami gospodarczymi.

Tabela 33. Gmina Dąbrowa – użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych[22] w 2002 roku (w ha) (GUS 2003)

Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
6781	6495	5879	13	493	110	40	246

Gospodarstwa rolne stanowią 51,83 % ogólnej powierzchni gminy. Użytki rolne stanowią 95,78 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw rolnych, lasy i grunty leśne 0,59 %, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 3,63 %. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw rolnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 90,52%;
- sady – 0,20%;
- łąki – 7,59%;
- pastwiska – 1,69%.

Udział gospodarstw rolnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Dąbrowa przedstawia się w następujący sposób:

- użytki rolne razem – 79,51%;
- grunty orne – 81,53%;
- sady – 50,00%;
- łąki – 69,14%;
- pastwiska – 50,23%;
- lasy – 1,34%;
- pozostałe grunty – 12,71%.

[22] Za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Tabela 34. Gmina Dąbrowa – użytkowanie gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2002 roku (w ha) (GUS 2003)

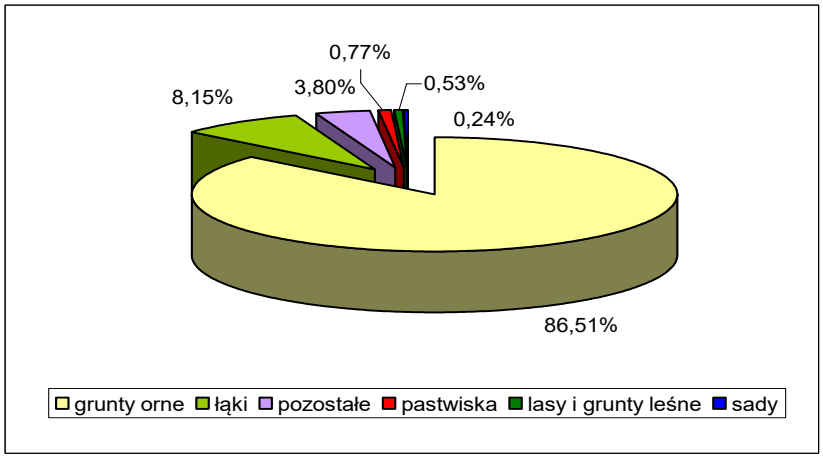
Powierzchnia ogólna	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty i nieużytki
	Razem	W tym					
		grunty orne	sady	łąki	pastwiska		
5471	5234	4733	13	446	42	29	208

Gospodarstwa indywidualne stanowią 41,81 % powierzchni ogólnej gminy. Użytki rolne stanowią 95,67 % ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw indywidualnych, lasy i grunty leśne 0,53 %, a pozostałe ziemie oraz nieużytki 3,80 %. Natomiast struktura użytków rolnych będących we władaniu gospodarstw indywidualnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 90,43 %;
- sady – 0,25 %;
- łąki – 8,52 %;
- pastwiska – 0,80 %.

Udział gospodarstw indywidualnych w stosunku do ogólnej powierzchni poszczególnych elementów kształtujących przestrzeń gminy Dąbrowa przedstawia się w następujący sposób:

- użytki rolne razem – 64,07 %;
- grunty orne – 65,64 %;
- sady – 50,00 %;
- łąki – 62,55 %;
- pastwiska – 19,18 %;
- lasy – 0,97 %;
- pozostałe grunty – 10,74 %.

Rysunek 10. Gmina Dąbrowa – struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach indywidualnych w 2002 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2003)

4.1.2. Charakterystyka gospodarstw rolnych

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego w 2002 roku na terenie gminy Dąbrowa funkcjonowało 881 gospodarstw rolnych. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego zajmuje areał około 10 ha i jest zbliżona do przeciętnej wartości występującej w województwie opolskim. Natomiast według danych Urzędu Gminy w Dąbrowie w 2008 roku gospodarstw rolnych jest już 928, najwięcej w miejscowości Mechnice – 106 gospodarstw, a najmniej w Lipowej – 21 gospodarstw.

Tabela 35. Gmina Dąbrowa – struktura powierzchni gospodarstw rolnych w 2009 roku (Urząd Gminy Dąbrowa, 2009)

Powierzchnia gospodarstwa w ha	Ilość gospodarstw	Struktura (%)
1 – 2	296	36,5
2 – 5	258	31,8
5 – 10	123	15,2
10 – 15	55	6,8
15 – 50	66	8,1
50 i więcej	13	1,6

Gospodarstwa bardzo małe, to jest o areale do 5ha, stanowią aż 83,5% ogólnej liczby gospodarstw w gminie. Gospodarstwa średnie jak na polskie warunki, czyli o powierzchni od 10ha do 50ha to 14,9% ogółu, a gospodarstwa duże o areale powyżej 50ha stanowią blisko 1,6% ogółu. Należy więc przyjąć, że struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest dość rozdrobniona. Większość małych gospodarstw poszukuje i będzie poszukiwać dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu. Aby sprostać realiom współczesnej gospodarki rynkowej należy przyspieszyć tempo restrukturyzacji sektora rolniczego, celem poprawy struktury agrarnej gospodarstw.

Należy nadmienić, że na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku 566 gospodarstw (64,25 % ogółu) prowadziło wyłącznie działalność rolniczą, tylko 27 gospodarstw (3,06 %) prowadziło wyłącznie działalność pozarolniczą, 61 gospodarstw (6,92 %) prowadziło działalność rolniczą i pozarolniczą, a 227 gospodarstw (25,77 %) nie prowadziło ani działalności rolniczej ani pozarolniczej. Ponadto należy zaznaczyć, że 83 gospodarstwa rolne o areale większym niż 15 ha skupiało w swoim władaniu aż 5131 ha z 6781 ha ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych, czyli ponad 75,67 %. Głównym problemem dla miejscowych rolników jest zmienna rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych. Od 2004 roku stan ten ulega przynajmniej częściowej poprawie dzięki dopłatom bezpośrednim do produkcji rolnej. Koniecznym jest jednak przekwalifikowanie przynajmniej części ludności rolniczej.

Według danych z Powszechnego Spisu Rolnego (2002 rok) gospodarstwa rolne z terenu gminy Dąbrowa dysponowały: 287 gospodarstw – ciągnikami, 86 – kombajnami zbożowymi, 39 – kombajnami ziemniaczanymi, 32 – kombajnami buraczanymi, 18 – samochodami ciężarowymi. Ponadto 403 gospodarstwa dysponowały stodołami, 207 – oborami, 197 – chlewniami, 191 – kurnikami i 201 – budynkami wielofunkcyjnymi.

4.1.3. Jakość gleb, uprawy i hodowla

Pod względem jakości gleb wyrażonej klasyfikacją według klas bonitacyjnych gmina Dąbrowa posiada korzystne warunki do produkcji rolniczej. Areał gruntów ornych bardzo dobrych i dobrych należących do II – IVa klasy bonitacyjnej wynosi 40,53 %. Natomiast areał gruntów ornych słabych należących do IVb – VI klasy bonitacyjnej wynosi 59,47 % ogólnej powierzchni gruntów ornych. Udział użytków zielonych będących w II – IV klasie bonitacyjnej wynosi 87,85 %, zaś najsłabsze V i VI klasy to zaledwie 12,15 %.

Tabela 36. Gmina Dąbrowa – odsetek gruntów ornych bardzo dobrych i dobrych (I – IVa klasa bonitacyjna) oraz użytków zielonych bardzo dobrych i dobrych według miejscowości (Urząd Gminy Dąbrowa, 2008)

Miejscowość	Odsetek gruntów ornych w I – IVa klasie bonitacyjnej	Odsetek użytków zielonych w I – IV klasie bonitacyjnej
Chróścina	57,87	90,81
Ciepielowice	47,56	88,69
Dąbrowa	44,66	93,54
Karczów	29,83	91,84
Lipowa	7,42	75,30
Mechnice	39,97	92,09
Narok	11,86	88,35
Niewodniki	56,06	77,74
Nowa Jamka	23,03	62,48
Prądy	31,48	93,46
Siedliska	1,10	22,87
Skarbiszów	60,97	99,84
Sławice	61,85	95,37
Wrzoski	27,92	91,18
Żelazna	50,60	91,80

Grunty orne o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Sławice, Skarbiszów, Chróścina, Niewodniki, Żelazna, Ciepielowice i Dąbrowa (powyżej 40,53 %[23] gruntów ornych w klasie II – IVa), zaś o wskaźniku najsłabszym w miejscowościach: Siedliska, Lipowa, Narok, Nowa Jamka, Wrzoski, Karczów, Prądy i Mechnice (powyżej 59,47 % gruntów ornych w klasie IVb – VI).

Użytki zielone o najwyższym wskaźniku bonitacji występują w obrębach: Skarbiszów, Sławice, Dąbrowa, Prądy, Mechnice, Karczów, Żelazna, Wrzoski, Chróścina, Ciepielowice i Narok (ponad 87,85 %[24] użytków zielonych w klasie II – IV), zaś o

[23] Średnia dla gminy Dąbrowa.
[24] Średnia dla gminy Dąbrowa.

wskaźniku najsłabszym w miejscowościach: Siedliska, Nowa Jamka, Lipowa i Niewodniki (powyżej 12,15 % użytków zielonych w klasie V – VI).

Powyższe uwarunkowania decydują, że głównym kierunkiem w produkcji rolniczej jest uprawa roślinna dostosowana przede wszystkim na potrzeby rolno – spożywczego przemysłu przetwórczego oraz hodowla zwierząt. Największe znaczenie w gminie miały w 2006 roku następujące uprawy[25]:

- zboża podstawowe ogółem – 3391 ha (68,78 % powierzchni zasiewów);
- kukurydza – 870 ha (17,65 %);
- rzepak i rzepik – 217 ha (4,40 %);
- buraki cukrowe – 150 ha (3,04 %);
- ziemniaki – 100 ha (2,03 %);
- warzywa gruntowe – 64 ha (1,30 %);
- kukurydza na zielonkę – 40 ha (0,81 %);
- mieszkanki zbożowo – strączkowe – 30 ha (0,61 %);
- koniczyna, lucerna, seradela i inne motylkowe pastewne – 30 ha (0,61 %);
- ogrody przydomowe – 12 ha (0,24 %);
- pozostałe – 26 ha (0,53 %).

Natomiast wśród zbóż podstawowych dominowały:

- pszenica – 1370 ha (40,40 % zasiewów zbóż podstawowych);
- jęczmień – 500 ha (14,74 %);
- żyto – 500 ha (14,74 %);
- mieszanki zbożowe – 500 ha (14,74 %).
- pszenżyto – 451 ha (13,30 %);
- owies – 70 ha (2,06 %);

Warunki glebowe gminy, mniej korzystne od średniej występującej w województwie opolskim powodują, że plony głównych ziemiopłodów są niższe od przeciętnych wartości osiąganych w regionie.

Tabela 37. Gmina Dąbrowa – plony głównych ziemiopłodów w indywidualnych gospodarstwach rolnych w 2006 roku (GUS – szacunek plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych w 2006 roku)

Wyszczególnienie	**Plony z 1 ha w dt**
Zboża podstawowe ogółem	27,6
Pszenica ozima	31,0
Pszenica jara	27,0
Żyto	20,0
Jęczmień ozimy	32,0
Jęczmień jary	30,0
Owies	27,0
Pszenżyto ozime	24,0
Mieszkanki zbożowe jare	28,0
Kukurydza	30,0
Mieszanki zbożowo – strączkowe	26,0
Ziemniaki	120
Buraki cukrowe	350
Rzepak i rzepik ozimy	28,0

Pod koniec 2007 roku cena za 1 ha gruntów ornych kształtowała się na następującym poziomie:

- grunty dobre (I, II, IIIa klasa bonitacyjna) – 13724 złote;
- grunty średnie (IIIb i IV klasa bonitacyjna) – 10895 złotych;
- grunty słabe (V i VI klasa bonitacyjna) – 7754 złote.

4.1.4. Leśnictwo

Gmina charakteryzuje się dość znacznym zalesieniem. Lasy i grunty leśne stanowią 22,94 % powierzchni gminy, to jest 3008 ha (2004r.). Jest to jednak wskaźnik zdecydowanie niższy od średniej dla powiatu opolskiego – 45,70 % oraz dla województwa – 27,15 %.

[25] GUS – Szacunek plonów i zbiorów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych.

Tabela 38. Gmina Dąbrowa – wskaźnik lesistości[26] w 2006 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2003)

	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Lesistość (%)	22,29	44,40	26,41

Lasami znajdującymi się na terenie gminy Dąbrowa zarządzają Nadleśnictwa: Opole i Tułowice, należące do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Rejon gminy nadzorują Leśnictwa: Sosnówka, Dąbrowa oraz Narok. W 2004 roku ogólna powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Dąbrowa wynosiła 3008ha, w tym samych lasów 2916,9ha. Z ogółu gruntów leśnych we władaniu publicznym znajdowało się 2955ha, to jest 98,43%, a w rękach prywatnych 47ha, to jest 1,57%. W zarządzie Lasów Państwowych pozostawało 2921,9ha (97,33% ogółu), w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych 29ha (0,97% ogółu), a własnością gminy były 3ha (0,1% ogółu).

Zbiorowiska leśne w postaci większych powierzchniowo kompleksów występują przede wszystkim w południowo – zachodniej i zachodniej części gminy (Bory Niemodlińskie), w północno – zachodniej części gminy (w dolinie rzeki Odry na zachód od wsi Narok) oraz w centralnej części gminy (na wschód od wsi Karczów w dolinach: Prószkówki, Bródka i Chróścińskiej Strugi). Pozostałe zachowane fragmenty roślinności leśnej mają charakter tak zwanych wysp leśnych i towarzyszą przede wszystkim dolinom mniejszych cieków wodnych.

Tabela 39. Gmina Dąbrowa – powierzchnia lasów i gruntów leśnych według miejscowości w 2008 roku (obliczenia własne na podstawie Urzędu Gminy Dąbrowa, 2008)

Miejscowość (obręb)	Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w ha	Wskaźnik lesistości w %
Chróścina	4,3764	0,50
Ciepielowice	42,8800	9,96
Dąbrowa	124,1832	12,70
Karczów	207,6400	18,15
Lipowa	323,1114	40,52
Mechnice	0,0000	0,00
Narok	500,9959	29,05
Niewodniki	52,4650	6,44
Nowa Jamka	620,9739	53,08
Prądy	830,7744	57,26
Siedliska	50,6940	23,45
Skarbiszów	247,4770	22,78
Sławice	0,4810	0,08
Wrzoski	1,5353	0,26
Żelazna	0,0000	0,00

Największą lesistością, ponad średnią występującą w gminie Dąbrowa, charakteryzują się miejscowości: Prądy, Nowa Jamka, Lipowa, Narok i Siedliska. Wskaźnik lesistości w przypadku Prądów sięga ponad 57 %, a w Nowej Jamce ponad 53%. Najmniejszą lesistość (poniżej 22,94 %[27]) posiadają miejscowości: Sławice, Wrzoski, Chróścina, Niewodniki, Ciepielowice, Dąbrowa, Karczów i Skarbiszów. Na terenie sołectw: Mechnice i Żelazna nie ma w ogóle gruntów leśnych.

Podobnie jak w całym kraju oraz województwie opolskim dzisiejszy las na terenie gminy Dąbrowa posiada strukturę gatunkową korzystną z punktu widzenia zysków, ale niekorzystną z punktu widzenia optymalnego wykorzystania siedlisk i bioróżnorodności zespołów leśnych. Obecnie dominującym gatunkiem drzewa jest sosna, kosztem pożądanych z biologicznego punktu widzenia: dębów, jesionów, klonów czy lip. Jedynie lasy położone w dolinie Odry posiadają strukturę gatunkową korzystną z punktu widzenia optymalnego wykorzystania siedlisk i bioróżnorodności zespołów leśnych, a nie zysków. Innymi słowy nie są to lasy gospodarcze. Nadrzędność pozaprodukcyjnych funkcji lasu nad produkcją drewna pojawiło się i funkcjonuje od 1991 roku wraz z datą wejścia w życie „Ustawy o lasach". Las gospodarczy bliższy wzorcowi lasu naturalnego jest bardziej odporny na działanie szkodliwych czynników. Do najgroźniejszych z nich należą:

- cyklicznie pojawiające się susze;
- skażenie powietrza i gleb zanieczyszczeniami;
- gradacje szkodliwych owadów;
- odbiegająca od przepisów penetracja terenów leśnych przez ludzi;

[26] Tylko tereny leśne.
[27] Średnia dla gminy Dąbrowa.

- ewentualne zmiany struktury własnościowej lasów.

Znaczna część lasów na terenie gminy została uznana jako lasy ochronne, przede wszystkim wodochronne i glebochronne oraz jako lasy masowego wypoczynku. Cenne pod względem przyrodniczym są lasy nasienne wyłączone z pozyskiwania drewna, zajęte przez starodrzew i służące do pozyskiwania nasion z drzew stojących. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów położonych w granicach gminy Dąbrowa w zasadniczy sposób wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowieniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa. Produkcja drewna jest tutaj ograniczona ze względu na pełnione funkcje pozaprodukcyjne. Dlatego też zagospodarowanie tych lasów winno mieć na celu trwałość utrzymania drzewostanu z zachowaniem w nich walorów estetyczno – krajobrazowych.

Na terenie gminy wyróżniono następujące kategorie ochronności lasów:

- lasy uszkodzone przez przemysł, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców – 2254,16ha;
- lasy uszkodzone przez przemysł, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, stanowiące drzewostany uszkodzone na skutek działalności przemysłu – 330,57ha;
- lasy uszkodzone przez przemysł, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, wodochronne – 13,22ha;
- lasy uszkodzone przez przemysł, w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, wodochronne, stanowiące drzewostany nasienne – 5,40ha.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Ponadto zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nie użytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej.

Uwarunkowania w zakresie gospodarki rolniczej i leśnej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice - nie uległy większym zmianom.
Nie uległa zmianie powierzchnia gruntów leśnych w obrębie Ciepielowice.
Sukcesywnie następuje zmniejszanie obszarów gruntów rolnych kosztem nowych terenów zabudowy mieszkaniowej i dotyczy to gruntów klas słabszych, niewymagających uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Uwarunkowania w zakresie gospodarki rolniczej i leśnej dla obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok - nie uległy większym zmianom.

4.2. Działalności produkcyjne

4.2.1. Górnictwo i przetwórstwo kopalin

Na terenie gminy znajdują się ~~3~~ 4 udokumentowane złoża kopalin pospolitych: złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Dąbrowa Niemodlińska” złoże iłów ceramicznych „Komprachcice” , ~~oraz~~ złoże kruszywa naturalnego „Narok” oraz złoże kruszywa naturalnego "Narok 1".

Złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej „Dąbrowa Niemodlińska” nie jest obecnie zagospodarowane. Natomiast budynek cegielni po byłym złożu kopaliny, zlokalizowanym około 750m na południowy – zachód od złoża „Dąbrowa Niemodlińska”, został zaadoptowany na cele usługowe.

Złoże kruszywa naturalnego „Narok" KN10425 położone na zachód od wsi Narok, udokumentowane jest w kategorii C_1. Złoże ma powierzchnię 1,98ha. Na obszarze złoże na podstawie decyzji koncesyjnej Starosty Powiatowego w Opolu OŚ.UKK7510-3/06 z dnia 5 grudnia 2006 roku, został utworzony obszar górniczy pod numerem 10-8/1/51. Złoże jest obecnie zagospodarowane.

Złoże kruszywa naturalnego „Narok I" KN20114 położone na południe od wsi Narok, udokumentowane jest w kategorii C1. Złoże ma powierzchnię ok. 10.340 ha.

Uwarunkowania w górnictwie i przetwórstwie kopalin dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest obszarów udokumentowanych złóż więc nie występują również tereny i obszary górnicze.

W granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok udokumentowano złoża kruszyw naturalnych "Narok I".

4.2.2. Pozostałe działalności produkcyjne

Dzięki dużej powierzchni użytków rolnych i leśnych w strukturze zagospodarowania terenu, gospodarka gminy Dąbrowa silnie związana jest z sektorem rolniczym. Natomiast wśród działalności produkcyjnych, dominującymi branżami są: budownictwo oraz rzemiosło produkcyjne. Miejscowe, niewielkie zakłady produkcyjne zlokalizowane są na terenie większości miejscowości. W kontekście powiązań przestrzennych forma i charakter obecnych działaności produkcyjnych nie wywołuje konfliktów z otoczeniem. Uciążliwość tychże obiektów zawiera się w granicach wyznaczonych dla nich działek.

Generalnie na koniec 2006 roku na terenie gminy funkcjonowało 61 podmiotów przemysłowych, z czego wszystkie zajmowały się przetwórstwem przemysłowym. Zaś budownictwo reprezentowało 151 podmiotów. Zdecydowana większość z nich to niewielkie zakłady, zatrudniające kilka – kilkanaście osób, zajmujące się rzemiosłem produkcyjnym. W 2006 roku liczba pracujących[28] w przemyśle i budownictwie na terenie gminy wynosiła 52 osoby. Oznacza to, że na 1000 osób w wieku produkcyjnym zaledwie 8 pracowało w przemyśle bądź budownictwie.

Szansą na rozwój aktywności gospodarczych na terenie gminy Dąbrowa, związanych z sektorem przemysłowym jest bezpośrednia bliskość głównych szlaków komunikacyjnych południowej Polski, a przede wszystkim autostrady A4 i dróg krajowych nr: 46 i 94 oraz międzynarodowego szlaku kolejowego E30. relacji: Lipsk – Wrocław – Kraków – Kijów. Obecnie cena 1m² terenu przeznaczonego pod działalności gospodarcze waha się w granicach od 10 do 15 złotych (grunty gminne) oraz od 30 do 40 złotych (grunty prywatne). Jej konkretna wysokość uzależniona jest od lokalizacji i stopnia uzbrojenia terenu w infrastrukturę techniczną.

Na terenie gminy Dąbrowa zlokalizowane są bardzo atrakcyjne tereny przeznaczone docelowo pod aktywności gospodarcze. Dotyczą one obszarów zlokalizowanych w Karczowie na powierzchni około 20 ha (skrzyżowanie dróg krajowych nr 46 i 94) oraz przy węźle autostradowym „Prądy" na powierzchni około 95 ha (skrzyżowanie autostrady A4 i drogi krajowej nr 46). Rozwój działalności produkcyjnych w skali odpowiedniej dla oferowanej podaży wymaga wprowadzenia inwestycji zewnętrznych. Dla obu terenów gmina posiada uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego[29]. Generalnie na wyżej wymienionych obszarach oczekuje się rozwoju nowoczesnych i zaawansowanych technologicznie inwestycji związanych z działalnościami produkcyjnymi i usługowymi (między innymi: przemysł i wytwórczość, bazy i usługi budowlane, bazy gospodarki materiałowej, rzemiosło produkcyjne, przetwórstwo spożywcze, składy celne, bazy logistyczne, składy hurtowe, bazy przeładunku i dystrybucji towarów, itp.). Docelowe funkcjonowanie obu stref wpłynie na większe zróżnicowanie struktury miejscowej gospodarki i może przenieść punkt ciężkości z rolnictwa na przemysł i usługi.

Uwarunkowania w zakresie pozostałej działalności produkcyjnej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest istniejących zakładów produkcyjnych, za wyjątkiem drobnych przedsiębiorstw, prowadzących swoją działalność, jako towarzyszącą zabudowie mieszkaniowej i zagrodowej. Na obszarze obrębu brak jest obszarów wydzielonych do lokalizowania zabudowy produkcyjnej. Uwarunkowania terenu, powiązania komunikacyjne, bezpośrednia bliskość obszarów ochrony przyrodniczej oraz intensywnie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe nie predestynują obrębu Ciepielowice do lokalizowania zabudowy produkcyjnej.

[28] Według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

[29] Uchwała Rady Gminy Dąbrowa nr XII/86/99 z dnia 25.10.1999 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmującego część wsi Karczów oraz Uchwała Rady Gminy Dąbrowa nr XXVI/175/05 z dnia 27.06.2005 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, obejmującego część wsi Prądy w rejonie węzła „Prądy".

Uwarunkowania w zakresie pozostałej działalności produkcyjnej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

4.3. Usługi rynkowe

Charakterystyczny w ostatnich 30 latach XX wieku dla krajów rozwiniętych proces serwicyzacji gospodarki postępuje w Polsce od blisko 20 lat. Rośnie odsetek zatrudnionych w III sektorze gospodarki narodowej. Dogodne położenie geograficzne gminy Dąbrowa oraz obecna struktura gospodarcza powoduje, że pożądany staje się dalszy rozwój sektora produkcyjnego oraz usług: handlowych, gastronomicznych, sportowych i rekreacyjnych.

4.3.1. Handel

Ogółem w 2003[30] roku na terenie gminy Dąbrowa funkcjonowało 61 sklepów o łącznej powierzchni sprzedażowej 5317m². Pracowało w nich 108 osób. Na 1 obiekt handlowy przypadało 154 mieszkańców. Większość sklepów, poza nielicznymi wyjątkami, to placówki małe i średnie, o powierzchni sprzedaży nie przekraczającej 100m² (średnio 87,16m²). Głównymi ośrodkami handlowymi w gminie są wsie: Chróścina, Mechnice i Dąbrowa. Zespoły usługowe o rozszerzonym zakresie znajdują się także we wsiach: Ciepielowice, Karczów, Narok. Pozostałe miejscowości posiadają przynajmniej jeden obiekt handlowy zaopatrujący miejscową ludność w podstawowe produkty. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 2 stacje paliw oraz stacja LPG w Skarbiszowie.

Tabela 40. Gmina Dąbrowa – dostępność oraz nasycenie placówkami handlowymi w 2003 roku (obliczenia własne na podstawie GUS 2003)

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Liczba mieszkańców na 1 sklep	154	144	97
Liczba sklepów na 10 km²	4,66	5,94	11,61
Przeciętna powierzchnia sprzedażowa 1 sklepu	87,16	81,37	87,20
Liczba pracujących na 1 sklep	1,77	2,16	2,39
Liczba mieszkańców na 1 stację paliw	8023	4047	3974
Liczba stacji paliw na 10 km²	0,08	0,18	0,28

Dostępność oraz nasycenie placówkami handlowymi dla mieszkańców gminy Dąbrowa jest zdecydowanie mniej korzystniejsze od przeciętnej w powiecie i województwie. Jednakże odpowiada średniej charakteryzującej gminy wiejskie. Niska liczba pracujących na 1 sklep świadczy o tym, że miejscowy handel to głównie zakłady osób fizycznych oraz firmy rodzinne. Należy w tym miejscu podkreślić, że miejscowy sektor usług handlowych (zwłaszcza specjalistyczny handel drobnodetaliczny) ma utrudnione możliwości rozwoju, ze względu na bliskie położenie tak dużego ośrodka usługowego jak miasto Opole w stosunku do wszystkich miejscowości w gminie Dąbrowa. Z drugiej jednak strony szanse na rozwój mają wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, które między innymi ze względów podatkowych są chętnie lokalizowane na przedmieściach większych aglomeracji. Przykładem są funkcjonujące na terenie gminy salony samochodowe.

4.3.2. Gastronomia

Niezbędnym elementem współtworzącym prestiż danego rejonu jest świadcząca wysoki poziom gastronomia. Należy rozwijać sieć tego typu placówek. W tym celu należy wykorzystać obecne rezerwy lokalizacyjne oraz budynki typu: świetlice wiejskie czy dawne zabytkowe karczmy. Obecnie obiekty gastronomiczne i gastronomiczno – rozrywkowe reprezentuje kilkanaście placówek zlokalizowanych w miejscowościach: Chróścina, Dąbrowa, Karczów, Mechnice, Narok, Niewodniki. Najbardziej reprezentacyjną placówką jest restauracja hotelowa w obiekcie „Hotel Pałac Niewodniki".

4.3.3. Pozostałe placówki usługowe i rzemiosło

Oferta zakładów rzemieślniczych jest bogata i zróżnicowana. W szczególności świadczą one usługi: transportowe, budowlane, gastronomiczne, mechaniki pojazdowej, pośrednictwo oraz inne czynności związane z sektorem produkcyjnym, budownictwem czy obsługą rolnictwa. Na terenie Dąbrowy i Chróściny zlokalizowane są Urzędy Pocztowe. Łącznie na terenie gminy w 2006 roku funkcjonowało 375 komercyjnych podmiotów usługowych z następujących sekcji: handel i naprawy (188), hotele i restauracje (25), transport, gospodarka magazynowa i łączność (47), pośrednictwo finansowe (30)

[30] Urząd Statystyczny w Opolu począwszy od 2004 roku nie publikuje danych dotyczących ilości placówek handlowych w podziale na gminy i powiaty.

oraz obsługa nieruchomości i firm (85). Należy nadmienić, że znaczna ilość zarejestrowanych na terenie gminy Dąbrowa podmiotów usługowych prowadzi działalność gospodarczą poza granicami gminy, głównie w Opolu.

4.3.4. Pośrednictwo finansowe

W miejscowości Dąbrowa działalność gospodarczą prowadzi oddział Banku Spółdzielczego w Brzegu. Obecność oddziału banku pozytywnie wpływa na prestiż gminy. Zarówno klienci detaliczni jak i przedsiębiorcy mogą korzystać z podstawowego wachlarza nowoczesnych usług finansowych. Na terenie gminy funkcjonują także podmioty oferujące usługi ubezpieczeniowe, itp.

4.3.5. Podsumowanie

Generalnie nasycenie siecią usługową oraz rzemieślniczą jest wystarczające z punktu widzenia lokalnych potrzeb. W perspektywie dalszy rozwój sektora usługowego uzależniony będzie głównie od rozwoju demograficznego poszczególnych miejscowości.

Z pozostałych usług, zwłaszcza ponadpodstawowych, związanych między innymi z: handlem, kulturą, szkolnictwem średnim i wyższym, służbą zdrowia, pośrednictwem finansowym, administracją powiatową i wojewódzką itp., mieszkańcy gminy korzystają przede wszystkim w stolicy województwa – Opolu.

Uwarunkowania w zakresie usług rynkowych dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Na terenie wsi istnieją lokalne obiekty usługowe i handlowe. Z pozostałych usług, zwłaszcza ponadpodstawowych, związanych między innymi z: handlem, kulturą, szkolnictwem średnim i wyższym, służbą zdrowia, pośrednictwem finansowym, administracją powiatową i wojewódzką itp., mieszkańcy obrębu Ciepielowice korzystają przede wszystkim w stolicy województwa – Opolu.

Uwarunkowania w zakresie usług rynkowych w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

4.4. Turystyka

4.4.1. Główne atrakcje turystyczne

Peryferialne położenie w stosunku do atrakcyjnych krajobrazowo obszarów oraz rolniczy charakter gminy powoduje, że sektor turystyczny praktycznie nie istnieje. Obecne atrakcje turystyczne gminy związane są głównie z walorami krajobrazowymi centralnej części województwa opolskiego, to jest: rozległych kompleksów leśnych, objętych ochroną w postaci OChK „Bory Niemodlińskie", doliną rzeki Odry oraz wysokiej klasy zabytkami, przede wszystkim w postaci licznych założeń zamkowych, pałacowych i dworskich. Poza tym na terenie gminy nie ma innych miejsc, na których można stworzyć ofertę turystyczną.

4.4.2. Znakowane trasy turystyczne

Przez obszar gminy Dąbrowa nie prowadzą znakowane trasy turystyczne.

4.4.3. Baza noclegowa

Jedynym obiektem noclegowym na terenie gminy jest „Hotel Pałac Niewodniki" przy ul. Zamkowej. Obiekt dysponuje 71 miejscami noclegowymi w standardzie trzy gwiazdkowym.

4.4.4. Potencjalne kierunki rozwoju turystyki

Pomimo istniejących rzeczywistych i potencjalnych możliwości rozwoju turystyki na obszarze gminy, funkcja ta nie była dotychczas należycie rozwijana. W związku ze zmieniającymi się uwarunkowaniami społeczno – gospodarczymi w skali kraju i gmin, a także zwarzywszy na niewykorzystane walory oraz zasoby przyrodnicze gminy Dąbrowa, wydaje się być zasadne organizowanie, choćby w skali „mikro" tej dochodowej działalności.

Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy promować inwestycje sportowe i turystyczne oparte na koncepcji ekorozwoju, harmonijnie wpisanego w struktury przyrodnicze, gospodarcze oraz społeczne regionu. Ekologiczny rozwój turystyki powinien być nastawiony na budowę małych ośrodków dla turystów poszukujących spokoju i odosobnienie oraz kontaktu z naturą. Ten kierunek, zgodny z ideą ekorozwoju, zakłada unikanie degradacji walorów przyrodniczych. Praktycznie teren całej gminy, za wyjątkiem miejscowości: Chróścina predysponowany jest do rozwoju dwóch rodzajów aktywizacji ekoturystycznej:

- agroturystyka – tworzona w oparciu o bazę noclegową i żywieniową indywidualnych gospodarstw rolnych;
- turystyka wiejska – baza noclegowa i żywieniowa w specjalnie przygotowanych punktach. Mogą to być: nowo budowane niewielkie ośrodki, istniejące zabudowania folwarczne, pola biwakowe, campingi.

Biorąc pod uwagę zasoby przyrodniczo – krajobrazowe regionu oczekuje się rozwoju następujących form ekoturystyki:

a) krajoznawcza – polegająca na zwiedzaniu różnych miejsc i obiektów. Ta forma dotyczy zarówno turystów wypoczywających kilka godzin, jak i kilka dni;
b) rekreacyjna weekendowa – przyjazdy w wolne dni od pracy z możliwością zakwaterowania oraz uprawiania: wędkarstwa, pływania, grzybobrania itp.;
c) turystyka specjalistyczna: turystyka rowerowa, obserwacje przyrody, fotografika i malarstwo, hippika, myślistwo, wędkarstwo, turystyka zdrowotna, „zielone szkoły".

Aby osiągnąć wyżej wymienione cele należy przede wszystkim:

- zainwestować w budowę nowych funkcjonalnych obiektów sportowo – rekreacyjnych;
- przygotować nową bazę noclegową i gastronomiczną, zwłaszcza w większych wsiach;
- przygotować zabytki kultury i przyrody na przyjęcie turystów poprzez: urządzenie parkingów, ogrodzenia oraz inne działania zależne od specyfiki miejsca;
- uzgodnić z właścicielami zbiorników wodnych zasady bezkolizyjnego użytkowania turystycznego;
- zorganizować tereny do liniowej i obszarowej penetracji turystycznej na przyjęcie wypoczywających: pola biwakowe, wiaty, punkty widokowe, stanowiska do łowienia ryb, ambony;
- oznakować sieć szlaków dla turystyki pieszej, rowerowej, konnej oraz ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych.

Ponadto wskazane jest wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów zabytkowych. Przede wszystkim poprzez zmianę sposobu użytkowania zespołów pałacowo – parkowych i zabudowań folwarcznych na hotele, zajazdy lub pensjonaty z towarzyszącymi im ośrodkami sportów np.: jeździeckimi. Aby wykorzystać istniejący potencjał tych obiektów należy doskonalić ich standard, dostosować infrastrukturę do wymogów architektonicznych, ekologicznych oraz ogólnych uwarunkowań ładu przestrzennego.

Uwarunkowania w zakresie usług turystyki dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Na terenie obrębu Ciepielowice istnieje historyczne założenie pałacowo – parkowe, pozostające w bardzo złym stanie technicznym, niestanowiącym obecnie atrakcji turystycznej ani bazy noclegowej.

Uwarunkowania w zakresie usług turystyki w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. Komunikacja

5.1.1. Komunikacja drogowa

Gmina Dąbrowa posiada dobrze rozwinięty i wystarczający pod względem gęstości sieci komunikacyjnej układ komunikacyjny. Z punktu widzenia połączeń regionalnych i międzynarodowych położenie komunikacyjne gminy jest bardzo korzystne. Już od średniowiecza przebiegał przez rejon gminy główny szlak handlowy na Śląsku, łączący Wrocław z Opolem i dalej z Małopolską. Natomiast z punktu widzenia połączeń lokalnych położenie komunikacyjne gminy jest również korzystne, ponieważ posiada ona dogodne połączenia drogowe zarówno z Opolem jak i Brzegiem czy Niemodlinem.

5.1.1.1. Drogi krajowe

W odległości 6km na południe od Dąbrowy przebiega jedna z najważniejszych osi komunikacyjnych w południowej Polsce i centralnej Europie – **autostrada A4: granica państwa (D/PL) – Jędrzychowice – Bolesławiec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków, dalej jako droga nr 4: Kraków – Tarnów – Rzeszów – Korczowa – granica państwa (PL/UA)**. Docelowo będzie ona łączyć na terenie kraju miejscowość Jędrzychowice na granicy Polski z Niemcami z miejscowością Korczowa na granicy Polski z Ukrainą. Mieszkańcy gminy Dąbrowa mogą włączyć się do ruchu na autostradzie A4 poprzez zlokalizowany na terenie gminy węzeł drogowy „Prądy". Całkowita długość autostrady na terenie gminy wynosi 6,24km. Opisywany odcinek trasy nr A4 znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Opolu. Dla drogi nr A4 należy przyjmować parametry techniczne odpowiadające klasie „A" (autostrada). Według danych GDDKiA w 2005 roku przez gminę Dąbrowa na drodze nr A4 przejeżdżało od 17699 (węzeł „Prądy" – węzeł „Dąbrówka Górna") do 19676 (węzeł „Prądy" – granica województwa) pojazdów na dobę. Autostrada A4

będąca źródłem oddziaływania na obszary przyległe została wyposażona w ekrany akustyczne na odcinkach występowania zabudowy mieszkaniowej. Analiza porealizacyjna nie wykazała potrzeby ustanowienia na obecnym etapie obszaru ograniczonego użytkowania na terenie gminy Dąbrowa.

Droga krajowa nr 46: Kłodzko – Nysa – Niemodlin – Opole – Ozimek – Lubliniec – Częstochowa – Szczekociny jest jedną z ważniejszych dróg w układzie transportowym województwa opolskiego, a także północnej części województwa śląskiego. Droga rozprowadza ruch między innymi z centralnych rejonów kraju (Warszawa, Łódź) w kierunku atrakcyjnych turystycznie rejonów Sudetów Środkowych i Wschodnich, a także w kierunku największego przejścia granicznego z Republiką Czeską w Kudowie Zdroju. Na terenie gminy Dąbrowa droga nr 46 przebiega przez miejscowości: Dąbrowa i ma długość 9,34km. Opisywany odcinek trasy nr 46 znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Opolu. Dla drogi nr 46 należy przyjmować parametry techniczne odpowiadające klasie „GP" (główna ruchu przyspieszonego). Według danych GDDKiA w 2005 roku przez gminę Dąbrowa na drodze nr 46 przejeżdżało od 8664 (węzeł „Prądy" – Wrzoski) do 9228 (węzeł „Prądy" – Niemodlin) pojazdów na dobę. GDDKiA planuje następujące inwestycje na drodze nr 46 w granicach gminy:

- budowa węzła dwupoziomowego na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 46 i 94;
- dobudowę drugiej jezdni w ciągu drogi krajowej nr 46.

Droga krajowa nr 94: Krzywa – Legnica – Wrocław – Brzeg – Opole – Bytom – Kraków to bardzo ważny szlak drogowy o układzie równoleżnikowym w południowej Polsce. Trasa przebiega równolegle do autostrady A4 i w przyszłości, po wprowadzeniu opłat na całym odcinku autostrady, będzie stanowić jej bezpłatną alternatywę. Na terenie gminy Dąbrowa droga nr 94 przebiega przez miejscowości: Karczów i Skarbiszów i ma długość 10,02km. Opisywany odcinek trasy nr 94 znajduje się w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA), Oddział w Opolu. Dla drogi nr 94 należy projektować parametry techniczne odpowiadające klasie „GP" (główna ruchu przyspieszonego). Według danych GDDKiA w 2005 roku przez gminę Dąbrowa na drodze nr 94 przejeżdżało od 4349 (Skorogoszcz – Wrzoski) do 10840 (Wrzoski – Opole) pojazdów na dobę. GDDKiA planuje budowę obwodnic Skarbiszowa i Karczowa w ciągu drogi krajowej nr 94.

Tabela 41. Gmina Dąbrowa – wyniki pomiarów ruchu pojazdów w 2005 roku na drogach krajowych nr: A4, 46 i 94 [GDDKiA, 2008]

Numer punktu pomiarowego	Nr drogi	Pikietaż		Długość odcinka (km)	Nazwa odcinka	Ilość pojazdów na dobę							
						Ogółem	Struktura rodzajowa ruchu pojazdów						
		początek	koniec				motocykle	samochody osobowe	samochody ciężarowe lekkie (dostawcze)	samochody ciężarowe		autobusy	ciągniki rolnicze
										bez przyczepy	z przyczepą		
40914	A4	190,4	219,3	29,0	gr. wojew. – Prądy	19676	39	12160	1731	1102	4447	197	0
41313	A4	219,3	241,3	22,0	Prądy – Dąbrówka Grn.	17699	35	11168	1788	956	3628	124	0
41204	46	83,8	89,5	5,6	Niemodlin – Prądy	14510	15	9228	1901	1291	1857	174	44
40905	46	89,5	98,0	8,5	Prądy – Wrzoski	11902	24	8664	1131	452	1452	179	0
40904	94	161,5	173,0	11,5	Skorogoszcz – Wrzoski	4349	13	3457	400	187	222	57	13
41301	94	173,0	176,4	3,4	Wrzoski – Opole	10840	22	8986	845	336	412	228	11

5.1.1.2. Drogi wojewódzkie

Z dróg wojewódzkich przez gminę Dąbrowa przebiegają:

- **nr 414: Wrzoski – Opole – Prószków – Łącznik – Biała – Lubrza**. Droga wojewódzka nr 414 to jeden z ważniejszych szlaków komunikacyjnych w centralnej części województwa opolskiego, umożliwiający między innymi połączenie Opla z Prudnikiem i dalej z przejściem granicznym w miejscowości Trzebina. Obecnie droga nr 414 posiada parametry klasy „G" (główna). Długość drogi na terenie gminy wynosi 2,3 km i przebiega przez miejscowość Wrzoski (do czasu wybudowania północnej obwodnicy Opola był to odcinek drogi nr 94).

- **nr 435: Opole – Prądy**. Droga wojewódzka nr 435 pełni uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa opolskiego i jako szlak komunikacyjny ma znaczenie tylko na terenie powiatu opolskiego. Umożliwia ona rozprowadzenie ruchu z południowo – zachodnich rejonów Opola w kierunku węzła „Prądy". Obecnie droga nr 435 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza). Długość drogi na terenie gminy wynosi 9,1 km i przebiega przez miejscowości: Mechnice, Chróścina i Prądy. Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu z 2005 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 435 wynosił 1484 pojazdów na dobę i należał do grupy średnich na drogach województwa opolskiego.
- **nr 459: Opole – Skorogoszcz**. Droga wojewódzka nr 459 pełni uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa opolskiego i jako szlak komunikacyjny ma znaczenie tylko na terenie powiatu brzeskiego i opolskiego. Umożliwia ona rozprowadzenie ruchu z północno – zachodnich rejonów Opola w kierunku miejscowości położonych wzdłuż rzeki Odry. Obecnie droga nr 459 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza). Długość drogi na terenie gminy wynosi 14,0 km i przebiega przez miejscowości: Żelazna, Niewodniki i Narok. Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu z 2005 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 459 wynosił 1209 pojazdów na dobę i należał do grupy średnich na drogach województwa opolskiego.
- **nr 464: Narok – rzeka Odra – Chróścice**. Droga wojewódzka nr 464 to jedna z najkrótszych dróg wojewódzkich na terenie województwa opolskiego, a nawet w skali kraju. Pełni ona jedynie uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa i jako szlak komunikacyjny ma znaczenie tylko na terenie powiatu opolskiego, a konkretnie (do czasu ewentualnej budowy przeprawy na rzece Odrze) tylko dla mieszkańców gminy Dąbrowa i Dobrzeń Wielki. Obecnie droga nr 464 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza). Długość drogi na terenie gminy wynosi 1,8 km i przebiega przez miejscowość Narok. Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu z 2005 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 464 wynosił 420 pojazdów na dobę i należał do grupy najniższych na drogach województwa opolskiego.
- **nr 465: Żelazna – rzeka Odra – Dobrzeń Mały**. Podobnie jak trasa nr 464 tak i droga wojewódzka nr 465 to jedna z najkrótszych dróg wojewódzkich na terenie województwa opolskiego, a nawet w skali kraju. Pełni ona jedynie uzupełniającą rolę w układzie drogowym województwa i jako szlak komunikacyjny ma znaczenie tylko na terenie powiatu opolskiego, a konkretnie (do czasu ewentualnej budowy przeprawy na rzece Odrze) tylko dla mieszkańców gminy Dąbrowa i Dobrzeń Wielki. Obecnie droga nr 465 posiada parametry klasy „Z" (zbiorcza). Długość drogi na terenie gminy wynosi 2,1km i przebiega przez miejscowość Żelazna. Według danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu z 2005 roku średni dobowy ruch pojazdów na drodze nr 465 wynosił 420 pojazdów na dobę i należał do grupy najniższych na drogach województwa opolskiego.

Drogi nr: 414, 435, 459, 464 i 465 znajdują się w gestii Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu. Wszystkie drogi posiadają nawierzchnię bitumiczną oraz dopuszczalny nacisk 80 kN/oś. Niniejszy Zarząd nie przewiduje w najbliższym okresie czasu zamierzeń inwestycyjnych związanych z modernizacją i rozbudową sieci drogowej na terenie gminy Dąbrowa.

Tabela 42. Gmina Dąbrowa – wyniki pomiarów ruchu pojazdów w 2005 roku na drogach wojewódzkich nr: 435, 459, 464 i 465 [Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu, 2008]

Numer punktu pomiarowego	Nr drogi	Pikietaż		Długość odcinka (km)	Nazwa odcinka	Ilość pojazdów na dobę							
						Ogółem	Struktura rodzajowa ruchu pojazdów						
		początek	koniec				motocykle	samochody osobowe	lekkie: samochody ciężarowe (dostawcze)	samochody ciężarowe: bez przyczepy	samochody ciężarowe: z przyczepą	autobusy	ciągniki rolnicze
16219	435	0,0	8,7	8,7	Opole – Wawelno	1484	9	1290	86	18	28	47	6
16220	435	8,7	14,2	5,5	Wawelno – DK nr 46	1300	10	1079	84	20	48	47	12
16225	459	2,3	20,1	17,8	Opole – Skorogoszcz	1209	6	1082	56	25	11	19	10
16230	464	0,0	4,3	4,3	Narok – Chróścice	420	2	356	27	11	16	5	3
16231	465	0,0	2,5	2,5	Żelazna – Dobrzeń M.	420	2	356	27	11	16	5	3

5.1.1.3. Drogi powiatowe

Łącznie długość dróg powiatowych na terenie gminy Dąbrowa wynosi 28,203 km. Wszystkie drogi mają nawierzchnię bitumiczną, za wyjątkiem nawierzchni tłuczniowej na drodze nr 1756 O (odcinek 0+600 – 0+726 km). Wyszczególnione powyżej trasy znajdują się w gestii Zarządu Dróg Powiatowych w Opolu.

Tabela 43. Gmina Dąbrowa – wykaz dróg powiatowych [Zarząd Dróg Powiatowych w Opolu, 2008]

Numer drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Długość drogi w km	Km (od – do)
1719 O	Z	Ciepielowice – Przecza	0+000 – 7+460	7,46
1720 O	Z	Wawelno – Dąbrowa – Narok	0+746 – 11+298	10,983
1756 O	L	Chróścina – Polska Nowa Wieś	0+000 – 0+726	0,73
1759 O	L	Dąbrowa – Chróścina	0+000 – 3+464	3,46
1760 O	Z	Wrzoski – Chróścina	0+000 – 2+061	2,06
1761 O	Z	droga krajowa 46 – Karczów	0+000 – 1+978	1,98
1769 O	Z	droga wojewódzka 435 – Siedliska	0+000 – 1+533	1,53

5.1.1.4. Drogi gminne

Zgodnie z uchwałą nr XX/123/2008 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 18 września 2008r. w sprawie zaliczenia dróg wewnętrznych do kategorii dróg gminnych, do dróg gminnych na terenie gminy Dąbrowa zalicza się:

- ulica Karczowska położona na działkach nr 149, 541 i części działki 401 w Dąbrowie;
- ulice: Piaskowa i Ogrodowa położone na części działki 525/52 k. m. 4 w Chróścinie;
- ulica Polna położona na części działki nr 235 k. m. 4 we Wrzoskach;
- ulica Jaśminowa położona na działkach nr 702/226, 704/227, 706/229 i części działki nr 828/225 k. m. 3 w Mechnicach;
- ulice: Szkolna i Grobla położone na działce nr 209/3 i części działki nr 247/2 w Karczowie;
- ulice: Wiejska i Strażacka położone na działkach nr 59, 229/38, 276/37, 123, 50, 283/36 k. m. 2 w Sławicach;
- ulica Polna położona na części działki nr 314 w Niewodnikach;
- ulica Szkolna położona na działkach nr 384 i 433 w Naroku;
- ulice: Boczna i Leśna położone na działkach nr 291/33 i 217/21 k. m. 2 w Żelaznej.

5.1.1.5. Stan dróg

Generalnie stan dróg na terenie gminy jest zadowalający zarówno pod względem jakości nawierzchni (drogi krajowe i wojewódzkie) jak i możliwości obsługiwania przez nie poszczególnych obszarów zabudowy (drogi powiatowe i gminne). Sieć ta wymaga jednak bieżących napraw i modernizacji. Drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne w większości nie posiadają odpowiedniej wytrzymałości i są w złym stanie technicznym. Brak kanalizacji deszczowej oraz rowów odwadniających uniemożliwia odprowadzenie wód opadowych lub prawidłowe odwodnienie korpusu drogi. Na terenach zabudowanych w dużej mierze drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne nie posiadają chodników i ruch pieszy odbywa się na poboczu lub jezdni. Do najpilniejszych zadań modernizacyjnych układu drogowego gminy należą:

- budowa drugiej jezdni w ciągu drogi krajowej nr 46;
- budowa obwodnicy miejscowości Skarbiszów i Karczów w ciągu drogi krajowej nr 94;
- modernizacja skrzyżowań w ciągu dróg krajowych nr 46 i 94 – zwłaszcza w miejscowości Dąbrowa oraz w rejonie połączenia dróg nr 46 i 94 i w okolicach węzła „Prądy”;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 435 do pełnych parametrów klasy „G”;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 459 do pełnych parametrów klasy „G”;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 464 do pełnych parametrów klasy „G”;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 465 do pełnych parametrów klasy „G”;
- dostosowanie parametrów jezdni i nośności nawierzchni dróg powiatowych i gminnych do ruchu ciężkiego i pojazdów rolniczych, zwłaszcza w perspektywie rozwoju strefy aktywności gospodarczych w rejonie węzła „Prądy”;
- budowa dróg wewnętrznych do obsługi poszczególnych posesji oraz dojazdów do użytków rolnych.

5.1.2. Komunikacja zbiorowa

Dobrze rozwinięta jest sieć komunikacji autobusowej, obsługiwanej głównie przez Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej (PKS) oraz prywatne busy. Dzięki niej można bezpośrednio dotrzeć do każdego sołectwa gminy oraz do miejscowości sąsiednich takich jak między innymi: Opole, Brzeg, Lewin Brzeski, Niemodlin i Nysa.

5.1.3. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy Dąbrowa przebiega linia kolejowa **nr 132: Zgorzelec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Przemyśl**. Jest to dwutorowa, zelektryfikowana, magistralna linia kolejowa państwowego znaczenia nr 132, będąca jednocześnie częścią Europejskiego Szlaku Kolejowego E – 30 relacji: Drezno – Wrocław – Kraków – Lwów – Kijów (AGC) i E – 59 relacji: Szczecin – Poznań – Wrocław – Ostrawa – Bratysława (AGC) oraz CE – 59 relacji: Szczecin – Zielona Góra – Wrocław – Ostrawa – Bratysława (AGTC). Linia jest obecnie modernizowana z dostosowaniem układu torów i urządzeń kolejowych do kursowania pociągów pasażerskich z szybkością 160km/h, a towarowych 120km/h. Na terenie gminy Dąbrowa długość odcinka kolejowego szlaku nr 132 wynosi 15km. Infrastrukturę kolejową na trasie nr 132 na terenie gminy stanowią przystanki kolejowe: Chróścina Opolska i Dąbrowa Niemodlińska, na których zatrzymują się jedynie pasażerskie składy osobowe. Z oferty pociągów pospiesznych i ekspresowych mieszkańcy gminy korzystają na dworcu PKP w Opolu.

5.1.4. Szlaki wodne

Północną granicę gminy wyznacza rzeka Odra. Odra na tym odcinku jest spławna, wykorzystywana do transportu wodnego. Do tego celu ma służą między innymi stopnie wodne w: Opolu, Dobrzeniu Małym i Chróścicach. Zgodnie z koncepcją zagospodarowania tej rzeki zakłada się jej włączenie do europejskiego systemu dróg wodnych.

Fakt istnienia różnorodnej i dogodnej sieci komunikacyjnej podnosi prestiż gminy oraz stanowi istotny argument, pozwalający stymulować jej dalszy gospodarczy rozwój, zwłaszcza w perspektywie rozbudowy i modernizacji infrastruktury komunikacyjnej.

Uwarunkowania w zakresie komunikacji dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Układ komunikacyjny obrębu Ciepielowice tworzą drogi powiatowe nr1719 O Ciepielowice – Przecza – klasy zbiorczej i nr 1720 O Wawelno – Dąbrowa – Narok, również klasy zbiorczej oraz drogi gminne.

Wzdłuż granicy obrębu przebiega linia kolejowa nr 132, z dobrze dostępnym dla mieszkańców obrębu Ciepielowice przystankiem kolejowym Dąbrowa Niemodlińska.

Uwarunkowania w zakresie komunikacji w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

Obszar opracowania obsługiwany jest przez drogi zlokalizowane poza obszarem zmiany studium.

5.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Obecnie gmina Dąbrowa jest zaopatrywana w wodę przez sieć wodociągową rozdzielczą o długości 86,5km z 2573 połączeniami prowadzącymi do budynków mieszkalnych. Sieć wodociągowa obejmuje wszystkie miejscowości. W 2006 roku dostarczono mieszkańcom 243,1dam³ wody.

Tabela 44. Gmina Dąbrowa – wyposażenie w sieć wodociągową w 2008 roku [Urząd Gminy Dąbrowa, 2008]

Miejscowość	Długość sieci w km	Długość przyłączy w km	Ilość przyłączy
Chróścina	8,6	11,0	413
Ciepielowice	5,4	3,0	110
Dąbrowa	8,0	11,8	450
Karczów	5,7	3,4	130
Lipowa	4,1	1,4	52
Mechnice	7,9	7,0	282
Narok	6,1	4,4	175
Niewodniki	7,3	2,9	118
Nowa Jamka	4,0	1,2	48
Prądy	2,3	2,2	86
Siedliska	2,1	0,7	29
Skarbiszów	5,2	3,0	118
Sławice	5,6	6,2	245
Wrzoski	5,2	3,5	144

Żelazna	9,0	4,5	173

Generalnie wszystkie miejscowości w gminie Dąbrowa zaopatrywane są w wodę z ujęć zlokalizowanych na terenie gminy Prószków. Jako alternatywne źródło dostaw wody służy ujęcie w Dąbrowie.

Decyzją Starosty Opolskiego z dnia 12.02.2003 roku udzielono Gminie Dąbrowa pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody podziemnej z utworów czwartorzędowych, za pomocą studni wierconych nr $1a_z$ oraz studni nr $2a_z$ ujęcia wody w Dąbrowie, dla potrzeb komunalnych gminy Dąbrowa – wodociągu grupowego „Dąbrowa", z wykorzystaniem nowo wybudowanego zbiornika wyrównawczego naziemnego o pojemności $V_{uż}$ = 2 x 100 = 200m³, przy zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kat. „B" w ilości $Q_{ekspl.}$ = 37 m³/h przy depresji 3,6m, w ilości:

- Q_{maxdh} = 30 m³/d;
- $Q_{śrd}$ = 500 m³/d;
- Q_{maxd} = 600 m³/h.

Tabela 45. Gmina Dąbrowa – gęstość sieci wodociągowej w 2006 roku [GUS, 2007]

Wyszczególnienie	Gmina Dąbrowa	Powiat Opolski	Województwo Opolskie
Gęstość sieci wodociągowej[31] w km/100km²	66,03	81,61	69,95
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m³	25,4	24,9	30,0

Tabela 45a. Gmina Dąbrowa – charakterystyka sieci wodociągowej w 2016 roku [GUS, 2018]

Wyszczególnienie	jednostka	
długość czynnej sieci rozdzielczej	[km]	93,3
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	[km]	93,3
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	[km]	93,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	[szt.]	2 630
awarie sieci wodociągowej	[szt.]	8
woda dostarczona gospodarstwom domowym	[dam3]	316,4
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	[osoba]	9 678
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	[m3]	32,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	[m3]	32,8

Nasycenie siecią wodociągową w gminie Dąbrowa jest zdecydowanie niższe od średniej w powiecie opolskim i porównywalne ze średnią w całym województwie opolskim. Natomiast średnie jednostkowe zużycie wody w gospodarstwach domowych jest zbliżone do średniej powiatowej oraz niższe od średniej w województwie.

W roku 2017 nasycenie siecią wodociągową w gminie Dąbrowa było pełne, z sieci wodociągowej obsługiwane są wszystkie miejscowości gminy za wyjątkiem przysiółka Zorgi. Długość sieci ogółem wynosi 75000 m i 2199 przyłączy, w tym w obrębie Ciepielowice długość sieci wodociągowej wynosi 4324 m i 145 przyłączy.

Uwarunkowania w zakresie zaopatrzenia w wodę w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest sieci wodociągowej.

5.2.2. Kanalizacja

Obecnie na terenie gminy Dąbrowa sieć kanalizacyjną posiadają miejscowości: Chróścina, Ciepielowice, Dąbrowa, Karczów, Mechnice. Bez kanalizacji sanitarnej pozostaje reszta miejscowości. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi 58,2km z 1580 przyłączami kanalizacyjnymi.

Gmina Dąbrowa jest jedną z najlepiej skanalizowanych gmin w województwie opolskim, około 72 % mieszkańców gminy korzysta z sieci kanalizacji sanitarnej.

Tabela 46. Gmina Dąbrowa – wyposażenie w sieć kanalizacyjną w 2008 roku [Urząd Gminy Dąbrowa, 2008]

Miejscowość	Długość sieci w m	Długość przyłączy w m	Ilość przyłączy

[31] Sieć rozdzielcza, bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów.

Chróścina + Mechnice	13743,12	6833,36	540
Ciepielowice + Dąbrowa	15834,28	5298,63	391
Karczów	9439,91	3259,31	139
Sławice	7345,83	3935,67	203
Wrzoski + Chróścina Oś.	11865,67	6808,84	307

Na terenie gminy nie ma oczyszczalni ścieków. Płynne nieczystości z miejscowości ujętych w powyższej tabeli odprowadzane są siecią do oczyszczalni w Opolu. W pozostałych miejscowościach gospodarka ściekowa opiera się na powszechnym, przejściowym gromadzeniu ścieków w zbiornikach wybieralnych i wywożeniu ich do oczyszczalni ścieków w Opolu.

Tabela 47. Gmina Dąbrowa – gęstość sieci kanalizacyjnej w 2006 roku

Wyszczególnienie	**Gmina Dąbrowa**	**Powiat Opolski**	**Województwo Opolskie**
Gęstość sieci kanalizacyjnej[32] w km / 100 km²	44,43[33]	25,68	22,49
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną na 1 mieszkańca w m³	b.d.	13,91	26,93

Tabela 47a. Gmina Dąbrowa – charakterystyka sieci kanalizacyjnej w 2016 roku

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km	94,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania - ilość	1 953
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną w dam³	154,4
Ścieki nieoczyszczane w dam³	0,0
Ścieki odprowadzone w dam³	204,0
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	6 769

Tabela 47b. Gmina Dąbrowa – długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej w 2016 roku (GUS, 2018)

Gmina Dąbrowa	**Powiat Opolski**	**Województwo Opolskie**
100,75 %	90,13 %	66,84 %

Dane dotyczące gospodarki ściekowej sygnalizują jakim niedoborem w zakresie sieci kanalizacyjnej charakteryzuje się obszar powiatu opolskiego i województwa. Na terenie gminy Dąbrowa zaledwie połowa miejscowości posiada sieć kanalizacyjną, a i tak współczynnik gęstości sieci jest 2–krotnie wyższy od porównywanych wartości. Niemniej jednak brak systemowego rozwiązania gospodarki ściekowej na terenach nie objętych siecią kanalizacyjną, przy jednoczesnym pełnym zwodociągowaniu gminy, powoduje powstawanie większej ilości nie odprowadzonych siecią ścieków. Miejscowa społeczność zmuszona jest gromadzić płynne nieczystości w zbiornikach zlokalizowanych na terenie własnych posesji. To z kolei wpływa na zwiększone zanieczyszczenie gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

W roku 2017 na terenie gminy Dąbrowa sieć kanalizacyjną posiadały miejscowości: Karczów, Mechnice, Chróścina, Dąbrowa, Ciepielowice, Sokolniki, Żelazna. Bez kanalizacji sanitarnej pozostaje reszta miejscowości. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi 50624m z 1584 przyłączami kanalizacyjnymi.

Długość sieci w obrębie Ciepielowice wynosi 2850 m z 124 przyłączami kanalizacyjnymi.

Uwarunkowania w zakresie sieci kanalizacyjnej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest sieci kanalizacyjnej.

5.3. Sieć gazowa

Na terenie gminy Dąbrowa Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA (PGNiG SA) nie posiada utworzonych obszarów i terenów górniczych oraz sieci gazowych.

Operator Gazociągów Przesyłowych „Gaz – System” SA, Oddział w Świerklanach posiada na terenie gminy Dąbrowa następującą infrastrukturę:

[32] Sieć rozdzielcza i kolektory.
[33] Dane z 2008 roku. W 2006 roku na terenie gminy Dąbrowa nie było jeszcze sieci kanalizacyjnej.

- gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Zdzieszowice – Wrocław DN 350 PN 4,0 MPa;
- gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Zdzieszowice – Wrocław DN 350 PN 4,0 MPa, odgałęzienie do SRP (stacja redukcyjno – pomiarowa) Tułowice;

„Plan Rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ – System SA na lata 2006 – 2008" zakłada modernizację gazociągu relacji Zdzieszowice – Wrocław na odcinku Wrzoski – Gać do parametrów DN 500 PN 6,3 MPa. Dokumentacja projektowa jest obecnie w trakcie realizacji.

Górnośląski Operator Systemu Dystrybucyjnego sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy w Opolu posiada na terenie gminy Dąbrowa dystrybucyjną sieć gazową średniego ciśnienia, która zaopatruje w gaz ziemny wysokometanowy odbiorców we wsi Sławice. Według stanu na koniec 2007 roku na terenie gminy Dąbrowa długość czynnej sieci gazowej średniego ciśnienia wynosiła ogółem 798m i zaopatrywała 8 przyłączy gazowych. Odbiorcom dostarczany jest gaz ziemny wysokometanowy „E", spełniający wymagania normy PN-C-04753-E. System zaopatrujący gminę posiada rezerwy, umożliwiające przyłączenie do sieci wszystkich zainteresowanych odbiorców, którzy są przyłączani sukcesywnie według wystąpień o przyłączenie.

Dane GUS opublikowane w 2007 roku nie obejmują odbiorców sieci gazowej ze wsi Sławice. Gęstość sieci gazowej na terenie gminy Dąbrowa jak i całego powiatu opolskiego jest zdecydowanie niższa od wartości charakteryzującej województwo opolskie. Zaprezentowany wynik jest jednak bardzo wysoki jak na powiat obejmujący głównie gminy wiejskie, zwłaszcza w kontekście wskaźnika określającego korzystających z gazu na 1000 mieszkańców. Powodem analizowanego stanu jest przede wszystkim bliskość miasta Opola, a tym samym korzystne warunki infrastrukturalne, umożliwiające szybką gazyfikację gmin z powiatu opolskiego.

Istniejące warunki techniczne i stan techniczny gazociągów pozwalają na rozbudowę sieci dystrybucyjnej dla potrzeb wszystkich zainteresowanych, którzy spełnią warunek opłacalności w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne. Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innymi od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych przyłączenia. Stacje redukcyjno – pomiarowe oraz gazociągi stanowią układy hermetycznie zamknięte i wyłączając stany awaryjne nie zagrażają środowisku naturalnemu. Wprowadzenie gazyfikacji sprzyja ochronie środowiska poprzez eliminację lokalnej emisji pyłów i toksycznych składników spalin. Na terenie gminy Dąbrowa korzystne warunki do gazyfikacji posiadają przede wszystkim wsie: Mechnice, Chróścina, Karczów i Dąbrowa z Ciepielowicami, czyli miejscowości najludniejsze oraz leżące najbliżej miasta Opole. Aktualnie planowa rozbudowa sieci gazowej z kierunku gminy Komprachcice obejmuje na terenie gminy Dąbrowa wsie: Mechnice, Chróścina.

Uwarunkowania w zakresie sieci gazowej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie. Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest sieci gazowej.

Uwarunkowania w zakresie sieci gazowej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest sieci gazowej.

5.4. Elektroenergetyka

5.4.1. Elektroenergetyczna sieć przesyłowa

Przez teren gminy Dąbrowa przebiegają następujące linie elektroenergetyczne będące w eksploatacji Polskich Sieci Elektroenergetycznych – Południe SA:

linia 400 kV Dobrzeń – Trębaczew, Dobrzeń – Pasikurowice (długość linii na terenie gminy 1491,0m);
linia 400 kV Dobrzeń – Wielopole. Dobrzeń – Albrechcice (długość linii na terenie gminy 15322,0m);
linia 200 kV Groszowice – Ząbkowice (długość linii na terenie gminy 3326,0m).

Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Południe SA przewidują budowę linii 400 kV ze stacji Dobrzeń w kierunku południowym w miarę rozbudowy PGE Elektrowni Opole SA. Ponadto planuje się przebudowę istniejącej linii 200 kV Groszowice – Ząbkowice na napięcie 400 kV.

5.4.2. Elektroenergetyczna sieć dystrybucyjna

EnergiaPro SA, Oddział w Opolu posiada na terenie gminy następujące linie elektroenergetyczne 110 kV:

- dwutorowa linia relacji: Dobrzeń – Hermanowice, Dobrzeń – Siołkowice o długości 2 x 1430m;
- dwutorowa linia relacji: Groszowice – Hermanowice, Groszowice – Gracze o długości 2 x 12507,3m.

Na terenie gminy Dąbrowa nie ma zlokalizowanych stacji 110/15kV. Odbiorcy z terenu gminy Dąbrowa zasilani są liniami średniego napięcia 15kV wyprowadzonymi z GPZ Zakrzów, zlokalizowanego w mieście Opole, oraz GPZ Tułowice. Linie

średniego napięcia na terenie gminy prowadzone są jako kablowe i napowietrzne. Sieci średniego napięcia zasilają stacje transformatorowe, w których następuje transformacja napięcia z 15,0kV na 0,4kV.

Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zelektryfikowane. Dostawy energii w pełni pokrywają potrzeby mieszkańców oraz jednostek gospodarczych. W lokalnym systemie energetycznym występują rezerwy, które mogą być wykorzystywane do celów grzewczych u istniejących odbiorców przyłączonych do sieci EnergiaPro. W 2007 roku energię elektryczną pobierało w gminie 3559 odbiorców. Obecny system elektroenergetyczny zaspokaja we właściwym zakresie potrzeby mieszkańców i nie występują problemy związane z brakami energii elektrycznej. Jednakże część sieci, zwłaszcza niektórych odcinków linii napowietrznej 0,4kV wymaga modernizacji. Istnieje również potrzeba wymiany części drewnianych słupów na liniach niskiego napięcia. Problemem w skali całej gminy jest niewystarczająca ilość sieci oświetlenia ulicznego.

Wyższe zużycie energii elektrycznej na terenie powiatu opolskiego w stosunku do całego województwa wynika z faktu, iż część mieszkańców zwłaszcza na niezgazyfikowanych terenach wiejskich, używa energii elektrycznej do celów grzewczych i spożywczych.

W planach rozwoju EnergiaPro Koncern Energetyczny SA, Oddział w Opolu ma na terenie gminy Dąbrowa następujące zamierzenia inwestycyjne:

budowa GPZ Prądy wraz z powiązaniem z jednym z torów dwutorowej linii 110kV relacji: Groszowice – Hermanowice, Groszowice – Gracze oraz sieci 15kV zasilanej z ww. GPZ-u. Realizacja zadania nastąpi w momencie złożenia w Oddziale wniosków o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez potencjalnych inwestorów zlokalizowanych na terenie strefy aktywności gospodarczej przy węźle autostradowym „Prądy";
budowa napowietrznej dwutorowej linii 110kV relacji Dobrzeń – kierunek Gracze, Tułowice;
modernizacja dwutorowej linii 110kV relacji Groszowice – Hermanowice, Groszowice – Gracze;
budowę kilku stacji transformatorowych wraz z powiązaniem z siecią 15kV i 0,4kV w celu poprawy warunków napięciowych u istniejących odbiorców;
budowę stacji transformatorowych 15/0,4kV wraz z powiązaniami z siecią 15kV i 0,4kV dla nowych odbiorców w miejscowościach: Karczów, Nowa Jamka.

Uwarunkowania w zakresie sieci elektroenergetycznej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Uwarunkowania w zakresie sieci elektroenergetycznej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest sieci elektroenergetycznej.

5.5. Ciepłownictwo

Na terenie gminy Dąbrowa nie istnieje system centralnego zaopatrzenia w ciepło. Potrzeby grzewcze mieszkańców gminy (budownictwo jednorodzinne) pokrywane są ze źródeł indywidualnych, do których należą głównie piece opalane węglem kamiennym i jego pochodnymi, węglem brunatnym oraz olejem opałowym lub gazem propan – butan. Zakłady produkcyjne, obiekty użyteczności publicznej i inne obiekty usługowe posiadają własne kotłownie. W najbliższym okresie nie przewiduje się realizacji centralnych urządzeń ciepłowniczych, umożliwiających dostawę ciepła dla odbiorców zamieszkujących zabudowania jednorodzinne.

Obecny sposób zaopatrzenia w energię cieplną jest niekorzystny między innymi z punktu widzenia ochrony środowiska. Sieć lokalnych kotłowni powoduje w okresie zimowym tzw. niską emisję zanieczyszczeń. Wymogi ochrony powietrza atmosferycznego wymuszają potrzebę podjęcia inicjatyw związanych ze zmianą obecnego rodzaju paliw używanych do celów grzewczych, szczególnie węgla i drewna, w kierunku szerszego wykorzystania paliw uznawanych za ekologiczne. Takim nośnikiem energii może stać się np.: gaz sieciowy. Gmina nie posiada opracowania „*Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe*".

Uwarunkowania w zakresie sieci ciepłowniczej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Uwarunkowania w zakresie sieci ciepłowniczej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest sieci ciepłowniczej.

5.6. Telekomunikacja i łączność

Gmina Dąbrowa wyposażona jest w nowoczesne systemy telekomunikacyjne. Dzieje się tak dzięki włączeniu do central obsługujących przepływ automatyczny oraz inwestycji poczynionych przez Telekomunikację Polską SA. Zwiększa się liczba numerów telefonicznych. W każdej miejscowości zainstalowani są abonenci telefonii przewodowej. Umożliwia to nawiązanie łączności praktycznie z całym światem. Operująca na terenie gminy Telekomunikacja Polska SA zapewnia

szeroką gamę usług. Są wśród nich usługi powszechne: telefoniczne, telegraficzne, teleksowe i telefaksowe oraz specjalistyczne w dziedzinie transmisji danych, radiokomunikacji i dostępu do internetu. Ponadto cały teren gminy jest w zasięgu działania operatorów telefonii bezprzewodowej: ORANGE, PLUS GSM, ERA GSM, PLAY.

Trudności z pozyskaniem szerokiej gamy najświeższych informacji dotyczących telekomunikacji, związane z zastrzeżeniem danych ze względu na konkurencję, spowodowały, że w poniższym tekście oraz tabeli analizowane są ostatnie ogólnodostępne dane z 1999 roku. Według danych z 1999 roku w gminie zarejestrowanych było 1600 łącz telefonii przewodowej. Na 1000 ludności przypadało więc 169,8 numerów telefonicznych. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 2 placówki pocztowe zlokalizowane w: Dąbrowie i Chróścinie, świadczące również usługi telekomunikacyjne. Daje to 2,08 placówki na 10 tysięcy ludności.

Nasycenie usługami łączności na terenie gminy Dąbrowa było w 2002 roku statystycznie korzystniejsze od uwarunkowań charakteryzujących powiat opolski oraz województwo opolskie. Przy czym w tamtym okresie na terenie gminy funkcjonowały 3 placówki pocztowe. Poziom telefonizacji gminy Dąbrowa, o którym świadczy liczba linii na 1000 mieszkańców był mniej korzystny od średniej dla powiatu i województwa. W tym przypadku niewątpliwie wyższą średnią ilość linii telefonicznych w powiecie i województwie zwiększa duża liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w miastach. Jeszcze bardziej wymiernym wskaźnikiem jest wskaźnik nasycenia telefonią na 1000 mieszkań, który w przypadku gminy Dąbrowa również kształtował się mniej korzystniej od średniej dla powiatu i województwa opolskiego. Obecnie sytuacja ta uległa zmianie, bowiem każdy zainteresowany może zostać abonentem telefonii przewodowej oraz mobilnej i tym samym nasycenie telefonią stacjonarną należy uznać za wystarczające z punktu widzenia potrzeb. Tak funkcjonujące usługi telekomunikacyjne są niezbędne w dzisiejszych realiach gospodarki rynkowej, z uwagi na zwiększone potrzeby telekomunikacyjne oraz teleinformatyczne mieszkańców, a zwłaszcza obecnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.

Uwarunkowania w zakresie sieci telekomunikacyjnej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Uwarunkowania w zakresie sieci telekomunikacyjnej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest sieci telekomunikacyjnej.

5.7. Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą „o odpadach” gmina Dąbrowa posiada Plan Gospodarki Odpadami (PGO) przyjęty uchwałą Rady Gminy Dąbrowa nr XXVII/184/05 z dnia 12 września 2005 roku. System zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy Dąbrowa jest podobny do większości takich systemów stosowanych w innych rejonach Polski. Polega on na zbieraniu do odpowiednich pojemników odpadów oraz ich dalszemu deponowaniu na składowisku. Podczas prac nad „*Planem Gospodarki Odpadami dla gminy Dąbrowa*” oszacowano, że 95% gospodarstw domowych z terenu gminy objętych jest zorganizowanym systemem wywozu odpadów (podpisały stosowne umowy). Rocznie wytwarza się tu około 2000 Mg odpadów komunalnych.

Częstotliwość odbierania nie segregowanych odpadów komunalnych z terenu gminy zależy głównie od firmy zajmującej wywozem odpadów na danym obszarze oraz umów zawartych z indywidualnymi wytwórcami. W większości przypadków odpady zmieszane wywożone są dwa do czterech razy w miesiącu, w tym na zgłoszenie telefoniczne. Odpady poprzemysłowe i niebezpieczne wywożone są przez wyspecjalizowane podmioty spoza terenu gminy.

Na terenie gminy nie występują instalacje do odzysku i unieszkodliwiania istotne z punktu widzenia gospodarki odpadami, ani nie przewiduje się budowy takich instalacji z uwagi na bliską lokalizację miasta Opola, gdzie zamierza się zlokalizować instalacje w ramach Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego. Ze względu na lokalizację gminy oraz dobre połączenia transportowe przyłączenie się do działań miasta Opola jest ekonomicznie uzasadnione i w tym kierunku raczej przepływać będą poszczególne strumienie odpadów komunalnych z terenu gminy. Obecnie z terenu gminy odpady komunalne wywożone są na składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Opole – Groszowice oraz na składowisko „SATER” w Kamińsku. Użytkowane wcześniej gminne składowisko odpadów komunalnych w Chróścinie zostało zamknięte i zrekultywowane.

Mając na uwadze dbałość o stan środowiska naturalnego należy dążyć do uzyskania 100 % wartości wskaźnika gospodarstw objętych zorganizowanym wywozem odpadów, między innymi poprzez ciągłe działania w celu podniesienia świadomości ekologicznej. Ponadto należy rozwijać system segregacji odpadów „u źródła” (selektywna zbiórka odpadów). Niepokojącym zjawiskiem jest występowanie dzikich składowisk odpadów. Podczas prac nad PGO zinwentaryzowano kilka takich składowisk. Na terenie nielegalnych wysypisk zalegają głównie odpady komunalne, pochodzące z gospodarstw domowych, placów budowy, różnorakie opakowania papierowe, plastikowe oraz szklane, ziemia, opony samochodowe, resztki organiczne. Działania samorządu powinny skupić się na skutecznej eliminacji dzikich składowisk, począwszy od

gorliwiej stosowanych kar administracyjnych, poprzez likwidację obiektów, a skończywszy na biologicznej rekultywacji zanieczyszczonych przez składowiska terenów.

W zakresie gospodarki odpadami w roku 2013 zaszły systemowe zmiany wynikające z nowych regulacji ustawowych. Od dnia 1 lipca 2013 r. gmina przejęła zarządzanie nad odpadami komunalnymi i stała się odpowiedzialna za prawidłowe funkcjonowanie systemu odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Punkt selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK) znajduje się w miejscowości Dąbrowa.

Uwarunkowania w zakresie gospodarowania odpadami w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

5. 8. Melioracje i urządzenia wodne

5.8.1. Melioracje

Urządzenie melioracji wodnych służą regulacji stosunków wodnych w celu poprawienia zdolności produkcyjnej gleby oraz ułatwienia jej uprawy. Ponadto chronią użytki rolne przed powodziami.

Na terenie gminy Dąbrowa łączna powierzchnia gruntów zmeliorowanych wynosi 5642ha. Powyższe oznacza, że użytki rolne zmeliorowane stanowią 69,07% ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. Natomiast łączna powierzchnia zmeliorowanych gruntów ornych wynosi 4764ha (66,07% ogółu), zaś użytków zielonych 878ha (91,65% ogółu).

Na terenie gminy Dąbrowa zlokalizowane są następujące cieki melioracji podstawowych, będące w administracji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu:

- Dożyna – o długości 22km;
- Prószkówka – 11,0km;
- Bródek – 9,2km;
- Ryjec – 2,0km;
- Kanał Ulgi – 1,38km.

Całkowita długość rowów melioracyjnych wynosi na terenie gminy Dąbrowa 170,1km. Oznacza, że średnio na 100ha użytków rolnych przypada 2,08km rowów szczegółowych.

Istotny wpływ na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej mają rozmiary i techniczna sprawność urządzeń wodnych. Ponieważ nadmiar wód w glebie, podobnie jak ich niedobór negatywnie wpływają na jej wydajność, to tworzenie optymalnych warunków wilgotnościowych i powietrznych poprzez melioracje, dzięki którym można regulować poziom wód gruntowych oraz odpływ nadmiaru wód opadowych, staje się koniecznością. Prawidłowe funkcjonowanie systemów melioracyjnych jest uzależnione od ich właściwej eksploatacji i konserwacji. Odpowiedzialność za właściwe utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych spoczywa na zainteresowanych właścicielach gruntów. Stan urządzeń melioracji wodnych szczegółowych na terenie gminy Dąbrowa jest miejscami niezadowalający. Według obserwacji terenowych wykonanych na potrzeby sporządzenia niniejszego Studium większość urządzeń melioracyjnych wymaga odbudowy lub modernizacji.

Uwarunkowania w zakresie sieci melioracyjnej dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Uwarunkowania w zakresie sieci melioracji w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie.

5.8.2. Urządzenia wodne

System ochrony przeciwpowodziowej we wsiach: Żelazna, Narok i Otok (miejscowość położona na lewym brzegu Odry na terenie gminy Dobrzeń Wielki) składa się z wałów przeciwpowodziowych, będących w administracji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Opolu, o łącznej długości 10,8km, z czego:

Narok – 4,6km;
Otok – 3,9km;
Żelazna – 2,3km.

Ponadto na terenie gminy, na wysokości wsi Sławice i Żelazna, usytuowany jest polder „Żelazna I" o powierzchni F = 200ha i pojemności V = 1,7 mln m³.

W planach inwestycyjnych dotyczących urządzeń wodnych przewiduje się budowę wałów przeciwpowodziowych chroniących grunty i zabudowania wsi: Żelazna, Niewodniki i Narok.

Na granicy gmin: Dąbrowa i Dobrzeń Wielki zlokalizowane są następujące urządzenia wodne na rzece Odrze (administracyjnie znajdują się na terenie gminy Dobrzeń Wielki):

1) Jaz Dobrzeń – podstawowe parametry:
   - km rzeki – 164,05;
   - lata budowy – 1979 – 1982;
   - typ jazu – sektorowy;
   - ilość przęseł – 3;
   - wymiary przęseł – 3 x 32,00m;
   - światło jazu – 96,00m;
   - długość jazu – 103,70m.
2) Śluza duża Dobrzeń – podstawowe parametry:
   - km rzeki – 164,20;
   - rodzaj śluzy – komorowa;
   - lata budowy – 1910 – 1912;
   - długość użyteczna – 187 m;
   - długość komory – 180 m;
   - szerokość użyteczna – 9,6 m;
   - napęd – elektryczny i ręczny.
3) Śluza mała Dobrzeń – podstawowe parametry:
   - km rzeki – 164,20;
   - rodzaj śluzy – komorowa;
   - lata budowy – 1892 – 1893;
   - długość użyteczna – 55 m;
   - długość komory – 48,20 m;
   - szerokość użyteczna – 9,20 m;
   - napęd – ręczny.
4) Jaz Chróścice – podstawowe parametry:
   - km rzeki – 168,30;
   - lata budowy – 1894 rok;
   - typ jazu – kozłowo – iglicowy;
   - ilość przęseł – 3;
   - światło jazu – 103,18 m;
   - długość jazu – 103,70 m.
5) Śluza pociągowa Chróścice – podstawowe parametry:
   - km rzeki – 168,30;
   - rodzaj śluzy – komorowa;
   - lata budowy – 1911 rok;
   - długość użyteczna – 187,86 m;
   - długość komory – 180,0 m;
   - szerokość użyteczna – 9,6 m;
   - napęd – elektryczny i ręczny.
6) Śluza mała Chróścice – podstawowe parametry:
   - km rzeki – 168,30;
   - rodzaj śluzy – komorowa;
   - lata budowy – 1894 rok;
   - długość użyteczna – 55,10 m;
   - długość komory – 47,32 m;
   - szerokość użyteczna – 9,60 m;
   - napęd – ręczny.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (RZGW) we Wrocławiu w ramach modernizacji istniejących obiektów planuje w miarę posiadanych środków finansowych modernizację śluzy pociągowej i budowę jazu klapowego trzyprzęsłowego w miejscowości Chróścice (gmina Dobrzeń Wielki). Zmodernizowany jaz ma zostać udostępniony do wykorzystania energetycznego.

Uwarunkowania w zakresie urządzeń wodnych dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie. Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest urządzeń wodnych.

Uwarunkowania w zakresie urządzeń wodnych w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest urządzeń wodnych.

5.9. Cmentarze

Na terenie gminy Dąbrowa funkcjonuje 11 cmentarzy parafialnych zlokalizowanych w następujących miejscowościach: Chróścina – o powierzchni 1,46ha, Dąbrowa – 2,34ha, Karczów – 0,39ha, Lipowa – 0,23ha, Narok – 0,62ha, Niewodniki – 0,40ha, Nowa Jamka – 0,12ha, Prądy – 0,18ha, Skarbiszów – 0,36ha, , Żelazna – 0,32ha.

Łączna powierzchnia czynnych cmentarzy wynosi 6,97ha. Szacuje się, że istniejące miejsca pochówku w większości miejscowości zaspokoją potrzeby mieszkańców gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat i w związku z powyższym nie planuje się budowy nowych cmentarzy, poza miejscowościami Prądy i Sławice.

Na terenie gminy nie występują grzebowiska dla zwierząt. Miejscowi rolnicy posiadają stosowne umowy na utylizację martwych zwierząt z przedsiębiorstwami spoza terenu gminy.

Uwarunkowania punktu 5.9 dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie. Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest cmentarza.

Uwarunkowania w zakresie funkcjonowania cmentarzy w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest cmentarza.

5.10. Obiekty obrony cywilnej

Obrona cywilna na terenie gminy Dąbrowa nie posiada urządzeń i obiektów do wykorzystania w czasie potencjalnych zagrożeń.
Uwarunkowania punktu 5.10 dla obszaru opracowania zmiany studium – obrębu Ciepielowice nie uległy zmianie.

Uwarunkowania w zakresie obiektów obrony cywilnej w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest urządzeń i obiektów do wykorzystania w czasie potencjalnych zagrożeń.

6. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE

W przeznaczeniu terenów do pełnienia funkcji planistycznych należy uwzględnić ograniczenia jakie wynikają z prawnej ochrony: środowiska, zasobów przyrody i warunków życia ludzi. Należy zapewnić przewidywaną prawem ochronę wszystkim elementów środowiska i obiektów opisanych w rozdziałach nr 1 i 2 niniejszego opracowania. Istnienie na omawianym terenie infrastruktury technicznej, opisanej w rozdziale nr 5, stwarza dodatkowe ograniczenia. Wymagają one zapewnienia dodatkowych stref ochronnych oraz obszarów ograniczonego użytkowania.

6. 1. Ograniczenia użytkowania terenu związane z infrastrukturą techniczną

6.1.1. Komunikacja – strefa uciążliwości akustycznej od dróg

Ograniczenia w zainwestowaniu na terenach o przekroczonych standardach akustycznych polegają na zakazie lokalizacji obiektów mieszkalnych lub innych wymagających ochrony przed hałasem, jeżeli wcześniej nie zostaną podjęte środki ograniczające emisję fal dźwiękowych. Przy lokalizowaniu obiektów budowlanych na terenach sąsiadujących z drogami należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowanie terenu, to jest:

- strefę wyłączoną z wszelkiej działalności budowlanej, wyznaczoną położeniem linii zabudowy – określoną przepisami ustawy o drogach publicznych;
- strefę uciążliwości dróg dotyczącą obiektów z pomieszczeniami na pobyt ludzi;
- strefę uciążliwości drogi wyznaczoną położeniem linii uciążliwości drogi.

6.1.2. Ujęcia wody

Na terenie gminy Dąbrowa nie zostały wyznaczone bezpośrednie i pośrednie strefy ochronne ujęć wód podziemnych.

6.1.3. Tereny położone w strefie ochronnej od odwiertów, gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno – pomiarowych

Na terenie gminy nie ma czynnych oraz zlikwidowanych odwiertów służących do wydobycia gazu ziemnego.

W związku z występowaniem na terenie gminy sieci gazowej wysokiego ciśnienia dla przedmiotowej sieci zgodnie z przepisami szczególnymi należy określić strefę ochronną wyznaczoną przez odległości podstawowe zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 48. Postulowane strefy ochronne wzdłuż gazociągów wysokiego ciśnienia oraz stacji redukcyjno-pomiarowych I°

Rodzaj obiektu terenowego	**Średnica DN ≤350 Ciśnienie PN 4,0 MPa**	**Licząc od gazociągu do:**
Miasta i zespoły wiejskich budynków mieszkalnych o zwartej zabudowie	25m	linii zwartej zabudowy
Budynki użyteczności publicznej	35m	granicy terenu
Budynki mieszkalne zabudowy jedno- i wielorodzinnej	20m	rzutu budynku
Wolnostojące budynki niemieszkalne	15m	rzutu budynku
Zakłady przemysłowe	25m	granicy terenu
Parkingi	20m	granicy terenu

Strefa ochronna sieci gazowej wysokiego ciśnienia oraz stacji redukcyjno-pomiarowych I° stanowi obszar, w którym operator sieci gazowej jest uprawniony do zapobiegania działalności mogącej mieć negatywny wpływ na jej trwałość i prawidłową eksploatację. Ponadto ustala się obowiązek uzgodnienia z operatorem sieci gazowej lokalizacji obiektów wzdłuż strefy ochronnej oraz sposobu jej zagospodarowania.

6.1.4. Tereny położone w strefie uciążliwości od linii i urządzeń elektroenergetycznych – zagrożenie polami elektromagnetycznymi

Na terenie gminy znajdują się fragmenty napowietrznych sieci elektroenergetycznych o napięciu 220 i 400kV. Sposób zagospodarowania terenów w pobliżu tych linii powinien spełniać wymogi określone w obowiązujących przepisach prawnych – obecnie są to:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30.10.2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826);
- PN-E-05100-1:1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne – projektowanie i budowa”.

W pasie technologicznym, to jest bezpośrednio pod linią 200 i 400KV, postuluje się nie wznosić budynków mieszkalnych i nie lokalizować innych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w następujących odległościach (mierzonych poziomo i prostopadle od osi linii):

- 80metrów (po 40m z każdej strony) od osi linii 400kV;
- 70metrów (po 35m z każdej strony) od osi linii 200kV.

Wzdłuż linii napowietrznych 110kV postuluje się uwzględnić strefę ograniczonego użytkowania, obejmującą tereny zlokalizowane bezpośrednio pod linią oraz pasy terenu o szerokości około 15m od skrajnego przewodu linii, po obu jej stronach. Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze, określonym przez zarządcę obiektów. Natomiast wzdłuż linii 15kV oraz 1kV proponuje się pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości odpowiednio: 16m i 4m (po 8m i 2m od osi linii) wzdłuż urządzeń. Są to tak zwane strefy techniczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych.

Wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod liniami elektroenergetycznymi 110 kV należy projektować w oparciu o obowiązujące przepisy prawne w tym zakresie – obecnie są to:

- PN-E-05100-1:1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne – projektowanie i budowa”;
- ustawę Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27.04.2001 roku (Dz. U. z 2008r., Nr 25 poz. 150 z późniejszymi zmianami);

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30.10.2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.06.2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826) i uzgodnić z właściwym zakładem energetycznym.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne. Określony areał jest ogrodzony i obejmuje obszar zależny od wysokości masztu – od kilkunastu do kilkudziesięciu metrów od osi masztu. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 6 stacji bazowych telefonii cyfrowej: 1 w Dąbrowie, 2 w Karczowie, 2 w Prądach i 1 w Siedliskach.

6.1.5. Cmentarze – strefa ochrony sanitarnej

Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, z dnia 25 sierpnia 1959 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 315) podaje minimalne odległości cmentarzy od granicy terenów:

50m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia i dla potrzeb gospodarczych, jeśli teren w granicach od 50 do 150m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone;
150m od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących lub przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, studzien, źródeł i strumieni, z których czerpana jest woda do picia i dla potrzeb gospodarczych;
500m od ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych będących źródłem zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych.

Na omawianym terenie czynne cmentarze znajdują się w miejscowościach zwodociągowanych: Chróścina, Dąbrowa, Karczów, Lipowa, Narok, Niewodniki, Nowa Jamka, Prądy, Skarbiszów i Żelazna.

6.1.6. Obiekty wojskowe i obrony cywilnej

Na terenie gminy nie ma obiektów i urządzeń wojskowych oraz obrony cywilnej.

6.1.7. Tereny zamknięte

Na terenie gminy, zgodnie z Decyzją nr 62 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26.09.2005 roku, znajdują się tereny zamknięte będące w gestii Polskich Kolei Państwowych SA (PKP SA) wyszczególnione w kierunkach.

Aktualny wykaz terenów zamkniętych dla obrębu Ciepielowice przedstawiono w części Kierunków.

Uwarunkowania w zakresie obiektów i terenów zamkniętych w granicach obszaru opracowania zmiany studium – części obrębu Narok nie uległy zmianie. Na obszarze zmiany studium brak jest obiektów i terenów zamkniętych.

6A. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych terenu zmiany studium w granicach obrębu Ciepielowice szczegółowo zawierają punkty uwarunkowań 1.10 Ochrona przyrodnicza, rozdział 2 Uwarunkowania historyczne oraz rozdział 6. Obiekty i tereny chronione

Na terenie obrębu Ciepielowice ochronie na podstawie przepisów odrębnych podlegają:

- ostoja siedliskowa SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005,
- stanowiska chronionych gatunków zwierząt,
- park zabytkowy o nr rej. 303/98,
- lasy ochronne,
- gleby wysokich klas bonitacyjnych IIIa i IIIb,
- udokumentowane stanowiska archeologiczne,
- obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków.

Bezpośrednio przy granicy obrębu Ciepielowice występuje Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie.

Na terenie obrębu Ciepielowie nie występują strefy ochrony sanitarnej od cmentarza, strefy ochronne ujęć wód, strefy kontrolowane gazociągów wysokiego ciśnienia oraz sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia. Brak jest też obszarów udokumentowanych złóż, podlegających ochronie prawnej oraz obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

6AA. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

Obszar części obrębu Narok objęty zmianą studium nie jest położony w granicach obszarów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

6B. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Brak jest na terenie obrębu Ciepielowice obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

6BB. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

W obszarze części obrębu Narok objętego zmianą studium brak jest na terenie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.

6C. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁĄDOWANIA DWUTLENKU WĘGLA TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest złóż kopalin zasobów naturalnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Obręb Ciepielowice znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie”, szczegółowo omówionego w punkcie uwarunkowań 1.6.2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

6CC. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁĄDOWANIA DWUTLENKU WĘGLA ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

W obszarze części obrębu Narok objętego zmianą studium udokumentowano złoże kruszywa naturalnego "Narok I" KN 20114 położone na południe od wsi Narok, udokumentowane jest w kategorii C1. Powierzchnia udokumentowanego złoża wynosi ok. 10,340 ha. Zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 2185,47 tys. ton, miąższość od 11.550 do 11.800. Wskazane możliwości zastosowania kopaliny dla drogownictwa i budownictwa.

W obszarze opracowania zmiany studium brak jest udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla.

Obszar części obrębu Narok objętego zmianą studium znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie", szczegółowo omówionego w punkcie uwarunkowań 1.6.2 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

6D. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCHTERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Brak jest na terenie obrębu Ciepielowice terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

6DD. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH TERENU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

W obszarze części obrębu Narok objętego zmianą studium nie ma terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych.

6E. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, brak jest wymagań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej.

6EE. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

W obszarze części obrębu Narok objętego zmianą studium brak jest obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu przepisów odrębnych, brak jest także wymagań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej. Obszar objęty zmianą studium położony jest w granicach zasięgu zalewu powodzi z roku 1997.

7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTACJI STRATEGICZNO – PLANISTYCZNYCH RÓŻNYCH SZCZEBLI

7.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, uchwalonego Uchwałą Nr XLIX/357/2002 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 24 września 2002 roku w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Opolskiego, wykaz zadań samorządowych i rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, odnoszący się do terenu gminy Dąbrowa:

1) Środowisko przyrodnicze:
   - ochrona naturalnych ekosystemów, charakterystycznych siedlisk, zbiorowisk i gatunków flory i fauny oraz terenów wodno – błotnych na wydzielonych obszarach sieci obszarów przyrodniczych NATURA 2000;
   - utworzenie rezerwatu przyrody „Szakłak";
   - utworzenie rezerwatu przyrody „Odra";
   - zalesienie gruntów o niskiej przydatności rolniczej oraz łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych.
2) Ochrona przeciwpowodziowa:
   - budowa obwałowań przeciwpowodziowych na rzece Odrze, brzeg lewy km: 154,5 – 168,0 na odcinku Sławice – Narok;
   - budowa polderu „Żelazna II".

3) Infrastruktura gospodarcza:
   - wspieranie zagospodarowania terenów aktywności gospodarczej w rejonie węzła autostradowego „Prądy".
4) Rozwój obszarów wiejskich:
   - wspieranie realizacji programu „Odnowa wsi" w celu sfinansowania działań gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych wpływających na poprawę warunków życia na wsi.
5) Komunikacja:
   - modernizacja drogi krajowej nr 46 do pełnych parametrów klasy „GP";
   - modernizacja drogi krajowej nr 94 do pełnych parametrów klasy „GP" wraz z budową drugiej jezdni;
   - modernizacja magistralnej linii kolejowej nr 132 relacji Wrocław – Katowice na odcinku Wrocław – Opole Groszowice do uzyskania parametrów pozwalających na osiągnięcie prędkości przejazdu 160 km/h;
   - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 459 do pełnych parametrów klasy „Z";
   - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 464 do pełnych parametrów klasy „Z";
   - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 465 do pełnych parametrów klasy „Z".
6) Gospodarka wodno – ściekowa:
   - zarządzanie i monitoring zasobów wód podziemnych zbiornika GZWP nr 335.
7) Energetyka:
   - budowa dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Wielopole;
   - budowa jednotorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Świebodzice;
   - przebudowa linii energetycznej wysokiego napięcia 220 kV na 400 kV relacji Groszowice – Ząbkowice Śląskie;
   - budowa dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Dobrzeń – Gracze;
   - modernizacja dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Groszowice – Hermanowice;
   - modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Zdzieszowice – Wrocław Ołtaszyn o nominalnym ciśnieniu 4 MPa i przekroju DN 350 na odcinku Wrzoski – Gać.
8) Środowisko kulturowe:
   - działania inspirujące, koordynujące i wspomagające rewaloryzację układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych;
   - ochrona krajobrazu kulturowego w opracowaniach planistycznych zgodnie z opracowaniem „Ochrona i Konserwacja Zabytkowego Krajobrazu Kulturowego Województwa Opolskiego", będącego częścią ogólnopolskiego programu Ministerstwa Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego.

7.2. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego

~~Strategia rozwoju województwa opolskiego na lata 2000 – 2015 stanowi podstawowe zadanie Samorządu Województwa i jest dla niego głównym instrumentem oddziaływania na ewolucję regionu.~~

~~Strategia jest dokumentem sformułowanym w wynikającym z celu dokumenty, określonym stopniu ogólności, cele strategii realizuje w formie ustaleń przestrzennych plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego. Do najważniejszych celów z punktu widzenia formułowania ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należą:~~

~~1) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej oraz istniejącego potencjału gospodarczego poprzez:~~

~~- wysoki standard infrastruktury komunikacyjnej;~~
~~- rozwój systemów telekomunikacyjnych i informatycznych;~~
~~- pełna dostępność mediów technicznych;~~
~~- systematyczna poprawa stanu środowiska przyrodniczego;~~
~~- zabezpieczenie przeciwpowodziowe Odry;~~
~~- restrukturyzacja przemysłu z zastosowaniem nowoczesnych technologii;~~
~~- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw;~~
~~- rozwój sektora usług;~~
~~- racjonalne wykorzystanie istniejących zasobów surowcowych, parki technologiczne i przemysłowe.~~

~~2) Aktywizacja gospodarcza regionu z wykorzystaniem europejskiego korytarza transportowego przebiegającego przez województwo opolskie, poprzez:~~

~~- centra logistyczne wykorzystujące istniejącą infrastrukturę;~~
~~- rzeka Odra międzynarodową drogą wodną.~~

~~3) Restrukturyzacja rolnictwa i rozbudowa sektora przetwórstwa rolno – spożywczego oraz wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich i małych miast, poprzez~~

~~- wysoką jakość produktów rolno – spożywczych wyróżnikiem regionu;~~
~~- silne, specjalistyczne gospodarstwa rolne;~~
~~- wspieranie rozwoju infrastruktury dla gromadzenia i przetwarzania produktów rolnych;~~
~~- poprawę struktury agrarnej gospodarstw rolnych;~~
~~- realizacja programu „Odnowa wsi";~~
~~- agroturystykę, rzemiosło, drobną wytwórczość i handel źródłami nowych miejsc pracy;~~
~~- budowę infrastruktury technicznej dla rozwoju osadnictwa i inwestycji.~~

~~4) Aktywizacja gospodarcza regionu z wykorzystaniem europejskiego korytarza transportowego przebiegającego przez województwo opolskie, poprzez~~

~~- rozwój centra logistycznych wykorzystujące istniejącą infrastrukturę;~~
~~- modernizację rzeki Odry w kierunku nadania jej charakteru międzynarodowej drogi wodnej.~~

~~5) Poprawa warunków życia w regionie, poprzez:~~

~~- ograniczenie poziomu bezrobocia do 8 – 9 %;~~
~~- wspieranie lokalnych centrów rozwojowych;~~
~~- rozwój budownictwa mieszkaniowego;~~
~~- rozwój instytucji oświaty, zdrowia i kultury dla podniesienia standardu życia.~~

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030 stanowi podstawowe zadanie Samorządu Województwa dotyczące określenia celów i kierunków działania, modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, obszarów strategicznej interwencji, systemu realizacji strategii, a także ram finansowych i źródeł finansowania.
W strategi zostały określone cele strategiczne w trzech obszarach: społeczeństwo, środowisko i gospodarka, określające stan docelowy, jakim będzie charakteryzowało się województwo w 2030 roku. Do najważniejszych kierunków z punktu widzenia formułowania ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy należą:

1) człowiek i relacje – mieszkańcy gotowi na wyzwania i tworzący otwartą wspólnotę:
   - budowa systemu wsparcia rewitalizacji (kompleksowe i silnie uspołecznione działania przywracające do życia obszary deficytowe i zdegradowane społecznie; wspieranie powstawania przestrzeni publicznych integrujących różne grupy społeczne; wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych; monitorowanie rewitalizacji; upowszechnienie działań rewitalizacyjnych),
   - rozwój usług społecznych (rozwój infrastruktury społecznej; poprawa dostępności do usług żłobkowych i przedszkolnych; wzrost jakości zarządzania w podmiotach świadczących usługi opiekuńcze; wsparcie procesu deinstytucjonalizacji; rozwój usług opiekuńczych i wytchnieniowych; wsparcie osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów),
   - rozszerzanie oferty spędzania wolnego czasu (wykorzystanie naturalnego potencjału regionu; budowa, modernizacja istniejącej i poprawa dostępności infrastruktury; działania służące urozmaiceniu oferty kulturalnej, rekreacyjno-turystycznej i sportowej);

2) środowisko i rozwój – środowisko odporne na zmiany klimatyczne i sprzyjające rozwojowi:
   - rozwój zielonych technologii (wdrażanie nowoczesnych, nieobciążających środowisko rozwiązań techniczno-technologicznych dla celów społeczno-gospodarczych, wsparcie upowszechniania i wykorzystania energetyki odnawialnej, rozproszonej i prosumenckiej, wsparcie badań i współpracy służących rozwojowi i wdrażaniu zielonych technologii i innowacji),
   - zarządzanie zasobami naturalnymi (ochrona udokumentowanych i potencjalnych zasobów naturalnych, w szczególności strategicznych dla województwa; zrównoważone zarządzanie lasami; kompleksowa eksploatacja zgodna z koncesjami; racjonalne wykorzystanie wód mineralnych i termalnych; ochrona gleb o najwyższym potencjale; stabilizacja warunków wodnych, mikroklimatycznych i biotycznych terenów hydrogenicznych i wodno-błotnych; wspieranie inicjatyw ekologicznej produkcji rolnej; przeciwdziałanie erozji gleb),
   - ochrona bioróżnorodności (ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków, odtwarzanie siedlisk zdegradowanych, w szczególności wodno-błotnych; wprowadzanie i wzmacnianie zielonej infrastruktury, w szczególności o wysokiej wartości przyrodniczej na terenach rolniczych i zurbanizowanych oraz proprzyrodnicze kształtowanie przestrzeni publicznych; rozwój centrów ochrony różnorodności biologicznej, edukacyjnych i ekoturystycznych; propagowanie wartości usług ekosystemowych);

3) silna gospodarka – gospodarka inteligentna wzmacniająca konkurencyjność regionu:

- rozwój infrastruktury komunikacyjnej (powiązanie węzłów autostradowych i dróg ekspresowych z układem dróg krajowych i wojewódzkich oraz przejść granicznych; poprawa stanu i jakości istniejącej w regionie infrastruktury transportowej; budowa i przebudowa dróg, obwodnic i przepraw mostowych w regionie; rozwój osi komunikacyjnej północ–południe; budowa nowego węzła autostradowego dla lepszego skomunikowania stolicy regionu; poprawa wewnętrznej dostępności drogowej w regionie; rewitalizacja linii kolejowych; wspieranie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności korytarza Odrzańskiej Drogi Wodnej w zakresie wykorzystania jej potencjału społecznego oraz gospodarczego, w tym transportowego i turystycznego),
- dbałość o zachowanie i rozwój dziedzictwa kulturowego (zintegrowane zarządzanie materialnym i niematerialnym dziedzictwem kulturowym; popularyzacja wiedzy o regionie i jego mieszkańcach pochodzących z różnych kręgów kulturowych: polskiego, niemieckiego, śląskiego, kresowego, czeskiego i romskiego; propagowanie i kultywowanie tradycji wyróżniających region oraz etosu pracy i solidności; upamiętnianie ważnych wydarzeń z historii regionu; promocja i rozwój dziedzictwa kulinarnego regionu; działania na rzecz zachowania i przystosowania zabytków do nowych funkcji użytkowych, w szczególności służących kulturze, turystyce, edukacji; wsparcie dla stanowienia parków kulturowych).

7.3. Strategia Rozwoju Wspólnoty Opolskiej

Strategia rozwoju wspólnoty opolskiej powstała w ramach projektu „Strategie rozwoju gmin i powiatów Śląska Opolskiego" realizowanego przez Związek Gmin Śląska Opolskiego w 2000 roku, objętego dofinansowaniem LGPP – Programu Partnerstwa dla Samorządu Terytorialnego ze środków USAID – Amerykańskiej Agencji na rzecz Rozwoju Międzynarodowego. Strategia rozwoju wspólnoty opolskiej przyjęta zsotała uchwałą Rady Powiatu Opolskiego nr XVIII/158/2001 z dnia 19 kwietnia 2001 roku.

W Strategii rozwoju wspólnoty opolskiej przyjęto następujące priorytety oraz cele główne, mające wpływ na kształtowanie polityki przestrzennej w gminie:

Priorytety:

1. Ochrona środowiska naturalnego.
2. Tworzenie warunków dla rozwoju przemysłu wysokich technologii.
3. Rozwój przemysłu turystycznego.
4. Kultywowanie tradycji i tworzenie nowych wartości kulturowych.

Cele główne:

A. Rozwiązanie problemów gospodarki wodno – ściekowej, ochrony powietrza i zagospodarowania odpadów.
B. Zagospodarowanie zbiorników wodnych i rzek.
C. Racjonalna gospodarka zasobami leśnymi, gruntami oraz lokalnymi złożami surowców.
D. Ożywienie i rozwój gospodarki.
E. Stworzenie kompleksowego, nowoczesnego systemu łączności oraz połączeń drogowych, wodnych i lotniczych.
F. Ochrona i wykorzystanie zespołów przyrodniczo – krajobrazowych w celach turystyczno – rekreacyjnych i naukowych.

7.4. Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego

Zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska” z dnia 27 kwietnia 2001roku program ochrony środowiska Województwa Opolskiego na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010 został opracowany w 2003 roku i przyjęty przez Sejmik Samorządowy Województwa Opolskiego uchwałą nr XIV/131/2003 z dnia 18 listopada 2003 roku.

W dokumencie tym przyjęto następujące zestawienie podstawowych celów i kierunków działań, które maja szczególne znaczenie dla gminy Dąbrowa:

- Ochrona i rozwój systemu obszarów chronionych.
- Ochrona zagrożonych siedlisk i gatunków roślin i zwierząt.
- Ochrona krajobrazu kulturowego.
- Zwiększenie lesistości województwa.
- Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów.
- Ochrona i renaturalizacja obszarów leśnych.
- Zwiększanie ilości i powierzchni zadrzewień śródpolnych.
- Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych, ochrona przed powodzią.
- Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w eksploatowanych złożach.
- Poprawa dostosowania działań w zakresie planowania przestrzennego.
- Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i „dzikich” wyrobisk.
- Ochrona gleb przed negatywnym wpływem czynników naturalnych i antropogenicznych.

- Wzrost wykorzystania energii odnawialnej w bilansie energetycznym województwa.
- Stworzenie podstaw merytorycznych, do określenia wielkości populacji zagrożonej hałasem komunikacyjnym i przemysłowym.
- Zapobieganie zagrożeniom i zmniejszanie skutków ekologicznych i społecznych awarii przemysłowych.

7.5. Program Ochrony Środowiska Powiatu Opolskiego

Zgodnie z ustawą „Prawo ochrony środowiska" z dnia 27 kwietnia 2001roku program ochrony środowiska Powiatu Opolskiego na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011 został opracowany w 2004 roku i przyjęty uchwałą Rady Powiatu Opolskiego nr XX/141/05 z dnia 24 lutego 2005 roku. W dokumencie tym przyjęto następujące zestawienie działań:

- Minimalizacja zagrożeń spowodowanych klęskami powodzi.
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i deszczowej.
- Ograniczenie ilości ścieków nie oczyszczonych.
- Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.
- Zmniejszenie zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych.
- Zmniejszenie wodochłonności.
- Zmniejszenie zużycia surowców energetycznych.
- Wzrost stopnia odzysku i recyklingu odpadów.
- Ograniczenie uciążliwości odpadów dla środowiska.
- Przywrócenie pożądanych właściwości biologicznych gleb.
- Rekultywacja terenów zdegradowanych przez eksploatację surowców naturalnych i przemysł.
- Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych i energetycznych.
- Poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł tak zwanej niskiej emisji oraz poprzez obniżenie zapotrzebowania na energię.
- Ograniczenie emisji niezorganizowanej.
- Ograniczenie emisji spalin.
- Rozwój energetyki odnawialnej.
- Zapewnienie sprzyjającego komfortu akustycznego środowiska.
- Ochrona różnorodności biologicznej Powiatu.
- Rozszerzenie oferty rekreacyjno – turystycznej Powiatu.
- Poprawa kondycji zdrowotno – sanitarnej lasów.
- Rozszerzenie oferty rekreacyjno – turystycznej Powiatu.

7.6. Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Gminy Dąbrowa

„*Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Gminy Dąbrowa*" przyjęta została uchwałą Nr XXVIII/188/05 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 27 października 2005 roku. Dokument został opracowany przez współuczestniczące ze sobą grupy lokalnej społeczności, pracowników samorządowych, sołtysów oraz ekspertów pełniących nad dokumentem nadzór merytoryczny. Na poszczególnych etapach opracowania dokumentu – od chwili przygotowania jego wersji roboczej był on poddany ocenie publicznej na konsultacjach społecznych. We wstępie do dokumentu czytamy, że „*Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Gminy Dąbrowa*" zakłada wykorzystanie nowych sposobów i nowych technologii, które zwiększą konkurencyjność produktów i usług, a także wpłyną na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez wprowadzenie innowacji związanych z dostępem do usług. Dzięki realizacji „*ZSROW Gminy Dąbrowa*" wypromowane zostaną lokalne produkty, w tym turystyczne oraz wzrosną szanse rozwoju małych podmiotów produkcyjnych.

Misję zewnętrzną gminy wyrażono słowami: „*Gmina Dąbrowa – ludzie chcą tu mieszkać, odpoczywać i pracować*", zaś misję wewnętrzną określono w postaci trzech haseł: „*Gmina Dąbrowa tworzy pożądane warunki dla rozwoju gospodarczego, w tym turystyki, zapewniając mieszkańcom warunki do znajdowania źródeł utrzymania*", „*Gmina Dąbrowa tworzy właściwy klimat intelektualny promując wysoką technologię i tworząc wysokiej jakości standardy edukacyjne już od przedszkoli*", „*Gmina Dąbrowa tworzy wysoki potencjał gospodarczy zapewniając coraz lepszą dostępność komunikacyjną zgodną ze zrównoważonym rozwojem*".

„*Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Gminy Dąbrowa*" formułuje 6 zasadniczych celów strategicznych, do których przypisane są cele operacyjne:

Cel strategiczny nr I:

***Zrównoważony rozwój wielofunkcyjny gminy Dąbrowa*.**

Cele operacyjne:

1. Ochrona terenów północno – wschodniej oraz środkowej części obszaru gminy dla potrzeb intensywnego rozwoju rolnictwa oraz innych funkcji związanych z rolnictwem, w tym eko- i agroturystyki.
2. Utrzymanie oraz intensyfikacja rozwoju mieszkalnictwa wraz z rozwojem usług publicznych i niepublicznych.
3. Reorganizacja struktury funkcjonalno – przestrzennej terenów położonych wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych w kierunku rozwoju obsługi komunikacji i ruchu turystycznego oraz rozwoju działalności gospodarczej.
4. Kreowanie rozbudowy małej architektury wsi gminy Dąbrowa w celu poprawy jakości przestrzeni publicznej, jej funkcjonalności oraz estetyki, a tym samym stworzenie możliwości lokalnego rozwoju gospodarczego.
5. Ochrona środowiska naturalnego Gminy Dąbrowa przez promocję aktywnej rekreacji i budowę dróg rowerowych na terenie gminy zgodną z ideą „greenways".
6. Kreowanie rozwoju rekreacji i wypoczynku, a szczególnie turystyki ekologicznej.
7. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz jego gospodarcze wykorzystanie w rozwoju turystycznym obszarów wiejskich Gminy.
8. Przygotowanie terenów inwestycyjnych i ich promocja, w celu pozyskania inwestorów, których cele działania są zgodne z celami rozwoju gminy.
9. Podniesienie standardu bazy sportowej i rekreacyjnej (w tym otwartych terenów rekreacyjnych).

Cel strategiczny nr II:

***Restytucja przyrodnicza struktury przestrzennej obszaru*.**

Cele operacyjne:

1. Przywrócenie ciągłości przyrodniczej regionalnego i lokalnego systemu ekologicznego, rehabilitacja i ochrona wartości przyrodniczych korytarzy ekologicznych doliny rzeki Odry i Potoku Prószkowskiego oraz wzmocnienie powiązań z obszarem chronionym Borów Niemodlińskich.
2. Wykorzystanie potencjału „Grądów Odrzańskich" ujętych w programie Natura 2000.
3. Eliminacja występujących zagrożeń środowiska, szczególnie degradacji gleb i wód oraz ograniczenie uciążliwości wynikających ze wzrostu poziomu hałasu komunikacyjnego.
4. Opracowanie programu edukacji ekologicznej adresowanego do różnych grup wiekowych mieszkańców Gminy.

Cel strategiczny nr III:

***Wysokiej jakości, nowoczesne i bezpieczne warunki życia mieszkańców*.**

Cele operacyjne:

1. Zwiększenie podaży i różnorodności miejsc pracy poprzez tworzenie pożądanych warunków infrastrukturalnych dla rozwoju nowych funkcji gospodarczych obszaru.
2. Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy przez budowę infrastruktury komunalnej oraz systematyczne podniesienie jakości usług społecznych.
3. Wprowadzanie działań zmierzających do wyrównania szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci, młodzieży oraz grup defaworyzowanych.
4. Stworzenie forum współpracy między Gminą, miastem Opole oraz funkcjonującymi tam uczelniami i budowa zaplecza intelektualnego dla regionu.
5. Stworzenie preferencji dla specjalistów wysokich technologii, zamierzających osiedlić się lub pracować na terenie Gminy.
6. Zwiększenie bezpieczeństwa ludzi i mienia, w tym w sytuacji klęski żywiołowej.
7. Budowa ścieżek rowerowych (tras rowerowych) z małą infrastrukturą rekreacyjną (turystyczną) w miejscach o szczególnych walorach krajobrazowych i historycznych – promocja tzw. „zielonych miejsc pracy" oraz usług

Cel strategiczny nr IV:

Prawidłowe funkcjonowanie struktur osadniczych.

Cele operacyjne:

1. Poprawa prawidłowości i harmonii zagospodarowania terenów wiejskich.
2. Kształtowanie nowego ładu przestrzennego terenów intensywnie zurbanizowanych (Wrzoski – Chróścina – Mechnice oraz Dąbrowa – Ciepielowice).
3. Ochrona obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe obszaru.
4. Budowa przyjaznych przestrzeni publicznych we wszystkich wsiach Gminy.
5. Tworzenie małej infrastruktury turystycznej we wszystkich wsiach Gminy.

Cel strategiczny nr V:

***Zasoby ludzkie – aktywne zaplecze intelektualne gminy*.**

Cele operacyjne:

1. Utrzymanie wysokiego standardu nauczania w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz w przedszkolach.
2. Promocja ustawicznego kształcenia.
3. Kształcenie liderów społeczności wiejskich.
4. Merytoryczne, logistyczne i finansowe wsparcie lokalnych grup działania i grup odnowy wsi.
5. Promocja uczestnictwa w programach i projektach adresowanych do lokalnych społeczności.
6. Współpraca z ośrodkami akademickimi (Uniwersytet Opolski, Politechnika Opolska) w celu promocji nowych technologii i ustawicznej edukacji.

Cel strategiczny nr VI:

***Społeczność gminna promuje i informuje o misjach i celach gminy Dąbrowa*.**

Cele operacyjne:

1. Stworzenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej.
2. Opracowanie i wdrożenie koncepcji promocji Gminy Dąbrowa w odniesieniu do adresatów (potencjalni mieszkańcy, turyści, inwestorzy).
3. Opracowanie i wdrożenie systemu przepływu informacji między Urzędem Gminy Dąbrowa i lokalną społecznością.
4. Promocja konsultacji społecznych, jako możliwości oddziaływania na lokalną rzeczywistość.

7.7. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa

„*Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa na lata 2005 – 2006 i lata 2007 – 2013*" został przyjęty uchwałą Nr XXVI/176/05 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 27 czerwca 2005 roku. We wstępie do dokumentu czytamy, że powstał on jako niezbędny element wymaganej procedury wnioskowania o fundusze strukturalne. „*Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa*" opracowywany został przy udziale społeczności lokalnej uczestniczącej w konsultacjach społecznych. Przy opracowywaniu „*Planu ...*" uwzględniono propozycje i koncepcje zaprezentowane przez uczestników tych konsultacji, a także uwzględniono najważniejsze wnioski, propozycje i postulaty zgłaszane przez mieszkańców na zebraniach wiejskich oraz spotkaniach gremiów różnych organizacji działających w gminie. Współudział partnerów społeczno – gospodarczych w tworzeniu „*Planu ...*", monitorowanie działań, wprowadzanie aktualizacji stanowi istotny wkład w budowę społeczeństwa obywatelskiego.

Z przyjętego na lata 2007 – 2013 Planu Rozwoju Lokalnego zrealizowano:

- Budowa boisk sportowych wraz z niezbędnym zapleczem: Karczów i Prądy;
- Budowa placów zabaw w miejscowościach: Żelazna (teren przy remizie), Karczów (przy świetlicy), Chróścina (na Osiedlu), Mechnice (na stadionie), Sokolniki (na Osiedlu);
- Budowa drogi do osiedla Turzok w Mechnicach;
- Wymiana nawierzchni płyty boiska w Mechnicach
- Budowa mostu na Prószkowskim Potoku w Niewodnikach, wzdłuż drogi gminnej (2010);
- Budowa nawierzchni asfaltowej w Lipowej – Aleja Akacjowa.

Nie zrealizowane zadania Programu należy uznać jako celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

7A. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH DOTYCZĄCE OBSZARU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH OBRĘBU CIEPIELOWICE

W granicach obszaru zmiany studium brak jest zadań służących ponadlokalnym celom publicznym.

7AA. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH DOTYCZĄCE OBSZARU ZMIANY STUDIUM W GRANICACH CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

W obszarze części obrębu Narok objętego zmianą studium brak jest zadań służących ponadlokalnym celom publicznym.

8. PODSUMOWANIE

Położenie gminy wiejskiej Dąbrowa w regionie jest korzystne. Oprócz walorów naturalnych duże znaczenie dla rozwoju mają przebiegające przez gminę szlaki komunikacyjne. Szczególne znaczenie mają trasy:

- A4: Jędrzychowice – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków;
- nr 46: Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny;
- nr 94: Krzywa – Legnica – Wrocław – Brzeg – Opole – Bytom – Kraków;
- linia kolejowa nr 132: Zgorzelec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Przemyśl;
- szlak wodny na rzece Odrze.

Występujący na terenie gminy umiarkowany klimat, charakterystyczny dla Niziny Śląskiej, sprzyja osadnictwu, rolnictwu i rozwojowi aktywności gospodarczych. Stanowiąca północną granicę gminy dolina rzeki Odry jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym. Dodatkowo w celu ochrony wartościowej przyrodniczo doliny rzeki Odry utworzono obszar NATURA 2000 „Grądy Odrzańskie", gdzie licznie występują rzadko spotykane chronione gatunki flory i fauny. Natomiast znajdujące się w granicach gminy kompleksy leśne Borów Niemodlińskich objęte są ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu. Na ich terenie znajduje się rezerwat przyrody „Prądy". W północno – zachodniej części gminy zlokalizowany jest również fragment Stobrawskiego Parku Krajobrazowego. Środowisko przyrodnicze terenów zainwestowanych jest w znacznym stopniu przekształcone w procesie ich historycznego rozwoju. Niekorzystnym zjawiskiem jest ponadnormatywne zanieczyszczenie cieków wodnych. Rzeka Odra jest dodatkowo źródłem cyklicznie powtarzających się gwałtownych zagrożeń powodziowych i w związku z tym oczekuje się dalszych inwestycji w infrastrukturę przeciwpowodziową. Wartościowe zasoby środowiska kulturowego, a w szczególności zespoły: zamkowe, pałacowe i dworskie, objęte są ochroną konserwatorską. Ogółem na terenie gminy 16 obiektów znajduje się w rejestrze zabytków, a 537 figuruje w spisie konserwatorskim. Ochroną objęto także liczne stanowiska archeologiczne.

Obszar 131km² zamieszkuje blisko 10 tysięcy mieszkańców, co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie 74 osób/km². Jest to typowy wskaźnik dla gmin wiejskich. Gminę Dąbrowa zamieszkuje stosunkowo młoda demograficznie społeczność. Ponad 21% zameldowanych mieszkańców nie ukończyło jeszcze 19 roku życia. Dodatkowo od kilkunastu lat zachodzą tu korzystne procesy demograficzne, ze zwiększającą się liczbą ludności na czele. Przyrost naturalny od lat jest dodatni i obecnie wynosi 0,3‰. Z bilansu migracji wynika, że więcej osób przybywa do gminy niż ją opuszcza (3,4‰). Współczynnik obciążenia demograficznego, to jest stosunek ludności w wieku nieprodukcyjnym do liczebności wieku produkcyjnego wynosi 0,53, a większość osób w wieku nieprodukcyjnym stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Pod względem struktury gospodarczej gmina Dąbrowa zaliczana jest do rolniczych, a miejscowość Dąbrowa jest ośrodkiem usługowo – rolniczym, pełniącym jednocześnie rolę gminnego ośrodka administracyjnego. Gospodarka rolna pełni pierwszoplanową rolę w pozostałych miejscowościach wiejskich. Transformacja systemowa w Polsce wymusiła szereg zmian, które w jej początkowej fazie niekorzystnie odbiły się na gminie. Likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych spowodowała wzrost bezrobocia. Brak efektywnej polityki rolnej prowadzonej przez większość rządów po 1990 roku sprawiło, że realne dochody części mieszkańców gminy obniżyły się w stosunku do lat 70 – tych i 80 – tych XX wieku. Obecnie modernizujące się gospodarstwa rolne stają się jednym z kół zamachowych lokalnej gospodarki. Na poprawę bytu rolników wpływa także system dopłat w ramach polityki rolnej Unii Europejskiej. Jednocześnie prężnie rozwija się sektor usług. Sprywatyzowano handel oraz inne branże usługowe. Struktura i rozmieszczenie usług publicznych i nierynkowych jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. To właśnie stale rozwijający się sektor usługowy oraz zmodernizowane zakłady związane z rolnictwem, a także nowo powstałe zakłady usługowe i rzemieślnicze dają znaczą część miejsc pracy. W rejonie węzła autostradowego „Prądy" oraz w rejonie Karczowa utworzono tereny inwestycyjne, które mają szansę stać się jednym z największych skupisk zakładów przemysłowych w powiecie opolskim. Pozostała grupa pracujących znajduje zatrudnienie poza granicami gminy, zwłaszcza w zakładach przemysłowych zlokalizowanych na terenie pobliskiego Opola. Niekorzystnym, nasilającym się zjawiskiem jest emigracja zarobkowa za granicę, zwłaszcza przez najmłodszą grupę osób w wieku produkcyjnym. Dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tworzy się instrumenty wsparcia finansowane przez Europejski Fundusz Społeczny w ramach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Powyższe decyduje, że gmina nie jest zagrożona bezrobociem strukturalnym. Obecny wskaźnik bezrobocia kształtuje się na niższym poziomie w stosunku do innych gmin wiejskich województwa opolskiego i od kilku lat systematycznie spada. Standard życia jest zróżnicowany i nie można go jednoznacznie określić. Dla inwestujących przedsiębiorców gmina oferuje ulgi podatkowe, obecne i planowane rezerwy terenowe dla wprowadzenia nowych obiektów produkcyjnych i usługowych. Ponadto gmina posiada nadwyżki energii elektrycznej, cieplnej oraz wody, a także dostęp do sieci gazowej, co stwarza dobre warunki dla wprowadzenia nowych inwestycji.

Standard zamieszkania w gminie jest zróżnicowany. Występują znaczne dysproporcje w poszczególnych miejscowościach i dotyczy to przede wszystkim wieku substancji mieszkaniowej. Obecnie Gmina nie dysponuje znacznymi rezerwami terenowymi dla wprowadzenia nowej zabudowy mieszkaniowej, a w związku z tym, że na jej terenie obserwuje się zwiększenie popytu na działki budowlane, niezbędne staje się opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla najbardziej rozwojowych miejscowości. W związku z powyższym oczekuje się także dalszego rozwoju

infrastruktury technicznej, a szczególnie modernizacji szlaków komunikacyjnych, rozwoju sieci gazowej i budowy sieci kanalizacyjnej.

Należy nadmienić, że gmina posiada szereg opracowanych dokumentów o randze planistycznej i strategicznej (między innymi: plan rozwoju lokalnego, strategię rozwoju, program ochrony środowiska, plan gospodarki odpadami), ujmujących szczegółowy program rozwoju gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat w kontekście: gospodarki przestrzennej, infrastruktury społecznej i technicznej oraz aktywności gospodarczych.

9. ANALIZY POTRZEB I MOŻLIOWŚCI ROZWOJU GMINY W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ STUDIUM DLA OBRĘBU CIEPIELOWICE

Podstawę prawną opracowania stanowi znowelizowana ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 802, z późn. zm.), ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 293, z późn. zm.).

Przedmiotem wprowadzonych zmian są zapisy mające na celu poprawę efektywnego i ekonomicznego gospodarowania przestrzenią, tak aby przy uwzględnieniu interesów publicznych i prywatnych w oparciu o analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, zapewnić zrównoważony, korzystny dla gminy i mieszkańców rozwój przestrzenny.

Zgodnie z Art. 10 ust. 1, pkt. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 293, z późn. zm.) w studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniających w szczególności:

1) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
2) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
3) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
4) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Na potrzeby sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z zapisami art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonuje się bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Bilans stanowi podstawę do określenia potrzeb i możliwości rozwoju zabudowy na obszarze gminy.

Dokonując bilansu kolejno:

1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2), rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1), oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2) i 3), a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1):

a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2) i 3),
b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2) i 3), maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;

5) określa się:

a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2) i 3), oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4) lit. a), poza tymi obszarami;

6) w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5) lit. b), przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5) lit. a), dokonuje się zmian w celu dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej;

7) działania, o których mowa, mogą wymagać powtórzenia, na zasadzie analizy wariantów lub realizacji procesu iteracyjnego oraz powtórzenia wszystkich lub części z nich, także w połączeniu z innymi czynnościami przeprowadzanymi w ramach prac nad projektem studium;

8) określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1), bierze się pod uwagę:

a) perspektywę nie dłuższą niż 30 lat;

b) niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Przedmiotem zmiany studium jest obszar obrębu Ciepielowice więc powyższe analizy i bilanse przeprowadza się w zakresie zmiany ale uwzględniając obszar całej gminy, w szczególności przy opracowaniu bilansów terenów.

9.1. Analizy ekonomiczne

Szczegółowe analizy ekonomiczne zawarte zostały w Uwarunkowaniach w rozdziale 4. Gospodarka, zawierającym analizę:

- gospodarki rolniczej i leśnej gminy,
- działalności produkcyjnej,
- usług rynkowych,
- turystyki.

Sukcesywnie, w tym na obszarze obrębu Ciepielowice, następuje zmniejszanie obszarów gruntów rolnych kosztem nowych terenów zabudowy mieszkaniowej i dotyczy to gruntów klas słabszych, niewymagających uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest obszarów udokumentowanych złóż, brak jest możliwości rozwijania działalności górniczej.

W strukturze podmiotów gospodarczych w gminie Dąbrowa nie wystąpiły istotne zmiany. Na terenie Gminy Dąbrowa w roku 2017 nadal zdecydowanie dominuje sektor małych, rodzinnych przedsiębiorstw. Najwięcej firm prowadzi działalność handlową i naprawczą oraz budowlaną. Na kolejnym miejscu znajdują się przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem przemysłowym.

Na terenie obrębu Ciepielowice brak jest istniejących zakładów produkcyjnych, za wyjątkiem drobnych przedsiębiorstw, prowadzących swoją działalność, jako towarzyszącą zabudowie mieszkaniowej i zagrodowej. Na obszarze obrębu brak jest obszarów wydzielonych do lokalizowania zabudowy produkcyjnej. Uwarunkowania terenu, powiązania komunikacyjne, bezpośrednia bliskość obszarów ochrony przyrodniczej oraz intensywnie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe nie predestynują obrębu Ciepielowice do lokalizowania zabudowy produkcyjnej.

Generalnie nasycenie siecią usługową oraz rzemieślniczą jest wystarczające z punktu widzenia lokalnych potrzeb. W perspektywie dalszy rozwój sektora usługowego uzależniony będzie głównie od rozwoju demograficznego poszczególnych miejscowości.

9.2. Analizy środowiskowe

Szczegółowe analizy środowiskowe zawarte są w rozdziale 1. Uwarunkowania geograficzne.

Występujący na terenie gminy umiarkowany klimat, charakterystyczny dla Niziny Śląskiej, sprzyja osadnictwu, rolnictwu i rozwojowi aktywności gospodarczych. Stanowiąca północną granicę gminy dolina rzeki Odry jest korytarzem ekologicznym o znaczeniu międzynarodowym. Dodatkowo w celu ochrony wartościowej przyrodniczo doliny rzeki Odry utworzono obszar NATURA 2000 „Grądy Odrzańskie”, gdzie licznie występują rzadko spotykane chronione gatunki flory i fauny. Natomiast znajdujące się w granicach gminy kompleksy leśne Borów Niemodlińskich objęte są ochroną w postaci Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz ostoi siedliskowej SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005, W północno – zachodniej części gminy zlokalizowany jest również fragment Stobrawskiego Parku Krajobrazowego. Środowisko przyrodnicze terenów zainwestowanych jest w znacznym stopniu przekształcone w procesie ich historycznego rozwoju. Niekorzystnym zjawiskiem jest ponadnormatywne zanieczyszczenie cieków wodnych.

Istniejącymi na terenie obrębu formami ochrony przyrody oraz obszarów objętych ochroną są:

- ostoja siedliskowa SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005,
- stanowiska chronionych gatunków zwierząt,
- park zabytkowy o nr rej. 303/98.

Bezpośrednio przy granicy obrębu Ciepielowice występuje Obszar Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie.

9.3. Analizy społeczne

Szczegółowe analizy społeczne zawarte są w rozdziale 3. Strefa społeczna.

W roku 2016 liczna pracujących w Gminie Dąbrowa wynosiła 804 osób, w tym kobiet 399, co oznacza wzrost liczby zatrudnionych o 30%, przy stabilnej w tym okresie liczbie ludności gminy. Świadczy to o korzystnej sytuacji na rynku pracy w ostatnim okresie. W stosunku do roku 2006, dane wykazują tendencję spadku liczby ludności zatrudnionych w rolnictwie i wzrost zatrudnionych w usługach, w tym głownie rynkowych. Tendencja ta oznacza potrzebę zapewnienia zatrudnienia na terenie gminy Dąbrowa poza produkcją rolnicza.

W roku 2017, w strukturze bezrobotnych nastąpiła zmiana, znacząco zmniejszył się odsetek bezrobocia wśród osób najmłodszych do 25 i 30 roku życia. Zjawisko to należy uznać za korzystne.

Zmniejszył się również odsetek bezrobotnych bez stażu pracy, co oznacza lepszą sytuację przy wchodzeniu na rynek pracy, niestety odsetek osób z niskim stażem pracy, do roku czasu, jest nadal wysoki. Nadal utrzymuje się również odsetek osób pozostających bez pracy w długim okresie, przy czym skrócił się okres pozostawiania bez pracy, mający wpływ na wskaźniki bezrobocia.

Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest spadek liczby osób pobierających świadczenia społeczne a sytuacja w zakresie osób korzystających ze świadczeń pokrywa się z sytuacją na rynku pracy i dynamiką bezrobocia w gminie. Nadal głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest więc brak pracy zarobkowej.

9.4. Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna obowiązującego studium obejmowała okres do 2020 roku, dlatego na potrzeby zmiany studium opracowano prognozę demograficzną długookresową na podstawie aktualnych danych.

Liczba ludności w Gminie Dąbrowa na przestrzeni ostatnich 10 lat utrzymywała się na stałym poziomie z tendencją do wzrostu od roku 2010. Drastyczny spadek w roku 2017 wynikał ze zmniejszenia obszaru gminy Dąbrowa.

Szczegółowe analizy dotyczące wskaźników demograficznych oraz ich zmian przedstawiono w rozdziale 3.2 Demografia.

Obręb Ciepielowice charakteryzuje się stałym konsekwentnym wzrostem liczby mieszkańców. W okresie ostatnich 20 lat liczba mieszkańców obrębu Ciepielowice wzrosła o 20%. W związku ze zmianami granic miasta Opola należy spodziewać się nie tylko utrzymania istniejącej tendencji, ale również zwiększenia jej dynamiki.

Bilans terenów i zapotrzebowania na rozwój nowych terenów dokonuje się w stosunku do warunków całej gminy, nawet, jeżeli zmiana studium dotyczy, pojedynczych terenów lub obrębu. Podstawą analizy chłonności obszaru gminy musi być, zatem prognoza demograficzna dla gminy a nie obrębu, nawet, jeżeli zmiana studium dotyczy wyłącznie tego obrębu.

W analizie przyjęto, że bazową dynamiką zmian liczby ludności będzie ta, która opisuje cały powiat opolski. Dane dotyczące powiatu opolskiego zaczerpnięto z prognozy GUS'u na lata 2014-2050, sporządzonej na podstawie założeń, które były przedmiotem konsultacji szerokiego grona specjalistów reprezentujących środowisko naukowe. Zostały one zaprezentowane i przedyskutowane m.in. na Posiedzeniu Plenarnym Rządowej Rady Ludnościowej w dniu 22 maja 2014 r. Uwagi ekspertów pozwoliły na wybór scenariusza założeń uznanego za najlepiej określający prawdopodobny rozwój ludności w perspektywie do 2050 r. Dynamikę zmian liczby mieszkańców ustalono przeliczając indeksy łańcuchowe.

Główny Urząd Statystyczny opracował prognozę ludności gmin na lata 2017-2030. Prognoza ta została opracowana w oparciu o długoterminowe założenia prognozy ludności Polski na lata 2014-2050 oraz prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu na lata 2014-2050. Wymienione prognozy były tworzone w latach 2013-2014 i zostały opublikowane w IV kw. 2014 r. (http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/). Rozbieżności między rzeczywistymi a prognozowanymi wielkościami obserwowane w ciągu kolejnych lat wymagały dokonania korekty danych wejściowych i aktualizacji założeń na poziomie kraju. Prognoza ludności gmin do 2030 r. jako punkt wyjścia przyjęła stan ludności w dniu 31.12.2016 r. w obowiązującym wówczas podziale administracyjnym, czyli przed zmniejszeniem granic gminy Dąbrowa.

Ze względu na dużą zmienność współczynników demograficznych w czasie w poszczególnych gminach, podjęto decyzję o skróceniu horyzontu prognozy. Ostatnim rokiem prognozy ludności gmin jest rok 2030, a nie 2050 jak we wspomnianych na wstępie prognozach opracowanych dla kraju, województw i powiatów.

Dla okresu do roku 2030 prognozę opracowano na podstawie prognozy dla gminy zgodnie z prognozą GUS uwzględniając spadek liczy ludności gminy spowodowany zmianą granic. Dla pozostałego okresu prognozę opracowano na podstawie prognozy dla powiatu opolskiego, korygując wyliczone indeksy łańcuchowe do korzystniejszej sytuacji demograficznej gminy Dąbrową w stosunku do przeciętnej dla powiatu opolskiego.

Prognozę liczby ludności dla gminy Dąbrowa przedstawia poniższa tabela.

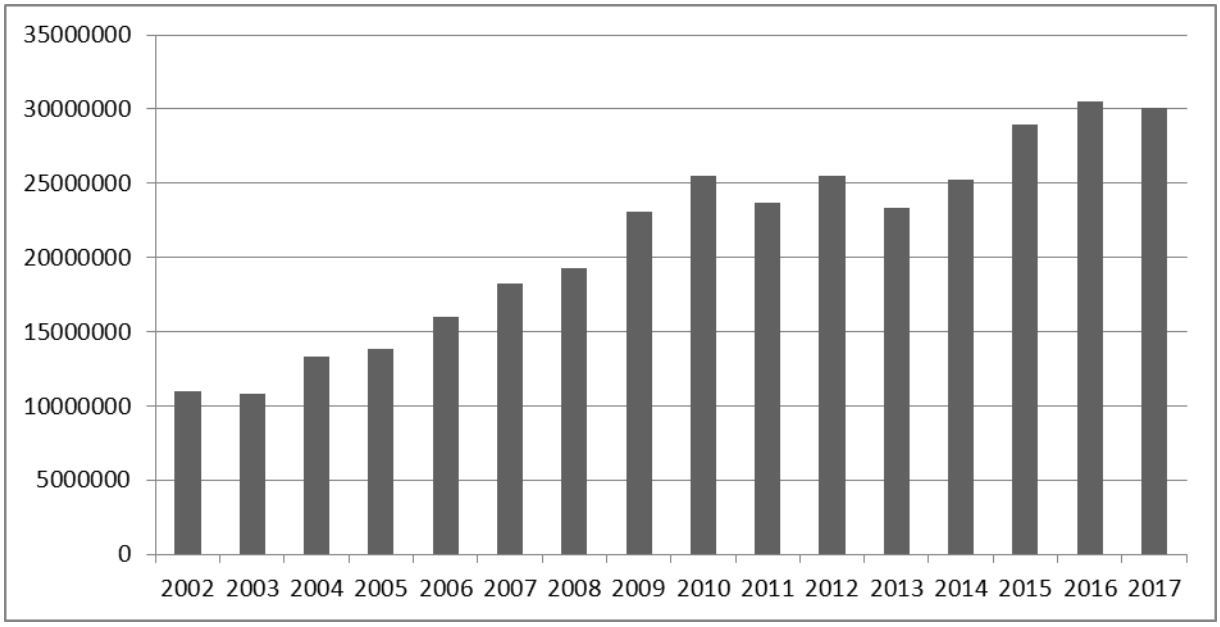
Tabela 48a. Gmina Dąbrowa – prognoza demograficzna na lata 2018 - 2050

Lp.	rok	Prognozowana liczba ludności
1	2018	8 234
2	2019	8 254
3	2020	8 273
4	2021	8 292
5	2022	8309
6	2023	8 324
7	2024	8 337
8	2025	8 348
9	2026	8 356
10	2027	8 365
11	2028	8 371
12	2029	8 376
13	2030	8 378
14	2031	8 377
15	2032	8 376
16	2033	8 375
17	2034	8 374
18	2035	8 373
19	2036	8 371
20	2037	8 370
21	2038	8 369
22	2039	8 367
23	2040	8 366
24	2041	8 364
25	2042	8 362
26	2043	8 361
27	2044	8 359
28	2045	8 357
29	2046	8 355
30	2047	8 353
31	2048	8 351
32	2049	8 349
33	2050	8 347

9.4. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego za rok 2017 kondycja finansowa gminy w latach 2002 - 2017 przejawia korzystny, stały dynamiczny poziom wzrostu dochodów gminy. Odpowiednio proporcjonalnie wzrastają również wydatki z budżetu gminy. W takich samych relacjach, kształtują się dochody i wydatki w ujęciu na 1 mieszkańca gminy. Wskazuje to na korzystną sytuację, zapewniającą stabilność budżetu gminy, która swoją wydajność finansową oraz potencjały rozwojowe z tym związane może opierać w dużej części wyłącznie na własnych dochodach. Zaznacza się

tendencja istotnego udziału wydatków na zadania związane z gospodarką komunalną i ochroną środowiska w budżecie gminy w ostatnich latach. Analogicznie kształtują się poziomy wydatków ogólnym gminy w ujęciu na 1 mieszkańca. Przedmiotowe wskaźniki statystyczne przedstawiają zamieszczone poniżej tabele i wykresy.

Rys.12 Gmina Dąbrową – Dochody Gminy Dąbrowa (ogółem) w latach 2002 – 2017

Tabela 48b. Gmina Dąbrową – Dochody Gminy Dąbrowa w latach 2003 – 2017 [GUS, 2018]

Lp.	rok	Dochody gminy na 1 mieszkańca		Dochody gminy	
		ogółem	własne	ogółem	własne
2	2003	1153,485	506	10 843 909	4 759 471
3	2004	1411,643	692	13 341 438	6 543 962
4	2005	1449,89	664	13 869 643	6 347 125
5	2006	1673,962	745,81	16 021 493	7 138 113,26
6	2007	1906,775	962,14	18 272 629	9 220 156,58
7	2008	2001,799	939,08	19 313 354	9 060 203,63
8	2009	2387,956	1 287,32	23 065 267	12 434 208,63
9	2010	2703,414	1 140,09	25 474 274	10 743 067,83
10	2011	2495,722	1 150,55	23 654 451	10 904 895,13
11	2012	2664,561	1 306,27	25 483 865	12 493 196,18
12	2013	2430,078	1 224,15	23 314 169	11 744 476,27
13	2014	2620,347	1 389,60	25 220 838	13 374 919,90
14	2015	3001,73	1 465,69	28 924 669	14 123 365,56
15	2016	3171,052	1 527,99	30 556 260	14 723 674,13
16	2017	3662,34	1 617,01	30 053 161	13 269 153,02

Tabela 48c. Dochody Gminy Dąbrowa ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w roku 2017 [GUS, 2018]

Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	516 712,63
Dział 020 - Leśnictwo	5 348,67
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,00
Dział 100 - Górnictwo i kopalnictwo	0,00
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00
Dział 500 - Handel	0,00
Dział 550 - Hotele i restauracje	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	0,00
Dział 630 - Turystyka	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	191 361,25
Dział 710 - Działalność usługowa	0,00
Dział 720 - Informatyka	0,00
Dział 730 - Nauka	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	101 130,72
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 659,00
Dział 752 - Obrona narodowa	700,00
Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 222,00
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	0,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	11 266 293,90
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0,00
Dział 758 - Różne rozliczenia	9 648 069,26
Dział 801 - Oświata i wychowanie	665 220,49
Dział 803 - Szkolnictwo wyższe	0,00
Dział 851 - Ochrona zdrowia	80 126,67
Dział 852 - Pomoc społeczna	763 047,39
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	166 770,96
Dział 855 - Rodzina	5 594 243,10
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	995 245,46
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	12 009,79
Dział 925 - Ogrody botan. i zoolog. oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,00
Dział 926 - Kultura fizyczna	39 000,00
ogółem	30 053 161,29

Tabela 48d. Wydatki Gminy Dąbrowa w latach 2003 – 2017 [GUS, 2018]

LP.	rok	ogółem	wydatki majątkowe ogółem	wydatki majątkowe inwestycyjne	udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem [%]	Wydatki na 1 mieszkańca
1	2003	11 709 212	1 286 588	1 286 588	10,99	1 246
2	2004	12 693 527	875 513	875 513	6,90	1 343
3	2005	13 658 891	1 034 160	1 034 160	7,57	1 428
4	2006	18 256 378,49	4 373 123,12	4 373 123,12	23,95	1 907,47
5	2007	23 813 734,54	8 785 208,22	8 785 208,22	36,89	2 485,00
6	2008	21 896 485,86	5 385 044,40	5 385 044,40	24,59	2 269,54
7	2009	22 026 253,55	2 371 576,68	2 371 576,68	10,77	2 280,39
8	2010	28 312 735,67	4 590 771,21	4 590 771,21	16,21	3 004,64
9	2011	23 339 017,13	2 889 913,39	2 889 913,39	12,38	2 462,44
10	2012	26 345 810,28	4 300 526,53	4 300 526,53	16,32	2 754,69
11	2013	24 200 149,64	2 016 226,82	2 016 226,82	8,33	2 522,43
12	2014	29 175 763,07	5 999 434,53	5 999 434,53	20,56	3 031,25
13	2015	25 699 336,40	1 462 410,11	1 462 410,11	5,69	2 667,01
14	2016	28 637 983,10	1 074 595,20	1 074 595,20	3,75	2 971,98
15	2017	28 377 372,67	1 524 537,63	1 524 537,63	5,37	3 458,12

Tabela 48e. Wydatki Gminy Dąbrowa ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej w roku 2017 [GUS, 2018]

Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	726 264,25
Dział 020 - Leśnictwo	0,00
Dział 050 - Rybołówstwo i rybactwo	0,00
Dział 100 - Górnictwo i kopalnictwo	0,00
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	0,00
Dział 500 - Handel	0,00
Dział 550 - Hotele i restauracje	0,00
Dział 600 - Transport i łączność	1 435 453,72
Dział 630 - Turystyka	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	86 726,49
Dział 710 - Działalność usługowa	18 789,60
Dział 720 - Informatyka	0,00
Dział 730 - Nauka	0,00
Dział 750 - Administracja publiczna	3 686 077,79
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 659,00
Dział 752 - Obrona narodowa	700,00
Dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	0,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	287 554,89
Dział 755 - Wymiar sprawiedliwości	0,00
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,00
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	288 401,84
Dział 758 - Różne rozliczenia	0,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	10 616 972,42

Dział 803 - Szkolnictwo wyższe	0,00
Dział 851 - Ochrona zdrowia	77 940,73
Dział 852 - Pomoc społeczna	1 877 882,42
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	591 153,06
Dział 855 - Rodzina	5 790 542,67
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 584 666,00
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	823 631,64
Dział 925 - Ogrody botan. i zoolog. oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	0,00
Dział 926 - Kultura fizyczna	482 956,15
ogółem	28 377 372,67

Realizacja polityki rozwoju przestrzennego gminy określonej w projekcie Studium wiąże się z nowymi inwestycjami, koniecznymi do uruchomienia planowanych terenów budowanych, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej i drogowej. Zakłada się jednak, że przyjęte w projekcie Studium kierunki zagospodarowania przestrzennego będą efektywnie ale stopniowo realizowane w kolejnych latach, przy założeniu racjonalnego rozłożenia ich w czasie i optymalnego dostosowania, z jednej strony do potrzeb rozwojowych, a z drugiej do finansowych możliwości ich wykonania z punktu widzenia wydajności budżetu gminy. Wyznaczone w analizie obszary zurbanizowane o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszary wskazane do uzupełnienia i obszary rozwoju zabudowy zostały określone, przy zastosowaniu zasady minimalizowania kosztów związanych z budową nowej infrastruktury technicznej i drogowej oraz zapewnienia jak najlepszego dostępu do dróg publicznych i sieci infrastruktury technicznej. Obszary wskazane dla realizacji zabudowy określono dążąc do ograniczania odległości od istniejących dróg publicznych i sieci infrastruktury technicznej.

W roku 2017 nasycenie siecią wodociągową w gminie Dąbrowa było pełne, z sieci wodociągowej obsługiwane są wszystkie miejscowości gminy za wyjątkiem przysiółka Zorgi. Długość sieci ogółem wynosi 75000 m i 2199 przyłączy, w tym w obrębie Ciepielowice długość sieci wodociągowej wynosi 4324 m i 145 przyłączy.

W roku 2017 na terenie gminy Dąbrowa sieć kanalizacyjną posiadały miejscowości: Karczów, Mechnice, Chróścina, Dąbrowa, Ciepielowice, Sokolniki, Żelazna. Bez kanalizacji sanitarnej pozostaje reszta miejscowości. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi 50624m z 1584 przyłączami kanalizacyjnymi.

Gmina Dąbrowa sukcesywnie i systematycznie realizuje inwestycje infrastrukturalne i komunikacyjne.

Powyższe analizy wykazują możliwość finansowania potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej nie tylko z budżetu własnego, ale również ze środków zewnętrznych. Ocenia się że sytuacja finansowa gminy pozwala na utrzymanie wielkości obszarów przeznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa pod zabudowę wyznaczonych w środki przeznaczone na infrastrukturę pozwalają na sukcesywne uzbrajanie terenów i wykorzystywanie ich w kolejnych latach.

9.5. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognozy demograficznej oraz możliwości finansowych gminy stwierdzono następujące potrzeby rozwoje gminy Dąbrowa.

9.5.1. Zabudowa mieszkaniowa

Na podstawie sytuacji demograficznej, społecznej, w tym jakości życia mieszkańców – wyrażających się w standardzie powierzchni mieszkaniowej stwierdzono potrzebę zwiększenia powierzchni zabudowy mieszkaniowej gminy.

Biorąc pod uwagę istniejącą liczbę mieszkańców oraz istniejący wskaźnik powierzchni mieszkaniowej przypadający na 1 mieszkańca określa się:

Istniejący wskaźnik powierzchni mieszkania przypadający na 1 osobę w gminie Dąbrowa w roku 2016 wynosił 33,5 m^2/na osobę. Jest to wskaźnik nieznacznie wyższy od średniej w województwie. Przeciętny wskaźnik powierzchni mieszkaniowej w kraju jest o połowę mniejszy niż w Europie. Jako docelowy wskaźnik powierzchni mieszkania na osobę w gminie, z uwagi na wyraźne wyższe przeciętnie potrzeby i możliwości jej mieszkańców, przyjęto 50 m2/osobę.

❖ **Prognozowane docelowa powierzchnia zabudowy mieszkaniowej w perspektywie 30 lat (na rok 2048)**

Z prognozowanej liczby mieszkańców w gminie w perspektywie 30 lat – na rok 2048 zapotrzebowanie na powierzchnie mieszkaniową wynosi:

Prognozowana powierzchnia zabudowy mieszkaniowej w 2048 r.	=	prognozowana liczba mieszkańców	x	docelowy wskaźnik powierzchni mieszkaniowej/osobę 50m^2/osobę

Prognozowana powierzchnia zabudowy mieszkaniowej w 2048 : 8351 x 50 m^2 = 417 550 m^2

❖ **Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 30 lat (na rok 2048)**

Różnica pomiędzy prognozowaną docelową powierzchnią zabudowy mieszkaniowej a obecną powierzchnią zabudowy mieszkaniowej w gminie, powiększona o tolerancję 30 %, stanowi zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową. Obecną powierzchnię zabudowy mieszkaniowej w gminie ustalono na podstawie obliczeń powierzchni terenów z zastosowaniem wskaźników chłonności. Tak ustalona istniejąca powierzchnia zabudowy mieszkaniowej wynosiła w roku 2017: 275 135,50 m^2 powierzchni użytkowej.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w perspektywie 30 lat wynosi:

(417 550 m^2 – 275 135,5 m^2) + 30% = **185 139,5 m^2**

9.5.2. Zabudowa obsługująca gospodarkę rolniczą

Gmina Dąbrowa charakteryzuje się przeciętnymi walorami rolniczymi obszaru. Na terenie gminy dużą część stanowią lasy. Obszar rolniczy użytków rolnych wymaga zapewnienia zabudowy do jego obsługi. Obecnie tereny zabudowy rolniczej stanowią 1,13 % gruntów rolnych. Powierzchnia użytków rolnych wynosi 8978 ha. Szacuje się, że zabudowa rolnicza będzie wymagać rehabilitacji, zmiany warunków technicznych, zmiany technologii, co będzie wymagać nowych terenów zabudowy rolniczej zagrodowej, zapotrzebowanie na nową zabudowę określa się, jako 1,87 % powierzchni użytków rolnych, tak, aby łączna powierzchnia zabudowy rolniczej nie przekroczyła 3 % użytków rolnych.

1,87 % z 8997 ha wynosi 168 ha, co w przeliczeniu na powierzchnie użytków zabudowy, przy wskaźniku intensywności zabudowy 0,1 wynosi 168 000 m^2 powierzchni użytkowej zabudowy zagrodowej i produkcji rolniczej

Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę związaną z rolnictwem w gminie wynosi: 168 000 m^2 powierzchni użytkowej zabudowy.

9.5.3. Zabudowa usługowa

Zapotrzebowanie na zabudowę usługową określa się w stosunku do oszacowanego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową i zagrodową łącznie. Zapotrzebowanie na usługi związane jest z podstawową obsługą terenów mieszkaniowych oraz terenów usługowych ponadlokalnych szacuje się w wysokości 60 % powierzchni zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową i zagrodową łącznie. Wyższy wskaźnik udziału terenów usługowych przyjęto w związku z położeniem gminy i warunkami do lokalizowania zabudowy produkcyjnej i usługowej ponadlokalnej, w oparciu o układ dróg tranzytowych i bezpośrednie powiązanie z autostradą A4 i miastem Opole.

Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową) wynosi:

(185 139,5 m^2 +168 000 m^2) x 0,6 +30% =275 448,81 m^2

Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową wynosi: 275 448,81 m^2 powierzchni użytkowej zabudowy

9.5.4. Zabudowa produkcyjna

Teren gminy posiada korzystne walory komunikacyjne i demograficzne rozwoju funkcji produkcyjnej. Dla prawidłowego rozwoju funkcjonalno-przestrzennego terenu niezbędne jest rozwijanie tej funkcji i wyznaczanie w dokumentach planistycznych terenów pod jej rozwój.

Oszacowano na podstawie analiz zabudowy istniejącej, sytuacji demograficznej oraz społecznej, że zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną wyrażone w stosunku powierzchni zabudowy użytkowej funkcji produkcyjnej do powierzchni zabudowy użytkowej funkcji mieszkaniowej wynosi 40 – 60 %. Przyjęto maksymalny wskaźnik 60% w stosunku do zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową i zagrodową. Wyższy wskaźnik udziału terenów usługowych przyjęto w związku z położeniem gminy i warunkami do lokalizowania zabudowy produkcyjnej i usługowej ponadlokalnej, w oparciu o drogi układ dróg tranzytowych i bezpośrednie powiązanie z autostradą A4 i ośrodkiem miejskim Opolem.

Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową) wynosi:

Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną wynosi:

(185 139,5 m^2 +168 000 m^2) x 0,6 +30% =275 448,81 m^2

Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną wynosi: 275 448,81 m^2 powierzchni użytkowej zabudowy

9.6. Założenia do analizy chłonności terenów

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest dokumentem strategicznym, długoterminowym o założonej skali ogólności i elastyczności. Studium ustalając kierunki zagospodarowania określa obszary wielofunkcyjne, dlatego aby określić chłonność poszczególnych funkcji zabudowy, dla obszarów funkcjonalnych podlegających analizie oszacowano udział funkcji terenu oraz powierzchnie użytkową zabudowy w podziale na funkcje z uwzględnieniem przeciętnych intensywności zabudowy, określonych na podstawie istniejącej zabudowy. W ten sposób ustalono wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy wyrażony w powierzchni przypadającej na 1 ha obszaru funkcjonalnego. Obliczenia szacunków chłonności poszczególnych obszarów funkcjonalnych przedstawiają poniższa tabela. Wskaźniki intensywności zabudowy przyjęto jako średnie wskaźniki realne do osiągnięcia, występujące na terenie.

Tabela 48f. Gmina Dąbrowa– obliczenia wskaźników chłonności obszarów funkcjonalnych

obszar funkcjonalny	powierzchnia netto z 1 ha	powierzchnia netto w m^2	funkcja	udział %	powierzchnia w m^2	wskaźnik intensywności zabudowy	powierzchnia zabudowy ogólnej na 1 ha	powierzchnia zabudowy użytkowej na 1 ha 70% powierzchni ogólnej
1	*2*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	
MN	powierzchnia netto - 20% - (komunikacja + infrastruktura techniczna) - 20% - (zieleń)	6000	M	70%	4200	0,1	**420**	**294**
			U	30%	1800	0,1	**180**	**126**
MU	powierzchnia netto - 20% - (komunikacja + infrastruktura techniczna) - 20% - (zieleń)	6000	M	50%	3000	0,1	**300**	**210**
			U	50%	3000	0,1	**300**	**210**
RM	powierzchnia netto - 20% - (komunikacja + infrastruktura techniczna) - 30% - (zieleń)	5000	R	100%	5000	0,1	**500**	**350**
U, UT	powierzchnia netto - 20% - (komunikacja + infrastruktura techniczna) - 20% - (zieleń)	6000	U	100%	6000	0,2	**1200**	**840**
US	powierzchnia netto - 20% - (komunikacja + infrastruktura techniczna) - 60% - (zieleń)	2000	U	100%	2000	0,2	**400**	**280**

AG	powierzchnia netto - 20% - (komunikacja + infrastruktura techniczna) - 20% - (zieleń)	6000	P	70	4200	0,2	**840**	**588**
			U	30	1800	0,2	**360**	**252**

Tabela 48g. Gmina Dąbrowa– wskaźniki chłonności obszarów funkcjonalnych

Lp.	Obszar funkcjonalny	Funkcja zabudowy	Powierzchnia zabudowy użytkowej na 1 ha
1	2	3	4
1	MN	M	**294**
		U	**126**
2	MU	M	**210**
		U	**210**
3	RM	R	**350**
5	U, UT	U	840
6	US	U	280
7	AG	P	**588**
		U	**252**

9.7. Bilans terenów ustalonych pod zabudowę w studium

Bilans terenów przedstawiono w ujęciu tabelarycznym w rozbiciu na tereny poszczególnych obrębów. Pomimo, ze zmiana studium obejmuje wyłącznie obręb Ciepielowice analizę opracowuje się dla obszaru całej gminy a ewentualne korekty projektowej zabudowy możliwe są tylko w zakresie obrębu Ciepielowice. W przypadku terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę a zabudowanych, powierzchnia tych terenów wykazana jest jako zabudowa istniejąca.

Tabela 48h. Obręb Ciepielowice – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	64,09	4,51	7,19	52,39	0
MU	54,91	22,43	10,05	22,43	0
RM	2,7	2,7	0	0	0
U	9,41	9,41	0	0	0
US	1,93	1,93	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

W związku ze zmianami w przeznaczeniu terenów wynikającymi z uwzględniania uwag podczas 4 wyłożeń do publicznego wglądu uległy zmianie powierzenie obszarów projektowanej zabudowy. Zmiana polegała na zmniejszeniu terenów projektowanej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej i wprowadzeniu terenów nowej zabudowy zagrodowej

Tabela 48h-1. Obręb Ciepielowice – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha) - uwzględniający zmiany wynikające z procedury planistycznej 4 wyłożeń do publicznego wglądu

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	59,3	4,51	7,19	47,6	0
MU	51,75	22,43	10,05	19,27	0
RM	10,1	2,7		6,9	0
U	9,41	9,41	0	0	0
US	1,93	1,93	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48i. Obręb Chróścina – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	54,16	28,11	7,96	18,09	0
MU	77,27	50,194	27,076	0	0
RM	18,45	18,45	0	0	0
U	12,85	12,71	0	0	0,14
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48j. Obręb Dąbrowa – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	106,46	34,782	37,448	34,23	0
MU	71,84	62,78	4,53	4,53	0
RM	1,57	1,57	0	0	0
U	23,08	23,08	0	0	0
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	148,22	85,54	18,34	44,34	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48k. Obręb Karczów – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	74,16	28,62	24,92	19,98	0,63
MU	21,26	21,26	0	0	0
RM	26,76	26,76	0	0	0
U	11,46	11,46	0	0	0
US	2,09	2,09	0	0	0
UT	9,58	0	0	9,58	0
AG	60,76	1,6	0	59,16	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48l. Obręb Lipowa – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	23,07	0	9,5	13,57	0
MU	10,97	7,305	1,905	1,76	0
RM	8,37	8,37	0	0	0
U	4,66	4,66	0	0	0
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48m. Obręb Mechnice – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	44,49	4,067	3,82	36,603	0
MU	108,74	66,814	41,926	0	0
RM	4,64	4,64	0	0	0
U	1	1	0	0	0
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	8,18	8,18	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48n. Obręb Narok – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	42,88	16,60	20,21	6,07	7,42
MU	57,83	0	45,59	12,24	0
RM	12,27	0	12,27	0	0
U	8,02	0	8,02	0	0
US	6,04	0	6,04	0	0
UT	6,55	2,39	4,16	0	0
AG	0	0	0,0	0	0
PG	4,44	0	4,44	0	0

Tabela 48o. Obręb Niewodniki – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	4,8	0	4,8	0	0
MU	38,78	24,55	14,23	0	0
RM	9,04	9,04	0	0	0
U	9,46	7,024	2,436	0	0
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48p. Obręb Nowa Jamka – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	10,03	0	3,126	6,904	0
MU	19,17	12,651	5,084	1,435	0
RM	7,11	7,11	0	0	0
U	6,12	6,12	0	0	0
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48r. Obręb Prądy – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	0	0	0	0	0
MU	30,82	3,775	27,045	0	0
RM	16,72	16,72	0	0	0
U	13,66	12,514	1,146	0	0
US	3,99	3,99	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	162,21	107,72	4,39	50,1	107,02
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48s. Obręb Siedliska – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	31,97	15,03	2,98	13,97	8,21
MU	5,82	4,07	1,75	0	0
RM	11,86	9,99	1,87	0	0
U	0	0	0	0	0
US	0	0	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48t. Obręb Skarbiszów – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	10,07	0,61	9,46	0	0
MU	25,39	14,343	11,047	0	0
RM	17,22	17,22	0	0	0
U	13,13	13,13	0	0	0
US	6,96	6,96	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

Tabela 48u. Obręb Żelazna – bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w studium (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Ogółem	Zabudowane	Projektowane pod zabudowę		
			W granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Poza granicami jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej	Przeznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę
MN	0	0	0	0	0
MU	30,59	14,37	16,22	0	0
RM	32,06	32,06	0	0	0
U	0	0	0	0	0
US	1,59	1,59	0	0	0
UT	0	0	0	0	0
AG	0	0	0	0	0
PG	0	0	0	0	0

9.7.1. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 293 ze zm) art. 10 ust. 7 pkt. 2 szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 166, poz. 1612 ze zm.) definiuje jednostkę osadniczą (art. 2 pkt 1) jako „wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkały przez ludzi”.

Na podstawie ww przepisów wyodrębniono jednostki osadnicze, w których dokonano pomiaru poszczególnych obszarów funkcjonalnych poza terenami ujętymi w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 48w. Gmina Dąbrowa – bilans terenów projektowanych pod zabudowę o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej w granicach jednostki osadniczej (w ha)

Oznacze-nie przezna-czenia	Chróścina	Ciepielowice	Dąbrowa	Karczów	Lipowa	Mechnice	Narok	Niewodniki	Nowa Jamka	Prądy	Siedliska	Skarbiszów	Żelazna	suma
MN	7,96	7,19	37,45	24,92	9,50	3,82	13,49	4,80	3,13		2,98	9,46		124,7
MU	27,08	10,05	4,53		1,91	41,93	12,24	14,23	5,08	27,05	1,75	11,05	16,22	173,12
RM											1,87			1,87
U								2,44		1,15				3,58
US														
UT														
AG			18,34							4,39				22,73
PG														

Tabela 48x. Gmina Dąbrowa –obliczenia szacunkowej chłonności terenów w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej

Lp.	Obszary funkcjonalne	Powierzchnia w ha	Funkcje zabudowy	Wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy na 1 ha (w m²)	Oszacowana chłonność Powierzchni zabudowy użytkowej w m²
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	MN	120,61	M	**294**	50656,2
2			U	**126**	21709,8
3	MU	178,96	M	**210**	53688
4			U	**210**	53688
5	RM	1,87	R	**350**	935
6	U	3,58	U	840	4296
7	AG	22,73	P	**588**	19093,2
8			U	**252**	50656,2

Tabela 48y. Gmina Dąbrowa –chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej

Lp.	Funkcje zabudowy	chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej w m² powierzchni zabudowy
1	*2*	
1	M - mieszkaniowa	73 138,8
2	U - usługowa	60924,36
4	R - rolnicza	654,5
5	P - produkcyjna	13 365,24

9.7.2. Chłonność obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Gmina Dąbrowa posiada bardzo małe pełne pokrycie planami miejscowymi. Niezabudowane tereny, dające możliwość lokalizowania nowej zabudowy, wyznaczone w planie pod zabudowę zbilansowano w tabeli poniżej.

Tabela 48z. Gmina Dąbrowa – bilans terenów projektowanych objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w ha)

Oznaczenie przeznaczenia	Chróścina	Ciepielowice	Dąbrowa	Karczów	Lipowa	Mechnice	Narok	Niewodniki	Nowa Jamka	Prądy	Siedliska	Skarbiszów	Żelazna	suma
MN				0,63			7,42				8,21			16,26
MU														
RM														
U	0,14													0,14

US														
UT														
AG										107,02				107,02
PG														

Tabela 48aa. Gmina Dąbrowa –obliczenia szacunkowej chłonności terenów objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Obszary funkcjonalne	Powierzchnia w ha	Funkcje zabudowy	Wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy na 1 ha (w m^2)	Oszacowana chłonność Powierzchni zabudowy użytkowej w m^2
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
	MN	16,26	M	**294**	6829,2
			U	**126**	2926,8
	U	0,14	U	840	168
	AG	107,02	P	**588**	89896,8
			U	**152**	38527,2

Tabela 48ab. Gmina Dąbrowa –chłonność terenów objętych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Funkcje zabudowy	chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej w m^2 powierzchni zabudowy
1	*2*	*3*
1	M - mieszkaniowa	4780,44
2	U - usługowa	29135,4
4	R - rolnicza	0
5	P - produkcyjna	62927,76

9.7.3. Bilans możliwości rozwoju zabudowy na terenie gminy

Tabela 48ac. Gmina Dąbrowa - projektowane tereny w studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego [w ha]

Oznaczenie przeznaczenia	Chróścina	Ciepielowice	Dąbrowa	Karczów	Lipowa	Mechnice	Narok	Niewodniki	Nowa Jamka	Prądy	Siedliska	Skarbiszów	Żelazna	suma
MN	18,1	52,39	34,2	20,0	13,6	36,6	6,1		6,9		14,0			201,89
MU		22,43	4,5		1,8				1,4					30,13
RM														

U														
US														
UT				9,6			2,4							12,0
AG			44,3	59,2						50,1				153,6
PG														

W związku ze zmianami w przeznaczeniu terenów w obrębie Ciepielowice wynikającymi z uwzględnianie uwag podczas 4 wyłożenia do publicznego wglądu uległy zmianie powierzenie obszarów projektowanej zabudowy. Zmiana polegała na zmniejszeniu terenów projektowanej zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej i wprowadzeniu terenów nowej zabudowy zagrodowej.

Tabela 48ac-1. Gmina Dąbrowa - projektowane tereny w studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego [w ha] - uwzględniający zmiany wynikające z procedury planistycznej 4 wyłożeń do publicznego wglądu

Oznaczenie przeznaczenia	Chróścina	Ciepielowice	Dąbrowa	Karczów	Lipowa	Mechnice	Narok	Niewodniki	Nowa Jamka	Prądy	Siedliska	Skarbiszów	Żelazna	suma
MN	18,1	47,6	34,2	20,0	13,6	36,6	6,1		6,9		14,0			201,89
MU		19,27	4,5		1,8				1,4					30,13
RM		6,9												
U														
US														
UT				9,6			2,4							12,0
AG			44,3	59,2						50,1				153,6
PG														

Tabela 48ad. Gmina Dąbrowa –obliczenia szacunkowej chłonności terenów studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Obszary funkcjonalne	Powierzchnia w ha	Funkcje zabudowy	Wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy na 1 ha (w m^2)	Oszacowana chłonność Powierzchni zabudowy użytkowej w m^2
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	**MN**	191,14	M	**294**	56195,16
2			U	**126**	24083,64
3	**MU**	26,72	M	**210**	5611,2
4			U	**210**	5611,2
5	**U**	12,0	U	**840**	10080

6	AG	153,6	P	588	90316,8
7			U	252	38707,2

Tabela 48ad-1. Gmina Dąbrowa –obliczenia szacunkowej chłonności terenów studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - uwzględniający zmiany wynikające z procedury planistycznej 4 wyłożeń do publicznego wglądu

Lp.	Obszary funkcjonalne	Powierzchnia w ha	Funkcje zabudowy	Wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy na 1 ha (w m^2)	Oszacowana chłonność Powierzchni zabudowy użytkowej w m^2
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
1	MN	186,61	M	294	54863,34
2			U	126	23512,86
3	MU	23,56	M	210	4947,6
4			U	210	4947,6
5	RM	6,9	R	350	2415
6	U	12,0	U	840	10080
7	AG	153,6	P	588	90316,8
8			U	252	38707,2

Tabela 48ae. Gmina Dąbrowa –chłonność terenów studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Funkcje zabudowy	chłonność terenów poza obszarami o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej w m^2 powierzchni zabudowy
1	*2*	*3*
1	M - mieszkaniowa	61806,36
2	U - usługowa	78482,04
4	R - rolnicza	0
5	P - produkcyjna	90 316,80

Tabela 48ae-1. Gmina Dąbrowa –chłonność terenów studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - uwzględniający zmiany wynikające z procedury planistycznej 4 wyłożeń do publicznego wglądu

Lp.	Funkcje zabudowy	chłonność terenów poza obszarami o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalnej w m^2 powierzchni zabudowy
1	*2*	*3*
1	M - mieszkaniowa	59810,94
2	U - usługowa	77247,66
4	R - rolnicza	2415
5	P - produkcyjna	90 316,80

Tabela 48af. Gmina Dąbrowa –zestawienie maksymanego zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni zabudowy projektowanej w studium

Lp.	Funkcje zabudowy	Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę	Chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształco-nej strukturze funkcjonalnej w m² powierzchni zabudowy	Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego niezabudowanych w m² powierzchni zabudowy	Chłonność terenów projektowanej zabudowy w studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w m² powierzchni zabudowy	Suma projektowanych terenów pod zabudowę w studium (kolumny 4+5+6)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1	M – mieszka-niowa	185 139,50	73 138,80	4780,44	61806,36	**139 725,6**
2	U - usługowa	275 448,80	60 924,36	29135,40	78482,04	**168 541,8**
4	R – rolnicza (RM, RU)	168 000	654,50	0	0	**654,5**
5	P - produkcyjna	275 448,80	13 365,24	62927,76	90316,80	**166 609,80**

Tabela 48af-1. Gmina Dąbrowa –zestawienie maksymanego zapotrzebowania na nową zabudowę z sumą powierzchni zabudowy projektowanej w studium - uwzględniające zmiany wynikające z procedury planistycznej 4 wyłożeń do publicznego wglądu

Lp.	Funkcje zabudowy	Oszacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę	Chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych o w pełni wykształco-nej strukturze funkcjonalnej w m² powierzchni zabudowy	Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego niezabudowanych w m² powierzchni zabudowy	Chłonność terenów projektowanej zabudowy w studium poza obszarami w granicach jednostek osadniczych oraz przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w m² powierzchni zabudowy	Suma projektowanych terenów pod zabudowę w studium (kolumny 4+5+6)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
1	M – mieszka-niowa	185 139,50	73 138,80	4780,44	59810,94	**137730,2**
2	U - usługowa	275 448,80	60 924,36	29135,40	77247,66	**167307,4**
4	R – rolnicza (RM, RU)	168 000	654,50	0	2415	**3069,5**
5	P - produkcyjna	275 448,80	13 365,24	62927,76	90316,80	**166 609,80**

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 293 ze zm.) art. 10 ust. 5 pkt. 4 porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, nie przekracza chłonności zabudowy w granicach jednostek osadniczych oraz terenów zabudowy określonych w planach miejscowych, nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami jednostek osadniczych oraz terenów zabudowy w planach miejscowych. Jeżeli maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, przekracza chłonności zabudowy w granicach jednostek osadniczych oraz terenów zabudowy określonych w planach miejscowych – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza

obszarami jednostek osadniczych oraz terenów zabudowy w planach miejscowych, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu.

Zgodnie z analizami i bilansami przeprowadzonymi powyżej, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, przekracza chłonności zabudowy w granicach jednostek osadniczych oraz terenów zabudowy określonych w planach miejscowych, dlatego w studium wyznaczono nowe tereny pod zabudowę poza granicami jednostek osadniczych oraz terenów zabudowy określonych w planach miejscowych.

Wyznaczona nowa zabudowa nie przekracza bilansu maksymalnego w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Zaprojektowany rozwój zabudowy w studium jest zgodny z regulacjami ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 293 ze zm.) art. 10 ust. 5 pkt. 4.

10. ANALIZY POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY W ZWIĄZKU ZE ZMIANĄ STUDIUM W CZĘŚĆI OBRĘBU NAROK

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485) rozszerzyła zakres art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w części dotyczącej uwarunkowań wynikających z potrzeb i możliwości rozwojowych gminy oraz wynikających z nich kierunków zagospodarowania. Jednocześnie zgodnie z art. 9. ust 3a zmiana studium dla części obszaru gminy wymaga dokonania, zarówno w części tekstowej jak i graficznej studium, zmian w odniesieniu do wszystkich treści, które w wyniku wprowadzonej zmiany przestają być aktualne, w szczególności zmian w zakresie określonym w art. 10 ust. 1.

W związku z powyższym na potrzeby zmiany Studium w granicach części obrębu Narok przyjęto analizę potrzeb i możliwości rozwoju gminy w związku ze zmianą studium dla obrębu Ciepielowice określonej w rozdziale 9, opracowaną zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 503).

10.1. Analizy ekonomiczne

Analizy ekonomiczne dla obszar całej gminy zostały określone szczegółowo w rozdziale 9.1. Analizy ekonomiczne.

Przeprowadzona szczegółowa analiza danych GUS, publikowanych w Banku Danych Lokalnych oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Dąbrowa uchwalonej Uchwałą nr XXV/226/20 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 17 grudnia 2020 r. wykazała, że: dochody własne Gminy stale zwiększają się na przestrzeni ostatnich lat, subwencje ogólne Gminy systematycznie rosną, dochody ogółem Gminy kształtują się korzystnie i prezentują stały wzrost, planowane wydatki bieżące są niższe od planowanych dochodów bieżących, za wyjątkiem wyższych planowanych wydatków bieżących niż dochodów bieżących w 2021 r., prognoza spłaty długu obejmuje okres, w jakim przewiduje się pełną spłatę zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia zobowiązań, wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży nieruchomości w latach 2021-2022 planuje się na poziomie ujemnym i wynosi od 15% do 18% mniej niż wydatki ogółem rocznie, po 2022 roku dochody bieżące powiększone o dochody ze sprzedaży planowane są na poziomie dodatnim o 1% więcej niż wydatki ogółem rocznie.

10.2. Analizy środowiskowe

Stan środowiska na obszarze gminy został opisany szczegółowo w rozdziale 1. Uwarunkowania geograficzne oraz rozdziale 9.2. Analizy środowiskowe.

W oparciu o ustalenia „Strategii Rozwoju Gminy Dąbrowa na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2025”, przy uwzględnieniu analizy uwarunkowań, na potrzeby niniejszego opracowania została sporządzona analiza SWOT dla obszaru uwarunkowań środowiskowych, która przedstawia się następująco:

Mocne strony:

- zrównoważony rozwój wszystkich miejscowości w gminie,
- dogodne położenie komunikacyjne,
- bliskość autostrady A4,
- gęsta sieć osadnicza,
- bogate walory przyrodnicze,
- atuty do rozwoju turystyki, zwłaszcza turystyki weekendowej,
- cenne zasoby zabytków i dóbr kultury,
- bogactwo lokalnych tradycji.

Słabe strony:

- zbyt niskie wykorzystanie energii odnawialnej,
- energochłonne budynki użyteczności publicznej, mieszkalnej i produkcyjnej,
- zagrożenie hałasem,
- zaniedbane zabytkowe parki i tereny zielone,
- energochłonne i nieekologiczne oświetlenie uliczne,
- niezadowalający stan infrastruktury drogowej,
- niedostateczna sieć ścieżek rowerowych,
- zły stan zabytków i dóbr kultury,
- niedostatecznie rozwinięte zaplecze dla funkcjonowania usług w zakresie turystyki,
- niewykorzystanie potencjału rzeki Odry.

Szanse:

- położenie w dolinie Odry,
- realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej,
- rozwój turystyki weekendowej.

Zagrożenia:

- niski poziom odzysku surowców wtórnych,
- niezadowalający stan jakości powietrza,
- niedostateczne zabezpieczenie przed powodzią,
- nierównomierny rozwój miejscowości.

10.3. Analizy społeczne

Szczegółowe analizy społeczne na obszarze gminy zawarte są w rozdziale 3. Strefa społeczna oraz rozdziale 9.3. Analizy społeczne.

W oparciu o ustalenia „Strategii Rozwoju Gminy Dąbrowa na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2025”, „Raportu o stanie gminy za rok 2020” oraz uwarunkowania gminy Dąbrowa sporządzono analizę SWOT dla strefy społecznej, która przedstawia się następująco:

Mocne strony:

- oddziaływanie gospodarcze i społeczne Opola,
- dodatnie saldo migracji,
- dodatni przyrost naturalny,
- wysoka jakość edukacji,
- bardzo dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych,
- dobrze rozwinięta infrastruktura sportu i rekreacji,
- wysoka, lokalna aktywność społeczna,
- prężnie działające mikro i małe przedsiębiorstwa,
- atrakcyjne położenie terenów inwestycyjnych,
- rozwinięty sektor usług,
- uruchomienie pomocy dla seniorów w okresie pandemii.

Słabe strony:

- niedobór znaczących inwestycji gwarancyjnych miejsca pracy,
- niski poziom innowacyjności firm,
- niedostatecznie rozwinięte usługi nastawione na obsługę ludności,
- postępujący proces starzenie się społeczeństwa,
- niekorzystna struktura wiekowa,
- niedostateczny system opieki nad dziećmi do lat trzech.

Szanse:

- Partnerstwo w Aglomeracji Opolskiej,
- Stowarzyszeniu Euroregionu Pradziad,
- Stowarzyszeniu Partnerstwo Borów Niemodlińskich,
- dostępność terenów inwestycyjnych,
- rozwój budownictwa jednorodzinnego,

- programy wspierające przedsiębiorczość i politykę prorodzinną,
- zmiana modelu spędzania wolnego czasu i wzrost aktywności społecznej,
- dostępność funduszy i zewnętrznych środków pomocowych na rozwój związany z rozwojem gospodarki i innowacyjności,
- wysoka jakość kapitału ludzkiego.

Zagrożenia:

- podział na mieszkańców „starych" i „nowych",
- wysoki procent bezrobocia wśród kobiet,
- niedostosowanie usług i infrastruktury dla potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów,
- niedostateczne wsparcie w zakresie wzmacniania kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży,
- pogorszenie kondycji finansów publicznych,
- niewystarczające środki finansowe na wkład własny do projektów zewnętrznych.

10.4. Prognoza demograficzna

Szczegółowe dane dotyczące prognozy demograficznej na obszarze gminy zawarte są w rozdziale 9.4 Prognoza demograficzna.

Nie uległy zmianie uwarunkowania w zakresie przedmiotowego rozdziału dla obszaru zmiany studium w części obrębu Narok – nie wprowadza się zmian.

10.5. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Szczegółowe możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy analizy społeczne na obszarze gminy zawarte są w rozdziale 9.4.

Nie uległy zmianie uwarunkowania w zakresie przedmiotowego rozdziału dla obszaru zmiany studium w części obrębu Narok – nie wprowadza się zmian.

10.6. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Szczegółowe dane dotyczące zapotrzebowania na nową zabudowę na obszarze gminy zawarte są w rozdziale 9.5 Zapotrzebowanie na nową zabudowę.

Nie uległy zmianie uwarunkowania w zakresie przedmiotowego rozdziału dla obszaru zmiany studium w części obrębu Narok – z uwagi na brak zapotrzebowania na nową zabudowę w granicach opracowania.

10.7. Założenia do analizy chłonności terenów

Szczegółowe dane dotyczące założeń do analizy chłonności terenów na obszarze gminy zawarte są w rozdziale 9.6 Założenia do analizy chłonności terenów.

Nie uległy zmianie uwarunkowania w zakresie przedmiotowego rozdziału dla obszaru zmiany studium w części obrębu Narok – nie wprowadza się zmian.

10.8. Bilans terenów ustalonych pod zabudowę w studium

Szczegółowe dane dotyczące bilansu terenów ustalonych pod zabudowę w studium na obszarze gminy zawarte są w rozdziale 9.7 Bilans terenów ustalonych pod zabudowę w studium.

Nie uległy zmianie uwarunkowania w zakresie przedmiotowego rozdziału dla obszaru zmiany studium w części obrębu Narok – z uwagi na brak wprowadzenia nowej zabudowy w granicach opracowania , nie wprowadza się zmian.

CZĘŚĆ II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Gmina Dąbrowa pomimo, że jest samorządową jednostką wiejską, ma wielofunkcyjny charakter z wiodącą rolą sektora rolniczego oraz dynamicznie rozwijającą się funkcją mieszkaniową. Szansę na przyszły rozwój mają sektory produkcyjny i usługowy w oparciu o projektowane tereny inwestycyjne zlokalizowane w pobliżu węzła drogowego „Prądy" oraz w Dąbrowie i Karczowie.

W wyniku analiz przeprowadzonych na podstawie zebranych materiałów inwentaryzacyjnych oraz na podstawie występujących powiązań komunikacyjnych i funkcjonalnych, można przyjąć następujący system obsługi ludności gminy:

Ośrodek gminny głównego poziomu obsługi, o zasięgu lokalnym obsługujący w zakresie usług ponadpodstawowych teren całej gminy – miejscowość Dąbrowa. Pełni ona funkcję administracyjną, stanowi ośrodek koncentracji mieszkalnictwa i usług dla ludności oraz obsługi rolnictwa. Tym samym Dąbrowa pełni funkcję lokalnego centrum rozwoju, które jest istotnym czynnikiem wzrostu i kumuluje usługi oraz inne działalności gospodarcze w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nim miejscowości.

Ośrodki pośredniego poziomu obsługi z poszerzonym programem usługowym, współpracujące z ośrodkiem gminnym – wsie: Chróścina, Mechnice, Narok, Żelazna, Karczów. Są to ośrodki stanowiące etap pośredni w kompleksowym systemie obsługi ludności, szczególnie w zakresie usług oświaty, o odpowiednio dużej liczbie ludności w rejonie obsługi. Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, mieszkalnictwa, działalności produkcyjnych, a także usług rynkowych.

Pozostałe ośrodki (wsie elementarne), o funkcjach typowo rolniczych, obsługujące ludność w podstawowym zakresie usług (niektóre nawet ich pozbawione). Zaliczono do nich wsie: Niewodniki, Skarbiszów, Ciepielowice, Prądy, Nowa Jamka, Lipowa, Siedliska.

Funkcjami rozwojowymi tych miejscowości są funkcje: rolnictwa, leśnictwa i mieszkalnictwa.

Ukształtowana w dotychczasowym rozwoju przestrzennym gminy jej struktura funkcjonalno – przestrzenna w pełni wykorzystuje istniejące uwarunkowania terenowe, nie naruszając tych części, które w formie barier rozwojowych wyraźnie tu występują. Bariery te to przede wszystkim: dolina rzeki Odry oraz tereny leśne.

Planowany rozwój terenów mieszkaniowych wpisuje się w ukształtowaną już strukturę przestrzenną oraz stanowi jej uzupełnienie i kontynuację. Ważnym elementem zachowania harmonii wprowadzanej zabudowy z istniejącą będzie nawiązywanie do parametrów zabudowy oraz formy architektonicznej.

Rozwój o planowane tereny aktywności gospodarczej doprowadzi do rozbudowy struktury przestrzennej gminy wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

W dalszym ciągu układ przestrzenny gminy determinować będą istniejące bariery w postaci terenów w sąsiedztwie rzeki Odry oraz większość areału leśnego.

1.2. Funkcja rolnicza

Ze względu na istniejące warunki funkcja rolnicza powinna się rozwijać z preferencją dla rolnictwa intensywnego wykorzystującego wysokie walory glebowe. Powinno zwrócić się w kierunku specjalizacji produkcji rolnej w kierunku konkretnych upraw oraz przetwórstwa płodów rolnych. Jako alternatywę dla gospodarstw indywidualnych proponuje się rozwój agroturystyki i rolnictwa ekologicznego.

Pożądaną wielkością gospodarstw rolnych w gminie są areały średnio- oraz wielkoobszarowe powyżej 20ha. Preferowanym profilem produkcji jest dominacja upraw roślinnych. Zwiększenie intensywności hodowli zwierząt nie rekomenduje się ze względu na duże wymagania odnośnie ochrony wód i wysoką jakość gleb.

Dopuszcza się zalesianie gruntów słabych klas bonitacyjnych.

Dopuszcza się ustalanie w planach miejscowych zakazu zabudowy na gruntach rolnych.

Dopuszcza się możliwość lokalizacji rozproszonej zabudowy zagrodowej gospodarstw rolnych o minimalnej powierzchni 20ha, na gruntach klas bonitacyjnych IV-VI, zgodnie z przepisami szczególnymi, pod następującymi warunkami:

1) inwestor na własny koszt doprowadza do siedliska drogę, wyposaża w niezbędną infrastrukturę techniczną (wodociąg, urządzenia do utylizacji ścieków bytowo – gospodarczych);
2) inwestor wyposaża siedlisko w indywidualne urządzenia odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków, przyłącze energetyczne oraz zapewnia możliwość usuwania odpadów stałych;
3) na inwestorze spoczywa obowiązek zapewnienia warunków prowadzenia działalności rolniczej w sposób nie powodujący zagrożenia dla środowiska przyrodniczego (ze względu na ochronę gruntów, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, zieleni);

4) zabrania się udostępniania ww. terenów na inne cele niż określone w niniejszych warunkach.

Zakazuje się lokalizacji zabudowy na terenach rolniczych w rejonach określonych na rysunku studium.

1.3. Funkcja przemysłowa, produkcyjna

Tereny przemysłowe powinny funkcjonować w oparciu o projektowane tereny aktywności gospodarczej, zlokalizowane przy ciągach komunikacyjnych w sołectwach: Dąbrowa, Karczów, Mechnice, Prądy.

Ponadto dopuszcza się funkcjonowanie zakładów rzemieślniczych wśród istniejącej zabudowy mieszkaniowej pod warunkiem uzyskania przez inwestorów pozytywnych opinii właściwych instytucji. Dopuszczenie lokalizowania zakładów rzemieślniczych wśród istniejącej zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej nie może jednak prowadzić do pogarszania warunków zamieszkiwania mieszkańców.

Przy prowadzeniu eksploatacji surowców mineralnych w obrębie udokumentowanych złóż należy zwrócić szczególną uwagę na ograniczenia wynikające z zasad ochrony środowiska przyrodniczego.

1.4. Gospodarka leśna

Znaczna część lasów na terenie gminy została uznana jako lasy ochronne. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów położonych w granicach gminy Dąbrowa w zasadniczy sposób wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia: ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz ochronę wód powierzchniowych i głębinowych. Właściwa gospodarka leśna pozwala miejscowym lasom na spełnianie różnych funkcji, które można podzielić na dwie podstawowe grupy: funkcja produkcyjna i pozaprodukcyjna. Funkcje produkcyjne (gospodarcze) lasu polegają na zdolności do produkcji biomasy i ciągłego powtarzania tego procesu, co umożliwia trwałe użytkowanie drewna i surowców niedrzewnych pozyskiwanych z lasu, w tym użytków gospodarki łowieckiej. Do funkcji pozaprodukcyjnych zaliczyć należy: funkcje ekologiczne i społeczne. Funkcje ekologiczne wyrażają się między innymi korzystnym wpływem lasów na kształtowanie: klimatu, atmosfery, regulacji obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją i krajobrazu przed stepowieniem, zachowanie potencjału biologicznego (różnorodność gatunków i ekosystemów) i różnorodności krajobrazu. Funkcje społeczne lasu kształtują głównie korzystne warunki: zdrowotne, rekreacyjne, turystyczne i edukacyjne dla społeczeństwa. Produkcja drewna jest tutaj ograniczona ze względu na pełnione funkcje pozaprodukcyjne. Dlatego też zagospodarowanie tych lasów winno mieć na celu trwałość utrzymania drzewostanu z zachowaniem w nich walorów estetyczno – krajobrazowych.

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Ponadto zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nie użytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej.

Nie przewiduje się znacznego programu dolesień. Głównym kierunkiem rozwoju jest utrzymanie i właściwe gospodarowanie istniejącymi gruntami leśnymi. Dopuszcza się wykorzystanie terenów leśnych na cele rekreacji i wypoczynku poprzez lokalizowanie tras rowerowych, spacerowych i krajoznawczych.

Dopuszcza się przeznaczanie pod zalesienie gruntów rolnych nie wykazanych w studium pod zalesienie, pod warunkiem nie kolidowania z projektowanym i istniejącymi sieciami i urządzeniami infrastruktury technicznej i drogowej.

1.5. Funkcja usługowa

Przez usługi rozumie się działalności w dziedzinach: handlu detalicznego i hurtowego, gastronomii, rzemiosła, szkolnictwa, zdrowia, kultury i rozrywki, sportu i rekreacji, obsługi komunikacji (w tym stacje naprawy i obsługi pojazdów mechanicznych, bazy transportowe i spedycyjne), instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, siedzib stowarzyszeń, związków, izb zawodowych i gospodarczych, jednostek projektowych i consultingowych, instytucji gospodarczych, środków masowej komunikacji i łączności oraz innych, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usługi.

Funkcja usługowa na terenie gminy Dąbrowa powinna się rozwijać w celu poprawy jakości życia mieszkańców. W każdej miejscowości powinien być zapewniony dostęp do usług handlu. Oprócz wydzielonych terenów pod usługi dopuszcza się lokalizowanie usług nieuciążliwych wśród zabudowy mieszkaniowej.

Rozwój intensywnej funkcji usługowej przewiduje się głównie w oparciu o projektowane tereny aktywności gospodarczej, zlokalizowane przy ciągach komunikacyjnych w sołectwach: Dąbrowa, Karczów, Mechnice, Prądy.

Oddzielną grupę stanowią funkcje usług turystyki. Zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju należy promować inwestycje sportowe i turystyczne oparte na koncepcji ekorozwoju, harmonijnie wpisanego w struktury przyrodnicze,

gospodarcze oraz społeczne regionu. Rozwój turystyki jako funkcji uzupełniającej w gminie może być rozwijany w oparciu o ekoturystykę Teren gminy predysponowany jest do rozwoju dwóch rodzajów aktywizacji ekoturystycznej:

- agroturystyka – tworzona w oparciu o bazę noclegową i żywieniową indywidualnych gospodarstw rolnych;
- turystyka wiejska – baza noclegowa i żywieniowa w specjalnie przygotowanych punktach. Mogą to być: nowo budowane niewielkie ośrodki, istniejące zabudowania folwarczne, pola biwakowe, campingi.

Tereny szczególnie predysponowane do pełnienia funkcji usług turystyki zaprojektowano w sołectwach Karczów i Narok.

Usługi z zakresu oświaty, kultury, sportu, zdrowia i opieki społecznej

Gmina Dąbrowa posiada w stanie istniejącym właściwą ilość terenów i obiektów usługowych zabezpieczających potrzeby mieszkańców w zakresie podstawowych usług oświaty, kultury, sportu, zdrowia. Specjalistyczne usługi z tego zakresu ponadto zabezpieczają usługi miasta Opola. Ustala się zachowanie istniejących obiektów usług publicznych:

1) Oświaty:

a) Zespół Szkół w Dąbrowie – Dąbrowa, ul. Szkolna 9:
   - Publiczne Gimnazjum w Dąbrowie; liczba uczniów – 121;
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Dąbrowie; liczba uczniów – 201;

b) Zespół Szkół w Chróścinie – Chróścina, ul. Niemodlińska 8d:
   - Publiczne Gimnazjum w Chróścinie, ul. Niemodlińska 8d; liczba uczniów – 95;
   - Publiczna Szkoła Podstawowa w Chróścinie, ul. Niemodlińska 35; liczba uczniów – 159;

c) Publiczne Gimnazjum w Żelaznej – Żelazna, ul. Opolska 37; liczba uczniów – 119;
d) Publiczna Szkoła Podstawowa w Naroku – Narok, ul. Szkolna 19; liczba uczniów – 93;
e) Publiczna Szkoła Podstawowa w Sławicach – Sławice, ul. Opolska 34; liczba uczniów – 96;
f) Publiczne Przedszkole w Dąbrowie – Dąbrowa, ul. Karczowska 7; liczba uczniów – 45;
g) Publiczne Przedszkole w Chróścinie – Chróścina, ul. Kościelna 19; liczba uczniów – 67;
h) Publiczne Przedszkole w Karczowie – Karczów, ul. Dąbrowska 5; liczba uczniów – 21;
i) Publiczne Przedszkole w Naroku – Narok, ul. Odrzańska 2; liczba uczniów – 33;
j) Publiczne Przedszkole w Sławicach – Sławice, ul. Stawowa 2; liczba uczniów – 34;
k) Publiczne Przedszkole w Dąbrowie, Oddział Zamiejscowy w Prądach – Prądy, ul. Niemodlińska 54; liczba uczniów – 20;
m) Zespół Szkół Średnich w Chróścinie – Chróścina, ul. Niemodlińska 39:
   - Publiczne Liceum Ogólnokształcące;
   - Publiczne Technikum;
   - Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa;
   - Publiczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych;
   - Publiczne Technikum dla Dorosłych;
   - Publiczna Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych.

2) Kultury

- Ciepielowice (świetlica) – ul. Długa 18a;
- Chróścina (remiza ze świetlicą) – ul. Niemodlińska 69;
- Dąbrowa (remiza OSP) – ul.Ks. prof. J. Sztonyka 19;
- Karczów (świetlica) – ul. Szkolna 2
- Mechnice (świetlica) – ul. Niemodlińska 61;
- Narok (remiza ze świetlicą) – ul. Wiejska 6;
- Niewodniki (świetlica) – ul. Opolska 31;
- Nowa Jamka (świetlica) – ul. Kwiatowa 25;
- Siedliska (świetlica) – ul. Kasztanowa 7;
- Skarbiszów (świetlica) – ul. Opolska 52;
- Żelazna (świetlica) – ul. Opolska 58;
- Żelazna (remiza OSP) – Boczna 17a.

3) Sportu

a) Chróścina:
   - boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół,
   - sala gimnastyczna przy Zespole Szkół,
   - korty do tenisa ziemnego (na osiedlu);

b) Dąbrowa:
- boisko sportowe do piłki nożnej,
- pawilon sportowy,
- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół,
- korty do tenisa ziemnego przy remizie OSP;

c) Narok:
- boisko sportowe do piłki nożnej,
- pawilon sportowy,
- kort do tenisa ziemnego przy boisku sportowym,
- boisko przy Szkole Podstawowej;

d) Karczów:
- boisko sportowe,
- szatnia,
- korty do tenisa ziemnego przy świetlicy;

e) Żelazna:
- boisko sportowe do piłki nożnej,
- szatnia,
- boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią tartanową przy gimnazjum,
- sala sportowa (świetlica);

f) Mechnice:
- boisko sportowe,
- szatnia;

g) Skarbiszów:
- boisko sportowe,
- szatnia;

i) Niewodniki:
- boisko sportowe,
- szatnia;

j) Prądy:
- boisko sportowe,
- szatnia;

l) Lipowa:
- boisko sportowe,

m) Ciepielowice
- boisko sportowo – rekreacyjne.

Dopuszcza się ich zmiany przeznaczenia na inne cele publiczne, zgodnie z mogącymi się zmieniać zapotrzebowaniem. Rezygnacja z użytkowania terenu lub obiektu z funkcji publiczna na tereny prywatne np. mieszkaniowe lub inne usług dopuszczalna jest wyłącznie pod warunkiem zapewnienia potrzeb na innych terenach lub obiektach.

Ustala się lokalizowanie usług oświaty, kultury, sportu, zdrowia i opieki społecznej na terenach mieszkaniowych, mieszkaniowo – usługowych, usługowych oraz innych zgodnie z ustaleniami studium. W planach miejscowych dopuszcza się wydzielanie terenów wyłącznie pod cele usług publicznych. Na terach mieszkaniowych i mieszkaniowo – usługowych w planach miejscowych należy minimum 10 % terenu przeznaczyć pod usługi publiczne oraz z dopuszczeniem usług publicznych lub zieleń w tym usługi sportu i place zabaw.

1.6. Funkcja mieszkaniowa

W zakresie osadnictwa i budownictwa mieszkaniowego dla gminy Dąbrowa ustala się następujące kierunki rozwoju:
- uzupełnienia istniejącej zabudowy;
- dopuszczenie przekształceń funkcji pierwotnych (zabudowy zagrodowej) do funkcji usług lokalnych lub zabudowy mieszkaniowej;
- kształtowanie nowej zabudowy w ramach strefy dopuszczalnego zainwestowania – tworzenie zabudowy zwartej (wypełnianie luk, enklaw, realizacja zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zainwestowanych wzdłuż istniejących dróg);
- uzupełnienie niezbędnego zakresu usług podstawowych.

Dla nowo lokalizowanej zabudowy mieszkaniowej oraz mieszkaniowo-usługowej ustala się:

1) realizację nowej zabudowy o formie architektonicznej uzasadnionej historycznie, nawiązującej do istniejącej zabudowy miejscowości;
2) realizację obiektów o maksymalnej wysokości do 3 kondygnacji w zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej, wliczając w to poddasze użytkowe, z pokryciem dachu ceramicznym lub z materiałów o fakturze i barwie odpowiadającej pokryciu ceramicznemu, kształtowaniem połaci dachowych regularnym, symetrycznym;
3) dopuszczenie realizacji zabudowy o dachach płaskich w przypadku lokalizowania nowych zespołów zabudowy;
4) realizację zabudowy o zbliżonej kubaturze, wysokości, geometrii dachu oraz układzie względem głównych ciągów komunikacyjnych w obrębie jednostek planistycznych;
5) w przypadkach braku możliwości podłączenia do kanalizacji sanitarnej lub w czasie poprzedzającym podłączenie, dla nowo realizowanych budynków zapewnienie odprowadzania ścieków bytowo – gospodarczych do szczelnego, bezodpływowego zbiornika na nieczystości, z zapewnionym wywozem nieczystości do punktu zlewnego najbliższej oczyszczalni ścieków;
6) ograniczanie możliwości realizacji indywidualnych wjazdów z terenów położonych przy drogach wojewódzkich i krajowych, włączeń należy dokonywać poprzez drogi dojazdowe.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Na terenie gminy Dąbrowa, w podziale na sołectwa, określono istniejące i projektowane formy przeznaczenia terenu, określając kierunki i wskaźniki dotyczące ich zagospodarowania oraz wskazując tereny wyłączone z zabudowy.

2.1. Sołectwo Chróścina

2.1.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 27 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Chróścina łącznie około 161ha, co stanowi 1,2-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz harmonijny rozwój terenów obecnie zainwestowanych, nie zmieniając w sposób znaczący istniejącego układu urbanistycznego.

2.1.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **1.1 – 1.11MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne i usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - na terenach 1.3MU, 1.4MU, 1.5MU, 1.6MU i 1.7MU w odległości około 200m od terenów kolejowych obowiązują obniżone standardy akustyczne;
      - dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **1.1 – 1.4MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - teren 1.1MN ustala się jako rezerwa terenu pod rozwój z możliwością utrzymania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych;
      - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **1.1 – 1.5U – tereny zabudowy usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   e) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
   f) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
   g) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń:
      - na terenach 1.4 i 1.5U dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową;
      - na terenie 1.1U dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **1.1 – 1.8 R – tereny rolne:**
   a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
   c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
   d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
   e) dla terenów 1.5 i 1.6R dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zieleń urządzoną;
   f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowania, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **1.1 – 1.2RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**
   a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **1.1 – 1.3ZL – lasy:**
   a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
   b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
   c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
   d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;
2) **1.1ZP – tereny zieleni urządzonej:**
   a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, skwery;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe
   c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;
3) **1.1ZC – cmentarze:**
   a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
   c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.
4) **1.1WS – tereny wód powierzchniowych:**
   a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
   c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
   d) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **1.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
2) **1.2KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
3) **1.1 – 1.2KD(L) – tereny dróg lokalnych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 15m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

4) **1.1KD(D) – 1.2KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.2. Sołectwo Ciepielowice

2.2.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 39 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Ciepielowice łącznie około 72ha, co stanowi 1,5-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie rozbudowę układu urbanistycznego w znaczący sposób w kierunku północnym, w rejonie ulic Długiej i Topolowej.

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania zmiany studium w granicach obrębu Ciepielowice, złożono 47 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową oraz o wprowadzenie wysokonakładowej produkcji zwierzęcej. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, wyposażenie terenu w infrastrukturę techniczną, zmiany które wystąpiły w okresie ostatnich kilku lat, w tym zmianę granic administracyjnych miasta Opola, w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod nowe zainwestowanie na obszarze sołectwa Ciepielowice łącznie około 90 ha, w tym pod zabudowę mieszkaniową 55 ha, pod zabudowę mieszkaniowo – usługową 29 ha i pod zabudowę zagrodową 7 ha. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie rozbudowę układu urbanistycznego w znaczący sposób w kierunku północnym oraz zachodnim. Rozwój zabudowy stanowi rozwój zabudowy mieszkaniowej wynikający z uwarunkowań terenu. Zagospodarowanie rolnicze utrzymuje się w oparciu o zabudowę zagrodową, brak jest możliwości na terenie obrębu lokalizowania obszarów obsługi produkcji rolniczej.

2.2.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **2.1 – 2.15MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: ~~istniejąca~~ zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - ~~na terenach 2.1, 2.2 i 2.6MU w odległości około 200m od terenów kolejowych obowiązują obniżone standardy akustyczne;~~
      - ~~na terenie 2.6MU na obszarze graniczącym z terenami aktywności gospodarczej w sołectwie Dąbrowa obowiązują obniżone standardy akustyczne;~~

j) - dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

k) produkcja zwierzęca w gospodarstwach zagrodowych nie może przekroczyć 5 DJP.

2) **2.1 – 2.7MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **2.1U – tereny zabudowy usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
d) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
e) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
f) dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, z wykluczeniem produkcji zwierzęcej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej;

4) **2.1US – tereny sportu i rekreacji:**

a) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji;
b) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **2.1 – 2.6R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe, łąki i pastwiska;
b) funkcja uzupełniająca:
-zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium, z dopuszczeniem lokalizowania zabudowy zagrodowej na gruntach klasy III, produkcja zwierzęca w gospodarstwach zagrodowych nie może przekroczyć 5 DJP;
-zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) dla terenów 2.1R dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zieleń urządzoną, nieurządzoną lub izolacyjną;
f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.
g) ustala się zakaz zabudowy na terenach oznaczonych symbolem 2.1R, 2.2R, 2.3R, w granicach wykazanych na rysunku uwarunkowań studium koncentracji chronionej fauny i flory.

2) **2.1RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych** (działka nr 185)

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.
j) produkcja zwierzęca w gospodarstwach zagrodowych nie może przekroczyć 40 DJP.

3) **2.2 – 2.7RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
~~d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,~~
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.
j) produkcja zwierzęca w gospodarstwach zagrodowych nie może przekroczyć 5 DJP.

4) **2.8RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.
j) produkcja zwierzęca w gospodarstwach zagrodowych nie może przekroczyć 5 DJP.
k) obiekty i budynki sprzedaży bezpośredniej mięsa wyhodowanego w gospodarstwie.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **2.1 – 2.3ZL – lasy:**

a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

2) **2.1 R/ZLp – tereny rolne i tereny zalesień:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe, łąki i pastwiska, lasy i zadrzewienia;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
c) dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zieleń urządzoną, nieurządzoną lub izolacyjną.

3) **2.1ZP – tereny zieleni urządzonej:**

a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, skwery, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe
c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;
d) ustalenia dla obiektów usługowych jak w przypadku terenów U;
e) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego istniejących obiektów usługowych pod zabudowę mieszkaniową lub mieszkaniowo-usługową;

4) **2.1WS – tereny wód powierzchniowych:**

a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych;
b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
d) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **2.1 – 2.3KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**

a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
f) dopuszcza się po realizacji drogi oznaczonej symbolem 2.4KD(Z) zmniejszenie klasy drogi oznaczonej symbolem 2.3KD(Z) do klasy lokalnej lub dojazdowej.

2) **2.4KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**

a) szerokość w liniach rozgraniczających minimalna 20m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się korektę w planie miejscowym przebiegu projektowanego odcinka drogi;
d) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;.
e) dopuszcza się pozostawienie drogi jako terenu rolnego z zakazem zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3) **2.1KD(D) – tereny dróg o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**

a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

4) **2.1KK – teren komunikacji kolejowej:**

b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;

Dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod rozwój zabudowy, w tym w szczególności terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN), terenów zabudowy mieszkaniowo – usługowej (MU) , terenów zabudowy zagrodowej (RM) - na tereny rolne.

2.3. Sołectwo Dąbrowa

2.3.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 69 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Dąbrowa łącznie około 350ha, co stanowi 1,6-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych. Znaczna część nowych terenów pod zainwestowanie to tereny przeznaczone pod aktywność gospodarczą, zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej.

2.3.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **3.1 – 3.12MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - na terenach 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.10 i 3.12MU w odległości około 200m od terenów kolejowych oraz od drogi krajowej obowiązują obniżone standardy akustyczne;
      - na terenach 3.2, 3.3, 3.4 i 3.12MU na obszarze graniczącym z terenami aktywności gospodarczej obowiązują obniżone standardy akustyczne;
      - dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **3.1 – 3.8MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, tereny zabudowy w gospodarstwach leśnych, leśniczówki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - tereny 3.6 i 3.8MN ustala się jako rezerwa terenu pod rozwój z możliwością utrzymania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych i leśnych;
      - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **3.1 – 3.5U – tereny zabudowy usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa w tym obiekty sakralne;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
e) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
h) dla terenu 3.5U ustala się lokalizowanie głównie usług turystyki, sportu i rekreacji, gastronomi, w nawiązaniu do terenów 3.1 – 3.3WS;
i) dopuszczalne kierunki przekształceń:
- na terenie 3.4 dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową;
- na terenie 3.1U dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **3.1 – 3.7R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) dla terenu 3.1R ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
f) dla terenu 3.7R dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zieleń urządzoną, nieurządzoną lub izolacyjną;
g) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **3.1RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) **3.1 – 3.5AG – tereny aktywności gospodarczej:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej oraz usługowej, bazy, składy, magazyny;
b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) dla terenów 3.3 i 3.4AG dopuszcza się tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m^2;
d) wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej;
e) dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
f) ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę 2000m^2,
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 80%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 10%,
j) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
   - dla terenów 3.2, 3.3, 3.4 i 3.5AG w sąsiedztwie terenów MU i RM należy wprowadzić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ograniczenia dotyczące uciążliwości inwestycji;
   - da terenu 3.4AG dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń ograniczających wpływ uciążliwości inwestycji na tereny 3.2 i 3.3ZL;
   - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zieleń urządzoną i nieurządzoną minimalnie 10% łącznej powierzchni jednostek planistycznych.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **3.1 – 3.21ZL – lasy:**
   a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
   b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
   c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
   d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;
2) **3.1ZP – tereny zieleni urządzonej:**
   a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, ogrody botaniczne oraz placówki naukowo-dydaktyczne z nimi związane;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe
   c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;
3) **3.1ZC – cmentarze:**
   a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
   c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza;
4) **3.1 – 3.3WS – tereny wód powierzchniowych:**
   a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
   c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
   d) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne w nawiązaniu do terenu 3.5U oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **3.1KD(GP) – tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 50m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
2) **3.1 – 3.3KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
3) **3.1KD(L) – tereny dróg lokalnych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 15m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;

c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

4) **3.1KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**

a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

TERENY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ:

1) **3.1W – tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę:**

a) użytkowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
b) dopuszcza się ustanawianie, zmianę i znoszenie stref ochrony pośredniej i bezpośredniej.

2.4. Sołectwo Karczów

2.4.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 60 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Karczów łącznie około 374ha, co stanowi prawie 2,5-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych. Znaczna część nowych terenów pod zainwestowanie to tereny przeznaczone pod aktywność gospodarczą, zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej.

2.4.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **4.1 – 4.4MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
   - na terenie 4.4MU na obszarze graniczącym z terenami aktywności gospodarczej obowiązują obniżone standardy akustyczne;
   - dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **4.1 – 4.5MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz

wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;

c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
   - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **4.1 – 4.2U – tereny zabudowy usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
e) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń:
   - na terenie 4.2 dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową;
   - na terenie 4.1U dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej.

4) **4.1UT – tereny usług turystyki:**

a) funkcja podstawowa: tereny usług turystyki;
b) funkcja uzupełniająca: lokale mieszkalne dla właścicieli lub zarządców wbudowane w zabudowę usługową, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek: 2000m^2;
e) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 40%,
f) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 50%,

6) **4.1US – tereny sportu i rekreacji:**

a) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji;
b) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **4.1 – 4.5R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;

e) dla terenów 4.2 i 4.3R ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **4.1RM – 4.4RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) **4.1 – 4.2AG – tereny aktywności gospodarczej:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej oraz usługowej, w tym tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m^2, bazy, składy, magazyny;
b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej;
d) dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
e) ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę 2000m^2,
g) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 80%,
h) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 10%,
f) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
- w sąsiedztwie terenów MU i MN należy wprowadzić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ograniczenia dotyczące uciążliwości inwestycji;
- dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zieleń urządzoną i nieurządzoną minimalnie 10% łącznej powierzchni jednostek planistycznych.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **4.1 – 4.2ZL – lasy:**

a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

2) **4.1ZP – tereny zieleni urządzonej:**

a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, skwery, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe;
c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;
d) ustalenia dla obiektów usługowych jak w przypadku terenów U;
e) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przeznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego istniejących obiektów usługowych pod zabudowę mieszkaniową lub mieszkaniowo-usługową;

3) **4.1 – 4.2ZC – cmentarze:**

a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

TERENY KOMUNIKACJI:

2) **4.2KD(GP) – tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 35m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;

3) **4.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

4) **4.1KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.5. Sołectwo Lipowa

2.5.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 9 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Lipowa łącznie około 47ha, co stanowi 1,5-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz harmonijny rozwój terenów obecnie zainwestowanych, nie zmieniając w sposób znaczący istniejącego układu urbanistycznego.

2.5.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **5.1 – 5.5MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne i usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, tereny zabudowy w gospodarstwach leśnych, leśniczówki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **5.1 – 5.2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **5.1U – tereny zabudowy usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   d) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
   e) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
   f) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
   g) dopuszczalne kierunki przekształceń:
      - dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową;
      - dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **5.1 – 5.7R – tereny rolne:**
   a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
   c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
   d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
   e) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **5.1 – 5.2RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**
   a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
   e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,

i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **5.1 – 5.18ZL – lasy:**
   a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
   b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
   c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
   d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;
2) **5.1ZC – cmentarze:**
   a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
   c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **5.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.6. Sołectwo Mechnice

2.6.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 52 wnioski o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Mechnice łącznie około 165ha, co stanowi 1,4-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie rozbudowę układu urbanistycznego w znaczący sposób na wschód od drogi do Wrzosek oraz w rejonie przysiółka Turzok.

2.6.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **6.1 – 6.6MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:

- na terenach 6.1 i 6.2MU w odległości około 200m od terenów kolejowych obowiązują obniżone standardy akustyczne;
- dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **6.1 – 6.2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
h) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **6.1U – tereny zabudowy usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 800m^2;
d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
e) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
f) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
g) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **6.1 – 6.4R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie obszaru w sąsiedztwie terenów kolejowych pod zieleń urządzoną, nieurządzoną lub izolacyjną;
f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **6.1 RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;

g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) **6.1AG – tereny aktywności gospodarczej:**
   a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej oraz usługowej, bazy, składy, magazyny;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) wprowadza się nakaz jednolitego zagospodarowania z terenem 14.3AG w sołectwie Wrzoski;
   d) wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej;
   e) dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
   f) ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
   g) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę 2000m^2,
   h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 80%,
   i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 10%,
   j) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zieleń urządzoną i nieurządzoną minimalnie 10% łącznej powierzchni jednostek planistycznych.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **6.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

2) **6.1 – 6.2KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.7. Sołectwo Narok

2.7.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 12 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Narok łącznie około 134ha, co stanowi prawie 2-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie rozbudowę układu urbanistycznego w nawiązaniu do osiedla przy ul. Brzozowej.

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania zmiany studium w granicach części obrębu Narok nie złożono wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy obejmują aktualizację udokumentowanego złoża "Narok I" wraz z uwzględnieniem jego ochrony.

2.7.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **7.1 – 7.10MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne i usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dla terenu 7.3MU ustala się spójne zagospodarowanie z terenem 8.9MU w sołectwie Niewodniki;
   i) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   j) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **7.1 – 7.5MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 10% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **7.1 – 7.3U – tereny zabudowy usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   e) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: na terenach 7.2 i 7.3U dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową;

4) **7.1 – 7.2UT – tereny usług turystyki:**
   a) funkcja podstawowa: tereny usług turystyki;

b) funkcja uzupełniająca: lokale mieszkalne dla właścicieli lub zarządców wbudowane w zabudowę usługową, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek: 2000m^2;
d) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 40%,
e) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 50%,

5) **7.1 – 7.2US – tereny sportu i rekreacji:**

a) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji;
b) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **7.1 – 7.8R – tereny rolne; 7.9R – obszary rolnicze:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) na terenie 7.5R dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie obszaru pod zieleń urządzoną lub parkingi;
f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **7.1- 7.4RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

3) **7.1 – 7.2RL – tereny zabudowy w gospodarstwach leśnych, leśniczówki:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy w gospodarstwach leśnych, leśniczówki;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się usługi wynikające z zapotrzebowania mieszkańców;
d) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe.

4) **7.1R/PE – obszary rolnicze z dopuszczeniem eksploatacji powierzchniowej surowców:**

Obszary rolnicze rozumiane zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z wyłączeniem ogrodów działkowych z dopuszczeniem eksploatacji powierzchniowej.

Zasady zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy:

a) zakaz budowy budynków;
b) za zgodne ze studium, w granicach udokumentowanego złoża uznaje się podjęcie eksploatacji na zasadach ustalonych w koncesji;
c) dopuszcza się lokalizację tymczasowych urządzeń i budowli związanych z eksploatacją - wysokość do 15 m.

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) **7.1PG – tereny górnicze:**
   a) użytkowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   b) ustala się wodno-rekreacyjny kierunek rekultywacji.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **7.1ZN – tereny planowane do objęcia ochroną zgodnie z przepisami o ochronie przyrody:**
   a) tereny lasów oraz gruntów rolnych planowane do objęcia ochroną jako rezerwat przyrody „Odra" – część całego terenu rezerwatu;
   b) ustala się wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nakazów i zakazów ustalonych dla terenów rezerwatów przyrody w przepisach odrębnych;
   c) ustala się pierwszeństwo działań związanych z ochroną przyrody;
   d) w przypadku decyzji o zaniechaniu objęcia ochroną na skutek utraty przez teren walorów szczególnie cennych przyrodniczo ustala się użytkowanie zgodne z zapisami odpowiednio dla terenów ZL i R;

2) **7.1 – 7.16ZL – lasy:**
   a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
   b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
   c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
   d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

3) **7.1ZP – tereny zieleni urządzonej:**
   a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe;
   c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;

4) **7.1ZC – cmentarze:**
   a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
   c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

5) **7.1WS – tereny wód powierzchniowych:**
   a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych – rzeka Odra;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
   c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
   d) przy ciekach należy zapewnić pas terenu szerokości co najmniej 2,5m w celu prowadzenia konserwacji urządzeń melioracyjnych sprzętem mechanicznym;
   e) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **7.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

2) **7.2 – 7.3KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

3) **7.1KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

Ze względu na skalę opracowania za zgodne ze zmianą Studium w granicach części obrębu Narok uważa się ponadto realizację urządzeń służących zapobieganiu klęsce powodzi i urządzeń melioracyjnych, prowadzących do nawodnienia lub odwodnienia gruntów rolnych i odprowadzania wód deszczowych z terenów zainwestowania, infrastruktury technicznej, dróg i dojazdów.

2.8. Sołectwo Niewodniki

2.8.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 12 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Niewodniki łącznie około 58ha, co stanowi 1,6-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie rozbudowę układu urbanistycznego rejonie ulic Ogrodowej i Polnej.

2.8.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **8.1 – 8.10MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) dla terenu 8.5 i 8.6MU ustala się spójne zagospodarowanie z terenem 15.7MU w sołectwie Żelazna, natomiast dla terenu 8.9MU z terenem 7.3MU w sołectwie Narok;
   i) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   j) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **8.1MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,

d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
h) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
   - należy traktować teren jako rezerwę terenu pod rozwój z możliwością utrzymania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych;
   - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostki planistycznej;

3) **8.1 – 8.3U – tereny zabudowy usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
h) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
i) dopuszczalne kierunki przekształceń: na terenach 8.3U dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **8.1 – 8.2R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **8.1 – 8.8RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 800m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **8.1 – 8.7ZL – lasy:**

a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

2) **8.1ZP – tereny zieleni urządzonej:**
   a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, skwery;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe;
   c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;

3) **8.1ZC – cmentarze:**
   a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
   c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

4) **8.1WS – tereny wód powierzchniowych:**
   a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych – rzeka Odra;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
   c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
   d) przy ciekach należy zapewnić pas terenu szerokości co najmniej 2,5m w celu prowadzenia konserwacji urządzeń melioracyjnych sprzętem mechanicznym;
   e) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **8.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

2) **8.1KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.9. Sołectwo Nowa Jamka

2.9.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 8 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Nowa Jamka łącznie około 42ha, co stanowi 2,2-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz harmonijny rozwój terenów obecnie zainwestowanych, nie zmieniając w sposób znaczący istniejącego układu urbanistycznego.

2.9.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **9.1 – 9.4MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne i usługi turystyki;

b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **9.1 – 9.2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
   - teren 9.1MN ustala się jako rezerwę terenu pod rozwój z możliwością utrzymania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych;
   - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **9.1 – 9.3U – tereny zabudowy usługowej:**

a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
h) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
i) dopuszczalne kierunki przekształceń: na terenach 9.1 i 9.2U dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **9.1 – 9.7R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;

c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **9.1 – 9.2RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **9.1 – 9.7ZL – lasy:**

a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;
e) na terenie oznaczonym na rysunku studium symbolem 9.1ZL, w granicach nieruchomości gruntowej nr 49, znajduje się miejsce pamięci – dawny cmentarz;

2) **9.1ZC – cmentarze:**

a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **9.1KD(GP) – tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego:**

a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 50m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;

2) **9.1 KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**

a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

3) **9.1KD(D) – tereny dróg o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**

a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.10. Sołectwo Prądy

2.10.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 17 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę produkcyjno-usługową, mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Prądy łącznie około 227ha, co stanowi prawie 2-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując rozbudowę układu urbanistycznego wsi w kierunku południowym oraz przeznaczając nowe tereny pod aktywność gospodarczą na północ od autostrady.

2.10.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **10.1 – 10.2MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - w odległości około 200m od autostrady obowiązują obniżone standardy akustyczne;
      - na terenach 10.1 i 10.2MU na obszarze graniczącym z terenami aktywności gospodarczej obowiązują obniżone standardy akustyczne;
      - dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **10.1 – 10.2U – tereny zabudowy usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa, tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   e) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
   f) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
   g) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się prowadzenie działalności wytwórczej, nie będącej usługami oraz nie wykraczającej uciążliwościami poza granicę jednostki planistycznej.

3) **10.1US – tereny sportu i rekreacji:**
   a) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji;
   b) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **10.1 – 10.5R – tereny rolne:**
   a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
   b) funkcja uzupełniająca: dla terenu 10.4R zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
   c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI, szczególnie w obrębie terenów 10.1 i 10.3R;
   d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
   e) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **10.1 – 10.2RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**
   a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i wielorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne;
   b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
   e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNEJ:

1) **10.1 – 10.3AG – tereny aktywności gospodarczej:**
   a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy produkcyjnej, produkcyjno-usługowej oraz usługowej, w tym tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m^2, bazy, składy, magazyny;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) wprowadza się zakaz lokalizowania zabudowy mieszkaniowej;
   d) dla terenów 10.2 i 10.3AG dopuszcza się lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
   e) ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
   f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę 2000m^2,
   g) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 80%,
   h) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 10%,
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - dla terenu 10.2AG w sąsiedztwie terenów MU należy wprowadzić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ograniczenia dotyczące uciążliwości inwestycji;
      - dla terenu 10.1AG ustala się obowiązek realizacji szczegółowej analizy komunikacyjnej w celu ustalenia kierunku obsługi terenu;
      - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zieleń urządzoną i nieurządzoną minimalnie 10% łącznej powierzchni jednostek planistycznych.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **10.1ZN – tereny objęte ochroną zgodnie z przepisami o ochronie przyrody – rezerwat przyrody „Prądy":**
   a) tereny lasów oraz gruntów rolnych objęte ochroną jako rezerwat przyrody „Prądy";
   b) ustala się wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nakazów i zakazów ustalonych w przepisach odrębnych;
   c) ustala się pierwszeństwo działań związanych z ochroną przyrody;
   d) w przypadku decyzji o zaniechaniu objęcia ochroną na skutek utraty przez teren walorów szczególnie cennych przyrodniczo ustala się użytkowanie zgodne z zapisami odpowiednio dla terenów ZL i R;

2) **10.1 – 10.12ZL – lasy:**
   a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
   b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
   c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
   d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

3) **10.1ZC – cmentarze:**
   a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
   c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

4) **10.1WS – tereny wód powierzchniowych:**
   a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
   c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
   d) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **10.1KD(A) –autostrady:**
   a) teren autostrady oraz węzła komunikacyjnego „Prądy”;
   b) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 70m;
   c) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   d) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   e) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   f) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej;

2) **10.1 – 10.2KD(GP) – tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 50m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;

3) **10.1 – 10.2KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

4) **10.3KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

2.11. Sołectwo Siedliska

2.11.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 15 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Siedliska łącznie około 50ha, co stanowi 3,6-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie

stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie rozbudowę układu urbanistycznego w kierunku północno-wschodnim, w stronę osiedla mieszkaniowego.

2.11.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **11.1MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - w odległości około 200m od autostrady obowiązują obniżone standardy akustyczne;
      - dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **11.1 – 11.2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   hf) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **11.1 – 11.5R – tereny rolne:**
   a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
   c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
   d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
   e) dla terenów 11.1 i 11.4R dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zieleń urządzoną, nieurządzoną lub izolacyjną;
   f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **11.1 – 11.3RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**
   a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
   e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
   i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **11.1 – 11.5ZL – lasy:**
   a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
   b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
   c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
   d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **11.1KD(A) –autostrady:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 70m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej;

2) **11.1 KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury.

2.12. Sołectwo Skarbiszów

2.12.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 9 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Skarbiszów łącznie około 70ha, co stanowi 2,3-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując harmonijną rozbudowę układu urbanistycznego.

2.12.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **12.1 – 12.6MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne i usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
   i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **12.1 – 12.2MN – tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,
   g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
   h) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów:
      - teren 12.1MN ustala się jako rezerwę terenu pod rozwój z możliwością utrzymania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów rolnych;
      - dopuszcza się przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę usługową maksymalnie do 15% łącznej powierzchni jednostek planistycznych;

3) **12.1 – 12.3U – tereny zabudowy usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa usługowa;
   b) funkcja uzupełniająca: zabudowa mieszkaniowo-usługowa z lokalami mieszkalnymi dla właścicieli lub zarządców, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   d) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   e) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 70%,
   f) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 20%,
   g) zabudowę nie odpowiadającą ustalonym zasadom zabudowy i zagospodarowania terenu dopuszcza się tylko na obszarach dotychczas przez nią zajmowanych;
   h) dopuszczalne kierunki przekształceń: na terenie 12.3U dopuszcza się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową;

4) **12.1 – 12.2US – tereny sportu i rekreacji:**

a) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji;
b) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury;
d) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy usługowej, nie kolidującej z podstawowym przeznaczeniem terenu, na zasadach określonych dla terenów U.

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **12.1 – 12.4R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) ustala się pierwszeństwo dla inwestycji z zakresu rozbudowy i modernizacji układu komunikacyjnego;
f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **12.1 – 12.6RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **12.1 – 12.4ZL – lasy:**

a) zakaz zabudowy, z wyjątkiem obiektów związanych z produkcją i obsługą gospodarki leśnej;
b) obowiązek przestrzegania zakazów i nakazów wynikających z przepisów odrębnych;
c) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne lasów, i na cele masowego wypoczynku;
d) dopuszcza się przeprowadzanie sieci infrastruktury technicznej i dróg, z zachowaniem procedur wyłączenia z użytkowania leśnego;

2) **12.1 – 12.2ZP – tereny zieleni urządzonej:**

a) funkcja podstawowa: tereny zieleni urządzonej – parki, skwery;
b) funkcja uzupełniająca: tereny sportu i rekreacji, wody śródlądowe, ciągi piesze i rowerowe
c) dopuszcza się lokalizację obiektów małej architektury i pomników oraz obiektów i urządzeń związanych z funkcją parkową;
d) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy usługowej, nie kolidującej z podstawowym przeznaczeniem terenu, na zasadach określonych dla terenów U.

3) **12.1ZC – cmentarze:**

a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **12.1KD(GP) – tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 35m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
2) **12.1KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
3) **12.2 – 12.3KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 20m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
4) **12.1KD(D) – tereny dróg o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

2.15. Sołectwo Żelazna

2.15.1. Charakterystyka zmian w układzie funkcjonalno-przestrzennym

W wyniku procedury planistycznej, prowadzonej podczas sporządzania niniejszego studium, złożono 8 wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów, głównie pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową. Biorąc pod uwagę istniejące zapotrzebowanie na zmianę zagospodarowania na obszarze sołectwa, możliwości rozwoju infrastruktury technicznej w najbliższych latach, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz potrzeby wynikające z kształtowania ładu przestrzennego, przeznaczono pod zainwestowanie na obszarze sołectwa Żelazna łącznie około 60ha, co stanowi 1,2-krotny wzrost w stosunku do ustaleń studium dokonanych w 1999 roku. Nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie stanowić będą uzupełnienie oraz rozwój terenów obecnie zainwestowanych, powodując głównie uzupełnienie układu urbanistycznego.

2.15.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania

TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ:

1) **15.1 – 15.5MU – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej:**
   a) funkcja podstawowa: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym usługi turystyki;
   b) funkcja uzupełniająca: istniejąca zabudowa zagrodowa, tereny sportu i rekreacji, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi dojazdowe oraz wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
   c) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
   d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
   e) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
   f) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 50%,

g) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 40%,
h) dopuszczalne kierunki przekształceń: dopuszcza się przekształcenia zabudowy zagrodowej w zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową i usługową;
i) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: dla zabudowy zagrodowej zlokalizowanej w zwartej zabudowie wsi dopuszcza się wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zakazu rozbudowy;

2) **15.1US – tereny sportu i rekreacji:**

a) funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji;
b) funkcja uzupełniająca: zieleń urządzona i nieurządzona, drogi wewnętrzne, ciągi pieszo-jezdne i piesze, ścieżki i trasy rowerowe, parkingi, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się lokalizowanie obiektów i urządzeń związanych z podstawową funkcją terenu, a także obiektów małej architektury;

TERENY UŻYTKOWANE ROLNICZO:

1) **15.1 – 15.5R – tereny rolne:**

a) funkcja podstawowa: uprawy polowe;
b) funkcja uzupełniająca: zabudowa zagrodowa, lokalizowana na podstawie warunków określonych w rozdziale 1.2. Funkcja rolnicza części II „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium oraz zabudowa lokalizowana na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zadrzewienia śródpolne, wody śródlądowe;
c) dopuszcza się zalesianie gruntów rolnych klas bonitacyjnych IV-VI;
d) dopuszcza się lokalizację inwestycji infrastrukturalnych i drogowych, w tym magistrali infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadlokalnym;
e) na terenie 15.2R ustala się zakaz lokalizowania nowej zabudowy;
f) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana, zachowanie i rozbudowę istniejącej zabudowy zagrodowej.

2) **15.1 – 15.8RM – tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych:**

a) funkcja podstawowa: tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa mieszkaniowo-usługowa, zabudowa usługowa, w tym obiekty sakralne;
b) funkcja uzupełniająca: usługi agroturystyki, zieleń urządzona i nieurządzona, wody śródlądowe, drogi wewnętrzne, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
c) dopuszcza się zmianę sposobu użytkowana istniejących obiektów gospodarczych na cele mieszkaniowe i usługowe
d) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę zagrodową 1500m^2,
e) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową: 1000m^2,
f) minimalna powierzchnia nowo wydzielanych działek pod zabudowę usługową: 400m^2;
g) dopuszcza się realizowanie zabudowy na istniejących działkach o powierzchniach mniejszych niż określone powyżej;
h) maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy 60%,
i) minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej 30%.
h) dla terenów 15.1RM, 15.2RM, 15.3RM, 15.4RM, 15.5RM, 15.8RM wprowadza się zakaz rozbudowy istniejących obiektów mieszkalnych.

TERENY ZIELENI I WÓD:

1) **15.1ZN – tereny planowane do objęcia ochroną zgodnie z przepisami o ochronie przyrody:**

a) tereny lasów, gruntów rolnych oraz wód powierzchniowych planowane do objęcia ochroną jako użytek ekologiczny „Starorzecza nad Odrą";
b) ustala się wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nakazów i zakazów ustalonych dla terenów użytków ekologicznych w przepisach odrębnych;
c) ustala się pierwszeństwo działań związanych z ochroną przyrody;
d) ustala się zakaz zabudowy;
e) w przypadku decyzji o zaniechaniu objęcia ochroną na skutek utraty przez teren walorów szczególnie cennych przyrodniczo ustala się użytkowanie zgodne z zapisami odpowiednio dla terenów ZL, R i WS;

2) **15.1ZC – cmentarze:**

a) funkcja podstawowa: tereny cmentarzy;
b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, obiekty małej architektury, obiekty sakralne;
c) ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów: ustala się strefę ochrony sanitarnej w odległości 50m od granicy części użytkowej cmentarza.

3) **15.1WS – tereny wód powierzchniowych:**
   a) funkcja podstawowa: tereny wód powierzchniowych – rzeka Odra;
   b) funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej, ciągi piesze;
   c) w odległości 1,5m od linii brzegowej powierzchniowych wód publicznych zabrania się stawiania ogrodzeń;
   d) przy ciekach należy zapewnić pas terenu szerokości co najmniej 2,5m w celu prowadzenia konserwacji urządzeń melioracyjnych sprzętem mechanicznym;
   e) dopuszcza się użytkowanie rekreacyjne oraz wprowadzanie urządzeń związanych z funkcją rekreacyjną.

TERENY KOMUNIKACJI:

1) **15.1 – 15.2KD(Z) – tereny dróg zbiorczych:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 30m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;

2) **15.1 – 15.2KD(D) – tereny dróg gminnych o minimalnych parametrach drogi dojazdowej:**
   a) docelowa minimalna szerokość w liniach rozgraniczających 12m;
   b) zagospodarowanie zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) dopuszcza się wykonywanie remontów i modernizacji w istniejących liniach rozgraniczających;
   d) dopuszcza się poszerzanie terenu drogi na tereny sąsiednie;
   e) dopuszcza się wprowadzenie zieleni izolacyjnej i ozdobnej oraz lokalizację nie ograniczających bezpieczeństwa ruchu reklam, obiektów małej architektury;
   f) dopuszcza się realizację miejsc postojowych w liniach rozgraniczających drogi.

3. KIERUNKI ROZWOJU W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW

3.1. Obszary i obiekty objęte ochroną

Na obszarze gminy Dąbrowa (zgodnie z zapisami rozdziału 1.10. części I „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium) ochronie przyrodniczo – rolniczej podlegają:

- Stobrawski Park Krajobrazowy;
- Rezerwat przyrody „Prądy";
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie";
- Obszar Natura 2000 „Grądy Odrzańskie";
- projektowany Obszar Natura 2000 „Bory Niemodlińskie"; który uzyskał rangę Obszaru Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005 (obręb Ciepielowice)
- pomnik przyrody;
- tereny leśne;
- cały areał gruntów ornych, łąk i pastwisk zaliczanych do klas bonitacyjnych od I do IIIb;
- grupy śródpolnej zieleni wysokiej;
- istniejące ciągi zadrzewione;
- ciągi ekosystemów wodno – łąkowych wzdłuż cieków;
- zieleń urządzona;
- gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych.

Zaleca się utrzymanie istniejących form ochrony a także w razie potrzeby obejmowanie ochroną nowych obszarów i obiektów charakteryzujących się szczególnie cennymi walorami przyrodniczymi.

3.2. Obszary proponowane do objęcia ochroną

Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa (Badora, 2008) wyróżnia szereg obszarów i obiektów proponowanych do objęcia ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Należą do nich:

a) **Rezerwat przyrody „Odra"** – położony jest w pobliżu miejscowości Golczowice nad rzeką Odrą. Administracyjnie w całości należy on do Leśnictwa Narok, Nadleśnictwa Opole. Teren położony jest w rozległej dolinie Odry. Jedyne urozmaicenia w krajobrazie to niewielkie obniżenia, pozostałości starorzeczy i obwałowania koryta rzeki. W podłożu

występują gleby brunatne umiarkowane lub wilgotne. Cały fragment leśny stanowi pozostałość dawnych kompleksów leśnych wchodzących w skład Puszczy Niemodlińskiej. Pokrycie stanowi w 100 % las liściasty. Jest to siedlisko lasu łęgowego. Górną warstwę drzew buduje dąb szypułkowy w wieku około 150 lat. Drugie piętro budują: lipa drobnolistna, wiąz szypułkowy, grab, jesion, klon polny, czeremcha i głóg dwuszyjkowy. Ideą powołania rezerwatu jest ochrona dobrze zachowanych tu łęgów wiązowych, które są ostatnimi zbiorowiskami tego zespołu pozostałymi po dawnej Puszczy Niemodlińskiej na przestrzeni od Krapkowic do Nysy Kłodzkiej. W wyniku przeprowadzonych tu w latach 80-tych XX wieku badań wykazano 3 rzadkie zbiorowiska leśne: *Ficario-Ulmetum campestris, Tilio-Carpinetum, Salici-Populetum.* Granice projektowanego rezerwatu obejmują wydzielenia d,f,g oddziału 1. Łączna powierzchnia wynosi 14,28ha gruntów leśnych. Dużym zagrożeniem dla zbiorowisk łęgowych projektowanego rezerwatu jest obniżanie się poziomu wód gruntowych i brak regularnych zalewów, co powoduje sukcesję ekologiczną łęgów w kierunku grądów.

b) **Obszar chronionego krajobrazu: „Bory Niemodlińskie”**. Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa postuluje poszerzenie OChK „Bory Niemodlińskie”. Celem poszerzenia obszaru jest objęcie ochroną wszystkich ekosystemów leśnych dawnej Puszczy Śląskiej oraz ochrona elementów regionalnego korytarza ekologicznego. Większość terenów proponowanych do ochrony to lasy na siedliskach: las mieszany świeży, bór mieszany świeży z domieszką lasów świeżych. Wyżej wymienione kompleksy leśne mają bardzo wysokie walory przyrodnicze.

c) **Użytki ekologiczne.** Na podstawie art. 42 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku „***użytkami ekologicznymi*** są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”:

- **„Wyrobiska koło Sławic”** – teren obejmuje zespół starych, silnie porośniętych roślinnością drzewiastą glinianek. Obszar charakteryzuje się bardzo dużą bioróżnorodnością form florystycznych i faunistycznych związaną z silną mozaikowatością ekosystemów wodnych, łąkowych i zadrzewieniowych. Wśród drzew największy udział posiadają: różne gatunki wierzby, dąb szypułkowy i czerwony, topola, brzoza, jesion, olsza czarna, sosna, świerk i klony: zwyczajny, jawor i polny. Różnorodny i bardzo silnie wykształcony podszyt składa się głównie z wierzb, młodych topól, głogów, tarniny, bzu czarnego, derenia i częściowo chronionej kruszyny pospolitej. Silne zróżnicowanie warunków abiotycznych wpływa na mnogość nisz ekologicznych zajmowanych przez liczną faunę. Najbogatsza jest tu ornitofauna. Podczas badań odnotowano następujące gatunki ptaków (wszystkie podlegają ochronie prawnej): błotnika stawowego *Cirsus aeruginosus*, myszołowa *Buteo buteo*, czajkę *Vanellus vanellus*, kosa *Turdus merula*, bociana białego *Ciconia ciconia,* krzyżówkę *Anas platyrhynchos,* łyskę *Fulica atra*, kukułkę *Cuculus canorus,* dzięcioła dużego *Dendrocopos major,* skowronka *Alauda arvensis*, dymówkę *Hirundo rustica,* świergotka drzewnego *Anthus trivialis,* pliszkę siwą *Motacilla alba,* strzyżyka *Troglodytes troglodytes,* słowika rdzawego *Luscinia megarhynchos,* kopciuszka *Phoenicurus ochruros,* kwiczoła *Turus pilaris,* śpiewaka *Turdus philomelos,* łozówkę *Acrocephalus palustris,* trzcinniczka *Acrocephalus scirpaceus,* piegżę *Sylvia curruca,* bogatkę *Parus major,* wilgę *Oriolus oriolus,* sójkę *Garrulus glandarius,* wróbla *Passer domesticus,* szczygła *Carduelis carduelis,* trznadla *Emberiza citrinella,* potrzeszcza *Miliaria calandr.* świerszczaka *Locustella naevia,* strumieniówkę *Locustella naevia*. Płazy reprezentowane są przez liczne gatunki żab i ropuchę paskówkę *Bufo bufo,* gady przez padalca *Anguis fragilis* i zaskrońca *Natrix natrix*. Stosunkowo licznie występującymi rybami w byłych wyrobiskach są: karp *Cyprinus carpio*, amur biały *Clenopharyngodon idella*, płoć *Rutilus rutilus*, szczupak *Esox lucius,* okoń *Perca fluviatilis* i leszcz *Abramis brama*. Na szczególną uwagę zasługują pozostałości trzcinowisk i sitowia.
- **„Starorzecza nad Odrą”** – to położony na północny zachód od Żelaznej ciąg starorzeczy („Jezioro Czarne”) odznaczający się dużą wartością walorów abiotycznych i biotycznych środowiska. Na terenie gminy Dąbrowa są to najlepiej zachowane pozostałości starorzeczy – cennych i coraz silniej zdegradowanych form geomorfologicznych doliny Odry. Starorzecza mają silnie wydłużony kształt i stosunkowo urozmaiconą linię brzegową. Brzegi porastają trzcinowiska, miejscami o szerokości do 20m. Na skarpach występują zadrzewienia i zakrzaczenia wierzbowo – topolowe, z dębami szypułkowym i czerwonym, głogami, czeremchą i olszami. Stanowią one urozmaicenie krajobrazu doliny Odry i są cennymi miejscami gniazdowania ptactwa. Wśród gatunków roślin na szczególną uwagę zasługuje podlegający ochronie prawnej grążel żółty *Nuphar luteum* występujący w populacjach od kilku do kilkudziesięciu sztuk. Starorzecza są miejscem gniazdowania kilkunastu gatunków ptaków z których na szczególną uwagę zasługują kaczka krzyżówka *Anas platyrhynchos*, czajka *Vanellus vanellus*, rybitwa zwyczajna *Sterna hirundo* i jaskółka brzegówka *Riparia riparia*. Ponadto licznie reprezentowane są tu płazy (głównie żaby) i ryby, w większości leszcz *Abramis brama*, amur biały *Clenopharyngodon idella*, płoć *Rutilus rutilus*, szczupak *Esox lucius,* karp *Cyprinus carpio,* okoń *Perca fluviatilis*.
- **„Starorzecza koło Ostrowa Narockiego”** – obszar zawiera się w terenie projektowanego rezerwatu przyrody Odra. Ze względu na długą i skomplikowaną procedurę administracyjno – prawną powoływania rezerwatów w Polsce proponuje się tymczasowo chronić jedne z najciekawszych fragmentów projektowanego rezerwatu.

Ochroną prawną proponuje się objąć ciąg starorzeczy położonych na zachodnim obrzeżu kompleksu leśnego położonego nad Odrą, na zachód od Ostrowa Narockiego. Ułożone południkowo starorzecza odznaczają się bardzo dużą bioróżnorodnością gatunkową. Spośród gatunków zwierząt na szczególną uwagę zasługują: kokoszka wodna *Gallinula chloropus* – nieliczny gatunek na Śląsku, związany ze starorzeczami, dudek *Upupa epops* – nieliczny i zagrożony gatunek na Śląsku, dzięcioł średni *Dendrocopus minor* – nieliczny gatunek lęgowy na Śląsku, dzięcioł zielony *Picus viridis* – nieliczny gatunek lęgowy na Śląsku, siniak *Columba oenas* – nieliczny gatunek lęgowy na Śląsku, typowy dla drzewostanów o dużych walorach biocenotycznych oraz bardzo liczna muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis* – nieliczny gatunek lęgowy Śląska charakterystyczny dla nadrzecznych lasów o charakterze grądów (gatunek potencjalnie zagrożony na Śląsku oraz zagrożony na całym lub w znacznej części swego areału europejskiego). Starorzecza są ponadto miejscem żerowania bardzo rzadkiego bociana czarnego *Ciconia nigra,* w niedalekiej odległości gnieździ się orzeł bielik *Halieatus albicilla*. Z płazów liczne występuje traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*, ropucha szara *Bufo bufo*, żaba wodna *Rana esculenta*, żaba jeziorkowa *Rana lessonae*, żaba trawna *Rana temporaria*, rzekotka drzewna *Hyla arborea,* natomiast gady reprezentowane są przez jaszczurkę zwinkę *Lacerta agilis*, jaszczurkę żyworodną *Lacerta vivipara*, padalca *Anguis fragilis*, zaskrońca *Natrix natrix*, żmiję zygzakowatą *Vipera berus.* Wszystkie wymienione gatunki podlegają ochronie prawnej. Starorzecza są również ostojami dla roślinności związanej z podmokłymi lasami. Stanowią cenne urozmaicenie krajobrazowe dla kompleksu lasu.

- **„Ols”** – obszar zlokalizowany jest przy skrzyżowaniu linii kolejowej i utwardzonej drogi gruntowej z Lipowej do Borkowic. Jest to duży fragment zawodnionego olsu – jeden z najbardziej wartościowych fragmentów tego specyficznego zbiorowiska znany autorowi z terenu Opolszczyzny. Występuje w nim koncentracja fauny wodno – błotnej, między innymi żuraw, liczne gatunki płazów, a także klasyczny dla olsu zestaw gatunków roślin. Biocenoza jest siedliskiem przyrodniczym podlegającym ochronie w UE.
- **„Lipowa”** – teren obejmuje obszary wilgotnych łąk z licznymi koncentracjami rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedliskami przyrodniczymi chronionymi w UE, zlokalizowane w lasach na północ od miejscowości Lipowa. Są to już ostatnie na terenie gminy śródleśne łąkowe polany. Podlegają zarastaniu i zakłóceniu stosunków wodnych. Ochrona powinna polegać na ich zachowaniu i czynnej uprawie jako łąki i pastwiska bez intensywnego nawożenia.

d) **Zespół przyrodniczo – krajobrazowy: „Uroczysko Leśny Dwór”** – jest to najcenniejszy w centralnej części gminy fragment krajobrazu zlokalizowany między wsiami: Karczów, Narok, Niewodniki, Żelazna. Jest to strefa bardzo wysokich walorów fizjonomicznych krajobrazu urozmaicająca wieloprzestrzenne tereny rolne centralnej części gminy. Zlokalizowane są tu 3 kompleksy leśne o bardzo wysokich walorach przyrodniczych z przylegającymi wilgotnymi łąkami i cennymi zadrzewieniami. Obszar charakteryzuje się wysoką bioróżnorodnością florystyczną i faunistyczną. Chroniłby część korytarzy ekologicznych doliny Prószkówki (Prószkowskiego Potoku) i Dożyny (Krzywuli). Według art. 43 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku „***zespołami przyrodniczo – krajobrazowymi*** są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne”.

e) **Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej: „Skarpa doliny Odry”** – obejmuje fragment stromej skarpy doliny Odry między Wawelnem i Sokolnikami. Ochrona przyrody nieożywionej polega tu na zachowaniu naturalnie ukształtowanej formy geomorfologicznej. Postuluje się pozostawienie dotychczasowego rolniczego użytkowania i wprowadzenia zakazu zabudowy. Ze skarpy rozciąga się jeden z najciekawszych widoków na teren gminy. Jest to bardzo interesujący ciąg ekspozycyjny. Według art. 41 ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 roku „***stanowiskami dokumentacyjnymi*** są niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych”.

f) **Pomniki przyrody**. Proponuje się objąć ochroną prawną w postaci pomników przyrody następujące okazy drzew:

- dąb szypułkowy *Quercus robur* w parku podworskim w Niewodnikach o obwodzie pnia około 520cm rosnący przed wejściem do dworku;
- klon zwyczajny *Acer platanoides* w parku podworskim w Niewodnikach o obwodzie pnia około 410cm rosnący z tyłu dworku;
- 3 dęby szypułkowe *Quercus robur* o obwodach pnia 2,5 – 4m rosnące wzdłuż drogi z Ciepielowic do Nowej Jamki, na wysokości niewielkiego kompleksu leśnego;
- dąb szypułkowy *Quercus robur* rosnący w Ostrowie Narockim o obwodzie pnia około 5,5m.

Ponadto do planowanych form ochrony przyrody na terenie gminy Dąbrowa należy zaliczyć projektowany **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie (PLH160005).** Na obszarze projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Bory Niemodlińskie szczególną wartość prezentuje zespół torfowisk przejściowych, trzęsawisk i torfowisk wysokich – jedne z ostatnich zachowanych kompleksów tego typu na terenie województwa opolskiego. Torfowiskom towarzyszą bory bagienne o charakterze priorytetowym oraz duże powierzchnie lasów grądowych. Na podkreślenie zasługuje również bogata fauna kręgowa, z 4 gatunkami nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, których

siedliska związane są z licznie występującymi tu zbiornikami wodnymi oraz starodrzewami grądowymi, oraz jedno z dwóch znanych stanowisk *Emys orbicularis*.

3.3. Ochrona powietrza

W celu obniżenia negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń do powietrza należy:

- stosować ekologiczne paliwa do celów grzewczych (energia elektryczna, gaz, oleje opałowe itp.);
- wprowadzić alternatywne, ekologiczne systemy wytwarzania ciepła i energii (kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej itd.);
- poprawić stan techniczny dróg, w celu zmniejszenia emisji spalin;
- prowadzić akcję edukacyjną i informacyjną dla mieszkańców gminy o aktualnych, korzystnych dla środowiska systemach spalania paliw;
- egzekwować utrzymywanie czystości dróg przez rolników i firmy nawożące na ich nawierzchnię błoto oraz inne zanieczyszczenia powodujące po wysuszeniu intensywne pylenie;
- tworzyć naturalne bariery izolacyjne (bufory zanieczyszczeń) wzdłuż ciągów komunikacyjnych, promować i zwiększać atrakcyjność zbiorowych i proekologicznych środków transportu.

3.4. Ochrona wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe należy chronić przed zanieczyszczeniem w sposób kompleksowy zgodnie z najnowszymi technologiami i obowiązującymi przepisami z wykorzystaniem istniejących obiektów infrastruktury technicznej. Aby to osiągnąć należy:

- uregulować gospodarkę ściekową tego obszaru poprzez modernizację i rozwój systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków;
- koryta rzek i ich brzegi zachować bez zmian, zaś w przypadku koniecznej regulacji brzegów stosować materiały i formy obudowy zharmonizowane z otoczeniem;
- zachować w pełni ciągi zieleni łęgowej wzdłuż brzegów rzek;
- modernizować obiekty i urządzenia zaopatrzenia w wodę;
- prowadzić edukację ekologiczną w zakresie oszczędzania wody;
- stosować kodeks dobrych praktyk rolniczych i planów nawozowych;
- graniczyć rolnicze użytkowanie gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych;
- kontrolować postępowania z nawozami naturalnymi (gnojowica, obornik);
- likwidować nielegalne zrzutów ścieków komunalnych do wód lub ziemi;
- promowanie wykorzystania dostępnych zasobów czystych wód powierzchniowych do wykorzystania w procesach nie wymagających wód podziemnych (np. hydrotransport, prace porządkowe, podlewanie zieleni).

Ponadto należy prowadzić właściwą eksploatację, modernizację, konserwację a także odbudowę systemu urządzeń melioracji wodnych na obszarze gminy.

3.5. Ochrona gleb

W celu ochrony przed degradacją gleb należy:

- stosować kompleksową gospodarkę związaną z oczyszczaniem ścieków bytowych i przechowywaniem nawozów naturalnych;
- promować i stosować nowoczesne, bezpieczne dla środowiska technologie rolnicze;
- użytkować gleby w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej;
- ograniczać przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne;
- zachować torfowiska i oczka wodne jako naturalne zbiorniki wodne;
- przeciwdziałać degradacji chemicznej gleb poprzez ochronę powietrza i wód powierzchniowych;
- racjonalnie stosować wapno, nawozy sztuczne i środki ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych;
- występować do Starosty o nakazywanie rekultywacji terenów zdegradowanych przez jego użytkowników.

3.6. Ochrona przed hałasem

Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy powinno się odbywać poprzez:

- utrzymanie aktualnego poziomu hałasu w obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna;
- ograniczenie poziomu hałasu emitowanego przez środki transportu w obszarach wiejskich i wzdłuż głównych dróg;

- wyeliminowanie z użytkowania środków transportu, maszyn i urządzeń, z których emisja hałasu nie odpowiada przyjętym standardom;
- wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego oraz budowa obwodnicy miejscowości Skarbiszów w ciągu drogi krajowej;
- poprawienie organizacji ruchu ułatwiającą płynność jazdy;
- poprawę stanu nawierzchni ulic;
- rozbudowę ścieżek rowerowych;
- budowę ekranów akustycznych;
- zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni;
- właściwe kształtowanie linii zabudowy i brył powstających budynków w celu zminimalizowania wpływu hałasu drogowego;
- działania ograniczające hałas przemysłowy, w tym zwłaszcza przez obowiązek wprowadzania pasów zieleni izolacyjnej.

Szczególną ochroną przed hałasem należy również objąć tereny położone wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich. Ochrona ta powinna polegać przede wszystkim na:

- ograniczeniu lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i innych obiektów objętych ochroną w strefie do 50m od drogi;
- w przypadku istniejącej zabudowy należy zapewnić warunki dla zlokalizowania obiektów ochrony czynnej (zieleń izolacyjna, ekrany akustyczne).

3.7. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Głównym zadaniem jest ograniczenie wpływu promieniowania elektromagnetycznego na mieszkańców gminy poprzez:

- dotrzymywanie obowiązujących norm w zakresie promieniowania elektromagnetycznego jonizującego i niejonizującego;
- ograniczenie możliwości lokalizacji obiektów potencjalnie uciążliwych, np. nadajników telefonii komórkowej, poprzez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego;
- wykorzystywanie w projektowaniu linii przesyłowych nowych technologii materiałowych i rozwiązań projektowych dla wyeliminowania w otoczeniu linii, a zwłaszcza na powierzchni ziemi natężeń pola powyżej 1kV/m;
- wykluczanie w planach zagospodarowania przestrzennego możliwości zabudowy pod trasami linii przesyłowych i dystrybucyjnych oraz w pobliżu stacji transformatorowych;
- ustanawianie obszarów ograniczonego użytkowania na terenach, gdzie odpowiednie analizy wykazują znaczne przekroczenie dopuszczalnego poziomu promieniowania.

Na terenie gminy znajdują się fragmenty napowietrznych sieci elektroenergetycznych o napięciu 220 i 400kV. W pasie technologicznym, to jest bezpośrednio pod linią 200 i 400KV nie należy budować budynków mieszkalnych i lokalizować obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w następujących odległościach (mierzonych poziomo i prostopadle od osi linii):

- 80metrów (po 40m z każdej strony) od osi linii 400kV;
- 70metrów (po 35m z każdej strony) od osi linii 200kV.

Wzdłuż linii napowietrznych 110kV należy uwzględnić strefę ograniczonego użytkowania, obejmującą tereny zlokalizowane bezpośrednio pod linią oraz pasy terenu o szerokości około 15m od skrajnego przewodu linii, po obu jej stronach. Stacje transformatorowe powinny mieścić się w rezerwowanym pod nie obszarze, określonym przez zarządcę obiektów. Natomiast wzdłuż linii 15kV oraz 1kV proponuje się pozostawienie pasów wolnych od zagospodarowania i zadrzewienia o szerokości odpowiednio: 16m i 4m (po 8m i 2m od osi linii) wzdłuż urządzeń. Są to tak zwane strefy techniczne, umożliwiające eksploatację sieci napowietrznych z uwzględnieniem dojazdu do stanowisk słupowych. Wszelkie zmiany zagospodarowania terenu pod liniami elektroenergetycznymi 110 kV należy projektować w oparciu o obowiązujące przepisy prawne w tym zakresie.

Strefą ochronną obejmuje się również maszty telefonii cyfrowej (GSM) oraz inne instalacje radiotelekomunikacyjne, zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.8. Ochrona przeciwpowodziowa

Na terenie gminy Dąbrowa są obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, obejmują one obszar międzywala. Dla terenu tego obowiązują przepisy ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku.

Za tereny zagrożone zalewami powodziowymi na terenie gminy Dąbrowa należy uznać tereny zasięgu historycznej powodzi z lipca 1997roku i dla nich dopuszcza się wprowadzenie w planach miejscowych zakazów:

- gromadzenia ścieków, na terenach wsi posiadających sieć kanalizacji sanitarnej, we wsiach bez kanalizacji sanitarnej dopuszcza się lokalizowanie bezodpływowych zbiorników na nieczystości do czasu wybudowania na ich terenach sieci kanalizacyjnej (dotyczy to wsi Żelazna, Niewodniki i Narok);
- zakaz gromadzenia odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

Na rysunku studium przedstawiono prawdopodobny zasięg obszaru polderu zalewowego „Żelazna I", wynikający z „Generalnej strategii ochrony przed powodzią dorzecza Górnej i Środkowej Odry po Wielkiej Powodzi Lipcowej 1997r.". Przedstawiony zasięg obszaru polderu jest oznaczeniem informacyjnym, nie należy do ustaleń studium. Ostateczny zasięg polderu zalewowego zostanie określony w oparciu o szczegółowe prace projektowe, mające na celu ich uaktualnienie w świetle zrealizowanych dotychczas inwestycji oraz istniejącego zainwestowania. Funkcjonujący polder zalewowy, pełniący docelowe funkcje ochrony przeciwpowodziowej, będzie spełniał wymogi określone w przepisach odrębnych. Dopuszcza się przyjmowanie zmian granic polderu zalewowego „Żelazna I" pod warunkiem uzgodnienia z zarządcą obiektu.

3.9. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych

W celu ochrony zasobów surowców mineralnych ustala się racjonalne gospodarowanie złożami. Proponuje się odstąpienie od eksploatacji złóż w przypadkach w których proces ten negatywnie oddziaływałby na środowisko naturalne. Ustala się realizację procesów rekultywacyjnych wyrobisk poeksploatacyjnych. Dla złoża „Narok", zgodnie z wpisem do rejestru obszarów górniczych, wyznaczono filar ochronny złoża.

Według Mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) (Kleczkowski, 1990) na terenie gminy Dąbrowa wyodrębniono trzy zbiorniki

- **GZWP nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie"**;
- **GZWP nr 336 „Niecka Opolska"**;
- **GZWP nr 338 „Paczków – Niemodlin"**.

W granicach tych zbiorników należy zakazać lub ograniczyć budowę obiektów produkcyjnych stwarzających zagrożenia dla zasobów wodnych, budowy składowisk i wylewisk odpadów komunalnych i przemysłowych oraz oczyszczalni ścieków, lokalizacji i eksploatacji ferm hodowlanych stosujących technologie szczególnie dla środowiska, a także innej działalności gospodarczej mogącej spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów i wód powierzchniowych oraz podziemnych.

3.9a. Ochrona zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych w związku ze zmianą studium w części obrębu Narok

W celu ochrony zasobów surowców mineralnych ustala się racjonalne gospodarowanie złożami. Ustala się realizację procesów rekultywacyjnych wyrobisk poeksploatacyjnych.

Część obrębu Narok objęta zmianą studium położona jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP Nr 335 Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie.

Z uwagi na położenie w obszarze objętym zmianą studium. udokumentowanego złoża, należy uwzględnić możliwość jego obecnej i przyszłej eksploatacji, zgodnie z przepisami odrebnymi.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na obszarze gminy Dąbrowa ochronie kulturowej na podstawie przepisów odrębnych podlegają:

- obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego;
- stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru i spisu zabytków województwa opolskiego;

Zestawienie obiektów w rejestrze zabytków przedstawiono w uwarunkowaniach.

Zestawienie obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków przedstawia załącznik I.1.

Zestawienie stanowisk archeologicznych na terenie gminy przedstawiono w rozdziale 2.4. Stanowiska archeologiczne części I „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa" studium

Rejestr zabytków oraz gminna ewidencja zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z rejestru i ewidencji zabytków poszczególnych obiektów uznaje się za zgodne z ustaleniami studium.

Potwierdzone w terenie stanowiska archeologiczne należy otoczyć szczególną opieką i bezwzględnie zakazać prowadzenia jakichkolwiek działań mogących naruszyć stan zabytku.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych ustala się:

- obowiązek uzgodnienie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich przedsięwzięć budowlanych i ziemnych (budów, robót instalacyjnych, gazociągów, wodociągów, kabli energetycznych i telefonicznych, rowów melioracyjnych, tworzenie nowych wyrobisk kruszywa i składowisk odpadów oraz innych prac ziemnych),
- obowiązek prowadzenia pod nadzorem archeologicznym, po wcześniejszym uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków, wszelkich prac ziemnych w obrębie stanowiska archeologicznego oraz w jego otoczeniu,
- zakaz naruszania stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej (grodziska, kurhany, wały itp.),
- obowiązek informowania wojewódzkiego konserwatora zabytków o każdorazowym znalezisku archeologicznym.

Ze względu na wartości kulturowe i historyczne poszczególnych obiektów, jak również układu ruralistycznego, do objęcia ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustala się obszary:

- Chróścina – zespół zabudowy wsi kmiecej oraz (odrębnie położony) zespół pałacowo – parkowy z zabudową folwarku i zabudową położoną w rejonie kościoła z cmentarzem;
- Dąbrowa – zespół zabudowy wsi kmiecej wraz z zespołem zamkowo – parkowym;
- Karczów – świetnie zachowany układ ulicowy wsi kmiecej i zespołu pałacowo – parkowego;
- Prądy – układ ulicowy jako jeden z lepiej zachowanych układów tego typu w gminie;
- Narok – genetyczny układ przestrzenny wsi owalnicy wraz z zespołem pałacowo – parkowym i zabudową folwarku;
- Niewodniki – unikalny układ przestrzenny wsi kmiecej oraz folwarku z pałacem i parkiem krajobrazowym;

Do ochrony predysponowane są przede wszystkim cechy układu przestrzennego takie jak: historyczny układ ulic i placów, ich przekroje i historyczne nawierzchnie, podział na siedliska oraz usytuowanie na nim obiektów kubaturowych, linie zabudowy, gabaryty i wysokości budynków oraz ich wystrój architektoniczny, a także towarzyszący zabudowie układ zieleni.

Ponadto, ze względu na wartości kulturowe do objęcia ochroną jako strefy ochrony konserwatorskiej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się obszary:

- Ciepielowice – zabudowa podworska – folwarczna;
- Lipowa – zabudowa folwarczna;
- Nowa Jamka – zabudowa folwarczna;
- Skarbiszów – zabudowa zespołu dworsko – parkowego;
- Sokolniki – zabudowa folwarczna, na którą składają się zabudowania gospodarcze oraz domy mieszkalne robotników folwarcznych.

Do ochrony predysponowane są: pierwotny podział oraz intensywność zabudowy działki, sposób sytuowania budynków, linie zabudowy, gabaryty i wysokość budynków, kształt i pokrycie dachu oraz detale architektoniczne.

Za zgodne z ustaleniami studium uznaje się wprowadzanie korekt granic stref ochrony konserwatorskiej w stosunku do zaproponowanych na rysunku studium, a także wprowadzanie nowych stref pod warunkiem uzgodnienia zmian z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na obszarze gminy Dąbrowa nie zidentyfikowano dóbr kultury współczesnej, które wymagały szczegółowej ochrony.

Obszar objęty zmianą studium w granicach części obrębu Narok zlokalizowany jest poza udokumentowanymi stanowiskami archeologicznymi, obiektami zabytkowymi wpisanymi do rejestru zabytków oraz obiektami ujętymi w gminnej ewidencji zabytków. Na obszarze zmiany Studium nie wyznaczono pomników historii oraz nie stwierdzono dóbr kultury współczesnej. W granicach obszaru nie zidentyfikowane także występowania zabytkowych układów zieleni, założeń cmentarnych oraz historycznych obiektów ruchomych.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.

5.1. Infrastruktura komunikacyjna

Układ komunikacyjny gminy Dąbrowa tworzą:

a) drogi krajowe :
   - autostrada A4: granica państwa (D/PL) – Jędrzychowice – Bolesławiec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków, dalej jako droga nr 4: Kraków – Tarnów – Rzeszów – Korczowa – granica państwa (PL/UA);
   - nr 46: Kłodzko – Nysa – Niemodlin – Opole – Ozimek – Lubliniec – Częstochowa – Szczekociny;
   - nr 94: Krzywa – Legnica – Wrocław – Brzeg – Opole – Bytom – Kraków.

b) drogi wojewódzkie:
- nr 414: Wrzoski – Opole – Prószków – Łącznik – Biała – Lubrza;
- nr 435: Opole – Prądy;
- nr 459: Opole – Skorogoszcz;
- nr 464: Narok – rzeka Odra – Chróścice;
- nr 465: Żelazna – rzeka Odra – Dobrzeń Mały.

c) drogi powiatowe: 1719 O, 1720 O, 1756 O, 1759 O, 1760 O, 1761 O, 1769 O;

d) drogi gminne:
- ulica Karczowska położona na działkach nr 149, 541 i części działki 401 w Dąbrowie;
- ulice: Piaskowa i Ogrodowa położone na części działki 525/52 k. m. 4 w Chróścinie;
- ulica Polna położona na części działki nr 235 k. m. 4 we Wrzoskach;
- ulica Jaśminowa położona na działkach nr 702/226, 704/227, 706/229 i części działki nr 828/225 k. m. 3 w Mechnicach;
- ulice: Szkolna i Grobla położone na działce nr 209/3 i części działki nr 247/2 w Karczowie;
- ulice: Wiejska i Strażacka położone na działkach nr 59, 229/38, 276/37, 123, 50, 283/36 k. m. 2 w Sławicach;
- ulica Polna położona na części działki nr 314 w Niewodnikach;
- ulica Szkolna położona na działkach nr 384 i 433 w Naroku;
- ulice: Boczna i Leśna położone na działkach nr 291/33 i 217/21 k. m. 2 w Żelaznej.

e) linia kolejowa **nr 132: Zgorzelec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Tarnów – Rzeszów – Przemyśl**, magistralna linia kolejowa państwowego znaczenia nr 132, będąca jednocześnie częścią Europejskiego Szlaku Kolejowego E – 30 relacji: Drezno – Wrocław – Kraków – Lwów – Kijów (AGC) i E – 59 relacji: Szczecin – Poznań – Wrocław – Ostrawa – Bratysława (AGC) oraz CE – 59 relacji: Szczecin – Zielona Góra – Wrocław – Ostrawa – Bratysława (AGTC).

W ramach rozwoju systemów komunikacji na terenie gminy Dąbrowa dopuszcza się modernizację istniejących dróg do parametrów docelowych poszczególnych klas, według ustaleń dla poszczególnych terenów dróg.

Planuje się realizację ścieżek lub tras rowerowych zgodnie z lokalizacjami wskazanymi na rysunku studium.

Planuje się obejścia miejscowości Skarbiszów w ciągu drogi krajowej. Lokalizację tego obiektu uwzględnioną w studium uznaje się za orientacyjną, a jej korektę za zgodną z ustaleniami studium.

Ponadto GDDKiA planuje następujące inwestycje na drodze nr 46 w granicach gminy:
- budowa węzła dwupoziomowego na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 46 i 94;
- dobudowę drugiej jezdni w ciągu drogi krajowej nr 46 na odcinku Wrzoski – węzeł „Prądy").

Do najpilniejszych zadań modernizacyjnych układu drogowego gminy należą:
- budowa drugiej jezdni w ciągu drogi krajowej nr 46;
- budowa obwodnicy miejscowości Skarbiszów w ciągu drogi krajowej nr 94;
- modernizacja skrzyżowań w ciągu dróg krajowych nr 46 i 94 – zwłaszcza w miejscowości Dąbrowa oraz w rejonie połączenia dróg nr 46 i 94 i w okolicach węzła „Prądy";
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 435 do pełnych parametrów klasy „G";
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 459 do pełnych parametrów klasy „G";
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 464 do pełnych parametrów klasy „G";
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 465 do pełnych parametrów klasy „G";
- dostosowanie parametrów jezdni i nośności nawierzchni dróg powiatowych i gminnych do ruchu ciężkiego i pojazdów rolniczych, zwłaszcza w perspektywie rozwoju strefy aktywności gospodarczych w rejonie węzła „Prądy";
- budowa dróg wewnętrznych do obsługi poszczególnych posesji oraz dojazdów do użytków rolnych;
- budowa ścieżek i tras rowerowych, również nie wskazanych do realizacji w studium,
- projektowany odcinek łączący drogi powiatowe nr 1719 O Ciepielowice – Przecza z drogą nr 1720 O Wawelno – Dąbrowa – Narok poza istniejącym układem zabudowy, we wsi Ciepielowice.

Dla terenów sąsiadujących z terenami kolejowymi należy uwzględnić postanowienia ustawy z dnia 28 marca 2003r. o transporcie kolejowym (tekst jednolity Dz. U. z 2007r. Nr 16 poz. 94), Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 10 września 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle kolejowe i ich usytuowanie (Dz.U. z 1998r. Nr 151 poz. 987) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 10 listopada 2004r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie budowli i budynków, drzew lub krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (Dz. U. z 2004r. Nr 249, poz. 2500). W przypadku braku możliwości zachowania wymogów ustalonych w powyższych rozporządzeniach należy wystąpić do właściwego organu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego celem uzyskania odstępstwa.

Dopuszcza się lokalizowanie ścieżek i tras rowerowych na terenie gminy.

Dla istniejących dróg w istniejącej zabudowie dopuszcza się zmniejszenie ustalonych parametrów dróg zgodnie z przepisami odrębnymi.

Przez obszar objęty zmianą studium w granicach części obrębu Narok nie przebiegają drogi publiczne. W zmianie Studium nie wyznacza się nowych dróg publicznych. Dopuszcza się uzupełnienie układu drogowego o drogi niewskazane na rysunku Studium (publiczne i wewnętrzne). Projektowany układ drogowy należy dostosować do wymagań technicznych oraz charakterystyki planowanego zagospodarowania terenu. Geometria skrzyżowań dróg powinna być dostosowana do prognozowanego ruchy, o ile pozwalają na to warunki terenowe.

5.2. Infrastruktura techniczna

Na całym obszarze gminy Dąbrowa dopuszcza się lokalizowanie nie przewidzianych w studium urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej, w tym sieci dystrybucyjnych i przesyłowych. W szczególności dopuszcza się lokalizowanie urządzeń i obiektów stanowiących ekologiczne źródła zaopatrzenia w energię elektryczną.

5.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Ustala się zaopatrzenie w wodę z rozwój sieci wodociągowej. W uzasadnionych przypadkach pod warunkiem zachowania przepisów szczególnych dopuszcza się lokalizowanie studni. Ustala się rozwój wodociągowej na terenach planowanego zainwestowania, zgodnie z przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem możliwości etapowania inwestycji oraz realizacji sieci na koszt inwestora.

Ustala się modernizację istniejącej sieci wodociągowej w celu zmniejszenia awaryjności sieci.

Ustala się objęcie siecią wodociągową całego obszaru gminy, za wyjątkiem budynków do których doprowadzenie sieci jest ekonomicznie nieuzasadnione.

5.2.2. Odprowadzanie ścieków

Ustala się rozwój sieci kanalizacyjnej na terenach istniejącego i planowanego zainwestowania w sołectwach: Chróścina, Ciepielowice, Dąbrowa, Karczów, Mechnice. W przypadku możliwości technicznych oraz pozytywnej analizy ekonomicznej inwestycji ustala się również rozwój sieci kanalizacyjnej w pozostałych sołectwach. Na terenach docelowego wyposażenia w sieć kanalizacyjną, do czasu jej realizacji, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych.

Na terenach sołectw Lipowa, Narok, Niewodniki, Nowa Jamka, Prądy, Siedliska, Skarbiszów i Żelazna ustala się zastosowanie indywidualnych rozwiązań w zakresie odprowadzania ścieków, z preferencją stosowania zbiorników bezodpływowych.

Ustala się kompleksowe rozwiązywanie gospodarki ściekowej dla terenów zainwestowanych i nowoprojektowanych w oparciu o zbiorcze oczyszczalnie ścieków.

Zakazuje się wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód lub ziemi.

5.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Według zamierzeń inwestycyjnych w 2009 roku planuje się rozbudowę sieci gazowej średniego ciśnienia na terenie wsi Sławice w następujących ulicach:

- Opolska – 1350m;
- Cmentarna – 250m;
- Stawowa – 250m;
- Krótka – 300m;
- Droga boczna od ul. Opolskiej – 165m;
- Ulice boczne od ul. Stawowej – 135m.

W kolejnych latach planowana jest sukcesywna gazyfikacja gminy Dąbrowa. Decyzje o doprowadzeniu gazu będą podejmowane w oparciu o rachunek ekonomiczny inwestycji.

Istniejące warunki techniczne i stan techniczny gazociągów pozwalają na rozbudowę sieci dystrybucyjnej dla potrzeb wszystkich zainteresowanych, którzy spełnią warunek opłacalności w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne. Opłacalność przedsięwzięcia uzależniona jest między innymi od zawarcia odpowiedniej ilości umów o przyłączenie do sieci gazowej oraz długości projektowanych gazociągów i przyłączy odpowiednich dla umożliwienia zaistnienia warunków technicznych

przyłączenia. Na terenie gminy Dąbrowa korzystne warunki do gazyfikacji posiadają przede wszystkim wsie: Mechnice, Chróścina, Karczów i Dąbrowa z Ciepielowicami, czyli miejscowości najludniejsze oraz leżące najbliżej miasta Opole.

Ewentualna przyszła budowa sieci gazowej dla odbiorców indywidualnych powinna być realizowana z uwzględnieniem obowiązującego prawa energetycznego – ustawy z dnia 10.04.1997 roku (Dz. U. Nr 54 poz. 348) oraz rozporządzeń wykonawczych, w szczególności w oparciu o:

- wnioski podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci gazowej posiadających tytuł prawny do korzystania z przyłączanego obiektu;
- sporządzony przez przedsiębiorstwo energetyczne plan rozwoju w zakresie sieci gazowej, uwzględniający wytyczne miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ograniczony do zadań, dla których istnieją warunki techniczne oraz ekonomiczne dostarczania paliwa gazowego.

Dopuszcza się budowę, rozbudowę oraz modernizację sieci gazowej oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej – gazownictwa na terenie całej gminy z uwzględnieniem ograniczeń użytkowania terenu od sieci..

„Plan Rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ – System SA na lata 2006 – 2008" zakłada modernizację gazociągu relacji Zdzieszowice – Wrocław na odcinku Wrzoski – Gać do parametrów DN 500 PN 6,3 MPa. Dokumentacja projektowa jest obecnie w trakcie realizacji.

5.2.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Na terenie gminy Dąbrowa nie ma zlokalizowanych stacji 110/15kV. Odbiorcy z terenu gminy Dąbrowa zasilani są liniami średniego napięcia 15kV wyprowadzonymi z GPZ Zakrzów, zlokalizowanego w mieście Opole, oraz GPZ Tułowice. Linie średniego napięcia na terenie gminy prowadzone są jako kablowe i napowietrzne. Sieci średniego napięcia zasilają stacje transformatorowe, w których następuje transformacja napięcia z 15,0kV na 0,4kV.

Obecny system elektroenergetyczny zaspokaja we właściwym zakresie potrzeby mieszkańców i nie występują problemy związane z brakami energii elektrycznej. Jednakże część sieci, zwłaszcza niektórych odcinków linii napowietrznej 0,4kV wymaga modernizacji. Istnieje również potrzeba wymiany części drewnianych słupów na liniach niskiego napięcia. Problemem w skali całej gminy jest niewystarczająca ilość sieci oświetlenia ulicznego.

Dla nowych odbiorców i planowanych terenów ustala się rozbudowę rozdzielczej sieci średniego i niskiego napięcia.

W planach rozwoju EnergiaPro SA, Oddział w Opolu ma na terenie gminy Dąbrowa następujące zamierzenia inwestycyjne:

budowa GPZ Prądy wraz z powiązaniem z jednym z torów dwutorowej linii 110kV relacji: Groszowice – Hermanowice, Groszowice – Gracze oraz sieci 15kV zasilanej z ww. GPZ-u. Realizacja zadania nastąpi w momencie złożenia w Oddziale wniosków o wydanie warunków przyłączenia do sieci przez potencjalnych inwestorów zlokalizowanych na terenie strefy aktywności gospodarczej przy węźle autostradowym „Prądy";
budowa napowietrznej dwutorowej linii 110kV relacji Dobrzeń – kierunek Gracze, Tułowice;
modernizacja dwutorowej linii 110kV relacji Groszowice – Hermanowice, Groszowice – Gracze;
budowę kilku stacji transformatorowych wraz z powiązaniem z siecią 15kV i 0,4kV w celu poprawy warunków napięciowych u istniejących odbiorców;
budowę stacji transformatorowych 15/0,4kV wraz z powiązaniami z siecią 15kV i 0,4kV dla nowych odbiorców w miejscowościach: Karczów, Nowa Jamka.

Polskie Sieci Elektroenergetyczne – Południe SA przewidują budowę linii 400 kV ze stacji Dobrzeń w kierunku południowym w miarę rozbudowy PGE Elektrowni Opole SA. Ponadto planuje się przebudowę istniejącej linii 200 kV Groszowice – Ząbkowice na napięcie 400 kV oraz budowę linii elektroenergetycznej 2x400kV+2x110kV relacji Dobrzeń – Wrocław.

EnergiaPro SA, Oddział w Opolu posiada na terenie gminy następujące linie elektroenergetyczne 110 kV:

- dwutorowa linia relacji: Dobrzeń – Hermanowice, Dobrzeń – Siołkowice o długości 2 x 1430m;
- dwutorowa linia relacji: Groszowice – Hermanowice, Groszowice – Gracze o długości 2 x 12507,3m.

5.2.5. Zaopatrzenie w energię cieplną

Ze względu na brak perspektyw realizacji centralnych urządzeń ciepłowniczych, umożliwiających dostawę ciepła dla odbiorców zamieszkujących zabudowę mieszkaniową, przewiduje się zaopatrzenie w ciepło ze źródeł indywidualnych.

Postuluje się stosowanie ekologicznych paliw do celów grzewczych (energia elektryczna, gaz, oleje opałowe i in.).

Dopuszcza się wprowadzanie alternatywnych/ ekologicznych systemów wytwarzania ciepła i energii (kolektory słoneczne, pompy ciepła, kotłownie na biomasę: zrębki wierzby energetycznej itd.).

5.2.6. Telekomunikacja

Mając na uwadze zaspokojenie potrzeb mieszkańców oraz instytucji publicznych i prywatnych należy przedsięwziąć inwestycje, które spowodują wzrost liczby łącz. Jest to proces niezbędny w dzisiejszych realiach gospodarki rynkowej, z uwagi na zwiększone potrzeby telekomunikacyjne oraz teleinformatyczne mieszkańców, obecnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.

Dla lokalizacji inwestycji z zakresu telekomunikacji stosować należy przepisy odrębne.

5.2.7. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami na gminy Dąbrowa powinna być prowadzona w oparciu o ustalenia aktualnie obowiązującego planu gospodarki odpadami.

W granicach obrębu Ciepielowice gospodarkę odpadami należy prowadzić zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W granicach części obrębu Narok odbiór odpadów powinien odbywać się na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

6. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Do planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym zgodnie z „*Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa na lata 2005 – 2006 i lata 2007 – 2013*" zalicza się w latach 2007 – 2013:

Rozbudowa zaplecza gospodarczego przy sali gimnastycznej w Żelaznej (2007 – 2008);

- Budowa boisk sportowych wraz z niezbędnym zapleczem: Skarbiszów, Lipowa, Nowa Jamka, Żelazna przy OSP (2007 – 2013);
- Budowa boksu garażowego w remizie OSP we Wrzoskach (2008);
- Wymiana bram garażowych w remizie OSP w Żelaznej (2008);
- Budowa kotłowni olejowej wraz z dociepleniem budynku Publicznego Gimnazjum w Żelaznej (2008 – 2009);
- Wymiana okien i modernizacja ogrzewania w budynku świetlicy w Mechnicach (2008 – 2009);
- Odwodnienie i utwardzenie kostką typu Polbruk terenu wokół Przedszkola w Chróścinie (2008 – 2009);
- II etap kanalizacji grawitacyjno-ciśnieniowej gminy wsi Żelazna, Niewodniki, Narok, Skarbiszów (2008 – 2013);
- Budowa małej infrastruktury turystycznej we wszystkich miejscowościach gminy Dąbrowa: np. wiata, ławki, miejsca do grillowania, tablice informacyjne, pomosty do łowienia ryb, tarasy widokowe (2008 – 2013);
- Stworzenie centrum obsługi turystów z małą infrastrukturą użytkową (przystanki autobusowe, parkingi, punkty informacyjne, tablice informacyjne) w miejscowościach gminy Dąbrowa (2008 – 2013);
- Budowa parkingu przy starej szkole w Żelaznej (2008 – 2013);
- Budowa placów zabaw w miejscowościach: Niewodniki (przy świetlicy), Narok (na stadionie), Dąbrowa (przy remizie OSP);
- Budowa kanalizacji deszczowej i jezdni asfaltowych we Wrzoskach – ul. Polna i Ogrodowa – 1km (2009);
- Wymiana na energooszczędne opraw oświetlenia drogowego na terenie gminy Dąbrowa (2009);
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodników i jezdni asfaltowych w Chróścinie – Osiedle (1300m) i w tym ul. Wiatrakowa (150m), ul. Dworcowa i Klasztorna (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodników i jezdni asfaltowych w Mechnicach – Osiedle Turzok (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodników i jezdni asfaltowych w Dąbrowie - ul. Lipowa, Poziomkowa, Jagodowa, Malinowa, Nowa, Karczowska (do drogi krajowej nr 46) i Szkolna – 200 m (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodników i jezdni asfaltowych w Sokolnikach – drogi osiedlowe z chodnikiem (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej przy ul. Wiejskiej w Mechnicach (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodników i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Dąbrowie - osiedle domków jednorodzinnych przy ul. Wodociągowej, Brzozowej, Dąbrowskiego, Kosynierów, Wysockiego, Mickiewicza (1km) oraz ul. Polnej – łącznik z ul. Niemodlińską) (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Sławicach - ul. Wiejska, Cmentarna i Strażacka – 2,3km (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej, chodnika i poszerzenia jezdni ul. Rybackiej, Nadodrzańskiej i Ogrodowej w Sławicach (2009 – 2013);

- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Żelaznej – ul. Boczna i Leśna – 2km (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Niewodnikach – ul. Polna (500 m) i ul. Wiejska (z chodnikiem - 400m), ul. Ogrodowa (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Naroku – ul. Brzozowa, Szkolna i Leśna – 2,2km (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Karczowie – ul. Leśna, Polna, Ogrodowa, Wiejska (z chodnikiem), „Na groblę" (4,5km), ul. Zakładowa i Anny (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Ciepielowicach – ul. Osadników, Krótka, Stawowa – 1km (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Nowej Jamce – ul. Kamienna – 300m (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Siedliskach – ul. Stawowa i Polna (1km) oraz ul. Łącznik (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej i przebudowa nawierzchni asfaltowych w Prądach – ul. Sportowa i Polna – 1km (2009 – 2013);
- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje w Sokolnikach (1,5ha), Dąbrowie (0,8ha) i Naroku (0,5ha) – wyposażenie terenów w wodę, kanalizację deszczową, sanitarną, oświetlenie, energię, chodniki i drogi (2009 – 2013);
- Ochrona środowiska naturalnego przez promocję aktywnej rekreacji – budowa dróg rowerowych na terenie gminy Dąbrowa (2009 – 2013);
- Budowa ogrzewania i ocieplenia pawilonu sportowego w Mechnicach (2009 – 2013);
- Adaptacja budynku starej szkoły w Żelaznej na siedzibę lokalnej grupy działania (2009 – 2013);
- Budowa boisk i obiektów towarzyszących przy budynku klas I-III w Chróścinie, ul. Niemodlińska 35 (2009 – 2013);
- Budowa parkingu przed świetlicą wiejską w Niewodnikach (2009 – 2013);
- Utwardzenie nawierzchni ul. Lipowej w Naroku (2009 – 2013);
- Melioracja rowów na terenie Gminy Dąbrowa (2009 – 2013);
- Rozbudowa Osiedla w Chróścinie – wykup terenów i uzbrojenie terenu (2009 – 2013);
- Doprowadzenie wody do przysiółka Zorgi w Ciepielowicach (2009 – 2013);
- Budowa kanalizacji deszczowej, jezdni asfaltowej i chodnika przy ul. Parkowej w Ciepielowicach (2009 – 2013);
- Remont świetlicy wiejskiej w Prądach (2010 – 2011);
- Remont świetlicy wiejskiej w Siedliskach (2010 – 2011);
- Remont świetlicy wiejskiej w Karczowie: odwodnienie, adaptacja piwnic na pomieszczenia świetlicowe, parking (2010 – 2011);
- Budowa kanalizacji deszczowej i jezdni asfaltowych w Żelaznej – ul. Dobrzańska (do Czarnego Stawu), odcinek Nadodrzańskiej (od starej remizy do Dziuby), ul. Warszawska (nowy odcinek) do Sławic – razem: 2,5km (2010 – 2013);
- Budowa sali gimnastycznej w Publicznej Szkole Podstawowej w Sławicach (2010 – 2013);
- Budowa sali gimnastycznej w Zespole Szkół w Dąbrowie i w Publicznej Szkole w Naroku (2010 – 2013);
- Modernizacja sieci wodociągowej w Dąbrowie, Karczowie, Skarbiszowie i Prądach (2010 – 2015);
- Budowa i/lub przystosowanie pięciu mieszkań socjalnych (2010 – 2015);
- Remonty zbiorników przeciwpożarowych w Sławicach, Żelaznej, Karczowie, Dąbrowie, Prądach, Nowej Jamce, Lipowej i Chróścinie (2010 – 2015);
- III etap kanalizacji gminy – budowa oczyszczalni przydomowych w miejscowościach: Lipowa, Prądy, Siedliska, Nowa Jamka, Karczów – Grobla (2011 – 2013);
- Budowa nawierzchni asfaltowej ul. Polnej w Lipowej (2011 – 2013);
- Likwidacja zbiornika (zasypanie stawu) w Skarbiszowie (2013);
- Gazyfikacja gminy Dąbrowa (2013 – 2015).

Na obszarze zmiany Studium w części obrębu Narok nie wyznacza się inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

7. OBSZARY ROZMIESZCZENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Do planowanych inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zalicza się:

- ochrona naturalnych ekosystemów, charakterystycznych siedlisk, zbiorowisk i gatunków flory i fauny oraz terenów wodno – błotnych na wydzielonych obszarach sieci obszarów przyrodniczych NATURA 2000;
- utworzenie rezerwatu przyrody „Odra";

- zalesienie gruntów o niskiej przydatności rolniczej oraz łączenie rozdrobnionych kompleksów leśnych;
- budowa obwałowań przeciwpowodziowych na rzece Odrze, brzeg lewy km: 154,5 – 168,0 na odcinku Sławice – Narok;
- budowa polderu „Żelazna II";
- wspieranie zagospodarowania terenów aktywności gospodarczej w rejonie węzła autostradowego „Prądy";
- wspieranie realizacji programu „Odnowa wsi" w celu sfinansowania działań gospodarczych, infrastrukturalnych i społecznych wpływających na poprawę warunków życia na wsi.
- modernizacja drogi krajowej nr 46 do pełnych parametrów klasy „GP";
- modernizacja drogi krajowej nr 94 do pełnych parametrów klasy „GP" wraz z budową drugiej jezdni;
- modernizacja magistralnej linii kolejowej nr 132 relacji Wrocław – Katowice na odcinku Wrocław – Opole Groszowice do uzyskania parametrów pozwalających na osiągnięcie prędkości przejazdu 160 km/h;
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 459 do pełnych parametrów klasy „Z";
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 464 do pełnych parametrów klasy „Z";
- modernizacja drogi wojewódzkiej nr 465 do pełnych parametrów klasy „Z";
- zarządzanie i monitoring zasobów wód podziemnych zbiornika GZWP nr 335;
- budowa linii energetycznej wysokiego napięcia 2 x 400kV relacji Dobrzeń – Wrocław;
- budowa dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Wielopole;
- budowa jednotorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Świebodzice;
- przebudowa linii energetycznej wysokiego napięcia 220 kV na 400 kV relacji Groszowice – Ząbkowice Śląskie;
- budowa dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Dobrzeń – Gracze;
- modernizacja dwutorowej linii energetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Groszowice – Hermanowice;
- modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Zdzieszowice – Wrocław Ołtaszyn o nominalnym ciśnieniu 4 MPa i przekroju DN 350 na odcinku Wrzoski – Gać;
- działania inspirujące, koordynujące i wspomagające rewaloryzację układów przestrzennych oraz obiektów zabytkowych;
- ochrona krajobrazu kulturowego w opracowaniach planistycznych zgodnie z opracowaniem „Ochrona i Konserwacja Zabytkowego Krajobrazu Kulturowego Województwa Opolskiego", będącego częścią ogólnopolskiego programu Ministerstwa Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego.
- budowa drogi powiatowej łączącej drogi powiatowe nr 1719 O Ciepielowice – Przecza z drogą nr 1720 O Wawelno – Dąbrowa – Narok poza istniejącym układem zabudowy we wsi Ciepielowice.

Na obszarze zmiany Studium w części obrębu Narok w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, przyjętym Uchwałą Nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 14 maja 2019 r. i publikowanym w Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2019 r., poz. 1798 z dnia 14 maja 2019 r. nie występują szczegółowe zadania dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim.

8. OBSZARY DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na obszarze gminy Dąbrowa sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązkowe jest dla planowanych terenów lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m^2, w przypadku decyzji o ich lokalizacji na terenach aktywności gospodarczej w Dąbrowie, Karczowie, Prądach.

W granicach gminy nie występują obszary na których wymóg sporządzania planów miejscowych wynika z występowania terenów górniczych, na podstawie art. 53 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 6 ustawy Prawo geologiczne i górnicze.

Nie występują na razie obszary, które należy objąć planem miejscowym ze względu na przewidywaną realizację programów wojewódzkich lub programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Na terenie gminy Dąbrowa nie wyodrębnia się obszarów wymagających scaleń i podziału nieruchomości, natomiast scalania i podziały nieruchomości dopuszcza się do ustalania w planach miejscowych, brak jest zatem terenów do obowiązkowego opracowania planów z tym związanych.

W granicach obszaru zmiany Studium w części obrębu Narok nie wyznacza się obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W granicach zmiany Studium nie wyznacza się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości na podstawie art. 102 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Dopuszcza się

scalanie i wymianę gruntów rolnych i leśnych na podstawie ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów. Dopuszcza się również wskazanie takich terenów na etapie sporządzania planów miejscowych.

W granicach zmiany Studium nie wyznacza się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni ponad 2000m² (art. 10. ust. 2 pkt 8).

W granicach zmiany Studium nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznych (art. 10.ust. 2 pkt 8).

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gmina Dąbrowa przewiduje sukcesywne opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich jednostek osadniczych ze szczególnym uwzględnieniem jednostek charakteryzujących się dużą dynamiką rozwoju.

Zgodnie z załącznikiem graficznym „Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego” do studium wyznaczono obszary na których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, szeregując je według priorytetu realizacji:

a) najwyższy priorytet:
   1) MPZP Dąbrowa – północ, obejmujący obszar w północnej części sołectwa Dąbrowa, o głównym przeznaczeniu pod tereny inwestycyjne oraz tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
   2) MPZP Ciepielowice, obejmujący obszar sołectwa Ciepielowice;

b) wysoki priorytet:
   3) MPZP Dąbrowa – centrum, obejmujący obszar w centralnej części sołectwa Dąbrowa, o głównym przeznaczeniu pod tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej;
   4) MPZP Niewodniki, obejmujący obszar sołectwa Niewodniki;
   5) MPZP Narok, obejmujący obszar sołectwa Narok (dopuszcza się wyłączenie z opracowania terenów objętych MPZP);
   6) MPZP Skarbiszów, obejmujący obszar sołectwa Skarbiszów;
   7) MPZP Żelazna – wschód, obejmujący obszar we wschodniej części sołectwa Żelazna, w tym tereny postulowane do wyłączenia z zabudowy;
   8) MPZP Prądy, obejmujący obszar sołectwa Prądy (dopuszcza się wyłączenie z opracowania terenów leśnych oraz terenów objętych MPZP „Węzeł Prądy”);
   9) MPZP Mechnice, obejmujący obszar sołectwa Mechnice;

c) średni priorytet:
   10) MPZP Karczów – zachód, obejmujący obszar w zachodniej części sołectwa Karczów, o głównym przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniowo-usługową i rolnictwo;
   11) MPZP Dąbrowa – południe, obejmujący obszar w południowej części sołectwa Dąbrowa, o głównym przeznaczeniu pod tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej i rolnictwo;
   12) MPZP Siedliska, obejmujący obszar sołectwa Siedliska (dopuszcza się wyłączenie z opracowania terenów objętych MPZP);
   13) MPZP Chróścina, obejmujący obszar sołectwa Chróścina (dopuszcza się wyłączenie z opracowania terenów objętych MPZP);

d) niski priorytet:
   14) MPZP Nowa Jamka, obejmujący obszar sołectwa Nowa Jamka;
   15) MPZP Lipowa, obejmujący obszar sołectwa Lipowa;
   16) MPZP Żelazna – zachód, obejmujący obszar w zachodniej części sołectwa Żelazna, o głównym przeznaczeniu pod tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej i rolnictwo.

Tereny dla których proponuje się w studium sporządzenie przez gminę Dąbrowa miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego mogą być łączone lub dzielone przy uwzględnieniu charakterystycznych granic, które nie doprowadzą do utrudnień w gospodarowaniu przestrzenią.

Z uwagi na prawidłowe kształtowanie polityki przestrzennej na terenie gminy dopuszcza się zmianę priorytetów realizacji poszczególnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na charakter obszaru zmiany Studium w części obrębu Narok, zaleca się, aby gmina sporządziła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmujący przedmiotowe obszary. Celem zabiegu jest opracowanie spójnych ustaleń dla całego obszaru, które pozwolą na zachowanie ładu przestrzennego, a także zapewnią odpowiednią ochronę środowiska przyrodniczego i kulturowego.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

10.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gmina Dąbrowa posiada znaczące zasoby wartościowych areałów gruntów rolnych klas bonitacyjnych II-IIIb. Powinny być wykorzystane dla rozwoju rolnictwa z uwzględnieniem wdrażania zasad rolnictwa ekologicznego. Rolnictwo stanowi funkcję wiodącą dla rozwoju gminy. Alternatywnym rozwiązaniem dla produkcji rolniczej jest prowadzenie gospodarstw agroturystycznych.

10.2. Zalesienia

Studium nie ustala terenów obowiązkowo do objęcia zalesieniami na rysunku studium.

Grunty niskich klas bonitacyjnych, w bezpośrednim sąsiedztwie lasów oraz w kompleksach przekraczających 1 ha należy przeznaczać pod zalesienie.

Dopuszcza się przeznaczanie pozostałych użytków rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej oraz nieprzydatnych rolnictwu, ze względu na niekorzystne warunki uprawy, pod zalesienie.

Przeznaczając grunty rolne pod zalesienie nie można zapomnieć o zachowaniu unikalnych walorów krajobrazu, który tworzą między innymi użytki zielone. Enklawy łąk wśród lasów wzbogacają krajobraz.

10.3. Ochrona lasów

Nadrzędnym celem ochrony ekosystemów leśnych jest utrzymanie i odtwarzanie ich charakteru, zbliżonego do pierwotnego oraz naturalnego, a także prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z pozyskiwaniem drewna. Ponadto zgodnie z tendencją zwiększania lesistości kraju wskazane byłoby przeznaczenie pod zalesienie nie użytkowanych gruntów rolnych i użytków zielonych V i VI klasy bonitacyjnej.

Nie przewiduje się znacznego programu dolesień. Głównym kierunkiem rozwoju jest utrzymanie i właściwe gospodarowanie istniejącymi gruntami leśnymi.

W granicach obszaru objętego zmianą Studium nie występują lasy.

11. OBIEKTY I OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie gminy Dąbrowa obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią, obejmują obszar międzywala. Dla terenów tych obowiązują przepisy ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku.

Dodatkowo jako tereny zagrożone powodzią na terenie gminy Dąbrowa wskazuje się tereny zasięgu historycznej powodzi z lipca 1997roku oraz tereny zasięgu zalewu powodziowego o prawdopodobieństwie 10% i 1% i dla nich postuluje się uwzględniać wymagania wynikające z art. 40 oraz art. 82 ust. 2 ustawy Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami) zakazujące między innymi:

- lokalizowania na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku);
- gromadzenia ścieków, na terenach wsi posiadających sieć kanalizacji sanitarnej, we wsiach bez kanalizacji sanitarnej dopuszcza się lokalizowanie bezodpływowych zbiorników na nieczystości do czasu wybudowania na ich terenach sieci kanalizacyjnej (dotyczy to wsi Żelazna, Niewodniki i Narok);
- zakaz gromadzenia odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
- prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania;
- wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, zmiany ukształtowania terenu;
- składowania materiałów oraz wykonywania innych robót i czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią oraz wpłynąć na pogorszenie jakości wód.

W strefach bezpośredniego zagrożenia powodzią wprowadza się zakaz lokalizowania budynków przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Odstępstwo od zakazu jest możliwe jedynie przy spełnieniu warunków określonych w art. 82 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U z 2005r. Nr 239, poz. 2019 z późniejszymi zmianami).

Na rysunku studium przedstawiono prawdopodobny zasięg obszaru polderu zalewowego „Żelazna I", wynikający z „Generalnej strategii ochrony przed powodzią dorzecza Górnej i Środkowej Odry po Wielkiej Powodzi Lipcowej 1997r.". Przedstawiony zasięg obszaru polderu jest oznaczeniem informacyjnym, nie należy do ustaleń studium. Ostateczny zasięg polderu zalewowego zostanie określony w oparciu o szczegółowe prace projektowe, mające na celu ich uaktualnienie w świetle zrealizowanych dotychczas inwestycji oraz istniejącego zainwestowania. Funkcjonujący polder zalewowy, pełniący docelowe funkcje ochrony przeciwpowodziowej, będzie spełniał wymogi określone w przepisach odrębnych. Dopuszcza się przyjmowanie zmian granic polderu zalewowego „Żelazna I" pod warunkiem uzgodnienia z zarządcą obiektu.

Do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo usuwania się mas ziemnych na terenie gminy Dąbrowa zalicza się niezabezpieczone skarpy cieków oraz skarpy drogowe i kolejowe. Aby wyeliminować ryzyko osuwisk należy przeprowadzać prace mające na celu zabezpieczenie skarp poprzez zabudowę lub modernizację.

W granicach obszaru zmiany Studium w części obrębu Narok nie wyznacza się ze względu na brak ich występowania.

12. OBIEKTY I OBSZARY DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU FILAR OCHRONNY

Na terenie gminy Dąbrowa dla złoża „Narok", zgodnie z wpisem do rejestru obszarów górniczych, wyznaczono filar ochronny złoża.

W myśl przepisów odrębnych złoża kopalin podlegają ochronie, której wyrazem jest m.in. zabezpieczenie warunków do ich eksploatacji (obecnie lub w przyszłości).

Wskazuje się na rysunku kierunków zagospodarowania przestrzennego las, jako obszar, dla którego wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.Obszar wskazano w oparciu o minimalną odległość wynikającą z Polskiej Normy PNG02100.

Ze względu na zakres merytoryczny Studium oraz skalę i treść mapy nie wyklucza się istnienia lub powstania na późniejszym etapie innych obiektów i obszarów, podlegających ochronie przez wyznaczenie w złożu kopaliny filaru ochronnego, zgodnie z przepisami odrębnymi.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Dąbrowa nie są zlokalizowane pomniki zagłady i ich strefy ochronne w rozumieniu ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 z późniejszymi zmianami).

W granicach obszaru zmiany Studium w części obrębu Narok nie wyznacza się obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych ze względu na brak ich występowania.

14. TERENY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI I REKULTYWACJI

Do terenów wymagających przekształceń na terenie gminy Dąbrowa należy zaliczyć:

- teren po zabudowie rolno-produkcyjnej w Ciepielowicach, przy drodze na Nową Jamkę – Zorgi, projektowany w studium do przekształcenia w zabudowę usługową (2.1U);
- teren tzw. „Leśnego Dworu" w Naroku, projektowany w studium do przekształcenia w zabudowę usług turystyki (7.2UT);
- teren po zabudowie rolno-produkcyjnej na północ od Naroku, projektowany w studium do przekształcenia w zabudowę usługową (7.1U).

Na terenie gminy proponuje się objąć pracami rewitalizacyjnymi z dopuszczalną zmianą funkcji:

- zespoły pałacowo-parkowe w Karczowie, Chróścinie i Naroku;
- zespoły dworsko-parkowe w Ciepielowicach, Skarbiszowie;
- zespoły zabudowy folwarcznej w Dąbrowie – Sokolnikach, Lipowej, Nowej Jamce oraz Siedliskach;
- zespół pałacowo – parkowy w Dąbrowie;
- zespół pałacowo – parkowy w Niewodnikach.

W dalszej kolejności pracami rewitalizacyjnymi postuluje się objąć obszary w granicach stref ochrony konserwatorskiej, postulowanych do ustanowienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla zachowanych wartości kulturowych układów ruralistycznych wsi Chróścina, Dąbrowa, Karczów, Narok, Niewodniki, Prądy.

Rekultywacji należy sukcesywnie poddawać tereny powyrobiskowe, z ustalonym wodno-rekreacyjnym kierunkiem rekultywacji. Ponadto rekultywacją należy obejmować inne tereny zdegradowane celem przywrócenia im pierwotnego stanu, np. osuwiska erozyjne.

W granicach obszaru zmiany Studium w części obrębu Narok nie wyznacza się obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji. Dopuszcza się wskazanie takich terenów na etapie sporządzania planów miejscowych. Nie wyznacza się obszarów wymagających remediacji ze względu na brak takiej potrzeby.

Na obszarach zaleca się rekultywację w kierunku: rolnym, leśnym, wodnym lub rekreacyjnym.

15. TERENY ZAMKNIĘTE

Na terenie gminy, zgodnie z Decyzją nr 62 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 26.09.2005 roku, znajdują się następujące tereny zamknięte będące w gestii Polskich Kolei Państwowych SA (PKP SA):

- Chróścina – działka nr 183/31 o powierzchni 1,7138ha;
- Chróścina – działka nr 58 – 0,5110ha;
- Chróścina – działka nr 88 – 2,5020ha;
- Ciepielowice – działka nr 125/4 – 0,1900 ha;
- Ciepielowice – działka nr 126/2 – 0,0600 ha;
- Ciepielowice – działka nr 128/2 – 0 0600 ha;
- Ciepielowice – działka nr 129/2 – 0,0300 ha;
- Ciepielowice – działka nr 131/2 – 0,0600 ha;
- Ciepielowice – działka nr 133/2 – 0,0900 ha;
- Ciepielowice – działka nr 134/2 – 0,2900 ha;
- Ciepielowice – działka nr 264/3 – 0,8620 ha;
- Ciepielowice – działka nr 267 – 5,800 ha;
- Ciepielowice – działka nr 270/19 – 0,0200 ha;
- Dąbrowa – działka nr 425/2 – 0,0493ha;
- Dąbrowa – działka nr – 425/10 – 7,2597ha;
- Mechnice – działka nr 189 – 3,9875ha;
- Nowa Jamka – działka nr 195/1 – 1,1200ha;
- Nowa Jamka – działka nr 195/2 – 1,1500ha;
- Nowa Jamka – działka nr 8 – 1,8900ha.

W granicach obszaru zmiany Studium w części obrębu Narok nie wyznacza się terenów zamkniętych ze względu na brak ich występowania.

16. WYTYCZNE DO MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać następujące wytyczne niniejszego studium:

- określone dla poszczególnych jednostek planistycznych funkcje terenów, w ramach dopuszczonych funkcji podstawowych i uzupełniających terenu, ulegają uściśleniu na etapie planu miejscowego z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych, fizjograficznych, przyrodniczych, ekonomicznych, komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych;
- za zgodne z ustaleniami studium uznaje się zagospodarowanie w całości funkcją uzupełniającą terenów wydzielonych z jednostki planistycznej;
- dopuszcza się, uznając za zgodne z ustaleniami studium, utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia, sposobu zagospodarowania i zabudowy także na terenach, na których studium przewiduje inną funkcję;
- dopuszcza się rozbudowę istniejących obiektów z zachowaniem i kontynuacją funkcji pod warunkiem zgodności z przepisami odrębnymi;

- linie rozgraniczające poszczególne jednostki planistyczne podlegają uściśleniu w planach miejscowych, przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań, zwłaszcza szczegółów terenowych, granic ewidencyjnych nieruchomości oraz korekt niezbędnych do właściwego zagospodarowania terenu, szczególnie gdy korekta granic jest niezbędna dla właściwej obsługi komunikacyjnej lub wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- wielkość wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz wskaźnika powierzchni zabudowanej może być regulowana w planach miejscowych w zależności od lokalnych uwarunkowań i potrzeb kształtowania ładu przestrzennego, pod warunkiem nie przekraczania wartości granicznych wskazanych dla poszczególnych jednostek planistycznych;
- dopuszcza się ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego minimalnej powierzchni działki budowlanej na której można realizować zabudowę dla działek istniejących, nie spełniających wymogów określonych dla poszczególnych jednostek planistycznych;
- przepisy odrębne przyjęte po wejściu w życie studium, a odnoszące się do ustaleń studium, należy traktować jako nadrzędne w stosunku do niniejszego studium,
- dopuszcza się zmianę przebiegu ustalonych w studium projektowanych odcinków dróg oraz dopuszcza ustalanie w planach miejscowych szczegółowego układu komunikacyjnego wytyczanie dróg publicznych i wewnętrznych nie ustalonych w studium,
- w obrębie Ciepielowice dla działek zabudowanych, na których istniejąca zabudowa przekracza ustalone wskaźniki zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej, dopuszcza się ustalanie innych niż określonych w studium wskaźników.

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Ilekroć w zapisach studium jest mowa o:

- **rysunku studium** – należy przez to rozumieć załącznik graficzny nr 2 do uchwały, stanowiący graficzny zapis kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa;
- **jednostce planistycznej** – należy przez to rozumieć teren określony w części graficznej studium, ograniczony liniami rozgraniczającymi i oznaczony symbolem;
- **przeznaczeniu podstawowym terenu** – należy przez to funkcję terenu przeznaczoną do lokalizacji w danym terenie, która powinna stanowić dominującą funkcję w obrębie danej jednostki planistycznej;
- **przeznaczeniu uzupełniającym terenu** – należy przez to rozumieć funkcję terenu inną niż podstawowa, dopuszczoną do lokalizacji na danym terenie;
- **urządzeniach towarzyszących** – należy przez to rozumieć obiekty technicznego wyposażenia i infrastruktury technicznej, zaplecze parkingowe i garażowe (trwale związane z gruntem) oraz inne urządzenia pełniące służebną rolę wobec przeznaczenia podstawowego i uzupełniającego terenu;
- **wskaźniku powierzchni biologicznie czynnej** – należy przez to rozumieć udział procentowy powierzchni zajętej przez teren biologicznie czynny w ogólnej powierzchni działki budowlanej. Pojęcie terenu biologicznie czynnego należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi;
- **wskaźniku powierzchni zabudowy** – należy przez to rozumieć udział procentowy sumy powierzchni zabudowanych przez budynki i budowle w ogólnej powierzchni działki budowlanej;
- **usługach / zabudowie usługowej** – należy przez to rozumieć działalności i obiekty w których prowadzona jest działalność w dziedzinach: handlu detalicznego i hurtowego, w tym obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży do 2000m^2, gastronomii, rzemiosła, szkolnictwa, zdrowia, kultury i rozrywki, sportu i rekreacji, obsługi komunikacji (w tym stacje naprawy i obsługi pojazdów mechanicznych, bazy transportowe i spedycyjne), instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, siedzib stowarzyszeń, związków, izb zawodowych i gospodarczych, jednostek projektowych i consultingowych, instytucji gospodarczych, środków masowej komunikacji i łączności oraz innych, których powyższe grupy nie dotyczą bezpośrednio, a mają charakter usługi, a także działalności rzemieślnicze.
- **przepisach odrębnych** – należy przez to rozumieć przepisy ustaw wraz z aktami wykonawczymi oraz ograniczenia w dysponowaniu terenem, wynikające z prawomocnych decyzji administracyjnych;

Nie zdefiniowane pojęcia należy rozumieć zgodnie z przepisami odrębnymi.

PODSUMOWANIE

Celem opracowania zmiany studium była aktualizacja ustaleń studium dla obrębu Ciepielowice w związku ze zmienioną sytuacją w strukturze przestrzennej gminy, wynikającą z poszerzenia granic administracyjnych miasta Opola.

Obręb Ciepielowice wobec bezpośredniej bliskości z miastem Opole, brakiem ograniczeń środowiskowych, korzystnej lokalizacji w układzie komunikacyjnym gminy, w tym dobrą obsługą komunikacji publicznej oraz bardzo dobrym wyposażeniem w infrastrukturę techniczną zyskał istotne znaczenie w rozwoju zabudowy mieszkaniowej gminy. Obowiązujące studium przewidziało pod zabudowę 72 ha z tego większość obszaru stanowi zabudowa istniejąca. Teren

obrębu Ciepielowie dynamicznie i jednocześnie w sposób nieuporządkowany rozwija się poprzez inwestycje budowlane realizowane w trybie wydawanych warunków zabudowy. Zakres zabudowy powstałej w wyniku wydanych decyzji o warunkach zabudowy znacząco przekracza ustalony w studium rozwój zabudowy mieszkaniowej.

Celem opracowania było sporządzenie dokumentu zawierającego uaktualnione dane na temat uwarunkowań i kierunków rozwoju poszczególnych funkcji gminy Dąbrowa. W studium uwzględniono wszystkie elementy zagospodarowania przestrzennego obszaru, opracowane w następujących działach: rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka i rekreacja, mieszkalnictwo, usługi, infrastruktura techniczna i komunikacja. Zwrócono uwagę także na zagadnienia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalono generalne zasady przebudowy układu przestrzenno – funkcjonalnego.

Podstawowe problemy, które poruszono to:

- stworzenie możliwości terenowych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego;
- zapewnienie warunków do rozwoju budownictwa usługowego;
- rozwój terenów aktywności gospodarczej w oparciu o sąsiedztwo szlaków komunikacyjnych;
- określenie chronionych elementów środowiska przyrodniczego;
- uściślenie wymogów ochrony środowiska dla obszarów chronionych;
- określenie kierunków działań zmierzających do poprawy jakości środowiska we wszystkich jego elementach;
- podporządkowanie rozwoju funkcjonalnego i przestrzennego obszaru wymogom ochrony środowiska przyrodniczego;
- rewaloryzacja zabytkowych zespołów ruralistycznych;
- modernizacja i rozwój układu komunikacyjnego;
- uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej;
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami.

SYNTEZA USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM

Z zakresu rozwoju funkcjonalnego:

1) Dla funkcji rolniczej: uprawy polowe z uwzględnieniem funkcji alternatywnych, takich jak usługi turystyki, w tym agroturystyki.
2) Dla funkcji przemysłowej: rozwój terenów produkcyjnych w oparciu o tereny aktywności gospodarczej zlokalizowane w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych.
3) Dla gospodarki leśnej: zaleca się zalesienie nieużytków i uporządkowanie areałów leśnych.
4) Dla funkcji usługowej: proponuje się zachowanie rezerw pod budownictwo usługowe, rozwój lokalnych ośrodków usługowych z nastawieniem na obsługę mieszkańców.
5) Dla funkcji mieszkaniowej: zaleca się zachowanie rezerw terenowych pod rozwój tej funkcji we wszystkich podjednostkach osadniczych, podwyższenie jakości mieszkań komunalnych, uzupełnienie istniejącej zabudowy.
6) Dla funkcji turystycznej: rozwój funkcji w oparciu o istniejące walory kulturowe i przyrodnicze, wprowadzanie funkcji turystycznych do obiektów cennych kulturowo, wykorzystanie doliny rzeki Odry i terenów leśnych.

Z zakresu ochrony środowiska i jego zasobów:

1) Ochroną obejmuje się ustanowione na terenie gminy formy ochrony przyrody: Stobrawski Park Krajobrazowy, rezerwat przyrody „Prądy”, Obszar Chronionego Krajobrazu „Bory Niemodlińskie”, obszar Natura 2000 „Grądy Odrzańskie” oraz pomnik przyrody, a także pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.
2) Proponuje się wprowadzenie nowych form ochrony przyrody na terenie gminy.
3) Proponuje się stosowanie zabiegów minimalizujących negatywny wpływ na powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe, gleby oraz oddziaływanie hałasu, promieniowania elektromagnetycznego
4) Prowadzenie działań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, ochrony zasobów surowców mineralnych i wód podziemnych

Z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:

1) Ochroną obejmuje się: obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego, stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru i spisu zabytków województwa opolskiego, obiekty objęte gminną ewidencją zabytków.
2) Postulaty utworzenia stref ochrony konserwatorskiej obejmujących cenne układy ruralistyczne i zespoły zabudowy.

Z zakresu zagospodarowania i użytkowania terenu:

1) Infrastruktura komunikacyjna:
   - Poprawa stanu technicznego dróg poprzez modernizację.
   - Budowa obwodnicy miejscowości Skarbiszów w ciągu drogi krajowej.
   - Szczegółowe rozwiązania komunikacyjne oraz modernizacje dróg krajowych i wojewódzkich.
2) Infrastruktura techniczna:
   - Uregulowanie gospodarki wodno – ściekowej poprzez modernizację i rozbudowę istniejącej sieci wodno-kanalizacyjnej, a także alternatywne sposoby gospodarki ściekami dla sołectw nie przewidzianych do objęcia systemem zbiorowego odprowadzania ścieków.
   - Prowadzenie gospodarki odpadami w oparciu o założenia Planu Gospodarki Odpadami Gminy Dąbrowa.
   - Inwestycje związane z budową i modernizacją stacji i linii energetycznych na terenie gminy.
   - Rozwój systemów telekomunikacyjnych.
   - Preferowanie ekologicznych źródeł energii cieplnej.
   - Modernizacja gazociągu wysokiego ciśnienia, rozbudowa sieci na terenie gminy.

Z zakresu kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

1) Rolnictwo jako wiodąca funkcja gminy.
2) Dopuszcza się zwiększenie lesistości gminy poprzez zalesienie gruntów najniższych klas bonitacyjnych oraz nieużytków.

SYNTEZA I UZASADNIENIE USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM W CZĘŚCI OBRĘBU NAROK

Zmiana Studium w części obrębu Narok obejmuje obszar zlokalizowany na południe od miejscowości Narok, obejmujący niezabudowane grunty rolne w granicach, w których udokumentowano złoże. Obszar opracowania obejmuje część działki nr 290/5 w obrębie Narok, o powierzchni ok. 11,68 ha. Celem zmiany Studium w granicach określonych na podstawie uchwały nr XXVI/242/21 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbrowa było sporządzenie dokumentu zawierającego wskazania kierunków rozwoju poszczególnych funkcji w obszarze zmiany. Zmiany wniesione do dokumentu polegają na wprowadzaniu granic złoża "Narok I".

Nie uległy zmianie uwarunkowania w zakresie przedmiotowego rozdziału dla obszaru zmiany studium w części obrębu Narok – z uwagi na brak wprowadzenia nowej zabudowy w granicach opracowania.

Dotychczasowe treści studium określające potrzeby i możliwości rozwoju gminy, uwzględniające między innymi bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, uznano za aktualne. Ze względu na brak wprowadzania nowych kierunków rozwoju obszaru objętego zmianą studium, nie uległy zmianie powierzchnie użytkowe możliwe do realizacji na obszarze gminy.

WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA USTALENIA KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA I UZASADNIENIE ROZWIĄZAŃ

Ustalenie kierunków rozwoju gminy Dąbrowa jest w głównej mierze zdeterminowane przez bardzo korzystne położenie gminy w strukturze komunikacyjnej regionu. Przebiegające przez gminę ważne szlaki komunikacyjne w postaci autostrady, dróg krajowej i wojewódzkich, linii kolejowej sprzyjają rozwojowi terenów aktywności gospodarczej. Dobra dostępność komunikacyjna oraz położenie na granicy aglomeracji Opola zwiększają atrakcyjność gminy jako potencjalnego miejsca

lokalizacji inwestycji. Przeznaczenie terenów pod działalność gospodarczą stanowi szansę rozwoju gminy w aspekcie najbliższych lat.

Funkcja mieszkaniowa jest dominującym przeznaczeniem terenów zainwestowanych w gminie, wynika i generuje rozwój gminy. Gmina Dąbrowa ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo miasta Opola jest atrakcyjnym teren jego zaplecza mieszkaniowego.

Tendencje migracyjne wpływają na przyrost mieszkańców gminy. Zgodnie z prognozą demograficzną założono minimalne potrzeby na tereny mieszkaniowe w gminie.

Na podstawie prognozy ustalono strukturę wielkości poszczególnym miejscowości, z uwzględnieniem wniosków do studium i wydanych decyzji na zabudowę mieszkaniową.

Tabela 49. Gmina Dąbrowa – zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe wynikające z uwarunkowań demograficznych

Miejscowości	szacunkowe potrzeby terenów mieszkaniowych na podstawie prognozy demograficznej (w ha)	Powierzchnia terenów ustalonych w Studium (w ha)
Chróścina	101	121
Ciepielowice	29	48
Dąbrowa	79	160
Karczów	44	105
Lipowa	13	37
Mechnice	68	122
Narok	49	90
Niewodniki	25	36
Nowa Jamka	12	28
Prądy	24	33
Siedliska	7	40
Skarbiszów	25	39
Żelazna	39	42
suma	515	901

Potrzeby mieszkaniowe oszacowano przyjmując 3 osoby na gospodarstwo domowe, minimalną powierzchnie działki 1500m^2 oraz niezbędną powierzchnię na tereny komunikacji i infrastruktury. Bilans terenów mieszkaniowych w planie obliczono sumując tereny oznaczone symbolem MN i 70% terenów zabudowy oznaczonej symbolem RM i MU.

Z bilansu wynika, że miejscowości Dąbrowa, Karczów, Lipowa, Nowa Jamka, Siedliska mają uwzględnione tereny pod zabudowę w wielkości przekraczającej o ponad 100% zapotrzebowanie wynikające z prognozy demograficznej. Przekroczenie to wynika ze zgłoszonego zapotrzebowania przez inwestorów i zainteresowanych mieszkańców. Rozbudowa zabudowy mieszkaniowej w tych miejscowościach powinna być prowadzona etapowo.

Niemniej ważnymi aspektami warunkującymi rozwój gminy są walory przyrodnicze oraz kulturowe. Wysoka lesistość, położenie w dolinie rzeki Odry a także liczne zabytki kultury, sprzyjają rozwojowi turystyki. Warunkiem rozwoju tej dziedziny gospodarki jest prowadzenie działań mających na celu rewitalizację zabytków, utrzymywanie estetyki terenów zielonych oraz dbałość o stan środowiska naturalnego.

Do poprawy stanu środowiska, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy Dąbrowa, a przede wszystkim poprawy jakości życia mieszkańców przyczynić się może modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej. Niezbędne jest prowadzenie kompleksowej gospodarki odpadami, a także dalsze regulowanie gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę systemu kanalizacji. Ważnym zadaniem jest poprawa stanu technicznego dróg.

Dążeniem nadrzędnym przy wyznaczaniu zasad rozwoju gospodarczego gminy Dąbrowa jest ciągła poprawa jakości życia społeczności lokalnej poprzez poprawę dostępu do usług. Ze względu na stan techniczny zabudowy mieszkaniowej i istniejące zapotrzebowanie na lokale mieszkaniowe wskazuje się na konieczność remontów i rewitalizacji istniejącej zabudowy. Wyznacza się także rezerwy terenów pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową.

Zmiana studium dla obrębu Ciepielowice uwarunkowana była warunkami środowiskowymi oraz możliwościami rozwoju zabudowy w oparciu o określone zapotrzebowanie.

W związku z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2020 r. poz. 293, z późn. zm.) art. 10 ust 1 pkt 7 oraz 10 ust. 5 przeprowadzono analizę potrzeb i możliwości rozwoju gminy. Analizy, które obejmowały cały obszar gminy wykazały, że uzasadnione jest utrzymanie w obszarze zmiany studium

terenów wyznaczonych pod nową zabudowę oraz możliwe jest uzupełnienie projektowanej zabudowy w związku ze składanymi licznymi wnioskami przez mieszkańców.

Obszar obrębu Ciepielowice charakteryzuje się poza niewielkimi terenami w dolinie Borkowickiego Potoku oraz dużymi kompleksami leśnymi, objętymi ochroną prawna w formie Natury 2000, Bory niemodlińskie, przeciętnymi walorami przyrodniczymi. Występujące tu gatunki są w większości pospolite w całym regionie. Dolina Borkowickiego Potoku jest lokalnym korytarzem ekologicznym, którego struktura powinna być zachowana.

Obręb Ciepielowice posiada korzystne warunki podłoża budowlanego. Na obszarze opracowania zmiany studium występują gruntów nośne i średnionośne w części położonej na wysoczyznach wodnolodowcowych i na wyższych terasach nadzalewowych (piaski i żwiry, gliny). Najmniej korzystne warunki występują w dolinie Borkowickiego Potoku (mady, namuły, torfy). Tereny doliny Borkowickiego Potoku oraz bezodpływowego obniżenia koło ul. Parkowej i ul. Spacerowej posiadają najmniej korzystne warunki do zabudowy i powinny pozostać wyłączone z zabudowy lub zabudowa powinna zostać na nich ograniczona. W związku z powyższym w kierunkach na terenach, które zgodnie z uwarunkowaniami posiadają ograniczenia dla zabudowy, tereny pozostawiono jako rolne, odrzucając składane wnioski.

Ze względu na określony charakter rozwoju zabudowy w kierunku zabudowy mieszkaniowej, na terenie obrębu Ciepielowice stwierdzono brak możliwości lokalizowania funkcji uciążliwych zabudowy produkcyjnej i intensywnej produkcji rolniczej, w szczególności zwierzęcej, nie wyznaczając takich terenów a w terenach istniejącej zabudowy zagrodowej wprowadzono ograniczenia produkcji zwierzęcej do 5 DJP, z wyjątkiem terenu jednej działki na której ustalono maksymalną obsadę zwierząt do 40 DJP.

LITERATURA

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-C, Lewin Brzeski, Uniwersytet Śląski 1998.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-D, Opole – Północ, Uniwersytet Śląski 1998.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-60-A, Niemodlin, Uniwersytet Śląski 1998.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Komentarz do Mapy Hydrograficznej w skali 1:50000, arkusz M-33-60-B, Opole – Południe, Uniwersytet Śląski 1998.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Witka S., Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-C, Lewin Brzeski, Uniwersytet Śląski 1997.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Witka S., Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-48-D, Opole – Północ, Uniwersytet Śląski 1997.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Witka S., Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-60-A, Niemodlin, Uniwersytet Śląski 1997.

Absalon D., Jankowski T., Leśniok M., Witka S., Komentarz do Mapy Sozologicznej w skali 1:50000, arkusz M-33-60-B, Opole – Południe, Uniwersytet Śląski 1997.

Autorska Pracownia Architektury i Urbanistyki, Oleszczuk M., Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dąbrowa, Opole 1999.

Badora K., Opracowanie Ekofizjograficzne Gminy Dąbrowa, Opole 2008.

Banik J., Dąbrowa – monografia gminy, Opole 2006.

Beskidzki Fundusz Ekorozwoju SA, zespół autorski, Program Ochrony Środowiska Powiatu Opolskiego ma lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011, Bielsko – Biała 2004.

Biuro Projektów PROMEL sp. z o.o., zespół projektowy, Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Dąbrowa, Opole 2004.

Biuro Projektów PROMEL sp. z o.o., zespół projektowy, Program Ochrony Środowiska Gminy Dąbrowa, Opole 2004.

IMGW, Hydroprojekt Wrocław, Generalna Strategia Ochrony przed Powodzią Dorzecza Górnej i Środkowej Odry po Powodzi 1997r., Wrocław 1998.

Kondracki J., Geografia regionalna Polski, Warszawa 2000.

Ministerstwo Środowiska, zespół redakcyjny, II Polityka Ekologiczna Państwa, Warszawa 2000.

Namysło A. i inni, Strategia Rozwoju Wspólnoty Opolskiej, Opole 2000.

Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Lewin Brzeski (839), Warszawa 2004.

Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Niemodlin (872), Warszawa 2004.

Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Opole Południe (873), Warszawa 2004.

Państwowy Instytut Geologiczny, Objaśnienia do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50000, arkusz Opole Północ (840), Warszawa 2004.

PLAN, Mapa Turystyczna 1:40000 Jeziora Turawskie, Wrocław 2004.

PLAN, Mapa Turystyczna 1:50000 Stobrawski Park Krajobrazowy, Wrocław 2006.

Urząd Gminy Dąbrowa, Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Dąbrowa na lata 2005–2006 i lata 2007–2013.

Urząd Gminy Dąbrowa, **Syguła D.**, Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Gminy Dąbrowa.

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, zespół autorski, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, Opole 2002.

~~**Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego**, zespół autorski, Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego, Opole 2005.~~

Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, zespół autorski, Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030, Opole, październik 2021 roku.

Urząd Statystyczny w Opolu, Podstawowe informacje ze spisów powszechnych, gmina Dąbrowa, Opole 2002.

Urząd Statystyczny w Opolu, Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2000, Opole 2000.

Urząd Statystyczny w Opolu, Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2003, Opole 2003.

Urząd Statystyczny w Opolu, Województwo Opolskie 2004, Opole 2004.

Urząd Statystyczny w Opolu, Województwo Opolskie 2005, Opole 2005.

Urząd Statystyczny w Opolu, Województwo Opolskie 2006, Opole 2006.

Urząd Statystyczny w Opolu, Województwo Opolskie 2007, Opole 2007.
Woś A., Klimat Polski, Warszawa 1999.
Zarząd Województwa Opolskiego, zespół projektowy, Program Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010, Opole 2003.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK I-1. Wykaz zabytków figurujących w gminnej ewidencji zabytków gminy Dąbrowa.

ID	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ULICA/ LOKA LIZACJA	NR
1	*2*	*3*	*4*	*5*
1.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Dąbrowska	3
2.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Dąbrowska	11
3.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kolejowa	1
4.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Kolejowa	2
5.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kolejowa	3
6.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Kolejowa	7
7.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Komprachcicka	8
8.	Chróścina	Stodoła	Komprachcicka	8a
9.	Chróścina	Plebania	Kościelna	2
10.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Kościelna	3
11.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Kościelna	9
12.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	16
13.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	20
14.	Chróścina	Budynek gospodarczy	Niemodlińska	20
15.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	21
16.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	22
17.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	23
18.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	24
19.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	27
20.	Chróścina	Stodoła	Niemodlińska	27
21.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	28
22.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	29
23.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	31
24.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	33
25.	Chróścina	Budynek gospodarczy	Niemodlińska	33a
26.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	33a
27.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	36
28.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	38
29.	Chróścina	Kapliczka przydrożna	Niemodlińska	38
30.	Chróścina	Stodoła	Niemodlińska	39a
31.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	40
32.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	41
33.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	42
34.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	45
35.	Chróścina	Budynek mieszkalny z częścią gosp.	Niemodlińska	46
36.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	49
37.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	51
38.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	53
39.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	55
40.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	61
41.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	62
42.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	64
43.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	66
44.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	68
45.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	68a
46.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	74
47.	Chróścina	Budynek gospodarczy-inwentarski	Niemodlińska	74
48.	Chróścina	Stodoła	Niemodlińska	74
49.	Chróścina	Budynek gospodarczy	Niemodlińska	74

50.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	78
51.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	80
1	***2***	***3***	***4***	***5***
52.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	81
53.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	82
54.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	84
55.	Chróścina	Kapliczka przydrożna	Niemodlińska	87
56.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	90
57.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	92
58.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	93
59.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	95
60.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	97
61.	Chróścina	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	100
62.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	101
63.	Chróścina	Wycug	Niemodlińska	101
64.	Chróścina	Stodoła	Niemodlińska	101
65.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	103
66.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	104
67.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	108
68.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	112
69.	Chróścina	Kapliczka przydrożna	Niemodlińska	
70.	Chróścina	Dwór Gerstenbergów	Niemodlińska	39
71.	Chróścina	Stacja trafo	Niemodlińska	
72.	Chróścina	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Nowowiejska	12
73.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Długa	18
74.	Ciepielowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Długa	23
75.	Ciepielowice	Stodoła	Długa	23
76.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Długa	26
77.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Długa	28
78.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Długa	30
79.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Długa	31
80.	Ciepielowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Długa	41
81.	Ciepielowice	Budynek gospodarczy (?)	Długa	43
82.	Ciepielowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Długa	45
83.	Ciepielowice	Kapliczka przydrożna	Długa	45a
84.	Ciepielowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Długa	55
85.	Ciepielowice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Długa	59
86.	Ciepielowice	Stodoła	Długa	59
87.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Krótka	4
88.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Łąkowa	2
89.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Łąkowa	3
90.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Łąkowa	6
91.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Łąkowa	8/10
92.	Ciepielowice	Budynek mieszkalny	Osadników	2
93.	Ciepielowice	Dom w zespole dworskim	Zamkowa	1
94.	Ciepielowice	Stodoła w zespole dworskim	Na terenie dawnego zespołu dworskiego	
95.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ciepielowicka	7
96.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ciepielowicka	9
97.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ciepielowicka	13
98.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Karczowska	7
99.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Kolejowa	1
100.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Kolejowa	3
101.	Dąbrowa	Gołębnik	Kolejowa	3
102.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Kolejowa	5
103.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Kolejowa	6

104.	Dąbrowa	Stacja kolejowa PKP	Kolejowa	8
105.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Leśna	3
106.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Parkowa	1
107.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Parkowa	3
1	***2***	***3***	***4***	***5***
108.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Parkowa	5
109.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Parkowa	9
110.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Parkowa	11
111.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Parkowa	13
112.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Parkowa	15
113.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	1
114.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	3
115.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	4
116.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	6
117.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	7
118.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	8
119.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	10
120.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Plac Powstańców Śl.	11
121.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Sokolnicka	1
122.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Przytulna	1
123.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	31
124.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Szkolna	1
125.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Szkolna	2
126.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Szkolna	3
127.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Szkolna	5
128.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	2
129.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	4
130.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	8
131.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	9
132.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	10
133.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Ks. prof. J. Sztonyka	11
134.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	14
135.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	18
136.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Ks. prof. J. Sztonyka	22
137.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Ks. prof. J. Sztonyka	27
138.	Dąbrowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Ks. prof. J. Sztonyka	38
139.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	40
140.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	48
141.	Dąbrowa	Budynek mieszkalny	Ks. prof. J. Sztonyka	64
142.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Cmentarna	1
143.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Cmentarna	2
144.	Karczów	Stodoła	Cmentarna	2
145.	Karczów	Obora	Cmentarna	2
146.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Dąbrowska	16
147.	Karczów	Budynek mieszkalny	Dąbrowska	18
148.	Karczów	Budynek mieszkalny	Grobla	1
149.	Karczów	Budynek mieszkalny	Grobla	3
150.	Karczów	Budynek mieszkalny	Grobla	9
151.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Grobla	12
152.	Karczów	Budynek mieszkalny	Ogrodowa	4
153.	Karczów	Budynek mieszkalny	Opolska	5
154.	Karczów	Budynek mieszkalny	Opolska	6
155.	Karczów	Stodoła	Opolska	8
156.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	10
157.	Karczów	Budynek mieszkalny	Opolska	12/14

158.	Karczów	Budynek mieszkalny	Opolska	16
159.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	6
160.	Karczów	Stodoła	Szkolna	7
161.	Karczów	Chlewik	Szkolna	7
162.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	7
163.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	8
1	***2***	***3***	***4***	***5***
164.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	12
165.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	18
166.	Karczów	Stodoła	Szkolna	18
167.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	20
168.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	26
169.	Karczów	Stodoła	Szkolna	26
170.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	29
171.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	31
172.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	32
173.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	36
174.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	38
175.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	47a
176.	Karczów	Stodoła	Szkolna	47a
177.	Karczów	Kościół ewangelicki	Szkolna	3
178.	Karczów	Budynek mieszkalny	Szkolna	53
179.	Karczów	Stodoła	Szkolna	53
180.	Karczów	Budynek mieszkalny	Wiejska	5
181.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	6
182.	Karczów	Budynek mieszkalny	Wiejska	6
183.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	9
184.	Karczów	Budynek mieszkalny	Wiejska	19
185.	Karczów	Budynek mieszkalny	Wiejska	36
186.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	44
187.	Karczów	Budynek mieszkalny	Wiejska	46
188.	Karczów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	2
189.	Karczów	Kuźnia	Wiejska	5
190.	Karczów	Budynek mieszkalny	Wiejska	16
191.	Karczów	Stodoła	Zakładowa	1
192.	Lipowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Akacjowa	1
193.	Lipowa	Stodoła	Akacjowa	1
194.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	7
195.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	23
196.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	26
197.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	28
198.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	31
199.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	33
200.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	36
201.	Lipowa	Stodoła	Dębowa	38
202.	Lipowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Dębowa	38a
203.	Lipowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Dębowa	41
204.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	43
205.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Dębowa	45
206.	Lipowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Dębowa	47
207.	Lipowa	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Dębowa	49
208.	Lipowa	Stodoła	Dębowa	49
209.	Lipowa	Budynek mieszkalny	Leśna	1
210.	Lipowa	Magazyn w zespole folwarcznym	Zespół folwarczny	
211.	Lipowa	Oficyna w zespole folwarcznym	Zespół folwarczny	

212.	Lipowa	Obora w zespole folwarcznym	Zespół folwarczny	
213.	Lipowa	Spichlerz w zespole folwarcznym	Zespół folwarczny	
214.	Lipowa	Stodoła w zespole folwarcznym	Zespół folwarczny	
215.	Lipowa	Rządcówka w zespole folwarcznym	Zespół folwarczny	
216.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	15
217.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	27a
218.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	42
219.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	44
1	***2***	***3***	***4***	***5***
220.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	51
221.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	61
222.	Mechnice	Stodoła	Niemodlińska	61
223.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	66
224.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	67
225.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	74
226.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	78
227.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	86
228.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	88
229.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	1
230.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	3
231.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	5
232.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	1
233.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	1a
234.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	7
235.	Mechnice	Stodoła	Wiejska	7
236.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	12
237.	Mechnice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	15
238.	Mechnice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	15a
239.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	17
240.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	19
241.	Mechnice	Kapliczka	Wiejska/Górna	
242.	Mechnice	Krzyż przydrożny	Wiejska	21
243.	Mechnice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	27
244.	Mechnice	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	28
245.	Mechnice	Stodoła	Wiejska	28
246.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	30
247.	Mechnice	Stodoła	Wiejska	30
248.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	31
249.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	36
250.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	40
251.	Mechnice	Budynek mieszkalny	Wiejska	41
252.	Mechnice	Krzyż przydrożny	Wiejska	
253.	Mechnice	Stacja trafo	Polna	
254.	Mechnice – Turzok	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	6
255.	Mechnice – Turzok	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	12
256.	Mechnice – Turzok	Kapliczka	Niemodlińska	12
257.	Mechnice – Turzok	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	24
258.	Mechnice – Turzok	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	26
259.	Narok	Budynek mieszkalny	Boczna	
260.	Narok	Budynek mieszkalny	Brzozowa	8
261.	Narok	Stodoła	Wiejska	9
262.	Narok	Budynek mieszkalny	Wiejska	11
263.	Narok	Kościół parafialny p.w. św. Floriana	Wiejska	13
264.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Odrzańska	3a
265.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Odrzańska	5

266.	Narok	Budynek mieszkalny	Odrzańska	6
267.	Narok	Budynek mieszkalny	Odrzańska	10
268.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Odrzańska	14
269.	Narok	Kaplica	Odrzańska	14
270.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Odrzańska	24
271.	Narok	Budynek mieszkalny	Odrzańska	13
272.	Narok	Budynek mieszkalny	Opolska	1
273.	Narok	Stodoła	Polna	1
274.	Narok	Budynek mieszkalny	Polna	1
275.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	5
1	***2***	***3***	***4***	***5***
276.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	8a
277.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	18
278.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	26
279.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	23
280.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	25
281.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Skorogoska	29
282.	Narok	Stodoła	Szkolna	1
283.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	6
284.	Narok	Stodoła	Szkolna	35
285.	Narok	Budynek gosp. (obora?)	Szkolna	35
286.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Szkolna	33
287.	Narok	Budynek mieszkalny	Szkolna	33
288.	Narok	Pałac	Wiejska	5
289.	Narok	Magazyn w zespole pałacowym	Wiejska	5
290.	Narok	Mur w zespole pałacowym	Wiejska	5
291.	Narok	Oficyna w zespole pałacowym	Wiejska	5
292.	Narok	Obora w zespole pałacowym	Wiejska	5
293.	Narok	Obora w zespole pałacowym	Wiejska	5
294.	Narok	Oficyna mieszkalna w zespole pałacowym	Wiejska	5
295.	Narok	Oficyna w zespole pałacowym	Wiejska	5
296.	Narok	Stodoły w zespole pałacowym	Wiejska	5
297.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	14
298.	Narok	Budynek mieszkalny	Wiejska	16
299.	Narok	Budynek mieszkalny	Wiejska	18
300.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	26
301.	Narok	Budynek mieszkalny	Wiejska	28
302.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	30
303.	Narok	Budynek mieszkalny	Wiejska	32
304.	Narok	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	36
305.	Narok	Budynek mieszkalny	Wiejska	38
306.	Narok	Budynek użyteczności publicznej	Wiejska	6
307.	Narok	Kapliczka przydrożna	Wiejska	
308.	Narok	Kapliczka cmentarna	Teren cmentarza	
309.	Niewodniki	Młyn	Młyńska	
310.	Niewodniki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Odrzańska	1
311.	Niewodniki	Kuźnia	Odrzańska	1
312.	Niewodniki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	9
313.	Niewodniki	Budynek mieszkalny ze stodołą	Opolska	11
314.	Niewodniki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	13
315.	Niewodniki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	13a
316.	Niewodniki	Budynek mieszkalny	Polna	2
317.	Niewodniki	Budynek mieszkalny	Wiejska	5
318.	Niewodniki	Budynek gospodarczy	Wiejska	5
319.	Niewodniki	Stodoła	Wiejska	5

320.	Niewodniki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	7
321.	Niewodniki	Budynek mieszkalny	Wiejska	15
322.	Niewodniki	Budynek mieszkalny	Wiejska	17
323.	Niewodniki	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Wiejska	26
324.	Niewodniki	Budynek mieszkalny	Zamkowa	20
325.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalny	Kamienna	2
326.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	2
327.	Nowa Jamka	Stodoła	Kwiatowa	2
328.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	4
329.	Nowa Jamka	Oficyna mieszkalna w zespole folwarcznym	Kwiatowa	12
330.	Nowa Jamka	Oficyna mieszkalno-gospodarcza w zespole folwarcznym	Kwiatowa	12
331.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalny	Kwiatowa	14
1	***2***	***3***	***4***	***5***
332.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalny	Kwiatowa	16
333.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalny	Kwiatowa	21
334.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalny	Kwiatowa	25
335.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalny	Kwiatowa	32
336.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	33
337.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	43
338.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	49
339.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	37
340.	Nowa Jamka	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Kwiatowa	37
341.	Prądy	Kościół filialny	Niemodlińska	
342.	Prądy	Kaplica przy kościele	Niemodlińska	
343.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	4
344.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	6
345.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	7
346.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	9
347.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	10
348.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	16
349.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	19a
350.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	20
351.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	21
352.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	22
353.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	23
354.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	24
355.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	38
356.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	40
357.	Prądy	Stodoła	Niemodlińska	40
358.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	42
359.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	47
360.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	48
361.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	52
362.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	53
363.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	54
364.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	55
365.	Prądy	Budynek mieszkalny	Niemodlińska	58
366.	Prądy	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Niemodlińska	62
367.	Siedliska	Budynek mieszkalny	Kasztanowa	14
368.	Siedliska	Budynek mieszkalny	Kasztanowa	16/18
369.	Siedliska	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Stawowa	5
370.	Siedliska	Budynek mieszkalny	Stawowa	6
371.	Siedliska	Stodoła	Stawowa	6
372.	Siedliska	Budynek mieszkalny	Stawowa	7
373.	Siedliska	Budynek mieszkalny	Stawowa	9

374.	Siedliska	Stodoła	Stawowa	9
375.	Siedliska	Budynek mieszkalny	Stawowa	10
376.	Siedliska	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Stawowa	12
377.	Siedliska	Budynek mieszkalno-gospodarczy w zespole folwarcznym	Kasztanowa	8
378.	Siedliska	Oficyna mieszkalno-gospodarcza w zespole folwarcznym	Stawowa	1
379.	Siedliska	Stodoła w zespole folwarcznym	Kasztanowa	6; 8
380.	Siedliska	Oficyna mieszkalno-gospodarcza w zespole folwarcznym	Kasztanowa	4
381.	Skarbiszów	Oficyna mieszkalna w zespole folwarcznym	Narocka	5
382.	Skarbiszów	Obora w zespole folwarcznym	Narocka	3
383.	Skarbiszów	Budynek gospodarczy w zespole folwarcznym	Narocka	
384.	Skarbiszów	Owczarnia w zespole folwarcznym	Narocka	
385.	Skarbiszów	Kościół katolicki	Róg ulicy Naro Opolskiej	
386.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	6
387.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	21
1	***2***	***3***	***4***	***5***
388.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	24
389.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	33
390.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	35
391.	Skarbiszów	Budynek użyteczności publicznej i mieszkalny	Opolska	40
392.	Skarbiszów	Budynek mieszkalny	Opolska	43
393.	Skarbiszów	Budynek mieszkalny	Opolska	51
394.	Skarbiszów	Budynek mieszkalny	Opolska	56
395.	Skarbiszów	Budynek mieszkalny	Opolska	64
396.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	68
397.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	72
398.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	80
399.	Skarbiszów	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	82
400.	Skarbiszów	Budynek gospodarczy	Opolska	82
401.	Żelazna	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Boczna	15
402.	Żelazna	Kościół p.w. św. Mikołaja		39
403.	Żelazna	Budynek klasztorny (?)	Niewodnicka	2
404.	Żelazna	Budynek mieszkalny	Opolska	33
405.	Żelazna	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	49
406.	Żelazna	Budynek inwentarski	Opolska	54
407.	Żelazna	Budynek mieszkalno-gospodarczy	Opolska	57
408.	Żelazna	Budynek mieszkalny	Opolska	77
409.	Chróścina	Wiatrak	Wiatrakowa	9
410.	Chróścina	Cmentarz parafialny	Kościelna	2
411.	Chróścina	Dzwonnica	Kościelna	2
412.	Chróścina	Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła	Kościelna	2
413.	Ciepielowice	Dwór	Zamkowa	2
414.	Ciepielowice	Spichlerz w zespole dworskim	Zamkowa	2
415.	Ciepielowice	Park w zespole dworskim	Zamkowa	2
416.	Dąbrowa	Zamek	Zamkowa	4
417.	Dąbrowa	Park w zespole zamkowym	Zamkowa	4
418.	Dąbrowa	Aleja dojazdowa w zespole zamkowym	Aleja dojazdowa do zespołu zamkowego	
419.	Dąbrowa	Kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca	Zamkowa	
420.	Dąbrowa	Kaplica przy kościele	Zamkowa	
421.	Dąbrowa	Dom zgromadzenia sióstr św. Elżbiety	Polna	4
422.	Dąbrowa	Obora (?) w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
423.	Dąbrowa	Stodoła/obora (?) w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
424.	Dąbrowa	Stodoła (?) w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
425.	Dąbrowa	Oficyna mieszkalna w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
426.	Dąbrowa	Magazyn w zespole zamkowym	Sokolnicka	5

427.	Dąbrowa	Budynek gospodarczy w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
428.	Dąbrowa	Oficyna w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
429.	Dąbrowa	Oficyna w zespole zamkowym	Zamkowa	5
430.	Dąbrowa	Oficyna w zespole zamkowym	Sokolnicka	5a
431.	Dąbrowa	Budynek gospodarczy w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
432.	Dąbrowa	Brama w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
433.	Dąbrowa	Figura św. Jana Nepomucena w zespole zamkowym	Sokolnicka	5
434.	Karczów	Dwór	Dąbrowska	2
435.	Karczów	Pawilon chiński w zespole dworskim	Dąbrowska	2
436.	Karczów	Park w zespole dworskim	Dąbrowska	2
437.	Karczów	Oficyna w zespole dworskim	Dąbrowska	2
438.	Dąbrowa	Mur zespołu dworskiego	Dąbrowska	2
439.	Narok	Cmentarz parafialny	pn. kraniec wsi	
440.	Niewodniki	Pałac		56
441.	Niewodniki	Spichlerz w zespole pałacowym		56
442.	Niewodniki	Park w zespole pałacowym		56
443.	Nowa Jamka	Dwór	W zespole folwarcznym	
444.	Skarbiszów	Park	W zespole pałacowym	
445.	Żelazna	Spichlerz	Opolska	30

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

ZAŁACZNIK NR 2 DO UCHWAŁY NR XLI/348/22
RADY GMINY DĄBROWA Z DNIA 28 KWIETNIA 2022 R.

RYSUNEK STUDIUM UJEDNOLICONY, OKREŚLAJĄCY KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

500 0 500 1000 1500 2000 METRY

SKALA 1 : 10 000

LEGENDA

USTALENIA REGULACYJNE

- Granica opracowania zmiany studium przyjętej uchwałą nr XLI/348/22 z dnia 28 kwietnia 2022 r.
- Granica opracowania zmiany studium przyjętej uchwałą nr XXI/186/20 z dnia 27 sierpnia 2020 r.
- Granica opracowania - granica gminy Dąbrowa
- Granice sołectw
- ŻELAZNA — Nazwy sołectw
- Tereny zamknięte
- Linie rozgraniczające tereny o różnych sposobach użytkowania
- 7.2UT — Symbol wyróżniający tereny o różnych sposobach użytkowania

USTALENIA FUNKCJONALNE

- MU — Tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- MN — Tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności
- U — Tereny zabudowy usługowej
- US — Tereny sportu i rekreacji
- UT — Tereny usług turystyki
- WS/UT — Tereny wód powierzchniowych i usług turystyki
- R — Tereny rolnicze
- RM — Tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych
- RL — Tereny zabudowy w gospodarstwach leśnych, leśniczówki
- US/AG — Tereny sportu z alternatywną lokalizacją terenów aktywności gospodarczej
- AG — Tereny aktywności gospodarczej
- PG — Tereny górnicze
- ZN — Tereny objęte lub planowane do objęcia ochroną zgodnie z przepisami o ochronie przyrody
- ZL — Lasy
- ZP — Zieleń urządzona
- ZC — Cmentarze
- WS — Tereny wód powierzchniowych
- KD(A) — Autostrady
- KD(GP) — Tereny dróg głównych ruchu przyspieszonego
- KD(G) — Tereny dróg głównych
- KD(Z) — Tereny dróg zbiorczych
- KD(L) — Tereny dróg lokalnych
- KD(D) — Tereny dróg dojazdowych - drogi gminne
- W — Tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę
- Tereny objęte zakazem zabudowy
- Tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m2

USTALENIA W ZAKRESIE KOMUNIKACJI

- Proponowany przebieg obejścia miejscowości Skarbiszów w ciągu drogi krajowej
- Proponowany przebieg obejścia miejscowości Skarbiszów w ciągu drogi krajowej na terenie gminy Lewin Brzeski
- Proponowany przebieg projektowanej drogi gminnej
- Proponowany przebieg projektowanych dróg dojazdowych
- Obszar wymagający szczegółowych rozwiązań komunikacyjnych w ciągu dróg krajowych
- Ścieżki i trasy rowerowe

USTALENIA W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- Linie elektroenergetyczne 400kV i 220kV (planowana do przebudowy do 400kV) ze strefami technicznymi
- Projektowane linie elektroenergetyczne 400kV ze strefami technicznymi
- Korytarz projektowanej linii elektroenergetycznej 2 x 400kV + 2 x 110kV Dobrzeń-Wrocław
- Korytarz projektowanej linii elektroenergetycznej 2 x 400kV + 2 x 110kV Dobrzeń-Wrocław - alternatywny przebieg
- Linie elektroenergetyczne 110kV ze strefami technicznymi
- Projektowane linie elektroenergetyczne 110kV ze strefami technicznymi
- Gazociąg D N350 PN 4,0MPa

USTALENIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

- Granice układów ruralistycznych, proponowanych do objęcia ochroną
- Stanowiska archeologiczne

USTALENIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- Granica Stobrawskiego Parku Krajobrazowego
- Granica rezerwatu przyrody "Prądy"
- Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie"
- Pomnik przyrody
- Granica Obszaru Natura 2000 "Grądy Odrzańskie"
- Granica projektowanego Obszaru Natura 2000 "Bory Niemodlińskie"
- Granica proponowanego rozszerzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie"
- Granica projektowanego rezerwatu przyrody "Odra"
- Granica projektowanych użytków ekologicznych (1 - "Wyrobiska koło Stawic", 2 - "Starorzecza nad Odrą", 3 - Starorzecza koło Ostrowa Narockiego", 4 - "Ole", 5 - "Lipowa")
- Granica projektowanego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego "Uroczysko Leśny Dwór"
- Granica projektowanego stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej "Skarpa doliny Odry"
- Liniowe zadrzewienia postulowane do ochrony i wzbogacania
- Granica udokumentowanych złóż kopalin (1 - "Dąbrowa Niemodlińska", 2 - "Komprachcice", 3 - "Narok", 4 - "Sławice")
- GZWP nr 338 — Granica Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 336 "Niecka Opolska" i nr 338 "Paczków - Niemodlin"
- Obszar Najwyższej Ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 336 "Niecka Opolska"
- Zasięg występowania gruntów organicznych z zakazem zabudowy

USTALENIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH

- Strefa ochrony sanitarnej wokół cmentarzy
- Zasięg zalewu powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia p=10%
- Zasięg zalewu powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1%
- Zasięg zalewu powodziowego podczas powodzi w 1997 roku
- Prawdopodobny zasięg obszaru polderu zalewowego "Żelazna I"
- Wały przeciwpowodziowe

OZNACZENIA DODATKOWE WPROWADZONE W ZMIANIE STUDIUM PRZYJĘTYM UCHWAŁĄ NR XXI/186/20 Z DNIA 27 SIERPNIA 2020 R.

- Granica obszaru SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005
- KD(Z) — Projektowany przebieg drogi zbiorczej

OZNACZENIA DODATKOWE WPROWADZONE W ZMIANIE STUDIUM PRZYJĘTEJ UCHWAŁĄ NR XLI/348/22 Z DNIA 28 KWIETNIA 2022 R.

- 7.1KP1 — Obszary rolnicze z dopuszczeniem eksploatacji powierzchniowej surowców
- 7.1R — Obszary rolnicze
- Granice udokumentowanego złoża kopaliny "Narok II"
- Granica obszaru, dla którego wyznacza się w złożu filar ochronny

Załącznik nr 2 do Uchwały nr XLI/348/22 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 28 kwietnia 2022 r.	Przewodniczący Rady Gminy Dąbrowa	
Biuro Usług Geodezyjnych i Kartograficznych	Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa	skala rysunku: 1:10 000

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

ZAŁACZNIK NR 3 DO UCHWAŁY NR XLI/348/22
RADY GMINY DĄBROWA Z DNIA 28 KWIETNIA 2022 R.

RYSUNEK STUDIUM UJEDNOLICONY, OKREŚLAJĄCY UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBROWA

500 0 500 1000 1500 2000 METRY

SKALA 1 : 10 000

NAROK
NIEWODNIKI
SKARBISZÓW
ŻELAZNA
NOWA JAMKA
LIPOWA
CIEPIELOWICE
KARCZÓW
DĄBROWA
CHRÓŚCINA
MECHNICE
PRĄDY
SIEDLISKA

DN350 PN4,0MPa Zdzieszowice - Wrocław
Złoże "Narok I" KN 20114
400kV Dobrzeń - Trębaczew
400kV Dobrzeń - Pasikurowice
400kV Dobrzeń - Wielopole
Dobrzeń - Albrechcice
220kV Groszowice - Żabkowice
GZWP nr 336
GZWP nr 338

LEGENDA

USTALENIA REGULACYJNE

- Granica opracowania zmiany studium przyjętej uchwałą nr XLI/348/22 z dnia 28 kwietnia 2022 r.
- Granica opracowania zmiany studium przyjętej uchwałą nr XXI/186/20 z dnia 27 sierpnia 2020 r.
- Granica opracowania - granica gminy Dąbrowa
- Granice sołectw
- ŻELAZNA — Nazwy sołectw
- Tereny zamknięte

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGOSPODAROWANIA TERENU

- Tereny przeznaczone pod zainwestowanie w 'Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa', uchwalonego uchwałą Rady Gminy Dąbrowa Nr XII/89/99 z dnia 25 października 1999 roku
- Tereny wyłączone z produkcji rolnej na etapie opracowania 'Ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa', zatwierdzonego Uchwałą Nr XII/61/91 Rady Gminy w Dąbrowie z dnia 5 grudnia 1991 roku
- Tereny gruntów ornych, łąk i pastwisk klas bonitacyjnych I-III
- Tereny gruntów ornych, łąk i pastwisk klas bonitacyjnych IV-VI
- Tereny zieleni urządzonej oraz cmentarzy
- Lasy
- Tereny wód powierzchniowych
- Tereny dróg
- Tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z FUNKCJONOWANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

- Linie elektroenergetyczne 400kV i 220kV (planowana do przebudowy do 400kV) ze strefami technicznymi
- Linie elektroenergetyczne 110kV ze strefami technicznymi
- Gazociąg D N350 PN 4,0MPa

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

- Stanowiska archeologiczne

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- Granica Stobrawskiego Parku Krajobrazowego
- Granica rezerwatu przyrody "Prądy"
- Granica Obszaru Chronionego Krajobrazu "Bory Niemodlińskie"
- Pomnik przyrody
- Granica Obszaru Natura 2000 "Grądy Odrzańskie"
- Liniowe zadrzewienia postulowane do ochrony i wzbogacania
- Granica udokumentowanych złóż kopalin (1 - "Dąbrowa Niemodlińska", 2 - "Komprachcice", 3 - "Narok", 4 - "Sławice")
- GZWP nr 336 — Granica Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 336 "Niecka Opolska" i nr 338 "Paczków - Niemodlin"
- Zasięg występowania gruntów organicznych, postulowanych do wprowadzenia zakazu zabudowy

USTALENIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKOWYCH

- Zasięg zalewu powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia p=10%
- Zasięg zalewu powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia p=1%
- Zasięg zalewu powodziowego podczas powodzi w 1997 roku
- Prawdopodobny zasięg obszaru polderu zalewowego "Zelazna I"
- Wały przeciwpowodziowe

OZNACZENIA DODATKOWE WPROWADZONE W ZMIANIE STUDIUM PRZYJĘTYM UCHWAŁĄ NR XXI/186/20 Z DNIA 27 sierpnia 2020 r.

- Granica obszaru SOO Natura 2000 Bory Niemodlińskie PLH160005
- Tereny zabudowane
- Miejsca koncentracji chronionych gatunków fauny

OZNACZENIA DODATKOWE WPROWADZONE W ZMIANIE STUDIUM PRZYJĘTEJ UCHWAŁĄ NR XLI/348/22 Z DNIA 28 kwietnia 2022 r.

- Obszary rolnicze klas bonitacyjnych IV-VI
- Granice udokumentowanego złoża kopaliny "Narok II"
- Zasięg zalewu powodziowego podczas powodzi w 1997 roku

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XLI/348/22 Rady Gminy Dąbrowa z dnia 28 kwietnia 2022 r.	Przewodniczący Rady Gminy Dąbrowa	
Pracownia Urbanistyczna mgr inż. Agnieszka Kuchcińska	Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa	skala mapy/rys. 1:10 000

Wersja 1

Załącznik Nr 4 do uchwały Nr XLI/348/22

Rady Gminy Dąbrowa

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

Rozstrzygnięcie

o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu zmiany studium

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503) Rada Gminy Dąbrowa stwierdza, że w terminie o którym jest mowa w art. 11 pkt 9 wyżej wymienionej ustawy nie wniesiono żadnych uwag, w tym uwag wymagających rozstrzygnięcia.

Załącznik Nr 5 do uchwały Nr XLI/348/22

Rady Gminy Dąbrowa

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

Zalacznik5.gml

Dane przestrzenne, o których mowa w art. 67a ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) ujawnione zostaną po kliknięciu w ikonę